Scaffi 5

PVRITAS HAYGICA
SEV
GRAMMATICA ARMENICA

A IOANNE AGOP SACERDOTE ARMENO COMPOSITA,

Ad maiorem DEI *gloriam*,

Et ad honorem Beatissimæ Virginis DEI Genitricis MARIÆ.

աղաչեցէք ուրեմն զՏէր հնձոյն, զի առաքեսցէ մշակս
՚ի հունձն իւր: Մատթէի ՚ի գլուխն 9. ՚ի թիւն 38:

Rogate ergo Dominum messis, Vt mittat operarios in messem suam. Matth. c. 9. v. 38.

ROMAE, Typis Sac. Congr. de Prop. Fide, Anno MDCLXXV.
SVPERIORVM PERMISSV.

Առ Տէր Ֆրանչիսկոս Քաւէրեան .

Բեզ ով գեղք Նուիրակաց , և Տէրմարիա միակիդ այդ ւոյն քեզ, որ Նախանձու հաւատոյն կաթուղիկէի բորբոքեցեալ , մինչ 'ցգաւառս տաճկաց և անո_ պայս տարածեցեր զնոյնն , վերընծայեմ սիրով ըղ դուզնաքեայպատուղս զայս իմոց աշխատանաց , իբրև զառ հաւատչեայ ըղձի 'անձին իմոյ , որ՛ զի քոյով պաշտպանութեամբ արձանացեալ բերդմնաւորեսցի, 'ի պատիւ Նորընծայ անուանն քո, և 'ի զօրութեան ամբծի հաւատոյ նորին : Վերընկալ ուրեմն աղերսեմ զնուէրս զայս , և կարկառեա զթածոպէս առ ուսումնասէրս և բարեպաշտս որդեակս եկեղեցւոյն կաթուղիկէ , արծար ծելով 'ի նոսա միահաղոյն ընդ սմին և զերջն նոյնարակ , որով դու զանցարարբեալ զհամայնական վայելչութեամբ կենցաղոյս առ կարծրաբանութեան դիմեցեր երկուան, զի և նոքին քաղա_ ցեալք արիաբար ներմտեսցեն զընթացս 'ի գործ և 'ի հոգս կեցու թեան , և այսպէս 'ի փառս մշտնջենաւորս , որովք դու զմայլիս այժմ 'ի յերկինս երջանկապէս ժամանեսցեն : Առ հա մայն ուխտականութեան իմոյս սրտի ով սէրդ ամ , զի քո եմ եւ միշտ եմ ուրեք ծառայ ջերմեռանդ Յոհաննէս Յակոբեան ծնունդ կոստանդնուպոլսեան :

AD SANCTVM
FRANCISCVM
XAVERIVM.

TIBI, ò Missionariorum Decor & vere Operarie Vineæ Christi, qui accensus zelo Catholicæ fidei ad regiones vsque longinquas & incultas propagasti eam, offero deuotè exiguum hunc mei laboris fructum, tamquam arrham affectus animæ meæ; vt te protegente fœcundus meritoriusque euadat, ad honorem inclyti nominis IESV, & ad laudem immaculatæ eius Sponsæ. Suscipe igitur obsecro munusculum hoc, & porrige studiosis pijsque filijs Catholicæ Ecclesiæ, excitando simul in eis illum affectum, quo tu ipse despiciens cunctas voluptates sæculi, ad arduissimos aggressus es labores, vt & ipsi eo conflagrati, strenuè incumbant ad opus & curam salutis animarum, & ad gloriam sempiternam, qua tu nunc frueris in Cælis, faliciter perueniant. En hoc est mei cordis votum, ò Sancte Dei, cuius sum ego semper, & vbique deuotissimus

seruus Ioannes Agop Sacerdos Armenus Constantinopolitanus.

Imprimatur,
Si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro Sacri Palatij Apostolici.

I. de Angelis Archiep. Vrb. Vicesg.

Imprimatur,
Fr. Raymundus Capisuccus Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Magister.

PVRITAS HAYGICA
SEV
GRAMMATICA ARMENICA.

ARMENICVM idioma tres complectitur species; quorum prima, quæ est pura & regularis, qua & vsi sunt & vtuntur Viri docti, & periti in Grammatica, & famosi inter Armenos, propriè nuncupatur Հայկական. id est Haygica. Secunda, quæ est confusa & irregularis; qua & vtũtur Viri illiterati, vocatur աշխարբհական, id est Vulgaris. Tertia verò, quæ est mixta ab vtraque, nempè ab Haygica & Vulgari, & propterea est partim regularis, & partim irregularis, eaque vtuntur Prædicatores, & Oratores, dicitur քաղաքական, id est Ciuilis. Et quoniam nostra intentio est tractare hic de lingua Haygica propriè dicta, vnde relictis alijs duabus, de illa solummodo incipiamus loqui. Qui enim benè callet Haygicam, facilè intelliget & Vulgarem & Ciuilem. Vt autem eam studiosis ritè expona-

ponamus, in quatuor diuidimus Sectiones; quorum Prima erit de Terminis. Secunda, de Definitionibus, Speciebus, & Circumstantijs Terminorum. Tertia, de Constructione eorundem Terminorum. Quarta denique de Arte Metrica.

SECTIO I.

De Terminis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Յաղագս Հոլովմանց անուանց.

De Declinationibus Nominum.

DEclinationes Nominum sunt duplicis generis: quædam enim ex illis vocantur *հասարակք*, id est Communes, eò quòd plura sub se contineant Nomina. Quædam verò vocantur *յատուկք*, id est Propriæ, eò quòd paucissima sub se habeant Nomina. Communes sunt octo, quorũ primæ Genitiuus singularis terminatur in *ի*, vt *բան*, verbum, *բանի*, verbi. *միտ*, mens, *մտի*, mentis. Secundæ, Genitiuus singularis terminatur in *ոյ*, vt *նիւթ*, materia, *նիւթոյ*, materiæ, *ոսկի*, aurum, *ոսկւոյ*, auri. Tertiæ, Genitiuus singularis terminatur in *ան*, vt *իմացումն*, intellectus, *իմացման*, intellectus, *արիւն*, sanguis, *արեան*, sanguinis. Quartæ, Genitiuus singularis terminatur in *այ*, vt *Ադամ*, Adam, *Ադամայ*, Adæ, *Եսայի*, Isaias, *Եսայ-եայ*.

եայ, Isaiæ. Quintæ, Genitiuus singularis terminatur in եր, vt աղբիւր, fons, աղբեր, fontis. Sextæ, Genitiuus singularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella, աստեղ, Stellæ. Septimæ, Genitiuus singularis terminatur in ին, vt անձն, persona, անձին, personæ. Octauæ Genitiuus singularis terminatur in ու, vt ժամ, hora, ժամու, horæ.

Prima Declinatio Communis.

Prima hæc declinatio duplicem habet speciem. Primæ speciei Genitiuus pluralis terminatur in ից, & instrumentalis singularis in իւ, vt բանից, verborum, բանիւ, verbo. Secundę verò, Genitiuus pluralis terminatur in աց, & instrumentalis singularis in աւ, vt մտաց, mentium, մտաւ, mente.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	բան,	Verbum.
Genitiuus,	բանի,	Verbi.
Datiuus,	բանի,	Verbo, vel 'ի բան, ad Verbum.
Accusatiuus,	զբան,	Verbum.
Ablatiuus,	'ի բանէ,	à Verbo.
Narratiuus,	զբանէ,	de Verbo.
Instrumentalis,	բանիւ,	Verbo.
Circumlatiuus,	զբանիւ,	circa Verbum.
Commoratiuus,	'ի բանի,	vel 'ի բանում, in Verbo.
Vocatiuus,	ով բան,	ò Verbum.

Pluraliter.

Nominat.	բանք,	Verba.
Genit.	բանից,	Verborum.
Dat.	բանից,	Verbis, vel ՚ի բանս ad Verba.
Accus.	զբանս, vel բանս,	Verba.
Ablat.	՚ի բանից,	à Verbis.
Narrat.	զբանից,	de Verbis.
Instrument.	բանիւք,	Verbis.
Circumlat.	զբանիւք,	circa Verba.
Commorat.	՚ի բանս, vel ՚ըն բանս,	in Verbis.
Vocat.	ով բանք,	ò Verba.

Sub hac specie continentur nomina multa.

Primò, substantiua appellatiua, vt հաց, panis, հացի, panis. քարոզ, præco, քարոզի, præconis. երկիւղ, timor, երկիւղի, timoris. վկայ, testis, վկայի, testis, արքայ, Rex, արքայի, Regis. ծառայ, seruus, ծառայի, serui. իմաստ, sapientia, իմաստի, sapientiæ. տառ, litera, տառի, literæ, փեսայ, Sponsus, փեսայի, Sponsi. մաղ, cribrum, մաղի. cribri. տաղ, Carmen, տաղի, Carminis, աղ, sal, աղի, salis, & alia multa.

Secundò, substantiua propria, vt Պետրոս, Petrus, Պետրոսի, Petri. Պօղոս, Paulus, Պօղոսի, Pauli. Թադէոս, Thaddæus, Թադէոսի, Thaddæi. Բարդուղիմէոս, Bartholomæus, Բարդուղիմէոսի, Bartholomæi. Մատթէոս, Matthæus, Մատթէոսի. Matthæi. Մարկոս, Marcus, Մարկոսի, Marci. Զաքէոս, Zachæus, Զաքէոսի, Zachæi. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Բարսեղ, Basilius, Բարսղի. Basilij. Գրիգորիոս, Gregorius, Գրիգորիոսի,

Gre-

Gregorij. Եղիա, Elias, Եղիայի, Eliæ. Մարթա, Martha, Մարթայի, Marthæ. Աննա, Anna, Աննայի, Annæ. Եղիսաբեթ, Elisabeth, Եղիսաբեթի, Elisabeth. &c.

Tertiò, adiectiua, vt Ուրախ, lætus, ուրախի, læti. չար, malus, չարի, mali. խոհեմ, prudens, խոհեմի, prudentis. ողջախոհ, castus, ողջախոհի, casti. գէճ, humidus, գէճի, humidi. առողջ, sanus, առողջի, sani. ջերմ, calidus, ջերմի, calidi. խուլ, surdus, խուլի, surdi. կաղ, claudus, կաղի, claudi. &c.

Quartò, Nomina composita, vt աստուածապաշտ, Dei cultor, աստուածապաշտի, Dei cultoris. բարեպաշտ, Boni cultor, բարեպաշտի, boni cultoris. աստուածուսոյց, à Deo doctus, աստուածուսուցի, à Deo docti. տեղապահ, Conseruator loci, տեղապահի, Conseruatoris loci. աթոռակալ, Vicarius, աթոռակալի, Vicarij. Et alia multa.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt եօթնապատիկեան, Septiformis, եօթնապատիկեանի, septiformis. բուրաստան, Viridarium, բուրաստանի, Viridarij. եռօրեայ, triduanus, եռօրեի, triduani. ծարաւուտ, sitibundus, ծարաւուտի, sitibundi. ձեռնատ, mutilus manu, ձեռնատի, mutili manu. խոցոտ, vlcerosus, խոցոտի, vlcerosi. զօրեղ, valorosus, զօրեղի, valorosi. վարդոց, Rosetum, վարդոցի, Roseti, & alia sic desinentia.

Sed sciendum est primò. Nomina propria masculina desinentia in Ոս. In Vocatiuo singulari terminari in Է, vt ով Պետրէ, ò Petre. ով Բասիլիէ, ò Basili. Sæpè etiam scribi sine particula ով. sed tunc habent supra se accentum hunc, ՛, vt Զա՛քէ, Zachæe, Փիլի՛պպէ, Philippe, &c.

Sciendum est secundò, Nomina propria huius speciei ali-

aliquando abbreuiari in suis Casibus, vt Թադէի. pro Թադէոսի, Thaddæi. Մատթէի, pro Մատթէոսի, Matthæi. Բարդուղիմէի, pro Բարդուղիմէոսի, Barthol omæi, &c.

Sciendum est tertiò, Nomina quædam ad hanc speciem pertinentia in plurali numero declinare à regula Communi, vt ամ. Omnis, ամի, omnis, ամենեքեան, omnia, ամենեցուն, vel ամենեցունց, omnium, զամենեսեան, omnes, ամենեքումբ, omnibus. Գիրք, Liber, գրքի, libri, գրեանք, libri, գրեանց, librorum, զգրեանս, libros, գրեամբք, libris. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէոնեանք, Սիմէոնեանց. Գրիգորիոս Gregorius, Գրիգորիոսի, Gregorij. Գրիգորիսեանք, Գրիգորիսեանց. Dicitur tamen aliquando ամք, omnia, ամենից, omnium, զամենայնս, omnia, ամենիւք, omnibus, &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	միտ,	Mens.
Genitiuo,	մտի,	Mentis.
Datiuo,	մտի,	Menti, vel 'ի միտ, ad Mentem.
Accusatiuo,	զմիտ,	Mentem.
Ablatiuo,	'ի մտէ,	à Mente.
Narratiuo,	զմտէ,	de Mente.
Instrumentali,	մտաւ,	Mente.
Circumlatiuo.	զմտաւ,	circa Mentem.
Commoratiuo,	'ի մտի,	vel 'ըն մտաւմ, in Mente.
Vocatiuo,	ով միտ;	ò mens.

Plu-

Pluraliter.

Nominat.	միտք,	Mentes.
Genit.	մտաց,	Mentium.
Datiuo,	մտաց,	vel ՚ի միտս, ad Mentes.
Accuſ.	զմիտս,	vel միտս Mentes.
Ablat.	՚ի մտաց,	à Mentibus.
Narrat.	զմտաց,	de Mentibus.
Inſtrument.	մտօք,	Mentibus.
Circuml.	զմտօք,	circa Mentes.
Commorat.	՚ըն միտս,	in Mentibus.
Vocat.	ով միտք,	ò Mentes.

Sub hac ſpecie continentur Nomina non pauca.

Primò ſubſtantiua, vt պատուիրան, Mandatum, պատուիրանի, mandati. հրաման, Præceptum, հրամանի, præcepti. սահման, Definitio, սահմանի, definitionis. խորան, Sacellum, խորանի, Sacelli. խրախճան, Conuiuium, խրախճանի, conuiuij. պսակ, Corona, պսակի, Coronæ. տաճար, Templum, տաճարի, Templi. հովիտ, Conuallis, հովտի, Conuallis. պատճառ, Cauſa, պատճառի, cauſæ, վրան, Tabernaculum, վրանի, Tabernaculi. Թոշակ, Viaticum, Թոշակի, viatici. շուշան, Lilium, շուշանի, Lilij. Նրան, Acinacis, Նրանի, Acinacis. կապան, Ligamen, կապանի, Ligaminis, ղամբար, Lampas, ղամբարի, Lampadis. յիշատակ, Memoria, յիշատակի, memoriæ. դպիր, Clericus, դպրի, Clerici; & alia multa.

Secundò, adiectiua, vt սպիտակ, Albus, սպիտակի, albi. հիւանդ, Ægrotus, հիւանդի, ægroti. տկար, Infirmns,

տկարի,

տկարի, infirmi. ողջ, Saluus, ողջի, salui. ամբողջ, Integer. ամբողջի, integri; &c.

Tertiò, Nomina composita, vt ուսումնասէր, Studiosus, vel Amator studij, ուսումնասիրի, studiosi. ուսումնատեաց, Odiens studium, ուսումնատեցի, Odientis studium. ատենադպիր, Notarius publicus, ատենադպրի, Notarij publici; &c.

Quartò, Nomina deriuatiua, vt արքունական, Regalis, արքունականի, Regalis. ճրագարան, Candelabrum, ճրագարանի, Candelabri. հրեղէն, Igneus, հրեղինի, ignei. մահկանացու, Mortalis, մահկանացուի; mortalis. փոխանորդ, Vicegerens, փոխանորդի, Vicegerentis. հոգևոր, Animatus, հոգևորի, animati. դռնապան, Ianitor, դռնապանի, Ianitoris. գրիչ, Scriba, գրչի, Scribæ. տապանակ, Arcula, տապանակի, Arculæ. որդեակ, Filiolus, որդեկի, filioli. վերատեսուչ, Visitator, վերատեսչի, Visitatoris. երկիւղած, Timoratus, երկիւղածի, timorati; & alia simili modo desinentia.

Quintò, participia terminata in օղ, vt ուսուցանօղ, Docens, ուսուցանողի, docentis. ընթերցօղ, Legens, ընթերցողի, legentis. լսօղ, Audiens, լսողի, audientis; &c.

Sed sciendum est primò, Nominum quorundam huius speciei Instrumentalem Casum singulari numero, fieri, vt in prima specie, non autem, ու, vt հովտիւ, non հովտաւ, Conualle. հիւանդիւ, Non հիւանդաւ, ægroto. ամբողջիւ, Non ամբողջաւ, integro. հրեղինիւ, Non հրեղինաւ, igneo; &c.

Sciendum est secundò, Nomina hæc մեղ, Peccatum, մեղի, peccati. շնորհ, Gratia, շնորհի, gratiæ. փառ, Gloria, փառի, glorię. օրէն, Lex, օրինի, Legis. կամ, Voluntas,

կամի,

կամի, voluntatis. կեանք, Vita, կենի, vitæ. աչ, Oculus, աչի, oculi. երես, Facies, երեսի, faciei; & alia quędam existimari à quibusdam imperitis debere solummodo vsurpari in plurali numero, non autem in singulari, cùm contrarium constet ex libris Armenicis. Nam Ioannis cap. 15. dicitur, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա, hoc est, *Peccatum non erat illis.* In libro Hymnorum pagina 71. dicitur, օգնական և շնորհ աշխարհի, hoc est, *Adiutor, & gratia mundi.* In Calendario, pagina 1. dicitur, կանոնագլխին փառս, hoc est, *Canonis Capituli gloria.* Ioannis c. 10. որպէս օրէն էր հրէից, hoc est, *Sicut Lex erat Iudæis*, Lucæ c. 1. կամ եղև և ինձ, hoc est, *Fuit, & mihi voluntas.* Et sic de cæteris.

Sed & horum Nominum Ablatiuus singularis terminatur in իւ, non autem in աւ, vt մեղիւ, Non մեղաւ, peccato; շնորհիւ, Non շնորհաւ, gratia. փառքիւ, Non փառաւ, gloria. օրինիւ, Non օրինաւ, Lege; &c.

Excipitur tamen կամ, Voluntas, quod fit կամաւ, voluntate, non կամիւ.

Secunda Declinatio Communis.

SEcunda hæc declinatio habet etiam duplicem speciem, quorum primæ Genitiuus singularis terminatur simpliciter in ոյ, vt նիւթ, Materia, նիւթոյ, materiæ. Et pluralis in ոց, vt նիւթք, Materiæ, նիւթոց, materiarum. Secundæ verò Genitiuus singularis desinit in ւոյ, vt հոգի, Anima, հոգւոյ, Animæ; & pluralis in եաց, vt հոգիք, Animæ, հոգեաց, Animarum.

Exem-

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	նիւթ,	Materia.
Genit.	նիւթոյ,	Materiæ.
Dat.	նիւթոյ,	Materiæ, vel ՚ի նիւթ, ad Materiam.
Accusat.	զնիւթ,	Materiam.
Ablat.	՚ի նիւթոյ,	à Materia.
Narrat.	զնիւթոյ,	de Materia.
Instrument.	նիւթով,	Materia.
Circuml.	զնիւթով,	circa Materiam,
Commor.	՚ի նիւթում, vel ՚ըն նիւթում,	in Materia.
Vocat.	ով նիւթ,	ò Materia.

Pluraliter.

Nominat.	նիւթք,	Materiæ.
Genit.	նիւթոց,	Materiarum.
Dat.	նիւթոց,	Materijs, vel ՚ի նիւթս, ad Materias,
Accusat.	զնիւթս,	vel նիւթս. Materias.
Ablat.	՚ի նիւթոց,	à Materijs.
Narrat.	զնիւթոց,	de Materijs.
Instrum.	նիւթովք,	Materijs.
Circumlat.	զնիւթովք,	circa Materias.
Commorat.	՚ի նիւթս,	in Materijs.
Vocat.	ով նիւթք,	ò Materiæ.

Sub hac specie continentur Nomina complura.

Primò substantiua appellatiua, vt մարմին, Corpus, մարմնոյ, corporis. Թուղթ, Charta, Թղթոյ, chartæ. Ջուր, Aqua, Ջրոյ, aquæ. սեղան, Mensa, սեղանոյ, mensæ. պտուղ, Fructus, պտղոյ, fructus. Ձէթ, Oleum, Ձիթոյ, Olei. տերեւ, Frons, տերեւոյ, frondis. գործ, Opus, գործոյ, operis. ծառ, Arbor, ծառոյ, arboris. խոտ, Fœnum, խոտոյ, Fœni. տունկ, Planta, տնկոյ, plantæ. արմաւ, Dactylus, արմաւոյ, Dactyli. խնձոր, Pomum, խնձորոյ, pomi. ողկոյզ, Botrus, ողկուզոյ, Botri. խաղող, Vua, խաղողոյ, Vuæ. ոստ, Ramus, ոստոյ, rami, ոստրէ, Ostrea, ոստրէոյ, Ostreæ. Հուր, Ignis, Հրոյ, ignis. բերան, Os, բերանոյ, oris. Թուր, Ensis, Թրոյ, ensis. լուր, Auditus, լրոյ, auditus. մուր, Fuligo, մրոյ, fuliginis. գիր, Litera, գրոյ, literæ. աւազ, Arena, աւազոյ, arenæ. ունդ, Legumen, ընդոյ, leguminis. Ձիւթ, Pix, Ձիւթոյ, picis; &c.

Secundò, substantiua propria, vt Սանդուխտ, Sanduca, Սանդխտոյ, Sanducæ. Ամասիա, Amasia, Ամասիոյ, Amasiæ. Եւդոկիա, Euthochia, Եւդոկիոյ, Euthochiæ. Կեսարիա, Cæsarea, Կեսարիոյ, Cæsareæ. Et alia simili modo desinentia.

Tertiò, Nomina adiectiua; vt կարմիր, Rubrum, կարմրոյ, rubri. կապուտ, Cæruleus, կապտոյ, cærulei. դեղին, Flauus, դեղնոյ, flaui. կանանչ, Viridis, կանանչոյ, viridi. ցուրտ, Frigus, ցրտոյ, frigoris. զեռուն, Reptilis, զեռնոյ, reptilis. սողուն, Serpens, սողնոյ, Serpentis. Թռչուն, Volatilis, Թռչնոյ, volatilis. սուր, Acutus, սրոյ, acuti, բութ, Obtutus, բթոյ, obtuti. արդար, Iustus, արդա-

րոյ, iusti. Սուրբ, Sanctus, Սրբոյ, Sancti, &c.

Quartò, Nomina composita, vt ամենասուրբ, Omninò Sanctus, ամենասրբոյ, Omninò Sancti. լրձագոյն, Liuidi coloris, լրձագունոյ, liuidi coloris. ծովաջուր, Aqua Maris, ծովաջրոյ, aquæ Maris. բարելուր, Bonus auditu, բարելրոյ, boni auditu, &c.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt երկնային, Cælestis; երկնայնոյ, cælestis. ստեղծուած, Creatura, ստեղծուածոյ, creaturæ. զուարթուն, Vigil, զուարթնոյ, Vigilis. & alia simili modo desinentia.

Sextò participia terminata in եցեալ, vel եալ, vt սիրեցեալ Amatus, սիրեցելոյ, amati. ընթեռնանեցեալ, Lectus, ընթեռնանեցելոյ, lecti. գրեցեալ, Scriptus, գրեցելոյ, scripti. բնակեալ, Habitans, բնակելոյ, habitantis. կատարեալ, Perfectus. կատարելոյ, perfecti. երանեալ, Beatus, երանելոյ, Beati; &c.

Sed sciendum est primò, Nomina quædam ad hanc speciem expectantia declinare in plurali numero ab regula communi, vt ցորեան, Frumentum, ցորենոյ, frumenti, ցորեանք, frumenta, ցորեանց, frumentorum, զցորեանս, frumenta, ցորեամբք, frumentis. մարդ, Homo, մարդոյ, hominis. մարդիկ, homines, մարդկան, hominum, զմարդիկս, homines. մարդկամբք, hominibus, &c.

Sciendum est secundò, Nomina desinentia in ած. cùm sunt verbalia, pertinere ad hanc speciem, vt հարուած, Plaga, հարուածոյ, plagæ. հարուածք, plagæ, հարուածոց, plagarum. կերտուած, Structura. կերտուածոյ, structuræ. տուած, Actum. տուածոյ, acti: առուած, Sumptum, առուածոյ, sumpti; &c. Cum verò sunt deriuatiua, pertine-

re

re ad secundam speciem primę Declinationis, vt ողորմած, Misericors: ողորմածի, misericordis. ողորմածք, misericordes. ողորմածաց, misericordium; &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	հոգի,	Anima.
Genitiuo,	հոգւոյ.	Animæ.
Datiuo,	հոգւոյ,	Animæ, vel 'ի հոգի, ad Animam.
Accusatiuo,	զհոգի,	Animam.
Ablatiuo,	'ի հոգւոյ,	ab Anima.
Narratiuo,	զհոգւոյ,	de Anima.
Instrumentali,	հոգեաւ,	Anima.
Circumlatiuo.	զհոգեաւ,	circa Animam.
Commoratiuo,	'ի հոգւոջ,	vel 'ըն հոգւոջ, in Anima.
Vocatiuo,	ո՜վ հոգի,	ò Anima.

Pluraliter.

Nominat.	հոգիք,	Animæ.
Genit.	հոգեաց,	Animarum.
Dat.	հոգեաց,	Animabus, vel 'ց հոգիս, ad Animas.
Accus.	զհոգիս,	vel հոգիս, Animas.
Ablat.	'ի հոգեաց,	ab Animabus.
Narrat.	զհոգեաց,	de Animabus.
Instrument.	հոգւովք,	Animabus.
Circumlat.	զհոգւովք,	circa Animas.
Commorat.	'ըն հոգիս,	in Animabus.
Vocat.	ո՜վ հոգիք,	ò Animæ.

Ad hanc ſpeciem expectant Nomina multa.

Primò ſubſtantiua, vt ոսկի, Aurum, ոսկւոյ, Auri. կեն-դանի, Animal, կենդանւոյ, Animalis. աղաւնի, Columba, աղաւնւոյ, Columbę. բորենի, Panther, բորենւոյ, Panthe-ris. ոզնի, Ericius, ոզնւոյ, Ericij. մայրի, Cedrus, մայրւոյ, Cedri. մարի, Gallina, մարւոյ, Gallinæ. այգի, Vinea, այգ-ւոյ, Vineæ. գինի, Vinum. գինւոյ, vini. նախնի, Primas, նախնւոյ, Primatis. մատանի. Annulus, մատանւոյ; Annu-li, & alia ſic deſinentia.

Secundò adiectiua, vt ծիրանի, Purpureus, ծիրանւոյ, purpurei. բարի. Bonus, բարւոյ, boni. թշնամի, Inimicus, թշնամւոյ, inimici, &c.

Tertiò deriuatiua, vt վայրենի, Syluester, վայրենւոյ, ſyl-ueſtris. ընտանի, Domeſticus, ընտանւոյ, domeſtici. արծա-թի, Argenteus, արծաթւոյ, Argentei. Արշակունի, Arſcia-ghenus, Արշակունւոյ, Arſciagheni. արքունի, Regalis, արքունւոյ, Regalis. պոնտացի, Ponticus, պոնտացւոյ, Pon-tici, Եբրայեցի, Hebræus, Եբրայեցւոյ, Hebræi. Թագուհի, Regina, Թագուհւոյ, Reginæ. մեռելոտի, Morticinus, մե-ռելոտւոյ, morticini, &c.

Quartò participia, vel Nomina terminata in լի, vt սիրե-լի, Amandus, սիրելւոյ, amandi. գրելի, Scribendus, գրե-լւոյ, ſcribendi. երանելի, Beandus, երանելւոյ, beandi, &c.

Sed ſciendum eſt primò Nomina monoſyllaba termina-ta in ի, non pertinere ad hanc ſpeciem, ſed ad primam, vt մի, Vnus, միոյ, vnius. ձի, Equus, ձիոյ, Equi. թի, Re-mus, թիոյ, remi. լի, Plenus, լիոյ, pleni. տի, Ætas, տիոյ, ætatis. դի, Cadauer, դիոյ, cadaueris, &c.

Exci-

Excipitur tamen ձի, Equus; quod in plurali numero fit ձիանց, & ձիոց, Equorum.

Sciendum est secundò, esse quędam Nomina; quę licet in Genitiuo singulari terminentur in ւոյ. pertinent tamen ad primam speciem, cùm litera ւ, sit ipsis naturalis, non accidentalis, vt թիւ, Numerus, թուոյ, numeri. ձու, Ouum, ձուոյ, Oui. լու, Pulex, լուոյ, Pulicis. ցու, Tectum, ցուոյ, tecti. կու, Stercus, կուոյ, stercoris. նու. Sponsa, նուոյ, Sponsę. չու, Profectio, չուոյ, profectionis. բու, Nycticorax, բուոյ, Nycticoracis. &c.

Excipiuntur tamen ex his ձու, Ouum, & լու, Pulex, quæ in plurali numero fiunt, ձուանց, & ձուոց, Ouorum; լուանց, & լուոց, Pulicum, &c.

Tertia Declinatio Communis.

TErtia hęc declinatio habet quoq; duplicem speciem, quorum primę Genitiuus singularis terminatur simpliciter in ան; vt մանուկ, Puer; մանկան; pueri; & pluralis in անց, vt մանկունք; Pueri, մանկանց. puerorum. Secundę verò Genitiuus singularis terminatur in եան, vt արիւն, Sanguis, արեան, sanguinis; & pluralis in եանց, vt արիւնք, Sanguines; արեանց; sanguinum.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	մանուկ,	Puer.
Genitiuus,	մանկան,	Pueri.

Da-

Datiuus,	մանկան;	Puero, vel, ՚ցմանուկ, ad Puerum.
Accusatiuus,	զմանուկ,	Puerum.
Ablatiuus,	՚ի մանկանէ,	à Puero.
Narratiuus,	զ մանկանէ,	de Puero.
Instrumentalis,	մանկամբ,	Puero.
Circumlatiuus,	զմանկամբ,	circa Puerum.
Commoratiuus,	՚ի մանկան,	vel ՚ըն մանկան, in Puero.
Vocatiuus,	ո՜վ մանուկ,	ò Puer.

Pluraliter.

Nominat.	մանկունք.	Pueri.
Genit.	մանկանց,	Puerorum.
Dat.	մանկանց, Pueris, vel, ՚ցմանկունս, ad Pueros.	
Accusat.	զմանկունս, vel; մանկունս, Pueros.	
Ablat.	՚ի մանկանց	à Pueris.
Narrat.	զմանկանց,	de Pueris.
Instrum.	մանկամբք	Pueris.
Circumlat.	զմանկամբք,	circa Pueros.
Commorat.	՚ըն մանկունս	in Pueris.
Vocat.	ո՜վ մանկունք	ò Pueri.

Sub hac specie continentur Nomina non pauca.

Primò, ծաղիկ, Flos, ծաղկան, floris. ճնճղուկ, Passerculus, ճնճղկան, Passerculi. գուգուկ, Cuculus, գուգուկկան, Cuculi. ուրուկ. Cœculus, ուրկան, cœculi, & alia similia.

Secundò, ասեղ, Acus. ասղան, Acus. պղպեղ, Piper, պղպեղան, Piperis. աղեղ, Arcus, աղեղան, Arcus, &c.

Tertiò, արեգակն, Sol, արեգական, Solis. եղունգն, Vnguis,

guis, եղնկան, Vnguis. ըռունգն, Naris, ըռնգան, Naris. շուրթն, Labium, շրթան, Labij. ատամն, Dens, ատաման, Dentis, կրունկն, Talus, կրնկան, Tali. սրունքն, Tibia, սրնկան, Tibiæ. ունկն, Auris. ունկան, Auris. սկիզբն, Principium, սկզբան, principij. ոլոքն, Crus, ոլոքան, cruris. ջայլամն, Struthiocamelus, ջայլաման, Struthiocameli. շողոտն, Limax, շողոտան, Limacis. կռունկն, Grus, կռնկան, Gruis. կայծակն, Fulgur, կայծական, fulguris. փայլակն, Fulmen, փայլական, fulminis. ակն, Gemma, ական, Gemmæ. մուկն, Mus. մկան, Muris. ձուկն, Piſcis. ձկան, Piſcis. գորտն, Rana. գորտան, Ranæ. եղէգն, Arundo, եղէգան, Arundinis. սիսեռն, Cicer, սիսռան, Ciceris. թիթեռն, Papillo, թիթռան, Papillonis. ծիծեռն, Hirundo, ծիծռան, Hirundinis. եղեամն, Pruina, եղեման, pruinæ. որոտն, Tonitrus, որոտան, Tonitrus. որմն, Paries. որման, parietis. տուն, Domus, տան, Domus. լիսեռն, Axis. լիսռան, axis. գարուն, Ver, գարնան, Veris. ամառն, Æſtas, ամռան, Æſtatis. աշուն, Autumnus, աշնան, Autumni. ձմեռն, Hyems, ձմռան, Hyemis. ինն, Nouem, իննան, Nouem. եօթն, Septem, եօթան, Septem, &c.

Quartò verbalia, vt իմացումն, Intellectus, իմացման, intellectus. աճումն, Accretio, աճման, accretionis. լրումն, Plenitudo, լրման, plenitudinis.

Quintò deriuatiua, vt փոքրիկ, Paruulus, փոքրկան, paruuli. հանիկ, Auia, հանկան, Auiæ, &c.

Exem-

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	արիւն,	Sanguis.
Genit.	արեան,	Sanguinis.
Dat.	արեան,	Sanguini, vel, յարիւն, ad Sanguinem.
Accusat.	զարիւն,	Sanguinem.
Ablat.	յարենէ,	à Sanguine.
Narrat.	զարենէ,	de Sanguine.
Instrument.	արեամբ,	Sanguine.
Circuml.	զարեամբ,	circa Sanguinem.
Commor.	յարեան,	vel, ՚նարեան, in Sanguine.
Vocat.	ով արիւն	ò Sanguis.

Pluraliter.

Nominat.	արիւնք,	Sanguines.
Genit.	արեանց,	Sanguinum.
Datiuo,	արեանց,	Sanguinibus, vel. յարիւնս, ad Sanguines.
Accus.	զարիւնս,	vel, արիւնս Sanguines.
Ablat.	յարեանց,	à Sanguinibus.
Narrat.	զարեանց,	de Sanguinibus.
Instrument.	արեամբք,	Sanguinibus.
Circuml.	զարեամբք,	circa Sanguines.
Commorat.	՚նարիւնս,	in Sanguinibus.
Vocat.	ով արիւնք,	ò Sanguines.

Ad

Ad hanc ſpeciem expectant Nomina compluria.

Primò, սիւն, Columna, սեան, columnæ. անկիւն, Angulus, անկեան, anguli. արդիւն, Meritum, արդեան, meriti. մրջիւն, Formica, մրջեան, Formicæ. ձիւն, Nix, ձեան, niuis. տիւ, Dies, տուընջեան, diei. կորիւն, Catulus, կորեան, Catuli. աճիւն, Fauilla, աճեան, fauillæ. շշնջիւն, Rumor, շշնջեան, rumoris. շառաչիւն, Fragor. շառաչեան, fragoris, &c.

Secundò, ծնունդ, Natiuitas, ծննդեան. natiuitatis. սերունդ, Progenies, սերնդեան, progeniei. գալուստ, Aduentus, գալստեան, aduentus. փախուստ, Fuga, փախստեան, fugæ. հանգիստ, Quies, հանգստեան, quietis. ժողովուրդ, Populus, ժողովրդեան, populi. սրբութիւն, Sanctitas, սրբութեան, ſanctitatis. ճշմարտութիւն, Veritas, ճշմարտութեան, veritatis, & alia ſimili modo deſinentia.

Sed ſciendum eſt primò, verbalia hæc շշնջիւն, Rumor, & շառաչիւն, Fragor deficere in plurali numero, & pro ijs vſurpari շշնջմունք, Rumores, շշնջմանց, rumorum. շառաչմունք, Fragores, շառաչմանց, fragorum.

Sciendum eſt ſecundò, Nomina hæc մրջիւն, Formica. ծնունդ, Natiuitas. սերունդ, Progenies, ժողովուրդ, Populus, in plurali numero declinare ab exemplo ſupra ſcripto, & ſequi pluralia ſecundæ declinationis, vt մրջնոց, Formicarum. ծննդոց, Natiuitatum. սերնդոց, Progeniarum. ժողովրդոց, Populorum; &c.

Quarta Declinatio Communis.

QVarta hæc Declinatio habet ſimiliter duplicem ſpeciem, quarum primæ Genitiuus ſingularis terminatur in այ. vt Ադամ, Adam, Ադամայ, Adæ; & pluralis in անց, vt Ադամանք, Ադամանց. Secundæ verò Genitiuus ſingularis terminatur in եայ, vt Եսայի, Iſaias, Եսայեայ, Iſaiæ; & pluralis in եանց, vt Եսայեանք, Եսայեանց:

Exemplum primæ ſpeciei.

Singulariter.

Nominat.	Ադամ,	Adamus.
Genit.	Ադամայ,	Adami.
Dat.	Ադամայ,	Adamo, vel, ցԱդամ, ad Adam.
Accuſ.	զԱդամ,	Adamum.
Ablat.	յԱդամայ,	ab Adamo.
Narrat.	զԱդամայ,	de Adamo.
Inſtrum.	Ադամաւ,	Adamo.
Circuml.	զԱդամաւ,	circa Adamum.
Commor.	'ի Ադամում,	vel 'ի յԱդամ, in Adamo.
Vocat.	ով Ադամ,	ò Adam.

Pluraliter:

Nominat.	Ադամանք,

Ge-

Genit.	Ադամանց ,
Dat.	Ադամանց, vel, ՚ցԱդամանս ;
Accusat.	զԱդամանս , vel, Ադամեանս ,
Ablat.	՚յԱդամանց ,
Narrat.	զԱդամանց ,
Instrum.	Ադամամբք ,
Circumlat.	զԱդամամբք ,
Commorat.	՚նԱդամանս , vel, ՚յԱդամանս ,
Vocat.	ով Ադամանք ,

Ad hanc speciem pertinent Nomina propria non pauca.

Primò Masculina, vt Յովսէփ, Iosephus, Յովսեփայ, Iosephi. Յովակիմ, Ioachim, Յովակիմայ, Ioachim. Սէթ, Seth. Սեթայ, Seth. Ենովս, Enos. Ենովսայ, Enos. Ենովք, Henoch, Ենովքայ, Henoch. Ղամէք, Lamech, Ղամեքայ, Lamech. Սերուգ, Sarug, Սերուգայ, Sarug. Իսահակ, Isaac, Իսահակայ, Isaac. Յակոբ, Iacobus, Յակոբայ, Iacobi. Մեսրոպ, Mesrobius, Մեսրոպայ, Mesrobij. Յուսիկ, Husicus, Յուսկայ, Husici. Ամբակում, Habacuc, Ամբակմայ, Habacuc. Յոբ, Iob, Յոբայ, Iob. Թեկղաթ, Theclas, Թեկղաթայ, Thecladis. Խաթ, Chatus, Խաթայ, Chati. Պօղ, Paulinus, Պօղայ, Paulini. Մակար, Macharius, Մակարայ, Macharij. Վարդան, Vartanus, Վարդանայ, Vartani; &c.

Secundò Fœminina, vt Մարիամ, Maria, Մարիամայ, Mariæ. Ագաթ, Agatha, Ագաթայ, Agathæ. Շուշան, Susanna, Շուշանայ, Susannæ. Աբիսակ, Abisag, Աբիսակայ, Abisag. Թամար, Thamar, Թամարայ, Thamar; &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	Եսայի,	Isaias.
Genitiuo,	Եսայեայ,	Isaiæ.
Datiuo,	Եսայեայ, Isaiæ, vel, 'ցԵսայի, ad Isaiam.	
Accusatiuo,	զԵսայի,	Isaiam.
Ablatiuo,	'յԵսայեայ,	ab Isaia.
Narratiuo,	զԵսայեայ,	de Isaia.
Instrumentali,	Եսայեաւ,	Isaia.
Circumlatiuo.	զԵսայեաւ,	circa Isaiam.
Commoratiuo,	'նԵսայող, vel, 'յԵսայի, in Isaia.	
Vocatiuo,	ով Եսայի,	o Isaia.

Pluraliter.

Nominat.	եսայեանք;
Genit.	եսայեանց,
Dat.	եսայեանց, vel, 'ցեսայիս,
Accus.	զեսայեանս, vel, զեսայիս;
Ablat.	'յեսայեանց,
Narrat.	զեսայեանց,
Instrument.	եսայեամբք,
Circumlat.	զեսայեամբք,
Commorat.	'նեսայեանս, vel, 'նեսայիս,
Vocat.	ով եսայեանք.

Ad

Ad hanc ſpeciem pertinent etiam Nomina propria compluria.

Primò Maſculina, vt Զաքարիա, Zacharia. Զաքարիայ, Zachariæ. Մաղաքիա, Malachia. Մաղաքեայ, Malachiæ. Սոփոնիա, Sophonia. Սոփոնեայ, Sophoniæ. Սերգիոս, Sergius. Սերգեայ, Sergij. Մատաթիա, Matthia. Մատաթեայ, Matthiæ; &c.

Secundò Fœminina, vt Հռիփսիմէ, Ripſima. Հռիփսիմեայ, Ripſimæ. Գայիանէ, Gaiana. Գայիանեայ, Gaianæ. Թեկղի, Thecla. Թեկղեայ, Theclæ. Վարվառէ, Barbara. Վարվառեայ, Barbaræ. Հեղինէ, Helena. Հեղինեայ, Helenæ. Կատարինէ, Catharina. Կատարինեայ, Catharinæ. Պիպիանէ, Bibiana. Պիպիանեայ, Bibianæ. Ուստինէ, Iuſtina. Ուստինեայ, Iuſtinæ; &c.

Notandum eſt tamen, quia nomina propria, quæ pertinent quoad numerum ſingularem ad primam ſpeciem primæ declinationis, quoad numerum pluralem ſub hac continentur ſpecie, vt Ներսէս, Narciſius. Ներսիսի, Narciſij. Ներսիսեանք, Ներսիսեանց: Յովհաննէս, Ioannes, Յովհաննիսի, Ioannis. Յովհաննիսեանք, Յովհաննիսեանց: Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէոնեանք, Սիմէոնեանց, &c.

Quinta Declinatio Communis.

QVintæ Declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in եր, vt աղբիւր, Fons. աղբեր, Fontis. Pluralis verò in երց, vt աղբիւրք, fontes, աղբերց fontium.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	աղբիւր,	Fons.
Genitiuus,	աղբեր,	Fontis.
Datiuus,	աղբեր, Fonti, vel, յաղբիւր, ad Fontem.	
Accusatiuus,	զաղբիւր,	Fontem.
Ablatiuus,	յաղբերէ,	à Fonte.
Narratiuus,	զաղբերէ,	de Fonte.
Instrumentalis,	աղբերբ,	Fonte.
Circumlatiuus,	զաղբերբ,	circa Fontem.
Commoratiuus;	'ի աղբեր,	vel, յաղբեր, in Fonte.
Vocatiuus,	ո՜վ աղբիւր,	ò Fons.

Pluraliter.

Nominat.	աղբիւրք,	Fontes.
Genit.	աղբերց, vel, աղբերաց, Fontium.	
Dat.	աղբերց, Fontibus, vel, յաղբիւրս, ad Fontes.	
Accusat.	զաղբիւրս, vel, աղբիւրս, Fontes.	
Ablat.	յաղբերց, vel, յաղբերաց, à Fontibus.	
Narrat.	զաղբերց, vel, զաղբերաց, de Fontibus.	
Instrument.	աղբերբք,	Fontibus.
Circuml.	զաղբերբք,	circa Fontes.
Commor.	'ի աղբիւրս,	in Fontibus.
Vocat.	ո՜վ աղբիւրք,	ò Fontes.

Ad

Ad hanc ſpeciem expectant pauca quædam Nomina.

Primò ſubſtantiua, vt տետր, Codex, տետեր, Codicis. ազդր, Femur, ազդեր, femoris. ալեւր, Farina, ալեր, farinæ. ուստր, Natus, ուստեր, nati. դուստր, Nata, դստեր, natæ. սուսր, Gladius, սուսեր, gladij. սատր, Siclus, սատեր. Sicli. եղջեւր, Cornu, եղջեր, Cornu. սանտր, Pecten, սանտեր, Pectinis. լիտր, Libra, լտեր, Libræ. մեղր, Mel, մեղեր, Mellis. ծաղր, Deriſus, ծաղեր, deriſus. կղմինտր, Later, կղմնտեր, lateris. մախր, Pinus, մախեր, Pini. ճախր, Tornus, ճախեր, torni. լինդր, Gingiua, լնդեր, gingiuæ. արտօսր, Lachryma, արտօսեր, lachrymæ. լուստր, Illuſtris, լուստեր, Illuſtris; &c.

Secundò adiectiua, vt նօսր, Tenuis, նօսեր, tenuis. աննօսր, Rarus, աննօսեր, rari. մանր, Minutus, մաներ, minuti. փոքր, Paruus, փոքեր, parui. ծանր, Grauis. ծաներ, grauis. քաղցր, Dulcis. քաղցեր, dulcis; &c.

Sed ſciendum eſt primò Nomina hæc մանր, փոքր, ծանր, քաղցր, մեղր, inueniri paſſim aliter declinata tam in ſingulari numero, quàm in plurali. Singulariter vt մանր, Minutus. մանու, minuti. փոքր, Paruus. փոքու. parui. ծանր, Grauis, ծանու, grauis. քաղցր, Dulcis, քաղցու, dulcis. մեղր, Mel, մեղու, Mellis. In plurali verò, մանունք, Minuti, մանունց, minutorum, զմանունս, minutos. փոքունք, Parui, փոքունց, paruorum, զփոքունս, paruos. ծանունք, Graues, ծանունց, grauium, զծանունս, graues. քաղցունք, Dulces, քաղցունց, dulcium, զքաղցունս, dulces.

Excipitur tamen մեղր, quod retinet ſemper in plurali eundem tenorem præſcriptum, &c.

Scien-

Sciendum est secundò Nomen hoc արտասուք, Lachryma: in plurali numero fieri արտասուանք, Lachrymæ. արտասուանաց, lachrymarum: զարտասուանս, lachrymas; &c.

Sexta Declinatio Communis.

SExtæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella. աստեղ, Stellæ. Pluralis verò in աց, vt աստեղք, Stellæ. աստեղաց, Stellarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	աւՀստղ,	Stella.
Genit.	աւՀստեղ,	Stellæ.
Dat.	աւՀստեղ, Stellæ, vel, յաստղ, vel, ցաստղ,	ad Stellam.
Accusat.	զաւՀստղ,	Stellam.
Ablat.	յաւՀստեղէ,	ab Stella.
Narrat.	զաւՀստեղէ,	de Stella.
Inst.	աւՀստեղբ,	Stella.
Cir.	զաւՀստեղբ,	circa Stellam.
Com.	ընաւՀստեղ,	vel, յաստեղ, in Stella.
Voc.	ով աւՀստղ,	ò Stella.

Pluraliter.

Nominat.	աւՀստեղք,	Stellæ.
Genit.	աւՀստեղաց,	Stellarum.

Da-

Datiuo,	աստեղաց, Stellis, vel, 'ցաստեղս, ad Stellas.	
Accuſ.	զաստեղս, vel աստեղս, Stellas.	
Ablat.	'յաստեղաց,	ab Stellis.
Narrat.	զաստեղաց,	de Stellis.
Inſtrument.	աստեղբք,	Stellis.
Circuml.	զաստեղբք,	circa Stellas.
Commorat.	'ի աստեղս,	in Stellis.
Vocat.	ո՜վ աստեղք,	ò Stellæ.

Sub hac ſpecie continentur արկղ, Arca. արկեղ, Arcę. անգղ, Cygnus. անգեղ, Cygni. սկուտղ, Diſcus. սկուտեղ, diſci. բանակետղ, Caſtra. բանակետեղ, Caſtrorum. կրակետղ, Pruna. կրակետեղ, prunæ. քարակետղ, Lapidum cumulus. քարակետեղ, lapidum cumuli. կուպղ, Sera, կուպեղ, ſeræ. կաստղ, Compages. կաստեղ, compagis. կոճղ, Truncus. կոճեղ, trunci; & alia quædam pauca.

Septima Declinatio Communis.

SEptimæ declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in ին, vt անձն, Perſona. անձին, perſonæ. Pluralis verò in անց, vt անձինք, Perſonæ, անձանց, perſonarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	անձն,	Perſona.
Genitiuo,	անձին,	Perſonę.
Datiuo,	անձին, Perſonæ, vel 'յանձն, vel 'ցանձն, ad Perſonam.	
Accuſatiuo,	զանձն,	Perſonam.

E Abla-

Ablatiuo,	յանձնէ,	à Persona.
Narratiuo,	զանձնէ,	de Persona.
Instrument.	անձամբ,	Persona.
Circumlat.	զանձամբ,	circa Personam.
Commorat.	՚ի անձին,	vel, յանձին, in Persona.
Vocatiuo,	ով անձն,	ò Persona.

Pluraliter.

Nominatiuo,	անձինք,	Personæ.
Genitiuo	անձանց,	Personarum.
Datiuo,	անձանց, Personis, vel, յանձինս, ad Personas.	
Accusatiuo,	զանձինս,	vel անձինս, Personas.
Ablatiuo,	յանձանց,	à Personis.
Narratiuo,	զանձանց,	de Personis.
Instrument-	անձամբք,	Personis.
Circumlat.	զանձամբք,	circa Personas.
Commorat.	՚ի անձինս,	in Personis.
Vocatiuo,	ով անձինք,	ò Personæ.

Ad hanc speciem expectant գառն, Agnus, գառին, Agni. լեառն, Mons. լերին, Montis. եզն, Bos, եզին, Bouis. ձեռն, Manus, ձեռին, Manus. ոտն, Pes, ոտին, Pedis. տասն, Decem, տասին, Decem. դառն, Amarus, դառին, amari. ուռն, Nodus, ուռին, nodi; & alia quædam pauca.

Excipiuntur tamen ex his ոտն, Pes, & ձեռն, Manus, quæ in plurali numero fiunt ոտք, Pedes, ոտից, Pedum, ձեռինք, vel ձեռք, Manus, ձեռաց, Manuum, զձեռինս, Manus; &c.

Octaua

Octaua Declinatio Communis.

Octauæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in ու, vt ժամ, Hora, ժամու, Horæ. Pluralis verò in ուց, vt ժամք, Horæ, ժամուց, Horarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	ժամ,	Hora.
Genitiuo,	ժամու	Horæ.
Datiuo,	ժամու, Horæ,	vel 'ի ժամ, ad Horám.
Accusatiuo,	զժամ,	Horam.
Ablatiuo,	'ի ժամու,	ab Hora.
Narratiuo,	զժամու,	de Hora.
Instrument.	ժամու,	Hora.
Circumlatiuo,	զժամու,	circa Horam.
Commoratiuo,	'ի ժամու,	in Hora.
Vocatiuo,	ով ժամ,	ò Hora.

Pluraliter.

Nominatiuo,	ժամք,	Horæ.
Genitiuo,	ժամուց,	Horarum.
Datiuo,	ժամուց, Horis,	vel, զժամս, ad Horas.
Accusatiuo,	զժամս,	vel ժամս, Horas.
Ablatiuo,	'ի ժամուց,	ab Horis.
Narratiuo,	զժամուց,	de Horis.
Instrument.	ժամօք,	Horis.
Circumlatiuo,	զժամօք,	circa Horas.

Commoratiuo, ՚ի ժամս, in Horis.
Vocatiuo, ով ժամք, ò Horæ.

Sub hac ſpecie continentur nomina non pauca tùm appellatiua, tùm etiam propria. Appellatiua vt մէն, Solus, մենու, ſolius. զգեստ, Veſtis, զգեստու, Veſtis, զարդ, Ornamentum, զարդու, ornamenti. ագռաւ, Coruus. ագռաւու, Corui. պահ, Momentum, պահու, momenti. առիւծ, Leo, առիւծու, Leonis. զէն, Arma, զինու, armorum. զօր, Exercitus, զօրու, exercitus. հէն, Agmen, հինու, agminis. ցուլ, Taurus, ցլու, Tauri. պար, Turma, պարու, turmæ. ծով, Mare, ծովու, Maris. աղուէս, Vulpes, աղուեսու, Vulpis. հաւ, Auis, հաւու, Auis. սով, Fames, սովու, famis. կով, Vacca, կովու, Vaccæ հով, Aura, հովու, Auræ. մահ, Mors, մահու, Mortis. այգ, Diluculum, այգու, diluculi. դաս, Chorus, դասու, Chori. ճագ, Pullus, ճագու, Pulli. նախանձ, Zelus, նախանձու, zeli. ծաղր, Deriſus. ծաղրու, deriſus. &c.

Propria, vt Աբրահամ, Abraham, Աբրահամու, Abrahæ. Ղուկաս, Lucas, Ղուկասու, Lucæ. Յովհաննէս, Ioannes, Յովհաննու, Ioannis. Ղազար, Lazarus, Ղազարու, Lazari. ուրբաթ, Dies Veneris, ուրբաթու, Diei Veneris. շաբաթ, Sabbathum, շաբաթու, Sabbathi; &c.

Ad hanc ſpeciem reuocantur etiam adiectiua hæc սակաւ, Paucus, սակաւու, pauci. փոքր, Paruus, փոքու, parui. մանր, Minutus, մանու, minuti; & alia quæ ſuperiùs diximus.

AR-

ARTICVLVS II.

De Declinationibus Nominum proprijs.

DEclinationes Nominum յատուկք, id eſt propriæ, ſunt ſex, quarum primæ Genitiuus ſingularis terminatur in որ, vt հայր, Pater, հօր, Patris. Pluralis verò in արց, vt հարք, Patres, հարց, Patrum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	հայր,	Pater.
Genitiuo,	հօր,	Patris.
Datiuo, հօր.	Patri, vel, 'ի հայր, vel 'ց հայր, ad Patrem.	
Accuſatiuo,	զհայր,	Patrem.
Ablatiuo,	'ի հօրէ,	à Patre.
Narratiuo,	զհօրէ,	de Patre.
Inſtrument.	հարբ,	Patre.
Circumlatiuo,	զհարբ,	de Patre.
Commoratiuo,	'ի հօր,	in Patre.
Vocatiuo,	ով հայր,	ò Pater.

Pluraliter.

Nominatiuo,	հարք,	Patres.
Genitiuo;	հարց,	Patrum.
Datiuo, հարց,	Patribus, vel, 'ց հարս, ad Patres.	
Accuſatiuo,	զհարս,	vel հարս, Patres.
Ablatiuo,	'ի հարց,	vel 'ի հարանց, à Patribus.

Nar-

Narratiuo,	զհարց,	vel զհարանց, de Parribus.
Instrument.	հարբք,	Patribus.
Circumlatiuo,	զհարբք,	circa Patres.
Commoratiuo,	'ի հարս,	in Patribus.
Vocatiuo,	ո̃վ հարք,	ò Patres.

Sic declinantur մայր, Mater. եղբայր, Frater; vt մօր, Matris. եղբօր, Fratris. In plurali tamen numero non dicitur մարանց, sed մարց, Matrum; non եղբարանց, sed եղբարց, Fratrum.

Sic etiam declinantur Nomina ex his composita, vt ա̃ծա-հայր, Dei-pater, ա̃ծա-հօր, Dei-patris. ա̃ծա-մայր, Dei-mater, ա̃ծա-մօր, Dei-matris. փեսաեղբայր, Sponsi-frater. փեսաեղբօր, Sponsi fratris; &c.

Secunda Declinatio propria.

SEcundæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ոջ, vt կին, Mulier, կնոջ, Mulieris. Pluralis verò in անց, vt կանայք, Mulieres, կանանց, Mulierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	կին,	Mulier.
Genitiuo,	կնոջ,	Mulieris.
Datiuo,	կնոջ, Mulieri, vel, ցկին, ad Mulierem.	
Accusatiuo,	զկին,	Mulierem.
Ablatiuo,	'ի կնոջէ,	à Muliere.
Narratiuo,	զկնոջէ,	de Muliere.

In-

Instrument. կանամբ, Muliere.
Circumlatiuo, զկանամբ, circa Mulierem.
Commoratiuo, 'ըն կնոջ, vel, 'ի կնոջ, in Muliere.
Vocatiuo, ով կին, ò Mulier,

Pluraliter.

Nominatiuo, կանայք, Mulieres.
Genitiuo, կանանց, Mulierum.
Datiuo, կանանց, Mulieribus, vel, 'ցկանայս, ad Mulieres.
Accusatiuo, զկանայս, vel, կանայս, Mulieres.
Ablatiuo, 'ի կանանց, à Mulieribus,
Narratiuo, զկանանց, de Mulieribus.
Insustantiuo, կանամբք, Mulieribus.
Circumlatiuo, զկանամբք, circa mulieres.
Commuoratiuo, 'ըն կանայս, in Mulieribus,
Vocatiuo, ով կանայք, ò Mulieres.

Sic declinantur omnia Nomina ex hoc composita, vt տիկին, Patrona, տիկնոջ, Patronæ. տանտիկին, Mater-familias, տանտիկնոջ, Matris-familias. առնակին, Mulier habens Virum, առնակնոջ, Mulieris habentis Virum. անկին, Vir sine vxore. անկնոջ, Viri sine vxore; &c.

Tertia Declinatio.

TErtiæ Declinationis propriè Genitiuus singularis terminatur in եղջ, vt գեւղ, Villa; գեղջ, Villæ. Pluralis verò in եց, vt գեւղք, vel, գեւղօրէք, Villæ, գեւղեց, vel գեւղօրէից, Villarum.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	գիւղ,	Villa.
Genitiuus,	գեղջ,	Villæ.
Datiuus,	գեղջ,	Villæ, vel 'ի գիւղ, ad Villam.
Accuſatiuus,	զգիւղ,	Villam.
Ablatiuus,	'ի գեղջէ,	à Villa.
Narratiuus,	զգեղջէ,	de Villa.
Inſtrumentalis,	գիւղիւ,	Villa.
Circumlatiuus,	զգիւղիւ,	circa Villam.
Commoratiuus,	'ըն գեղջ,	vel 'ի գեղջ, in Villa.
Vocatiuus,	ով գիւղ,	ò Villa.

Pluraliter.

Nominat.	գիւղք, vel գիւղօրէք;	Villæ.
Genit.	գիւղից, vel գիւղօրէից,	Villarum.
Dat.	գիւղից, vel գիւղօրէից.	Villis, vel 'ցգիւղս, ad Villas.
Accuſat.	զգիւղս, vel զգիւղօրէս,	Villas.
Ablat.	'ի գիւղից, vel 'ի գիւղօրէից,	à Villis.
Narrat.	զգիւղից, vel զգիւղօրէից,	de Villis.
Inſtrument.	գիւղօք, vel գիւղօրէիւք,	Villis.
Circuml.	զգիւղօք, vel զգիւղօրէիւք,	circa Villas.
Commor.	'ըն գիւղս, vel 'ըն գիւղօրէս,	in Villis.
Vocat.	ով գիւղք, vel գիւղօրէք,	ò Villæ.

Sic declinantur, & Nomina compoſita ex hac, vt ձորա-գիւղ, Villa-Vallis. ձորագեղջ, Villæ-Vallis. նորագիւղ, Villa noua. նորագեղջ, Villæ nouæ; &c.

Quarta

Quarta Declinatio Propria.

QVartæ Declinationis propriæ Genitiuus ſingularis terminatur in առն. vt տէր, Dominus. տեառն, Domini. Pluralis verò in անց, vel արց, vt տեարք, Domini. տերանց, vel տեարց, Dominorum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	տէր,	Dominus.
Genit.	տեառն,	Domini.
Dat.	տեառն, Domino, vel ՚ց տէր, vel ՚ի տէր, ad Dominum.	
Accuſ.	զտէր,	Dominum.
Ablat.	՚ի տեառնէ,	à Domino.
Narrat.	զտեառնէ,	de Domino.
Inſtrum.	տերամբ,	Domino.
Circuml.	զտերամբ,	circa Dominum.
Commor.	՚ի տեառն,	in Domino.
Vocat.	ով տէր,	ò Domine.

Pluraliter.

Nominat.	տեարք,	Domini,
Genit.	տերանց, vel տեարց,	Dominorum.
Dat.	տերանց, vel տեարց, Dominis, vel ՚ց տեարս, ad Dominos.	
Accuſat.	զտեարս, vel տեարս,	Dominos.

Ablat. ՚ի տերանց, vel ՚ի տեարց, à Dominis.
Narrat. զտերանց, vel զտեարց, de Dominis.
Instrum. տերամբք, vel տեարբք, Dominis.
Circumlat. զտերամբք, vel զտեարբք, circa Dominos.
Commorat. ՚ի տեարս, in Dominis.
Vocat. ով տեարք, ò Domini.

Sic declinatur & այր, Vir. vt առն, Viri. արք, Viri, արանց, vel արց, Virorum, &c.

Sic etiam declinantur Nomina composita ex his, vt տան տէր, Pater familias. տանուտեառն, Patris-familias. պարտատէր, Creditor, պարտատեառն, Creditoris. երկայր, Bigama, երկառն, Bigamæ. բազմայր, Poligama, բազմառն, Poligamæ, &c.

Quinta Declinatio Propria.

QVintæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ուր. vt օր, Dies, աւուր, Diei. Pluralis verò in ուրց, vt աւուրք, Dies, աւուրց, Dierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo, օր, Dies.
Genitiuo, աւուր, Diei.
Datiuo, աւուր, Diei, vel, ՚յօր, vel զօր, ad Diem
Accusatiuo, զօր, Diem.
Ablatiuo, ՚յօրէ, à Die.
Narratiuo, զօրէ, de Die.

Instru-

Instrumentali,	աւուրբ,	Die,
Circumlatiuo.	զաւուրբ,	circa Diem.
Commoratiuo,	յաւուր, vel, յաւուրն,	in Die.
Vocatiuo,	ով օր,	ò Dies.

Pluraliter.

Nominat.	աւուրք,	Dies.
Genit.	աւուրց,	Dierum.
Dat.	աւուրց; Diebus, vel, յաւուրս,	ad Dies.
Accus.	զաւուրս, vel, աւուրս,	Dies.
Ablat.	յաւուրց,	à Diebus.
Narrat.	զաւուրց,	de Diebus.
Instrument.	աւուրբք,	Diebus.
Circumlat.	զաւուրբք,	circa Dies.
Commorat.	յաւուրս,	in Diebus.
Vocat.	ով աւուրք,	ò Dies.

Sic declinantur & composita ex hoc; vt առաջնօր, prima Dies, առաջնաւուր, primæ Diei. կէսօր, Meridies, կիսաւուր, Meridiei, &c.

Sexta Declinatio Propria.

SExtæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in եռ, vt քոյր, Soror, քեռ, Sororis. Pluralis verò in երց, vt քորք, Sorores, քերց, Sororum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	քոյր,	Soror.
Genitiuus,	քեռ,	Sororis.
Datiuus,	քեռ,	Sorori, vel ՚ի քոյր, ad Sororem.
Accusatiuus,	զքոյր,	Sororem.
Ablatiuus,	՚ի քեռանէ,	à Sorore.
Narratiuus,	զքեռանէ,	de Sorore.
Instrumentalis,	քերբ, vel քեռամբ,	Sorore.
Circumlatiuus,	զքերբ, vel զքեռամբ,	circa Sororem.
Commoratiuus,	՚ի քեռ,	in Sorore.
Vocatiuus,	ով քոյր,	ò Soror.

Pluraliter.

Nominat.	քորք,	Sorores.
Genit.	քերց,	Sororum.
Dat.	քերց, Sororibus, vel ՚ի քորս, vel ՚զքորս, ad Sorores.	
Accusat.	զքորս, vel քորս,	Sorores.
Ablat.	՚ի քերց,	à Sororibus.
Narrat.	զքերց,	de Sororibus.
Instrument.	քերբք,	Sororibus.
Circuml.	զքերբք,	circa Sorores.
Commor.	՚ի քորս,	in Sororibus.
Vocat.	ով քորք,	ò Sorores.

Sic declinantur & composita ex hoc, vt հարսնաքոյր, Sponsæ Soror, հարսնաքեռ, Sponsæ Sororis. մօրաքոյր, Matertera, մօրաքեռ, Matertera. հօրաքոյր, Amita, հօրաքեռ, Amitæ, &c.

Decli-

DECLINATIO NOMINVM PARTICVLARIVM.

NOmina hæc մասնականք, id eſt Particularia ոմն, aliquis, vel aliqua. ոք, Quidam, quædam, vel quiſpiam, quæpiam. իմն, Aliquis, aliqua, aliquod, vel Quidam, quædam, quoddam. Ideò declinantur ſimul, quia in ijs, quibus deficit vnum, ſuppletur ab altero; vt videtur in ſingulari caſu Inſtrumentali & Circumlatiuo, & in omnibus caſibus pluralis numeri.

Singulariter.

Nominatiuo, ոմն, Aliquis, aliqua. ոք, Quidam, quædam, vel quiſpiam, quæpiam. իմն, Aliquis, aliqua, aliquod, vel quidam, quędam, quoddam.

Genit. ուրումն, Alicuius. ուրուք, Cuiuſdam, vel cuiuſpiam. իրիք, Alicuius, vel cuiuſdam.

Dat. ումեմն, Alicui, ումեք, Cuidam, vel cuipiam, իմիք, Alicui, vel cuidam.

Accuſ. զոմն, Aliquem, aliquam. զոք, Quemdam, quamdam, vel quempiam, quampiam. զիմն, Aliquem, aliquam, aliquod, vel quemdam, quamdam, quoddam.

Ablat. յումեմնէ, Ab aliquo, ab aliqua յումեքէ, à quodam, à quadam, vel à quopiam. à quapiam. յիմեքէ, Ab aliquo, ab aliqua, ab aliquo; vel à quodam, à quadam, à quodam.

Narrat. զումեմնէ, De aliquo, de aliqua. զումեքէ, De quodam, de quadam, vel de quopiam, de quapiam. զիմե-
քէ,

քէ, De aliquo, de aliqua, de aliquo, vel de quodam, de quadam, de quodam.

Inſtrum. ումամբք, Aliquo, aliqua. իւիք, Aliquo, aliqua, aliquo, vel quodam, quadam, quodam.

Circumlat. զումամբք, Circa aliquem, aliquam. զիւիք, Circa aliquem, aliquam, aliquod, vel circa quemdam, quamdam, quoddam.

Com. 'յումեքեան, In aliquo, in aliqua. 'յումեք, In quodam, in quadam, vel in quopiam, in quapiam. 'յիմիք, In aliquo, in aliqua, in aliquo, vel in quodam, in quadam, in quodam.

Vocat. Carent omnia tam in ſingulari, quàm in plurali.

Pluraliter.

Nom. ոմանք, Aliqui, aliquæ, aliqua.
Genit. ոմանց, Aliquorum.
Dat. ոմանց, Alicui, vel, 'ցոմանս, ad aliquos, &c.
Accuſ. զոմանս, vel ոմանս, Aliquos, aliquas, aliqua.
Ablat. 'յոմանց, Ab aliquibus.
Narrat. զոմանց, De aliquibus.
Inſtrum. ոմամբք, Aliquibus.
Circuml. զոմամբք, Circa aliquos, aliquas, aliqua.
Com. 'յոմանս, In aliquibus.

Sic declinantur & omnia Nomina ex his compoſita, vt ոչոք, Nullus, ոչուրուք, nullius. ամոք, Quicumque, ամ ուրուք, cuiuſcumque. իւրաքանչիւրոք, Vnuſquiſque, իւրաքանչիւրոյուրուք, vniuſcuiuſque. երկաքանչիւրոք, Vterque, երկաքանչիւրոյուրուք, vtriuſque, &c.

Sed ſciendum eſt ոմն, & ոք, in ſingulari numero dici ſo-

lum-

summodo de rationalibus, & quandoque de irrationalibus, vt ոմն կին, Aliqua Mulier. այր ոք, Vir quidam. ոմն ձի, Aliquis Equus. կենդանի ոք, Animal quoddam. ինչ Verò dici de rebus inanimatis, vt գիտութիւն ինչ. Scientia quædam. քար ինչ, Lapis quidam, &c.

Declinatio Nominum Interrogatiuorum.

NOmina հարցականք, id eſt Interrogatiua ſunt hæc, ո՞վ, ո՞յ, ո՞, Quis, vel quiſnam. Quæ ideò ſimul declinantur, quia in ijs caſibus quibus deficit vnum, ſuppletur ab altero.

Singulariter.

Nom. ո՞վ, ո՞յ, ո՞, Quis, vel quiſnam.
Genit. որո՞յ, ո՞յր, Cuius, vel cuiuſnam.
Dat. որո՞ւմ, ո՞ւմ, Cui, vel cuinam, առ ո՞, vel առ ո՞յ, ad quem.
Accuſ. զո՞վ, զո՞յ, զո՞, Quem, vel quemnam.
Ablat. յորմէ, յումէ, A quo, vel à quonam.
Narrat. զորմէ, զումէ, De quo, vel de quonam.
Inſtrum. որո՞վ, իւ՞, Quo, vel quonam.
Circuml. զորո՞վ, զիւ՞, Circa quem, vel circa quemnam.
Com. 'յորո՞ւմ, 'յու՞մ, In quo, vel in quonam.

Pluraliter.

Nom. ո՞րք, ո՞յք, ո՞յք, Qui, vel quinam.
Genit. որո՞ց, ո՞յց, Quorum, vel quorumnam.
Dat. որո՞ց, ո՞յց, Quibus, vel quibuſnam, առ ո՞րս, առ ո՞յս, Ad quos.

Accus.	զո՞րս, զո՞յս,	Quos, vel quosnam.
Ablat.	յորո՞ց, յո՞յց,	A quibus, vel à quibusnam.
Narrat	զորո՞ց, զո՞յց,	De quibus, vel de quibusnam.
Instrum.	որո՞վք, ի՞ւք,	Quibus, vel quibusnam.
Circumlat.	զորո՞վք, զի՞ւք,	Circa quos, vel circa quosnam.
Com.	'նո՞րս, 'նո՞յս,	In quibus, vel in quibusnam.

Sic declinantur & interrogatiua ex his composita. vt ո՞վ ոք, Quisquis. ո՞յրուրուք, Cuiuscuius. ումումեք, Cuicui. զո՞վ ոք, Quemquem. յումեմն ումեքէ, A quoquo. զումեմն ումեքէ, De quoquo. իւիւիք, Quoquo. զիւիւիք, Circa quemquem. 'նումումեք, In quoquo. Որոք, Quicumque. որոյուրուք, Cuiuscumque. որում ումեք, Cuicumque. զորոք, Quemcumque, &c.

Declinatio Numerorum Cardinalium.

NVmeri կարգաթուականք, id est Cardinales non ad vnam tantùm, sed ad diuersas pertinent Nominum declinationes, quorum varietas ex Genitiuis eorum facillimè dignoscetur infra. Մի, Vnus, միոյ, vnius, Երկու, Duo, երկուց, duorum. Երեք, Tres, երից, trium. Չորք, Quatuor, չորից, quatuor, Հինգ, Quinque, հնգից, quinque. Վեց, Sex, վեցից, sex. Եօթն, Septem, եօթան, septem, Եօթունք, plures septem, եօթանց, plurium septem. Ութ, Octo, ութից, octo. Ինն, Nouem, ինան, nouem, ինունք, plures nouem, ինանց, plurium nouem. Տասն, Decem, տասին, decem, տասունք, plures decem, տասանց, plurium decem. Մետասան, Vndecim, մետասանից, vndecim. Երկոտասան, Duodecim, երկոտասանից, duodecim. Երեք

տասան

տասան, Tredecim, երեքտասանից, tredecim. Չորեքտա_ սան, Quatuordecim, չորեքտասանից, quatuordecim. Հնգե տասան, Quindecim, հնգետասանից, quindecim. Վեշտա_ սան, Sexdecim, վեշտասանից, sexdecim. Եօթնևտասան, Decem & septem, եօթնևտասանից, decem & septem. Ութևտասան, Decem & octo, ութևտասանից, decem & octo. Իննևտասան, Decem & nouem, իննևտասանից, decem & nouem. Քսան, Viginti, քսանից, viginti. Երեսուն, Triginta, երեսնից, triginta. Քառասուն, Quadraginta, քառասնից, quadraginta. Յիսուն, Quinquaginta, յիսնից, quinquaginta. Վաթսուն, Sexaginta, վաթսնից, sexaginta. Եօթանասուն, Septuaginta, եօթանասնից, septuaginta. Ութսուն, Octoginta, ութսնից, octoginta. Իննսուն, Nonaginta, իննսնից, nonaginta. Հարիւր, Centum, հարիւրից, centum. Երկուհարիւր, Ducenti, երկուհարիւրից, ducentorum. Երեքհարիւր, Trecenti, երեքհարիւրից, trecentorum, &c. Հազար, Mille, հազարի, mille, հազարք. millia, հազարաց, millium. տասնհազար, Decem millia, տասն հազարաց, decem millium. Հարիւրհազար, Centum millia, հարիւր հազարաց, centum millium. Բեւր, Decies centena millia, բեւրոյ, decies centenorum millium, բեւրք, plura decies centena millia, բեւրոյ, pluriumdecies centenorum millium, &c.

Declinatio Numerorum Ordinalium.

NVmeri կարգաւորականք, id est Ordinales, excepto Նախկին, Primus, omnes desinunt in որդ in Nominatiuo singulari, & in Genitiuo in ի. vt Նախկին, Primus,

mus, նախկնոյ, primi. Երկրորդ, Secundus, երկրորդի, secundi. Երրորդ, Tertius, երրորդի, tertij. Չորրորդ, Quartus, չորրորդի, quarti. Հինգերորդ, Quintus, հինգերորդի, quinti. Վեցերորդ, Sextus, վեցերորդի, sexti. Եօթներորդ, Septimus, եօթներորդի, septimi. Ութերորդ, Octauus, ութերորդի, octaui. Իններորդ, Nonus, իններորդի, noni. Տասներորդ, Decimus, տասներորդի, decimi. Մետասաներորդ, Vndecimus, մետասաներորդի, vndecimi. Երկոտասաներորդ, Duodecimus, երկոտասաներորդի, duodecimi. Երեքտասաներորդ, Decimus tertius, երեքտասաներորդի, decimi tertij. Չորեքտասաներորդ, Decimus quartus, չորեքտասաներորդի, decimi quarti. Հնգետասաներորդ, Decimus quintus, հնգետասաներորդի, decimi quinti. Վեշտասաներորդ, Decimus sextus, վեշտասաներորդի, decimi sexti. Եօթնևտասներորդ, Decimus septimus, եօթնևտասներորդի, decimi septimi. Ութևտասներորդ, Decimus octauus, ութևտասներորդի, decimi octaui. Իննևտասներորդ, Decimus nonus, իննևտասներորդի, decimi noni. Քսաներորդ, Vigesimus, քսաներորդի, vigesimi. Քսանևմիերորդ, Vigesimns primus, քսանևմիերորդի, Vigesimi primi. Քսանևերկուերորդ, Vigesimus secundus, քսանևերկուերորդի, vigesimi secundi. Երեսներորդ, Trigesimus, երեսներորդի, trigesimi. Քառասներորդ, Quadragesimus, քառասներորդի, quadragesimi. Յիսներորդ, Quinquagesimus, յիսներորդի, quinquagesimi. Վաթսներորդ, Sexagesimus, վաթսներորդի, sexagesimi. Եօթանասներորդ, Septuagesimus, եօթանասներորդի, septuagesimi. Ութսներորդ, Octuagesimus, ութսներորդի, octuagesimi. Իննսներորդ, Nonagesimus, իննսներորդի, nonagesimi. Հարիւրերորդ, Centesimus,

Հար

հարիւրերորդի, centesimi. Հարիւրեւմիերորդ, Centesimus primus, հարիւրեւմիերորդի, centesimi primi. Հարիւրեւերկուերորդ, Centesimus secundus, հարիւրեւերկուերորդի, centesimi secundi, Հարիւրեւտասներորդ, Centesimus decimus, հարիւրեւտասներորդի, centesimi decimi. Երկուհարիւրերորդ, Ducentesimus, երկուհարիւրերորդի, ducentesimi. Երեքհարիւրերորդ, Trecentesimus, երեքհարիւրերորդի, trecentesimi. Հազարերորդ, Millesimus, հազարերորդի, millesimi. Հազարեւմիերորդ, Millesimus primus, հազարեւմիերորդի, millesimi primi, Երկուհազարերորդ, Bis millesimus, երկուհազարերորդի, bis millesimi. Երեքհազարեւմիերորդ, Ter millesimus primus, երեքհազարեւմիերորդի, ter millesimi primi. Տասնհազարերորդ, Decies millesimus, տասնհազարերորդի, decies millesimi. Հարիւրհազարեւտասներորդ, Centies millesimus decimus, հարիւրհազարեւտասներորդի, centies millesimi decimi. Բիւրերորդ, Decies centies millesimus. բիւրերորդի, decies centies millesimi, &c.

Numeri բաժանողականք, id est Distributivi.

Միմի, Singuli, միոյմիոյ, singulorum. Երկուերկու, Bini, երկուցերկուց, binorum. Երեքերեք, Terni, երիցերից, ternorum. Չորքչորք, Quaterni, չորիցչորից, quaternorum. Հինգհինգ, Quini, հնգիցհնգից, quinorum. Վեցվեց, Seni, վեցիցվեցից, senorum. Եօթնեօթն, Septeni, եօթանցեօթանց, septenorum. &c.

Numeri կրկնականք, id est Reduplicativi.

Կրկնապատիկ, Duplicatum, կրկնապատկի, duplicati.

եռապատկել, Triplicatum, եռապատկելի, triplicati. քառա-պատկել, Quadruplicatum, քառապատկելի, quadruplicati, &c. Երկեակ, Duplex, երկեկի, duplicis. եռեակ. Triplex, եռեկի, triplicis. քառեակ, Quadruplex, քառեկի, quadruplicis. հնգեակ, Quintuplex, հնգեկի, quintuplicis, &c.

ARTICVLVS III.

Յաղագս Հոլովմանց Դերանուանց.

De Declinationibus Pronominum.

Pronominum Declinationes ſunt ſeptem, quarum prima eſt Pronominis Ես. Ego, quod ſic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	Ես,	Ego.
Genitiuo,	իմ,	Mei.
Datiuo,	ինձ,	Mihi. vel առ իս, Ad me.
Accuſatiuo,	զիս,	Me.
Ablat.	յինէն,	A me.
Narrat.	զինէն,	De me.
Inſtrument.	ինեւ,	Me.
Circuml.	զինեւ,	Circa me.
Commorat.	յիս,	In me.

Pluraliter.

Nominatiuo,	մեք,	Nos.
Genitiuo,	մեր,	Noſtrum, vel Noſtri.
Datiuo,	մեզ,	Nobis.

Accu-

Accusatiuo,	*զմեզ,*	Nos.
Ablatiuo,	*'ի մէնջ;*	A nobis.
Narratiuo,	*զմէնջ,*	De nobis.
Instrument.	*մեօք,*	Nobis.
Circumlatiuo,	*զմեօք,*	Circa nos.
Commoratiuo,	*'ի մեզ*	In nobis.

Secunda est Pronominis *դու,* Tu, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	*դու,*	Tu.
Genitiuo,	*քո,*	Tui.
Datiuo,	*քեզ,*	Tibi, vel, *առ քեզ,* Ad te.
Accusatiuo,	*զքեզ,*	Te.
Ablatiuo,	*'ի քէն,*	A te.
Narratiuo,	*զքէն,*	De te:
Instrument.	*քեւ,*	Te.
Circumlat.	*զքեւ,*	Circa te.
Commorat.	*'ի քեզ,*	In te.
Vocatiuo,	*ով դու,*	O tu.

Pluraliter.

Nominat.	*դուք,*	Vos.
Genit.	*ձեր,*	Vestrum, vel Vestri.
Dat.	*ձեզ,*	Vobis, vel *առ ձեզ.* Ad vos.
Accus.	*զձեզ,*	Vos.
Ablat.	*'ի ձէնջ,*	A vobis.
Narrat.	*զձէնջ,*	De Vobis.
Instrum.	*ձեօք,*	Vobis.
Circuml.	*զձեօք;*	Circa vos.

Com.

Com.	'ի ձեզ,	In vobis.
Vocat	ո՜վ դուք,	O vos.

Tertia est Pronominis ինքեան Sui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo caret.		
Genit.	ինքեան,	Sui.
Datiuo	ինքեան,	Sibi.
Accusatiuo caret.		
Ablat.	'յինքենէ,	A se.
Narrat.	զինքենէ,	De se.
Instrum.	ինքեամբ,	Se.
Circuml.	զինքեամբ,	Circa se.
Commor.	'յինքեան,	In se.

Pluraliter.

Nominat.	ինքեանք,	Ipsi.
Genit.	ինքեանց,	Sui.
Dat.	ինքեանց,	Sibi, vel 'զինքեանս, Ad se.
Accusat.	զինքեանս,	Se.
Ablat.	'յինքեանց,	A se.
Narrat.	զինքեանց,	De se.
Instrum.	ինքեամբք,	Se.
Circuml.	զինքեամբք,	Circa se.
Commor.	'յինքեան.	In se.

Quarta est Pronominis Սա, Iste, vel Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	Սա,	Iste, vel Hic.

Dat.

Genit.	Սորա, vel սորին,	Istius.
Dat.	Սմա, vel սմին,	Isti, vel 'ցսա. Ad istum.
Accus.	զսա,	Istum.
Ablat.	'ի սմանէ,	Ab isto.
Narrat.	զսմանէ,	De isto.
Instrum.	սովաւ, vel սովիմբ, vel սովին,	Isto.
Circumlat.	զսովաւ, զսովիմբ, զսովին,	Circa istum.
Commor.	'ի սմա, vel 'ի սմին,	In isto.

Pluraliter.

Nominat.	Սոքա,	Isti, vel Hi.
Genit.	սոցա, vel սոցին,	Istorum.
Dat.	սոցա,	Istis, vel 'ցսոսա, Ad istos.
Accus.	զսոսա,	Istos.
Ablat.	'ի սոցանէ, vel 'ի սոցունց,	Ab istis.
Narrat.	զսոցանէ, vel զսոցունց,	De istis.
Instrum.	սոքօք,	istis.
Circum.	զսոքօք,	Circa istos.
Commor.	'ի սոսա, vel 'ի սոսին,	In istis.

Sic declinantur & դա, Iste; նա, ille: vt դորա, Istius, դմա, Isti, զդա, Istum. 'ի դմանէ, Ab isto. զդմանէ, De isto. դովաւ, Isto. զդովաւ, Circa istum. 'ի դմա, In isto. նա, Ille. նորա, Illius. նմա, Illi. զնա, Illum. 'ի նմանէ, Ab illo. զնմանէ, De illo. նովաւ, Illo. զնովաւ, Circa illum. 'ի նմա, In illo, &c.

Quinta est Pronominis Այս, Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	Այս,	Hic.

Genit,

Genit. այսր, vel, այսորիկ, Huius.
Dat. այսմ, vel այսմիկ, Huic.
Accus. զայս, Hunc.
Ablat. յայսմանէ, Ab hoc.
Narrat. զայսմանէ, De hoc.
Instrum. այսու, vel այսուիկ, Hoc.
Circuml. զայսու, vel զայսուիկ, Circa hunc.
Commor. ՚յայսմիկ, In hoc.

Pluraliter.

Nominat. այսոքիկ, Hi.
Genit. այսոցիկ, vel այսց, Horum.
Dat. այսոսիկ, His, vel առ այսոսիկ, Ad hos.
Accus. զայսոսիկ, Hos.
Ablat. յայսցանէ, Ab his.
Narrat. զայսցանէ, De his.
Instrum. այսոքիւք, His.
Circuml. զայսոքիւք, Circa hos.
Commor. ՚յայսոսիկ, In his.

Sic declinantur & այդ, Iste, այն, Is. vt այդորիկ, Istius, այդմիկ. Isti. զայդ, Istum. յայդմանէ, Ab isto. զայդմանէ, De isto, այդու, Isto. զայդու, Circa istum. ՚յայդմիկ, In isto. այն, Is, այնորիկ, Eius, այնմիկ, Ei. զայն, Eum. յայնման-նէ, Ab eo. զայնմանէ, De eo. այնու, Eo, զայնու, Circa eum. ՚յայնմիկ, In eo, &c.

Sexta est Pronominis իմ, Meus, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat. իմ, Meus.

Genit.

Genit.	իմոյ	Mei.
Dat.	իմում,	Meo, vel առ իմ, Ad meum.
Accus.	զիմ,	Meum:
Ablat.	յիմմէ,	A meo.
Narrat.	զիմմէ,	De meo.
Instrum.	իմով;	Meo.
Circuml.	զիմով,	Circa meum.
Commor.	'ի իմում,	In meo.
Vocat.	ով իմ,	O mi.

Pluraliter.

Nominat.	իմք, vel իմոյք,	Mei.
Genit.	իմոց, vel իմոյց,	Meorum.
Dat.	իմոց, Meis, vel առ իմս,	Ad meos.
Accus.	զիմս, vel զիմոյս,	Meos.
Ablat.	յիմոց, vel յիմոյց,	A meis.
Narrat.	զիմոց, vel զիմոյց,	De meis.
Instrum.	իմովք,	Meis.
Circuml.	զիմովք,	Circa meos.
Commor.	'ի իմս,	In meis.
Vocat.	ով իմք, vel իմոյք;	O mei.

Sic declinantur & քո, Tuus, իւր, Suus, մեր, Noster, ձեր, Vester. vt քոյոյ, Tui; քում, Tuo. զքո, Tuum. 'ի քումմէ, A tuo. զքումմէ, De tuo. քոյով; Tuo. զքոյով, Circa tuum. 'ի քում, In tuo, քոյք, Tui, քոյոց, Tuorum, &c.

իւրոյ, Sui. իւրում, Suo. զիւր, Suum. յիւրմէ, A suo. զիւրմէ, De suo. իւրով, Suo. զիւրով, Circa suum. 'ի իւրում, In suo. իւրք, Sui. իւրոց, Suorum, &c.

մերոյ, Nostri. մերում, Nostro. զմեր, Nostrum. 'ի

'ի մերմէ, A nostro. զմերմէ, De nostro. մերով, Nostro. զմերով, Circa nostrum. 'ի մերում, In nostro. մերք, Nostri. մերոց, Nostrorum, &c.

Ձերոյ, Vestri. ձերում, Vestro. զձեր, Vestrum. 'ի ձերմէ, A vestro. զձերմէ, De vestro. ձերով, Vestro. զձերով, Circa vestrum. 'ի ձերում, In vestro. ձերք, Vestri. ձերոց, Vestrorum, &c.

Septima est Pronominis որ, Qui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	որ,	Qui.
Genit.	որոյ,	Cuius.
Dat.	որում,	Cui, vel առ որ, Ad quem.
Accusat.	զոր,	Quem.
Ablat.	յորմէ,	A quo.
Narrat.	զորմէ,	De quo.
Instrum.	որով,	Quo.
Circuml.	զորով,	Circa quem.
Commorat.	'յորում,	In quo.
Vocat.	ով որ,	O qui.

Pluraliter.

Nominat.	որք,	Qui.
Genit.	որոց,	Quorum.
Dat.	որոց,	Quibus, vel առ որս, Ad quos.
Accusat.	զորս,	Quos.
Ablat.	յորոց,	A quibus.
Narrat.	զորոց,	De quibus.
Instrum.	որովք,	Quibus.

Circuml. զորովք, Circa quos.
Commor. յորս, In quibus.
Vocat. ով որք, O qui.

Reliqua autem Pronomina non habent proprias declinationes, sed ad varias Nominum transferuntur declinationes, nam, ինքն Ipse subiacet secundæ speciei tertiæ declinationis Communis, vt ինքեան, Ipsius, vel ipsi. առ ինքն. Ad ipsum. զինքն, Ipsum. յինքենէ, Ab ipso. զինքենէ, De ipso. ինքեամբ. Ipso. զինքեամբ, Circa ipsum. 'ի ինքեան, In ipso. ինքեանք, Ipsi. ինքեանց, Ipsorum, &c. vt Հրեան, առեան;

Սոյն, դոյն, նոյն, Idem, subiacent primæ speciei secundæ declinationis Communis, vt սոյնոյ, դոյնոյ, նոյնոյ, Eiusdem, vel Eidem. զսոյն, զդոյն, զնոյն, Eundem, 'ի սոյնոյ, 'ի դոյնոյ, 'ի նոյնոյ, Ab eodem. զսոյնոյ, զդոյնոյ, զնոյնոյ, De eodem. սոյնով, դոյնով, նոյնով, Eodem. զսոյնով, զդոյնով, զնոյնով, Circa eundem. 'ընդ սոյնում, 'ընդ դոյնում, 'ընդ նոյնում, In eodem. սոյնք, դոյնք, նոյնք, Iidem. սոյնոց, դոյնոց, նոյնոց, Eorundem. &c. vt նիւթ, նիւթոյ:

Similiter իմային, Id quod pertinet ad meum. քոյին, Id quod pertinet ad tuum. մերային, Nostras, ձերային, Vestras. իւրային, Id quod pertinet ad Suum; quæ sunt Pronomina deriuatiua, subiacent primæ speciei secundæ declinationis Communis, vt իմայնոյ, Eius, quod pertinet ad meum. իմայինք, Ea quæ pertinent ad meum. իմայնոց, Eorum, quæ pertinent ad meum. քոյնոյ. Eius quod pertinet ad tuum, քոյինք, Ea quæ pertinent ad tuum. քոյնոց, Eorum, quæ pertinent ad tuum, մերայնոյ, Nostratis. մերայինք, Nostrates. մերայնոց, Nostratium. ձերայնոյ, Vestratis. ձերայինք, Vestrates. ձերայնոց, Vestratium, &c. vt նիւթ, նիւթոյ:

At իւրական, Id quod pertinet ad se. ինքնական, Id quod pertinet ad ipsum. նոյնական, Identicus, vel id quod pertinet ad idem. Quæ sunt Pronomina deriuatiua, subiacent secundæ speciei primæ declinationis Communis, vt իւրականի, Eius quod pertinet ad se. իւրականք, Ea quæ pertinent ad se. իւրականաց, Eorum quæ pertinent ad se. ինքնականի, Eius quod pertinet ad ipsum. ինքնականք, Ea quæ pertinent ad ipsum. ինքնականաց, Eorum quæ pertinent ad ipsum. նոյնականի, Eius quod pertinet ad idem. նոյնականք, Ea quæ pertinent ad idem. նոյնականաց, Eorum quæ pertinent ad idem, &c. vt միտ, մտի:

Pronomina verò hæc Composita նոյնագոյ, Res eiusdem essentiæ. ինքնագոյ, Res per se existens. ինքնակայ, Res per se subsistens, subiacent primæ speciei primæ declinationis Communis, vt նոյնագոյի, Rei eiusdem essentiæ. նոյնագոյք, Res eiusdem essenriæ. նոյնագոյից, Rerum eiusdem essentiæ. ինքնագոյի, Rei per se existentis. ինքնագոյք, Res per se existentes. ինքնագոյից, Rerum per se existentium. ինքնակայի, Rei per se subsistentis. ինքնակայք, Res per se subsistentes. ինքնակայից, Rerum per se subsistentium, &c. vt քան, քանի:

Sed Pronomen hoc replicatum ինքնինքն, Ipsemet, declinatur vt ինքն, simplex; vt ինքնինքեան, Ipse sui, vel Ipse sibi ինքն զինքն, Semetipsum, ինքն յինքենէ, A semetipso. ինքն զինքենէ, De semetipso. ինքն ինքեամբ, Seipso. ինքն զինքեամբ, Ipse circa se. ինքն յինքեան, In semetipso. ինքեանք ինքեանք, Ipsimet. ինքեանք ինքեանց, Ipsi sui, vel Ipsi sibi. ինքեանք զինքեանս, Semetipsos, &c.

Tria autem hæc Ս. Դ. Ն. quæ idem sonant ac Ես, Ego, vel իմ, Meus. դու, Tu, vel քոյ, Tuus. նա, Ille,

vel

vel նր Illius, sunt indeclinabilia. vt ընթերցողս, Ego legens. ընթերցողդ, Tu legens. ընթերցողն, Ille legens. ընթերցողիս, Mei legentis. ընթերցողիդ, Tui legentis. ընթերցողին, Illius legentis. զընթերցողս, Me legentem. զընթերցողդ, Te legentem. զընթերցողն, Illum legentem; &c. Horum Pronominum vsus apud Armenos est frequentissimus, dum volunt definitiuè, vel determinatiuè de aliqua re loqui.

ARTICVLVS IV.

Յաղագս լծորդութեան բայից էականաց ։

De Coniugatione Verborum substantialium.

QVatuor hæc verba էականք, id est Substantialia, nempè եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Existo, licet diuersas habeant significationes, tamen coniungantur simul, eò quòd sæpè vsurpentur pro inuicem, & vnius defectus suppleatur ab altero, vti videbitur infrà.

Indicatiui modi tempus præsens.

SIngulariter եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Existo. ես & գոս, Es. եղանիս, Fis. լինիս, Existis. է & գոյ, Est, եղանի, Fit. լինի, Existit.

Pluraliter, եմք, & գոմք, Sumus. եղանիմք, Fimus. լինիմք, Existimus. էք & գոք, Estis. եղանիք Fitis, լինիք, Existitis. են, & գոն, Sunt. եղանին, Fiunt. լինին, Existunt,

Imper-

Imperfectum.

Singul. *էի*, & *գոլի*, Eram. *եղանէի*, Fiebam. *լինէի*, Existebam. *էիր*, & *գոլիր*, Eras. *եղանէիր*, Fiebas. *լինէիր*, Existebas. *էր*, & *գոլր*, Erat. *եղանէր*, vel *եղանիւր*, Fiebat. *լինէր*, vel *լինիւր*, Existebat.

Plur. *էաք*, & *գոլայաք*, Eramus, *եղանէաք*, Fiebamus. *լինէաք*, Existebamus. *էիք*, & *գոլիք*, Eratis. *եղանէիք*, Fiebatis. *լինէիք*, Existebatis. *էին*, & *գոլին*, Erant, *եղանէին*, Fiebant. *լինէին*, Existebant.

Perfectum.

Singular. *եղէ*, Fui, vel Factus sum, vel, Extiti. *եղեր*, Fuisti, vel Factus es, vel Extitisti. *եղեւ*, Fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plural. *եղաք*, Fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. *եղայք*, vel *եղէք*, Fuistis, vel Facti estis, vel Extitistis. *եղեն*, Fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterunt.

Paulò plus Perfectum.

Singular. *եղեալեմ*, vel *լեալեմ*, Iam fui, vel Factus sum, vel Extiti. *եղեալես*, vel *լեալես*, Iam fuisti, vel Factus es, vel Extitisti. *եղեալէ*, vel *լեալէ*, Iam fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plur. *եղեալեմք*, vel *լեալեմք*, Iam fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. *եղեալէք*, vel *լեալէք*, Iam fuistis,

vel

vel Facti estis, vel Extitistis. եղեալ են, vel լեալ են, Iam fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterunt.

Plusquam perfectum.

Singul. եղեալ էի, vel լեալ էի. Fueram, vel Factus fueram, vel Extiteram. եղեալ էիր, vel լեալ էիր, Fueras, vel Factus fueras, vel Extiteras. եղեալ էր, vel լեալ էր, Fuerat, vel Factus fuerat, vel Extiterat.

Plur. եղեալ էաք, vel լեալ էաք, Fueramus, vel Facti fueramus, vel Extiteramus. եղեալ էիք, vel լեալ էիք, Fueratis, vel Facti fueratis, vel Extiteratis. եղեալ էին, vel լեալ էին, Fuerant, vel Facti fuerant, vel Extiterant.

Futurum.

Singul. եղեց, vel եղիցիմ, Ero, vel Fiam. լիցիմ, Existam. եղիցիս, Eris, vel Fies. լիցիս, Existes. եղիցի, Erit, vel Fiet. լիցի, Existet,

Plural. եղիցուք, vel եղիցիմք, Erimus, vel Fiemus. լիցուք, vel լիցիմք, Existemus. եղիցիք, Eritis, vel Fietis. լիցիք, Existetis. եղիցին, Erunt, vel Fient. լիցին, Existent.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լեր, Esto, vel Fias, vel Existe. մի՛ լինիր, Ne sis. մի՛ եղանիր, Ne fias, vel ne Existas. լինիցի, Sit, vel Existat, մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Ne existat. եղանիցի, Fiat. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plu-

Plural լերուք, Estote, vel existite. մի՛ լինիք, Ne sitis, vel Ne existatis. եղերուք, Fiatis. մի՛ եղանիք, Ne fiatis. լինիցին, Sint, vel Existant. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel ne existant. եղանիցին, Fiant. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Futurum.

Singular. լիջիր, Eris. vel Existes. մի՛ լինիցիս, Ne sis, vel Ne existas. եղիջիր, Fies. մի՛ եղանիցիս, Ne fias. լիցի, Erit, vel Existat. մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Ne existat. եղիցի, Fiet. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plural. լիցուք, Simus, vel Existamus. մի՛ լինիցիմք, Ne simus, vel Ne existamus. եղիցուք, Fiamus. մի՛ եղանիցիմք, Ne fiamus. լիջիք, Eritis, vel Existetis. մի՛ լինիցիք, Ne sitis, vel Ne Existatis. եղիջիք, Fietis. մի՛ եղանիցիք, Ne fiatis. լիցին, Erunt, vel Existent. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel Ne existant, եղիցին, Fient. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Sed sciendum est inueniri passim in libris Armenicis vsurpatum եր, pro լեր, Es, vel Esto. vt Ողջեր, id est Salue, vel Aue; & իցէ, մի՛ իցէ, pro լինիցի, մի՛ լինիցի Sit. Ne sit.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ իցեմ, vel գուցեմ, Vtinam sim. եղանիցիմ, Fiam. լինիցիմ, Existam. իցես, vel գուցես, Sis. եղանիցիս, Fias. լինիցիս, Existas. իցէ, vel գուցէ, Sit. եղանիցի, Fiat. լինիցի, Existat.

Plural. Երանի թէ իցեմք, vel գուցեմք, Vtinam simus. եղանիցիմք, Fiamus. լինիցիմք, Existamus. իցէք, vel գուցէք, sitis.

Sitis. եղանիցիք, Fiatis. լինիցիք, Existatis. իցեն, vel գուցեն, Sint, եղանիցին, Fiant. լինիցին, Existant.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ իցեի, vel գուցեի, Vtinam essem. եղանիցեի, Fierem. լինիցեի, Existerem. իցեիր, vel գուցեիր, Esses. եղանիցեիր, Fieres. լինիցեիր, Existeres իցէր, vel գուցէր, Esset. եղանիցէր, Fieret. լինիցէր, Existeret

Plural, Երանի թէ իցեմք, vel գուցեմք, Vtinam essemus. եղանիցեմք, Fieremus. լինիցեմք, Existeremus. իցեիք, vel գուցեիք, Essetis. եղանիցեիք, Fieretis. լինիցեիք, Existeretis. իցեին, vel գուցեին, Essent. եղանիցեին, Fierent. լինիցեին, Existerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ եղեալ իցեմ, Vtinam fuerim. լեալ իցեմ, Extiterim. եղեալ իցես, Fuerit. լեալ իցես, Extiteris. եղեալ իցէ, Fuerit լեալ իցէ, Extiterit.

Plural. Երանի թէ եղեալք իցեմք, Vtinam fuerimus. լեալք իցեմք Extiterimus. եղեալք իցէք, Fueritis. լեալք իցէք, Extiteritis. եղեալք իցեն, Fuerint. լեալք իցեն, Extiterint.

Plusquam perfectum.

Singular. Երանի թէ եղեալ իցեի, Vtinam fuissem. լեալ իցեի, Extitissem. եղեալ իցեիր, Fuisses. լեալ իցեիր, Extitisses. եղեալ իցէր, Fuisset. լեալ իցէր, Extitisset.

Plural. Երանի թէ եղեալք իցեաք, Vtinam fuissemus. լեալք իցեաք, Extitissemus. եղեալք իցեիք, Fuissetis. լեալք իցեիք, Extitissetis. եղեալք իցեին, Fuissent. լեալք իցեին, Extitissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Եթէ իցեմ, vel գուցեմ, Si sim. Եղանիցիմ, Fiam. լինիցիմ, Existam; &c. vt in præsentis Optatiui.

Imperfectum.

Singul. Եթէ իցէի, vel գուցէի, Si essem. Եղանիցէի, Fierem. լինիցէի, Existerem; &c. vt in imperfecto Optatiui.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ եղեալ իցեմ. Si fuerim. լեալ իցեմ. Extiterim. եղեալ իցես. Fueris; &c. vt in eodem tempore Optatiui.

Plusquamperfectum.

Singul. Եթէ եղեալ իցէի. vel լեալ իցէի. Si fuissem, vel Extitissem; &c. vt in plusquam perfecto Optatiui.

Futurum.

Singul. Եթէ եղեալ եղէց, Si fuero. լեալ եղէց, Extitero. եղեալ եղիցիս, Fueris. լեալ եղիցիս, Extiteris. եղեալ եղիցի. Fuerit. լեալ եղիցի. Extiterit.

Plu-

Plur. եթէ եղեալք եղիցուք. Si fuerimus. լեալք եղիցուք. Extiterimus. եղեալք եղիցիք. Fueritis. լեալք եղիցիք. Extiteritis. եղեալք եղիցին. Fuerint. լեալք եղիցին. Extiterint.

Aliud Futurum.

Singul. եթէ եղեալ լիցիմ, Si factus fuero. եղեալ լիցիս, Factus fueris. եղեալ լիցի, Factus fuerit.

Plural. եթէ եղեալք լիցիմք, Si facti fuerimus, եղեալք լիցիք, Facti fueritis. եղեալք լիցին, Facti fuerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET IMPERFECTVM.

Էլ. vel գոլ. Esse. եղանիլ. Fieri. լինիլ. Existere.

Perfectum, paulò plus perfectum, & plusquam perfectum.

Singul. եղեալ գոլ. Factum esse, vel fuisse. լեալ գոլ. Extitisse.

Plural. Էղեալք գոլ. Facta esse, vel Fuisse. լեալք գոլ. Extitisse.

Futurum.

Singul. Էլոց գոլ. vel գալոց գոլ, Foie, vel Futurum esse. եղանելոց գոլ vel եղանելի գոլ. Factnm iri, vel Futurum esse. լինելոց գոլ, vel լինելի գոլ Futurum esse.

Plural. Էլոցք գոլ. vel գալոցք գոլ. Fore, vel Futuros esse. եղանելոցք գոլ, vel եղանելիք գոլ, լինելոց գոլ. vel լինելիք գոլ, Fore, vel Futuros esse.

Participium præsens.

Singul. Էող, գոյող, եղանող. լինող. Exiſtens, vel Qui fit.
Plural. Էողք. գոյողք. եղանողք. լինողք. Exiſtentes. vel Qui fiunt.

Perfectum.

Singul. եղեալ. vel լեալ. Quod fuit, vel Factum.
Plural. եղեալք. vel լեալք, Quæ fuerunt, vel Facta.

Futurum.

Singul. Էլոց. գոլոց. եղանելոց. լինելոց. vel եղանելի, լինելի. Futurum.
Plural. Էլոցք. գոլոցք. եղանելոցք. լինելոցք. եղանելիք. լինելիք. Futura.

Gerundia.

Էլոյ. գոլոյ. եղանելոյ. լինելոյ: Di eſſere.
՚Իյել. ՚իգոլ. ՚իյեղանել. ՚իլինել. Ad eſſere.
զԷլն. զգոլն. զեղանել. զլինելն. Eſſere.
՚ի յէլոյ. ՚ի գոլոյ. ՚ի յեղանելոյ. ՚ի լինելոյ. Da eſſere.
զԷլոյ. զգոլոյ. զեղանելոյ. զլինելոյ. Da eſſere.
Էլով. գոլով. եղանելով. լինելով. Eſſendo.
զԷլով. զգոլով. զեղանելով. զլինելով. Circa eſſere.
՚նԷլն. ՚ըն գոլն. ՚ն եղանելն. ՚ըն լինելն. In eſſere.

Hæc omnia ſunt Caſus Verbi infinitiui. Էլ. գոլ. եղանել, լինել, Eſſe, quibus vtuntur Armeni pro Gerundijs.

AR-

ARTICVLVS V.

De Coniugationibus Verborum Actiuorum.

Coniugationes Verborum ներգործականաց id est Actiuorum sunt tres, quarum primæ Infinitiuum præsens terminatur in ել. vt սիրել Amare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in եմ. vt սիրեմ. Amo. Secundæ Infinitiuum præsens terminatur in ալ. vt լուանալ. Lauare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in ամ. vt լուանամ. Lauo. Tertiæ verò Infinitiuum præsens terminatur in ուլ vt լնուլ. Implere. & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in ում. vt լնում. Impleo.

Exemplum Verborum primæ Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրեմ, Amo. սիրես, Amas. սիրէ, Amat.
Plural. սիրեմք, Amamus. սիրէք, Amatis. սիրեն, Amant.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabam. սիրէիր, Amabas. սիրէր, Amabat.
Plural. սիրէաք, Amabamus. սիրէիք, Amabatis. սիրէին, Amabant.

Perfectum.

Singul. սիրեցի, Amaui. սիրեցեր, Amauisti. սիրեաց, Amauit.

Plu-

Plural. սիրեցաք, Amauimus. սիրեցիք, Amauistis. սիրեցին, Amauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեալեմ, Iam amaui. սիրեալես, Iam amasti. սիրեալէ, Iam amauit.

Plural. սիրեալեմք, Iam amauimus. սիրեալէք, Iam amauistis. սիրեալ են, Iam amauerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. սիրեալէի, Amaueram. սիրեալէիր, Amaueras. սիրեալէր, Amauerat.

Plural. սիրեալէաք, Amaueramus. սիրեալէիք, Amaueratis. սիրեալէին, Amauerant.

Futurum.

Singular. սիրեցից, Amabo. սիրեսցես, Amabis. սիրեսցէ, Amabit.

Plural. սիրեսցուք, Amabimus. սիրեսցէք, Amabitis. սիրեսցեն, Amabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. սիրեա՛, Ama. մի՛ սիրեր, vel մի՛ սիրեսցես, Ne ames. սիրեսցէ, Amet. մի՛ սիրեսցէ Ne amet.

Plural. սիրեցէք, Amate. մի՛ սիրէք, vel մի՛ սիրեսցէք, Ne ametis. սիրեսցեն, Ament. մի՛ սիրեսցեն, Ne ament.

Futurum.

Singul. սիրեսջիր, vel սիրեսցես, Amabis. մի՛ սիրեսցես,

ne

Ne ames. *սիրեսցէ*, Amabit. *մի՛ սիրիցէ*, Ne amet.

Plural. *սիրեսցուք*, Amemus. *մի՛ սիրիցեմք*, Ne amemus. *սիրեսջիք*; vel *սիրեսցէք*. Amabitis. *մի՛ սիրիցէք*; Ne ametis. *սիրեսցեն*, Amabunt. *մի՛ սիրիցեն*, Ne ament.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. *երանի թէ սիրիցեմ*, Vtinam amem. *սիրիցես*, Ames. *սիրիցէ*; Amet.

Plural. *երանի թէ սիրիցեմք*, Vtinam amemus. *սիրիցէք*, Ametis. *սիրիցեն*, Ament.

Imperfectum.

Singular. *երանի թէ սիրիցէի*, Vtinam amarem. *սիրիցէիր*, Amares. *սիրիցէր*, Amaret.

Plural. *երանի թէ սիրիցէաք*, Vtinam amaremus. *սիրիցէիք*, Amaretis. *սիրիցէին*, Amarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. *երանի թէ սիրեալիցեմ*, Vtinam amauerim. *սիրեալիցես*, Amaueris. *սիրեալիցէ*, Amauerit.

Plural. *երանի թէ սիրեալիցեմք*, Vtinam amauerimus. *սիրեալիցէք*, Amaueritis. *սիրեալիցեն*, Amauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. *երանի թէ սիրեալիցէի*, Vtinam amauissem. *սիրեալիցէիր*, Amauisses. *սիրեալիցէր*, Amauisset.

Plural. *երանի թէ սիրեալիցէաք*, Vtinam amauissemus. *սիրեալիցէիք*, Amauissetis. *սիրեալիցէին*, Amauissent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ սիրեցեմ, Si amem. սիրեցես, Ames. սիրեցէ, Amet.

Plural. եթէ սիրեցեմք, Si amemus. սիրեցէք, Ametis. սիրեցեն, Ament.

Imperfectum.

Singular. եթէ սիրեցէի, Si amarem. սիրեցէիր. Amares. սիրեցէր; Amaret.

Plural. եթէ սիցէաք, Si amaremus. սրիիցէիք. Amaretis. սիրեցէին, Amarenr.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. եթէ սիրեալիցեմ, Si amauerim, սիրեալիցես, Amaueris. սիրեալիցէ, Amauerit.

Plural. եթէ սիրեալքիցեմք, Si amauerimus. սիրեալքիցէք, Amaueritis. սիրեալքիցեն, Amauerint.

Plusquam perfectum.

Singular. եթէ սիրեալիցէի, Si amauissem. սիրեալիցէիր, Amauisses. սիրեալիցէր, Amauisset.

Plural. եթէ սիրեալքիցէաք, Si amauissemus. սիրեալք իցէիք, Amauissetis. սիրեալքիցէին, Amauissent.

Futurum.

Singul. եթէ սիրեալ եղէց, Si amauero. սիրեալ եղիցես, Amaueris, սիրեալ եղիցի, Amauerit.

Plur. եթէ սիրեալք եղիցուք, Si amauerimus. սիրեալք եղի-

ցիք,

ցիք, Amaueritis · սիրեալք եղիցին, Amauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

Սիրել, Amare.

Perfectum.

Սիրեալ գոլ, Amauisse.

Futurum.

Սիրելոց գոլ, Amaturum esse.

Participium præsens.

Սիրող, Amans. սիրողի, Amantis, &c.

Perfectum.

Սիրեալ, Qui amauit. սիրելոյ, Eius qui amauit.

Futurum.

Սիրելոց, Amaturus.

Gerundia.

Սիրելոյ, Amandi. 'ի սիրել, Amandum. սիրելով, Amando. 'ըն սիրելն, Nell'amare, &c.

Կրաւորական, id est PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրիմ, Amor. սիրիս, Amaris. սիրի Amatur.
Plural. սիրիմք, Amamur. սիրիք, Amamini. սիրին Amantur.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabor. սիրէիր, Amabaris. սիրէր, Amabatur.

Plural. սիրէաք, Amabamur. սիրէիք, Amabamini. սիրէին, Amabantur.

K Per-

Perfectum.

Singul. սիրեցայ, Amatus sum. սիրեցար, Amatus es. սիրեցաւ, Amatus est.

Plural. սիրեցաք, Amati sumus. սիրեցայք, Amati estis. սիրեցան, Amati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեցեալեմ, Iam amatus sum. սիրեցեալես, Iam amatus es. սիրեցեալէ, Iam amatus est.

Plural. սիրեցեալեմք, Iam amati sumus. սիրեցեալէք, Iam amati estis. սիրեցեալեն, Iam amati sunt.

Plusquam perfectum.

Singular. սիրեցեալէի, Amatus eram. սիրեցեալէիր, Amatus eras. սիրեցեալէր, Amatus erat.

Plural. սիրեցեալէաք, Amati eramus. սիրեցեալէիք, Amati eratis. սիրեցեալէին, Amati erant.

Futurum.

Singul. սիրեցայց, Amabor. սիրեսցիս, Amaberis. սիրեսցի, Amabitur.

Plural. սիրեցուք, Amabimur. սիրեսցիք, Amabimini. սիրեսցին, Amabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. սիրեա, Amare. մի՛ սիրիր, vel, մի՛ սիրիցես, Ne ameris. սիրիցի, Ametur. մի՛ սիրիցի, Ne ametur.

Plural. սիրեցարուք, Amamini. մի՛ սիրիք, vel սիրիցէք, Ne

Ne amemini. սիրեսցին, Amentur, մի՛ սիրեսցին, Ne amentur.

Futurum.

Singular. սիրեսջիր, vel սիրեսցիս, Amaberis. մի՛ սիրեսցիս, Ne ameris. սիրեսցի, Amabitur. մի՛ սիրեսցի, Ne ametur.

Plural. սիրեսցուք, Amemur. մի՛ սիրեսցիմք, Ne amemur. սիրեսջիք, vel սիրեսցիք, Amabimini. մի՛ սիրեսցիք, Ne amemini. սիրեսցին, Amabuntur. մի՛ սիրեսցին, Ne amentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ սիրեսցիմ, Vtinam amer. սիրեսցիս, Ameris. սիրեսցի, Ametur.

Plural. Երանի թէ սիրեսցիմք, Vtinam amemur. սիրեսցիք, Amemini. սիրեսցին, Amentur.

Imperfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեսցէի, Vtinam amarer. սիրեսցէիր, Amareris. սիրեսցէր, Amaretur.

Plural. Երանի թէ սիրեսցէաք, Vtinam amaremur. սիրեսցէիք, Amaremini. սիրեսցէին, Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեցեալ լիցիմ, Vtinam amatus sim. սիրեցեալ լիցիս, Amatus sis. սիրեցեալ լիցի, Amatus sit.

Plural. Երանի թէ սիրեցեալք լիցիմք, Vtinam amati simus. սիրեցեալք լիցիք, Amati sitis. սիրեցեալք լիցին, Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. երանի թէ սիրեցեալ իցէի, Vtinam amatus essem. սիրեցեալ իցէիր, Amatus esses. սիրեցեալ իցէր, Amatus esset.

Plural. երանի թէ սիրեցեալք իցեաք, Vtinam amati essemus. սիրեցեալք իցէիք, Amati essetis. սիրեցեալք իցէին, Amati essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ սիրիցիմ, Si amer. սիրիցիս, Ameris. սիրիցի, Ametur.

Plural. եթէ սիրիցիմք, Si amemur. սիրիցիք, Amemini. սիրիցին, Amentur.

Imperfectum.

Singular. եթէ սիրիցէի, Si amarer. սիրիցէիր, Amareris. սիրիցիւր, Amaretur.

Plural. եթէ սիրիցեաք, Si amaremur. սիրիցէիք, Amaremini. սիրիցէին, Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. եթէ սիրեցեալ իցեմ, Si amatus sim. սիրեցեալ իցես, Amatus sis. սիրեցեալ իցէ, Amatus sit.

Plural. եթէ սիրեցեալք իցեմք, Si amati simus. սիրեցեալք իցէք, Amati sitis. սիրեցեալք իցեն, Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. եթէ սիրեցեալ իցէի, Si amatus essem. սիրեցեալ իցէիր, Amatus esses. սիրեցեալ իցէր, Amatus esset.

Plu-

Plural. եթէ սիրեցեալքէիցեաք, Si amati essemus. սիրե_ցեալքէիցէք, Amati essetis. սիրեցեալքէիցէին, Amati essent.

Futurum.

Singular. եթէ սիրեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si amatus ero. սիրեցեալ եղիցես, vel լիցիս, Amatus eris. սիրեցեալ եղիցի, vel լիցի, Amatus erit.

Plural. եթէ սիրեցեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si amati erimus. սիրեցեալք եղիցիք, vel լիցիք, Amati eritis, սիրեցեալք եղիցին, vel լիցին, Amati erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Սիրել, Amari.

Perfectum.

Սիրեցեալ գոլ, Amatum esse.

Futurum.

Սիրելի գոլ, Amandum esse.

Participium praesens.

Սիրեցող, Qui amatur. սիրեցողի, Eius qui amatur.

Perfectum.

Սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati.

Futurum.

Սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi.

Gerundia.

Սիրելոյ, Di esser amato, vel Per esser amato.
Ի սիրել, Ad esser amato. սիրելով, Essendo amato.
ըն սիրելն, In esser amato.

Ad

Ad hanc Coniugationem pertinent cuncta Verba Actiua finita in եմ, simul cum Passiuis vt աղաչեմ, Rogo; աղաչիմ, rogor. խնդրեմ, Peto, խնդրիմ, petor. հայցեմ, Posco, հայցիմ, poscor. տեսանեմ, Video, տեսանիմ, videor. շինեմ, Struo, շինիմ, struor. առնեմ, Facio, առնիմ, facior. զարդարեմ, Orno, զարդարիմ, ornor. լուսաւորեմ, Illumino, լուսաւորիմ, illuminor. բաժանեմ, Diuido, բաժանիմ, diuidor. սահմանեմ, Definio. սահմանիմ, definior. գրեմ, Scribo, գրիմ, scribor. յափշտակեմ, Rapio, յափշտակիմ, rapior. ազդեմ, Moneo, ազդիմ, moneor. օգնեմ, Iuuo: օգնիմ, iuuor. դիտեմ, Intueor. դիտիմ, Aspicior. նշմարեմ, Speculor. նշմարիմ, Conspicior. երգեմ, Canto, երգիմ, cantor. պահեմ, Seruo. պահիմ, seruor. հրապարակեմ, Publico, հրապարակիմ, publicor. հռչակեմ, Celebro. հռչակիմ, celebror. դատեմ, Iudico, դատիմ, iudicor. քարոզեմ, Prædico, քարոզիմ, prædicor. փառաւորեմ, Glorifico, փառաւորիմ, glorificor. ըմպեմ, Bibo, ըմպիմ, bibor. ծածկեմ, Operio. ծածկիմ, operior. թագուցանեմ, Abscōdo, թագուցանիմ, abscondor, կապեմ, Ligo, կապիմ, ligor. արձակեմ, Soluo, արձակիմ, soluor. ձեռնեմ, Tracto, ձեռնիմ, tractor. առձեռնեմ, Attrecto, առձեռնիմ, attrector. ընձեռեմ, Attribuo, ընձեռիմ, attribuor. վշտացուցանեմ, Affligo, վշտացուցանիմ, affligor. պարապեմ, Euacuo, պարապիմ, euacuor. համոզեմ, Suadeo, համոզիմ, suadeor. հրապուրեմ, Allecto, հրապուրիմ, allector. պատրեմ, Decipio, պատրիմ, decipior. հարեմ, Figo, հարիմ, figor. զսպեմ, Cohibeo, զսպիմ, cohibeor, &c.

ARTICVLVS VI.

De Secunda Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singular. լուանամ, Lauo. լուանաս, Lauas. լուանայ, Lauat.

Plural. լուանամք, Lauamus. լուանայք, Lauatis. լուանան, Lauant.

Imperfectum.

Singular. լուանայի, Lauabam. լուանայիր, Lauabas. լուանայր, Lauabat.

Plural. լուանայաք, Lauabamus. լուանայիք, Lauabatis. լուանային, Lauabant.

Perfectum.

Singular. լուացի, Laui. լուացեր. Lauiſti. լուաց, Lauit.

Plural. լուացաք, Lauimus. լուացիք, Lauiſtis. լուացին, Lauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. լուացեալեմ, Iam laui. լուացեալես, Iam lauiſti. լուացեալէ, Iam lauit.

Plural. լուացեալեմք, Iam lauimus. լուացեալէք, Iam lauiſtis. լուացեալեն, Iam lauerunt:

Pluſquam perfectum.

Singular. լուացեալէի, Laueram. լուացեալէիր, Laueras. լուացեալէր, Lauerat.

Plural. լուացեալէաք, Laueramus. լուացեալէիք; Laueratis. լուացեալէին, Lauerant.

Fu-

Futurum.

Singular. լուացից, Lauabo. լուասցես, Lauabis. լուասցէ, Lauabit.

Plural. լուասցուք, Lauabimus. լուասցէք, Lauabitis. լուասցեն, Lauabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լուա՛, Laua. մի՛ լուանար, vel մի՛ լուանայցես, Ne laues: լուանայցէ, Lauet. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plur. լուացէք, Lauate. մի՛ լուանայք, vel մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուանայցեն, Lauent. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

Futurum.

Singul. լուասջիր, vel լուասցես, Lauabis. մի՛ լուանայցես, Ne laues. լուասցէ, Lauabit. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plural. լուասցուք, Lauemus. մի՛ լուանայցեմք, Ne lauemus. լուասջիք, vel լուասցէք, Lauabitis. մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուասցեն, Lauabunt. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. լուանայցես, Laues. լուանայցէ, Lauet.

Plural. երանի թէ լուանայցեմք, Vtinam lauemus. լուանայցէք, Lauetis. լուանայցեն, Lauent.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ լուանայցէի, Vtinam lauarem. լուանայցէիր, Lauares. լուանայցէր, Lauaret.

Plural. երանի թէ լուանայցէաք, Vtinam lauaremus.

լուան

լուանայցէիք, Lauaretis. ***լուանայցէին***, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. ***Երանի թէ լուացեալ իցեմ***, Vtinam lauerim. ***լուա-ցեալ իցես***, Laueris. ***լուացեալ իցէ***, Lauerit.

Plural. ***Երանի թէ լուացեալք իցեմք***, Vtinam lauerimus. ***լուացեալք իցէք***, laueritis. ***լուացեալք իցեն***, Lauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. ***Երանի թէ լուացեալ իցէի***, Vtinam lauissem. ***լուա-ցեալ իցէիր***, Lauisses. ***լուացեալ իցէր***, Lauisset.

Plural. ***Երանի թէ լուացեալք իցէաք***, Vtinam lauissemus. ***լուացեալք իցէիք***, Lauissetis. ***լուացեալք իցէին***, Lauissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. ***Եթէ լուանայցեմ***, Si lauem. ***լուանայցես***, Laues. ***լուանայցէ***, Lauet.

Plural. ***Եթէ լուանայցեմք***, Si lauemus. ***լուանայցէք***, Lauetis. ***լուանայցեն***, Lauent.

Imperfectum.

Singular. ***Եթէ լուանայցէի***, Si lauarem. ***լուանայցէիր***, Lauares. ***լուանայցէր***, Lauaret.

Plural. ***Եթէ լուանայցէաք***, Si lauaremus. ***լուանայցէիք***, Lauaretis. ***լուանայցէին***, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. ***Եթէ լուացեալ իցեմ***, Si lauauerim. ***լուացեալ իցես***, Lauaueris. ***լուացեալ իցէ***, Lauauerit.

Plural. ***Եթէ լուացեալք իցեմք***, Si lauauerimus. ***լուա-ցեալք իցէք***, Lauaueritis. ***լուացեալք իցեն*** Lauauerint.

Plusquam perfectum,

Singul. եթէ լուացեալ լինէի, Si lauissem. լուացեալ լինէիր, Lauisses. լուացեալ լինէր, Lauisset.

Plural. եթէ լուացեալ լինէաք, Si lauissemus. լուացեալ լինէիք. Lauissetis. լուացեալ լինէին, Lauissent.

Futurum

Singul. եթէ լուացեալ եղէց, Si lauero. լուացեալ եղիցիս, Laueris. լուացեալ եղիցի, Lauerit.

Plural. եթէ լուացեալ եղիցուք, Si lauerimus. լուացեալ եղիջիք, Laueritis. լուացեալ եղիցին, lauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

լուանալ, Lauare.

Perfectum.

լուացեալ գոլ, Lauisse.

Futurum.

լուանալոց գոլ, Lauaturum esse.

Participium praesens.

լուացող, Lauans. լուացողի, Lauantis.

Perfectum.

լուացեալ, Qui lauit. լուացելոյ, Eius qui lauit.

Futurum.

լուանալոց, Lauaturus.

Gerundia.

լուանալոյ, Lauandi. ի լուանալ, Lauandum. լուանալով, Lauando. ի լուանալն, Nel lauare, &c.

PASSIVVM eiusdem Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. լուանիմ, Lauor. լուանիս, Laueris. լուանի, Lauetur.

Plural. լուանիմք, Lauamur. լուանիք, Lauamini. լուանին, Lauantur.

Imperfectum.

Singul. լուանէի, Lauabar. լուանէիր, Lauabaris. լուանէր, Lauabatur.

Plural. լուանէաք, Lauabamur. լուանէիք, Lauabamini. լուանէին, Lauabantur.

Perfectum,

Singular. լուացայ, Lotus sum. լուացար, Lotus es. լուացաւ, Lotus est.

Plural. լուացաք, Loti sumus. լուացայք, Loti estis. լուացան, Loti sunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. լուանեցեալեմ, Iam lotus sum. լուանեցեալես, Iam lotus es. լուանեցեալէ, Iam lotus est.

Plural. լուանեցեալեմք, Iem loti sumus. լուանեցեալէք, Iam loti estis. լուանեցեալեն, Iam loti sunt.

Plusquam perfectum:

Singul. լուանեցեալէի, Lotus eram. լուանեցեալէիր, Lotus eras. լուանեցեալէր, Lotus erat.

Plural. լուանեցեալէաք, Loti eramus. լուանեցեալէիք, Loti eratis. լուանեցեալէին, Loti erant.

Futurum.

Singul. լուացայց, Lauabor. լուասցիս, Lauaberis. լուասցի, Lauabitur.

Plural. լուանիցուք, Lauabimur. լուասջիք, Lauabimini. լուասցին, Lauabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լուացիր, Lauare. մի՛ լուանար, vel մի՛ լուանիցես, Ne laueris. լուանիցի, Lauetur. մի՛ լուանիցի, Ne lauetur.

Plural. լուացարուք, Lauamini. մի՛ լուանայք, vel մի՛ լուանիցէք, Ne lauemini. լուանիցին, Lauentur. մի՛ լուանիցին, Ne lauentur.

Futurum.

Singular. լուանիջիր, vel լուասցիս, Lauaberis. մի՛ լուանիցիս, Ne laueris.

Plural. լուանիցուք, Lauemur. մի՛ լուանիցիմք, ne lauemur. լուանիջիք, vel լուասջիք, lauabimini. մի՛ լուանիցէք, ne lauemini. լուասցին, lauabuntur. մի՛ լուանիցին, ne lauentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ լուանիցիմ, Vtinam lauer. լուանիցիս, laueris. լուանիցի, lauetur.

Plural. երանի թէ լուանիցիմք, Vtinam lauemur. լուանիցիք, lauemini. լուանիցին, lauentur.

Imper-

Imperfectum.

Singul. երանի թէ լուանիցէի, vtinam lauarer. լուանիցէիր, Lauareris. լուանիցէր, Lauaretur.

Plural. երանի թէ լուանիցէաք, vtinam lauaremur. լուանիցէիք, Lauaremini. լուանիցէին, Lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ լուանեցեալ իցիմ, Vtinam lotus sim. լուանեցեալ իցես, lotus sis. լուանեցեալ իցէ, lotus sit.

Plural. երանի թէ լուանեցեալք իցեմք, Vtinam loti simus. լուանեցեալք իցէք, loti sitis. լուանեցեալք իցեն, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ լուանեցեալ իցէի, Vtinam lotus essem. լուանեցեալ իցէիր, lotus esses. լուանեցեալ իցէր, lotus esset:

Plural. երանի թէ լուանեցեալք իցէաք, Vtinam loti essemus. լուանեցեալք իցէիք, loti essetis. լուանեցեալք իցէին, loti essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եթէ լուանիցիմ, Si lauer. լուանիցիս, Laueris. լուանիցի, lauetur.

Plural. եթէ լուանիցիմք, Si lauemur: լուանիցիք, Lauemini. լուանիցին, lauentur.

Imperfectum.

Singul. եթէ լուանիցէի, Si lauarer. լուանիցէիր, Lauareris. լուանիցէր, Lauaretur.

Plu-

Plural. Եթէ լուանիցեմք, Si lauaremur. լուանիցիք, lauaremini. լուանիցին, lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ իցեմ, Si lotus sim. լուացեալ իցես, Si lotus sis. լուացեալ իցէ, lotus sit.

Plural. Եթէ լուացեալք իցեմք, Si loti simus. լուացեալք իցէք, loti sitis. լուացեալք իցեն, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ իցէի, Si lotus essem. լուացեալ իցէիր, lotus esses. լուացեալ իցէր, lotus esset.

Plural. Եթէ լուացեալք իցէաք, Si loti essemus. լուացեալք իցէիք, loti essetis. լուացեալք իցէին, loti essent.

Futurum.

Singul. Եթէ լուացեալ եղէց, vel լինիցիմ, Si lotus ero. լուացեալ եղիցիս, vel լինիցիս, lotus eris. լուացեալ եղիցի, vel լինիցի, lotus erit.

Plural. Եթէ լուացեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si loti erimus. լուացեալք եղիջիք, vel լիջիք, loti eritis. լուացեալք եղիցին, vel լիցին, loti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լուանիլ, lauari.

Per-

Perfectum.

Լուանեցեալ գոլ, lotum esse.

Futurum.

Լուանալի գոլ, lauandum esse.

Participium præsens.

Լուանող, qui lauatur. լուանողի, eius qui lauatur.

Perfectum.

Լուանեցեալ, lotus. լուանեցեալք, loti.

Futurum.

Լուանալի, lauandus. լուանալեաց, lauandi.

Gerundia.

Լուանելոյ. di esser lauato, vel per esser lauato.

Ի լուանել, ad esser lauato. լուանելով, essendo lauato.

ի լուանելն, in esser lauato. &c.

Ad hanc Coniugationem expectant cuncta verba actiua terminata in ամ, simul cum passiuis, vt բանամ, aperio. բանիմ, aperior. բացի, aperui. բացայ, apertus sum. բացեալ եմ; iam aperui. բանեցեալ եմ, iam apertus sum. Թանամ, madefacio. Թանիմ. madefacior. Թացի, madefeci. Թացայ, madefactus sum. Թացեալ եմ, iam madefeci. Թանեցեալ եմ, iam madefactus sum, բառնամ, tollo. բառնիմ, tollor. բարձի, sustuli. բարձայ, sublatus sum. բարձեալ եմ, iam sustuli. բառնեցեալ եմ, iam sublatus sum. Որսամ, capto. որսանիմ, captor. որսացի, captaui, որսացայ. captatus sum. որսացեալ եմ, iam captaui. որսանեցեալ եմ. iam captatus sum, Աղամ, molo. աղանիմ molor. աղացի, molui, աղացայ, molitus sum աղացեալ եմ. iam molui. աղանեցեալ եմ. iam molitus sum. Ողբամ, ploro. ողբանիմ. ploror. ողբացի, plo-

ploraui. ողբացայ, ploratus sum, ողբացեալեմ, iam ploraui. ողբանեցեալեմ, iam ploratus sum. Հաւատամ, Credo. Հաւատանիմ, credor. Հաւատացի, credidi. Հաւատացայ, creditus sum. Հաւատացեալեմ, iam credidi. Հաւատանեցեալեմ, iam creditus sum, &c.

Sed sciendum est primò, quædam verba huius Coniugationis in præterito perfecto, & in futuro discedere ab regula communi, vt իմանամ, Intelligo. իմանիմ, intelligor. իմացայ, intellexi, իմանեցայ, intellectus sum. իմացայց, intelligam. իմանեցայց; intelligar. Ստանամ, Possideo. ստանիմ, possideor. ստացայ, possedi. ստանեցայ, possessus sum. ստացայց, possidebo. ստանեցայց, possidebor. Խոստանամ, Promitto. խոստանիմ, promittor. խոստացայ, promisi, խոստանեցայ, promissus sum: խոստացայց, promittam. խոստանեցայց, promittar. Ուրանամ, Nego, ուրանիմ, negor. ուրացայ, negaui. ուրանեցայ, negatus sum; ուրացայց negabo. ուրանեցայց, negabor. Զլանամ, denego: զլանիմ, denegor. զլացայ, denegaui. զլանեցայ; Denegatus sum. զլացայց, denegabo. զլանեցայց, denegabor. Ատեղեկանամ, Suscitor. ատեղեկանիմ; ատեղեկացայ, ատեղեկանեցայ, ատեղեկացայց, ատեղեկանեցայց. Գողանամ; Furor. գողանիմ, գողացայ, գողանեցայ, գողացայց, գողանեցայց. Մոռանամ, Obliuiscor, մոռանիմ, մոռացայ, մոռանեցայ, մոռացայց, մոռանեցայց. Յղանամ, Concipio. յղանիմ, յղացայ, յղանեցայ, յղացայց, յղանեցայց, &c.

Sciendum est secundò, duo hæc verba լամ, Fleo & տամ, Do, cùm sint anomala huius Coniugationis, in multis declinant ab regula communi vt լամ, Fleo. լալիմ, fleor: լացի, fleui. լացայ, fletus sum: լացեալեմ, iam fleui. լալեցեալեմ, iam

iam fletus ſum. լացից, flebo. լացայց, flebor. Տամ, Do. տուիմ, dor. ետու, dedi. տուայ, datus ſum. տուեալեմ, iam dedi. տուեցեալեմ, iam datus ſum. տաց, dabo. տուայց, dabor. &c.

ARTICVLVS VII.

De Tertia Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præſens.

Singul. Լնում, Impleo. լնուս, Imples. լնու, Implet.
Plural. Լնումք, Implemus. լնույք, Impletis. լնուն, Implent.

Imperfectum.

Singular. Լնոյի, Implebam. լնոյիր, Implebas. լնոյր, Implebat.
Plural. Լնոյաք, Implebamus. լնոյիք, Implebatis. լնոյին, Implebant.

Perfectum.

Singular. Լցի, Impleui. լցեր, Impleuiſti. ելից, Impleuit.
Plural. Լցաք, Impleuimus, լցիք, impleuiſtis. լցին, impleuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. Լցեալեմ, iam impleui. լցեալես, iam impleſti. լցեալէ, iam impleuit.
Plur. լցեալեմք, iam impleuimus, լցեալէք, iam impleuiſtis. լցեալեն, iam impleuerunt.

Pluſquam perfectum.

Singul. լցեալէի, impleueram. լցեալէիր, impleueras.

ras. լցեալէր, Impleuerat.

Plural. լցեալէաք, Impleueramus. լցեալէիք, Impleueratis. լցեալէին, Impleuerant.

Futurum.

Singul. լցից, Implebo լցցես, Implebis. լցցէ, Implebit.
Plural. լցցուք, implebimus, լցցէք, Implebitis. լցցեն, implebunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. լից, imple. մի՛ լնուր, vel մի՛ լնուցուս, Ne impleas. լնուցու, impleat. մի՛ լնուցու, ne impleat.

Plural. լցէք, implete. մի՛ լնուք, vel մի՛ լնուցուք, ne impleatis. լնուցուն, impleant. մի՛ լնուցուն, ne impleant.

Futurum.

Singul. լցջիր, vel լցցես, Implebis. մի՛ լնուցուս, Ne impleas. լցցէ, Implebit. մի՛ լնուցու, ne impleat.

Plural. լցցուք, Impleamus. մի՛ լնուցումք, ne impleamus. լցջիք, vel լցցէք, Implebitis. մի՛ լնուցուք, ne impleatis. լցցեն, Implebunt. մի՛ լնուցուն, ne impleant.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լնուցում, Vtinam impleam. լնուցուս, Impleas. լնուցու, Impleat.

Plural. Երանի թէ լնուցումք, Vtinam impleamus. լնուցուք, Impleatis. լնուցուն, Impleant.

Imper-

Imperfectum.

Singular. երանի թէ լնիցէի, Vtinam implerem. լնիցէիր, Impleres. լնիցէր, Impleret.

Plural. երանի թէ լնիցէաք, Vtinam impleremus. լնիցէիք, Impleretis. լնիցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. երանի թէ լցեալ իցեմ, Vtinam impleuerim. լցեալ իցես, Impleueris. լցեալ իցէ, Impleuerit.

Plural. երանի թէ լցեալք իցեմք, Vtinam impleuerimus. լցեալք իցէք, Impleueritis. լցեալք իցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ լցեալ իցէի, Vtinam impleuissem. լցեալ իցէիր, Impleuisses, լցեալ իցէր, Impleuisset.

Plural. երանի թէ լցեալք իցէաք, Vtinam impleuissemus. լցեալք իցէիք, Impleuissetis. լցեալք իցէին, Impleuissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եթէ լնուցում, Si impleam. լնուցուս, Impleas. լնուցու, Impleat.

Plural. եթէ լնուցումք, Si impleamus, լնուցուք, Impleatis. լնուցուն, Impleant.

Imperfectum.

Singular. եթէ լնիցէի, Si implerem. լնիցէիր, Impleres. լնիցէր, Impleret.

Plural. եթէ լնիցէաք, Si impleremus. լնիցէիք, Impleretis. լնիցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լցեալ իցեմ, Si impleuerim. լցեալ իցես, Impleueris. լցեալ իցէ, Impleuerit.
Plural. եթէ լցեալք իցեմք. Si impleuerimus. լցեալք իցէք, Impleueritis. լցեալք իցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լցեալ իցէի, Si impleuissem. լցեալ իցէիր, Impleuisses. լցեալ իցէր; Impleuisset.
Plural. եթէ լցեալք իցէաք, Si impleuissemus. լցեալք իցէիք. Impleuissetis. լցեալք իցէին, Impleuissent.

Futurum.

Singular. եթէ լցեալ եղէց, Si impleuero. լցեալ եղիցես. Impleueris. լցեալ եղիցի, Impleuerit.
Plural. եթէ լցեալք եղիցուք, Si impleuerimus, լցեալք եղիցիք, Impleueritis, լցեալք եղիցին, Impleuerint.

Infinitiui modi tempus præsens.

Լնուլ, Implere.

Perfectum, &c.

Լցեալ գոլ. Impleuisse.

Futurum.

Լնլոց գոլ, Impleturum esse.

Participium præsens.

Լցող. Implens. լցողի, Implentis.

Per-

Perfectum.

Լցեալ, Qui impleuit. լցելոյ, Eius qui impleuit.

Futurum.

Լնլոց, Impleturus.

Gerundia.

Լնլոյ, Implendi. 'ի լնուլ, Implendum. լնլով, Implendo. 'ընդ լնուլն, nell' empire.

PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. Լնանիմ, Impleor. լնանիս, Impleris. լնանի, Impletur.

Plural. Լնանիմք, Implemur. լնանիք, Implemini. լնանին, Implentur.

Imperfectum.

Singul. Լնանէի, Implebar. լնանէիր, Implebaris. լնանէր, Implebatur.

Plural. Լնանէաք, Implebamur. լնանէիք, Implebamini. լնանէին, implebantur.

Perfectum.

Singul. Լցայ, Impletus ſum. լցար, Impletus es. լցաւ, impletus eſt.

Plural. Լնանեցաք, Impleti ſumus. լցայք, Impleti eſtis. լցան, impleti ſunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. Լնանեցեալեմ, Iam impletus ſum. լնանեցեալես, Iam impletus es. լնանեցեալէ, Iam impletus eſt.

Plu-

Plural. լնանեցեալեմք, Iam impleti ſumus. լնանեցեալէք, Iam impleti eſtis. լնանեցեալեն, Iam impleri ſunt.

Pluſquam perfectum.

Singul. լնանեցեալէի, Impletus eram. լնանեցեալէիր, Impletus eras. լնանեցեալէր, Impletus erat.

Plural. լնանեցեալէաք, Impleti eramus. լնանեցեալէիք, Impleti eratis լնանեցեալէին, Impleti erant.

Futurum.

Singul. լցայց, Implebor. լցցիս, Impleberis. լցցի, Implebitur.

Plural. լնանիցուք, Implebimur. լցջիք. Implebimini, լցցին, Implebuntur.

Imperatiui modi tempus præſens.

Singul. լցիր, Implere. մի՛ լնանիր, vel մի՛ լնանիցես, Ne implearis. լնանիցի, Impleatur. մի՛ լնանիցի, Ne impleatur.

Plur. լցարուք, Implemini. մի՛ լնանիք, vel մի՛ լնանիցիք, Ne impleamini. լնանիցին, Impleantur մի՛ լնանիցին, Ne impleantur

Futurum.

Singul. լնանիջիր; vel լցցես, Impleberis. մի՛ լնանիցես, Ne implearis. լցցի, Implebitur. մի՛ լնանիցի, Ne impleatur.

Plural. լնանիցուք, Impleamur. մի՛ լնանիցիմք, Ne impleamur. լնանիջիք, vel լցջիք, Implebimini. մի՛ լնանիցիք, Ne impleamini. լցցին, Implebuntur. մի՛ լնանիցին, Ne impleantur.

Opta-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լնանիցիմ, Vtinam implear. լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. Երանի թէ լնանիցիմք, Vtinam impleamur. լնանիցիք, Impleamini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լնանիցէի, Vtinam implerer. լնանիցէիր, Implereris. լնանիցէր, Impleretur.

Plural. Երանի թէ լնանիցէաք, Vtinam impleremur. լնանիցէիք, Impleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ լնանեցեալլիցիմ, vtinam impletus sim. լնանեցեալլիցիս, impletus sis. լնանեցեալլիցէ, impletus sit.

Plural. Երանի թէ լնանեցեալք իցեմք, vtinam impleti simus. լնանեցեալք իցէք, Impleti sitis. լնանեցեալք իցեն, impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singular. Երանի թէ լնանեցեալլիցէի, Vtinam impletus essem. լնանեցեալլիցէիր, impletus esses. լնանեցեալլիցէր, impletus esset.

Plural. Երանի թէ լնանեցեալք իցէաք, vtinam impleti essemus. լնանեցեալք իցէիք, impleti essetis. լնանեցեալք իցէին, impleti essent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ լնանիցիմ, Si implear. լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. եթէ լնանիցիմք, Si impleamur. լնանիցիք, Impleamini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. եթէ լնանիցէի, Si implerer. լնանիցէիր, Implereris, լնանիցէր, Impleretur.

Plural. եթէ լնանիցէաք, Si impleremur. լնանիցէիք, Impleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալ իցեմ, Si impletus sim. լնանեցեալ իցես, Impletus sis. լնանեցեալ իցէ, Impletus sit.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցեմք, Si impleti simus. լնանեցեալք իցէք, Impleti sitis. լնանեցեալք իցեն, Impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալ իցէի, Si impletus essem. լնանեցեալ իցէիր, Impletus esses. լնանեցեալ իցէր, Impletus esset.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցէաք, Si impleti essemus. լնանեցեալք իցէիք, Impleti essetis. լնանեցեալք իցէին, Impleti essent.

Futurum.

Singul. եթէ լնանեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si impletus ero.

լնա

լնացեալ եղիցիս, vel լիցիս, Impletus eris. լնացեալ եղի-ցի, vel լիցի, Impletus erit.

Plural. Եթէ լնացեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si Impleti erimus. լնացեալք եղիջիք, vel լիջիք, Impleti eritis. լնա-ցեալք եղիցին, vel լիցին, Impleti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լնանիլ, Impleri.

Perfectum.

Լնացեալ գոլ, Impletum esse.

Futurum.

Լնանալի գոլ, Implendum esse.

Participium præsens.

Լնանող, qui Impletur. լնանողի, eius qui Impletur.

Perfectum.

Լնացեալ, Impletus. լնացեալք, Impleti.

Futurum.

Լնանելի, Implendus. լնանելեաց, Implendi.

Gerundia.

Լնանելոյ. di esser empito, ի լնանել, ad esser empito. vel per esser empito. լնանելով, essendo empito. ընդ լնանելն, in esser empito.

Ad hanc Coniugationem expectant omnia verba actiua finita in ում, simul cum passiuis, vt հեղում, Fundo. հեղա-նիմ, Fundor. զեղում, Profundo. զեղանիմ, Profundor. Թո-ղում, Dimitto. Թողանիմ, Dimittor. ընկենում, Iacio. ըն-կենանիմ, Iacior. ընկլնում, Voro. ընկլանիմ, Voror. կալնում.

Capio. կալանանիմ, Capior. ընթեռնում, Lego. ընթեռնանիմ, Legor. զգենում, Vestio. զգենանիմ, Vestior. արգելում, Impedio. արգելանիմ, Impedior. առնում, Accipio. առնանիմ, Accipior, &c.

Excipiuntur tamen կալնում, ընթեռնում, & զգենում, quæ in præterito perfecto terminantur in այ, vt կալայ, Cepi. կալանանեցայ, Captus sum. ընթերցայ, Legi. ընթեռնանեցայ, Lectus sum. զգեցայ, Vestiui. զգենանեցայ, Vestitus sum.

Sciendum est igitur has tres Coniugationes non solùm complecti verba Actiua & Passiua, sed alia omnia genera verborum: nam cuncta verba desinentia in եմ, siuè sint Actiua, siuè Neutra actiuæ terminationis, siuè Neutra mixtæ terminationis, siuè Impersonalia, siuè Anomala subiacent primæ Coniugationi. Et cuncta verba desinentia in ամ, siuè ea sint Actiua, siuè Neutra actiuæ terminationis, siuè Neutra mixtæ terminationis, siuè Impersonalia, siuè Anomala subiacent secundæ Coniugationi. Similiter cuncta verba terminata in ում, tùm Actiua, tùm Neutra, tùm Impersonalia, tùm etiam Anomala subiacent tertiæ Coniugationi,

Deponentia verò; & Communia, quæ semper desinunt in իմ, coniugantur vt Passiua, & licet quædam ex iis in Imperatiuo finiantur in եաց, vt բնակիմ, Habito. բնակեաց, Habita. ողորմիմ, Misereor. ողորմեաց, Miserere. խորհիմ, Meditor. խորհեաց, Meditare. հաճիմ, Placeo. հաճեաց, Place. Tamen non ideò excluduntur à tenore Passiuorum. At vt res meliùs capiatur; pro singulis generibus scribemus aliquod exemplum.

ARTICVLVS VIII.

De exemplo Verborum, չէզոքականաց ներգործակերպից, id est Neutrorum actiuæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեմ, Dormio. ննջես, Dormis. ննջէ, Dormit,

Plur. ննջեմք, Dormimus. ննջէք, Dormitis. ննջեն, Dormiunt.

Imperfectum.

Singul. ննջէի, Dormiebam. ննջէիր, Dormiebas. ննջէր, Dormiebat.

Plur. ննջէաք, Dormiebamus. ննջէիք, Dormiebatis. ննջէին, Dormiebant.

Perfectum.

Singul. ննջեցի, Dormiui. ննջեցեր, Dormisti. ննջեաց, Dormiuit.

Plur. ննջեցաք, Dormiuimus. ննջեցէք, Dormistis. ննջեցին, Dormierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. ննջեալեմ, Iam dormiui. ննջեալես, Iam dormisti. ննջեալէ, Iam dormiuit.

Plur. ննջեալեմք, Iam dormiuimus. ննջեալէք, Iam dormistis. ննջեալեն, Iam dormierunt.

Plusquam perfectum.

Singul. ննջեալէի, Dormiueram. ննջեալէիր, Dormiueras. ննջեալէր, Dormiuerat.

Plur. ննջեալէաք, Dormiueramus. ննջեալէիք, Dormi-

miueratis. ննջեալ էին, Dormierant.

Futurum.

Singul. ննջեցից, Dormiam, ննջեսցես, Dormies, ննջեսցէ, Dormiet.

Plur. ննջեսցուք, Dormiemus, ննջեսցէք, Dormietis, ննջեսցեն, Dormient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեա՛, Dormi. մի ննջեր, vel մի՛ ննջիցես, Ne dormias. ննջիցէ, Dormiat. մի՛ ննջիցէ, Ne dormiat.

Plur. ննջեցէք, Dormite. մի՛ ննջէք, vel մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջիցեն, Dormiant. մի՛ ննջիցեն, ne Dormiant.

Futurum.

Singul. ննջեսջիր, vel ննջեսցես, Dormies. մի՛ ննջիցես, Ne dormias. ննջեսցէ, Dormiet. մի՛ ննջիցէ, ne Dormiat.

Plur. ննջեսցուք, Dormiamus. մի՛ ննջիցեմք, Ne dormiamus. ննջեսջիք, vel ննջեսցէք, Dormietis. մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջեսցեն, Dormient. մի՛ ննջիցեն, Ne dormiant.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ ննջիցեմ, Vtinam dormiam. ննջիցես, Dormias. ննջիցէ, Dormiat.

Plur. Երանի թէ ննջիցեմք, Vtinam dormiamus. ննջիցէք, Dormiatis. ննջիցեն, Dormiant.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ ննջիցէի, Vtinam dormirem. ննջիցէիր, Dormires. ննջիցէր, Dormiret.

Plur. երանի թէ ննջիցէաք, Vtinam dormiremus. ննջի-ցէիք, Dormiretis. ննջիցէին, Dormirent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ ննջեալիցեմ, Vtinam dormierim. ննջեալիցես, Dormieris. ննջեալիցէ, Dormierit.

Plur. երանի թէ ննջեալք իցեմք, Vtinam dormierimus. ննջեալք իցէք, Dormieritis. ննջեալք իցեն, Dormierint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ ննջեալիցէի, Vtinam dormiuissem. ննջեալիցէիր, Dormiuisses. ննջեալիցէր, Dormiuisset.

Plur. երանի թէ ննջեալք իցէաք, Vtinam dormiuissemus. ննջեալք իցէիք, Dormiuissetis. ննջեալք իցէին, Dormiuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto futuro tempore.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ ննջեալեղէց, Si dormiero. ննջեալեղիցիս, Dormieris. ննջեալեղիցի, Dormierit.

Plur. եթէ ննջեալք եղիցուք, Si dormierimus. ննջեալք եղիցիք Dormieritis. ննջեալք եղիցին, Dormierint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Ննջել, Dormire.

Perfectum.

Ննջեալ գոլ, Dormiuisse.

Futurum.

Ննջելոց գոլ, Dormiturum esse.

Participium præsens.

Ննջօղ, Dormiens. Ննջօղի, Dormientis.

Perfectum.

Ննջեալ, Dormitus. Ննջելոյ, Dormiti.

Futurum.

Ննջելոց, Dormiturus.

Gerundia.

Ննջելոյ, Dormiendi. ՚ի ննջել, Dormiendum. ննջելով, Dormiendo.

՚ի ննջելն, Nel dormire, vel Cùm dromiret.

Ad hoc exemplum reuocantur omnia verba neutra finita in եմ, vt Նիրհեմ, Sopio. նիրհեցի, Sopiui. աղաղակեմ, Clamo. աղաղակեցի, Clamaui. աղօթեմ, Oro. աղօթեցի, Oraui. չուեմ, Migro. չուեցի, Migraui. մտանեմ, Intro. մտի, Intraui. ելանեմ, Egredior. ելի, Egressus sum. գոչեմ, Perclamo. գոչեցի, Perclamaui. ճեպեմ, Propero. ճեպօրեցի, Properaui. հեծեմ, Gemo. հեծեցի, Gemui. էջանեմ, Descendo. էջի, Descendi. ձգտեմ, Tendo. ձգտեցի, Tetendi. հառաչեմ, Suspiro. հառաչեցի, Suspiraui. խուսափեմ, Latito. խուսափեցի, Latitaui. ապրգեմ, Irrumpo. ապրգեցի, Irrupi. ճեմեմ, Deambulo. ճեմեցի, Deambulaui. տենդեմ, Febricito. տենդեցի, Febricitaui. լռեմ,

Ta-

Taceo. լռեցի, Tacui. միզեմ, Mingo. միզեցի, Minxi. ճայթեմ, Crepo. ճայթեցի, Crepui. &c.

ARTICVLVS IX.

De exemplo verborum. չէզոքականաց ընդ. միջանկերգից, id est Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem.

Indicatiui modi temqus præsens.

Singul. յառնեմ, Surgo. յառնես, Surgis. յառնէ, Surgit.
Plur. յառնեմք, Surgimus. յառնէք, Surgitis. յառնեն, Surgunt.

Imperfectum.

Singul. յառնէի, Surgebam. &c. vt Սիրէի.

Perfectum.

Singul. յարեայ, Surrexi. յարեար, Surrexisti. յարեաւ, Surrexit.
Plur. յարեաք, Surreximus. յարեայք, Surrexistis. յարեան, Surrexerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. յարեալեմ, Iam surrexi, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. յարեալէի, Surrexeram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. յարեայց, Surgam. յարիցես, Surges. յարիցէ, Surget.
Plur. յարիցուք, Surgemus. յարիջիք, Surgetis. յարիցեն, Surgent.

Im-

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. արի, Surge. յառնիցէ, Surgat.
Plur. արիք, Surgite. յառնիցեն, Surgant.

Futurum.

Singul. յարիջիր, Surges. յարիցէ, Surget.
Plur. յարիջիք, Surgetis. յարիցեն, Surgent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ յառնիցեմ, Vtinam ſurgam, &c. vt. սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ յառնիցէի, Vtinam ſurgerem, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ յարեալիցեմ, Vtinam ſurrexerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Pluſquam perfectum.

Singul. երանի թէ յարեալիցէի, Vtinam ſurrexiſſem, &c. vt սիրեալիցէի.

Subiunctiui futurum.

Singul. եթէ յարեալ եղէց, Si ſurrexero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Յառնել, Surgere. յարեալ գոլ, Surrexiſſe. յառնելոց գոլ. Surrecturum eſſe.

Participia.

Յառնող, Surgens. յարեալ, Surrectus. յառնելոց, Surrecturus. *Ge-*

Gerundia.

Յառնելոյ, Surgendi. Իյառնել, Surgendum. յառնելով, Surgendo, ի յառնելն, Cùm surgeret.

Hæc Coniugatio paucissima sibi vindicat verba, eaque ex maiori parte sunt Anomala, vt մեղանչեմ, Pecco. մեղայ. Peccaui. զանգիտեմ, Paueo. զանգիտեցայ, Paui. յանցանեմ, Delinquo. յանցեայ, Deliqui, &c. Dixi Anomala, quia in imperatiuo vnumquodque eorum aliter desinit, vt մեղանչեա, Pecca. զանգիտեա, Paue. յանց, Delinque.

ARTICVLVS X.

De exemplo Verborum Neutrorum actiuæ terminationis, pertinentium ad secundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. գնամ, Eo. գնաս, Is. գնայ, It.
Plur. գնամք, Imus. գնայք, Itis. գնան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. գնայի, Ibam. գնայիր, Ibas. գնայր, Ibat.
Plural. գնայաք, Ibamus. գնայիք, Ibatis. գնային, Ibant.

Perfectum.

Singul. գնացի, Iui. գնացեր, Iuisti. գնաց, Iuit.
Plural. գնացաք, Iuimus. գնացէք, Iistis. գնացին, Ierunt.

Paulo plus perfectum.

Singul. գնացեալ էի, Iam iui. գնացեալ էիր, Iam iuisti. գնացեալ էր, Iam iuit.
Plural. գնացեալ էաք, Iam iuimus. գնացեալ էիք, Iam

iuiſtis. գնացեալ էն, Iam iuerunt.

Pluſquam perfectum.

Singul. գնացեալ էի, Iueram. գնացեալ էիր, Iueras. գնացեալ էր, Iuerat.

Plural. գնացեալ էաք, Iueramus. գնացեալ էիք, Iueratis. գնացեալ էին, Iuerant.

Futurum.

Singul. գնացից, Ibo. գնասցես, Ibis. գնասցէ, Ibit.

Plural. գնասցուք, Ibimus. գնասջիք, Ibitis. գնասցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. գնա, I. vel մի՛ գնայցես, Ne eas. գնայցէ, Eat. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնացէք, Ite, մի՛ գնայք, vel մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնայցեն, Eant. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Futurum.

Singul. գնասջիր, vel գնասցուք, Ibis. մի՛ գնայցես, Ne eas. գնասցէ, Ibit. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնասցուք, Eamus. մի՛ գնայցեմք, Ne eamus. գնասջիք, vel գնասջիք, Ibitis. մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնասցեն, Ibunt. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Optatiui modi tempus praſens, & futurum.

Singul. երանի թէ գնայցեմ, Vtinam eam, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ գնայցէի, Vtinam irem, &c. vt լուանայցէի.

Per-

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ գնացեալ իցեմ, Vtinam iuerim, &c. vt լուացեալ իցեմ,

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ գնացեալ իցէի, Vtinam iuissem, &c. vt լուացեալ իցէի;

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ գնացեալ եղէց, Si iuero, գնացեալ եղիցես, Iueris, գնացեալ եղիցի, Iuerit.

Plural. եթէ գնացեալք եղիցուք, Si iuerimus, գնացեալք եղիցէք, Iueritis. գնացեալք եղիցին, Iuerint.

Infinitiui modi tempus præsens.

Գնալ, Ire.

Perfectum.

Գնացեալ գոլ, Iuisse.

Futurum.

Գնալոց գոլ, Iturum esse.

Participia.

Գնացող, Iens, գնացողի, Euntis, գնացեալ, Qui ijt, գնացելոյ, Eius qui ijt. գնալոց, Iturus.

Gerundia.

Գնալոյ, Eundi, 'երթալ, Eundum, գնալով, Eundo. 'ի գնալն, Cùm iret, vel Nell'andare.

Ad hanc Coniugationem reuocantur cuncta verba Neutra terminata in ամ. vt մնամ, Maneo. մնացի, Mansi. գամ, Venio. եկի, Veni. կամ, Sto. կացի, Steti. կեամ, Viuo

կեցի, Vixi. ցնծամ, Exulto. ցնծացի, Exultaui. խնդամ, Lætor, խնդացի, Lætatus ſum. փութամ, Feſtino. փութացի, Feſtinaui. ջանամ, Conor, ջանացի, Conatus ſum. տռփամ, Concupiſco, տռփացի, Concupiui. ափսոսամ, Doleo. ափսոսացի, Dolui. տրտնջամ, Murmuro. տրտնջացի, Murmuraui. ոռոչամամ, Oſcito. ոռոչամացի, Oſcitaui. փռշտամ, Sternuo. փռշտացի, Sternui. հևամ, Anhelo. հևացի, Anhelaui. հեծկլտամ, Singultio. հեծկլտացի, Singultiui. մախամ, Flagro. մախացի, Flagraui. խաղամ, Ludo. խաղացի Luſi. զղջամ, Pœniteo. զղջացի, Pœnitiui, &c.

Excipiuntur tamen, կամ, կենամ, quæ in Præterito perfecto, & in alijs ſequuntur verba primæ Coniugationis, ſed de his aliàs.

ARTICVLVS XI.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis, pertinentium ad ſecundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præſens.

Singul. զայրանամ. Indignor. զայրանաս, Indignaris, զայրանայ, Indignatur.

Plural. զայրանամք, Indignamur, զայրանայք, Indignamini, զայրանան, Indignantur.

Imperfectum.

Singul. զայրանայի, Indignabar, &c. vt լուանայի.

Perfectum.

Singul. զայրացայ, Indignatus ſum, զայրացար, Indignatus es, զայրացաւ, Indignatus eſt.

Plu-

Plural. զայրացաք, Indignati sumus; զայրացայք, Indignati estis, զայրացան, Indignati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զայրացեալ եմ, Iam indignatus sum, &c. vt լուացեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. զայրացեալ էի, Indignatus eram, &c. vt լուացեալ էի.

Futurum.

Singul. զայրացայց, Indignabor, զայրասցիս, Indignaberis. զայրասցի, Indignabitur.

Plural. զայրասցուք, Indignabimur. զայրասջիք, Indignabimini, զայրասցին, Indignabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. զայրացիր, Indignare. զայրանասցի, Indignetur.

Plural. զայրացէք, Indignamini. զայրանասցեն, Indignentur.

Futurum.

Singul. զայրասջիր, Indignaberis. զայրասցի, Indignabitur.

Plural. զայրասջիք, Indignabimini. զայրասցին, Indignabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ զայրանայցեմ, Vtinam indigner, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ զայրանայցէի, Vtinam indignarer, &c. vt լուանայցէի.

Perfectum & paulò plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ զայրացեալ լինիցիմ, Vtinam indignatus ſim, &c. vt լուացեալ լինիցիմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ զայրացեալ լինէի, Vtinam indignatus eſſem, &c. vt լուացեալ լինէի:

Subiunctiuum idem eſt ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum ſubiunctiui.

Singul. Եթէ զայրացեալ լինիցիմ, Si indignatus fuero. զայրացեալ լինիցիս, Indignatus fueris: զայրացեալ լինիցի, Indignatus fuerit.

Plural. Եթէ զայրացեալք լինիցիմք, Si indignati fuerimus. զայրացեալք լինիցիք, Indignati fueritis: զայրացեալք լինիցին; Indignati fuerint.

Infinitiua.

զայրանալ, Indignari. զայրացեալ գոլ, Indignatum eſſe. զայրանալոց գոլ, Indignaturum eſſe.

Participia.

զայրացօղ, Qui indignatur. զայրացողի, Eius qui indignatur. զայրացեալ, Indignatus. զայրացելոյ, Indignati. զայրանալոց, Indignaturus.

Gerundia.

զայրանալոյ, Indignandi. ի զայրանալ, Indignandum. զայրանալով, Indignando. ընդ զայրանալն, Cùm Indignaretur.

Ad hoc exemplum reuocantur cuncta verba neutra mixtæ terminationis, vt ընդդիմանամ, Reſiſto. ընդդիմացայ, Reſtiti. զարմանամ, Miror. զարմացայ, Miratus ſum. սպառնամ, Minor. սպառնացայ, Minatus ſum. բռնանամ, Sæuio. բռնացայ, Sæuiui. սլանամ, Scando. սլացայ, Scandi. վերա-

նամ,

նամ, Exaltor. վերացայ, Exaltatus sum. ցրտանամ, Refrigesco. ցրտացայ, Refrixi. ընթանամ, Curro. ընթացայ, Cucurri. ուրախանամ, Lætor, ուրախացայ, Lætatus sum. հիւանդանամ, Ægroto. հիւանդացայ, Ægrotaui. առողջանամ, Sanor. առողջացայ, Sanatus sum. փեսայանամ, Sponsus fio. փեսայացայ, Sponsus fui, հարսնանամ, Spōsa fio. հարսնացայ, Sponsa fui. գիրանամ, Pinguesco. գիրացայ, Pinguis fui. ծերանամ, Senesco. ծերացայ, Senui. տղայանամ, Infans fio. տղայացայ, Infans fui, & alia compluria, quia cuicumque nomini addatur particula hæc. անամ. fiet verbum neutrum, vt մարդ, Homo. մարդանամ, Homo fio. մարդացայ, Homo fui. ած, Deus. ածանամ, Deus fio. ածացայ, Deus fui, & sic de cæt.

ARTICVLVS XII.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad tertiam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. զարթնում, Euigilo. զարթնուս, Euigilas. զարթնու, Euigilat.

Plural. զարթնումք, Euigilamus. զարթնույք, Euigilatis. զարթնուն, Euigilant.

Imperfectum.

Singul. զարթնոյի, Euigilabam. զարթնոյի, Euigilabas. զարթնոյր, Euigilabat.

Plural. զարթնոյաք, Euigilabamus. զարթնոյիք, Euigilabatis. զարթնոյին, Euigilabant.

Per.

Perfectum.

Singul. զարթեայ, Euigilaui. զարթեար, Euigilasti, զարթեաւ, Euigilauit.

Plural. զարթեաք, Euigilauimus. զարթեայք, Euigilastis. զարթեան, Euigilarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զարթեալ եմ, Iam euigilaui. զարթեալ ես, Iam euigilasti, &c. vt լցեալ եմ,

Plusquam perfectum.

Singul. զարթեալ էի, Euigilaueram, &c. vt լցեալ էի.

Futurum.

Singul. զարթեայց, Euigilabo. զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit.

Plural. զարթիցուք, Euigilabimus. զարթիցէք, Euigilabitis. զարթիցեն, Euigilabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. զարթիր, Euigila. մի զարթնուր, vel մի զարթնուցուս, Ne euigiles. զարթնուցու, Euigilet, մի զարթնուցու, Ne euigilet,

Plural. զարթէք, Euigilate. մի զարթնուք, vel մի զարթնուցուք, Ne euigiletis. զարթնուցուն, Euigilent. մի զարթնուցուն, Ne euigilent.

Futurum.

Singul. զարթիջիր, vel զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit,

Plural. զարթիցուք, Euigilemus. զարթիջիք, vel զարթիջիք, Euigilabitis. զարթիցեն, Euigilabunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ զարթնուցում, Vtinam euigilem, &c. vt լուցում.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ զարթնեցէի, Vtinam euigilarem, &c. vt լնեցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ զարթեալիցեմ, Vtinam euigilauerim, &c. vt լցեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ զարթեալիցէի, Vtinam euigilassem, &c. vt լցեալիցէի.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ զարթեալեղեց, Si euigilauero, &c. vt լցեալ եղեց.

Infinitiua.

զարթնուլ, Euigilare. զարթեալ գոլ, Euigilasse. զարթնլոց գոլ, Euigilaturum esse.

Participia.

զարթնող, Euigilans: զարթնողի, Euigilantis. զարթեալ Euigilatus. զարթելոյ, Euigilati.

Gerundia.

զարթնլոյ, Euigilandi. ի զարթնուլ, Euigilandum. զարթնլով, Euigilando. ընդ զարթնուլն, Cùm euigilaret.

Ad hoc exemplum reuocantur pauca quædam verba neutra finita in ում, quorum aliqua in præterito perfecto

fiunt

fiunt, եայ. vt ընդոստնում, Resilio. ընդոստեայ, Resiliui. պապշում, Stupefio. պապշեայ, Stupefactus sum. Aliqua fiunt այ. vt երդնում, Iuro. երդուայ, Iuraui. ջեռնում, Calefio. ջեռայ, Calefactus sum. Aliqua vero fiunt ցայ. vt յենում, Hæreo. յեցայ, Hæsi. խրտնում, Consterno, խրտուեցայ, Consternaui. ակնում, Intueor. ակնեցայ, Intuitus sum, &c.

ARTICVLVS XIIII.

De Coniugatione Verborum. Ձայնակրականաց, id est Deponentium.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. աճիմ, Cresco. աճիս, Crescis. աճի, Crescit.
Plural. աճիմք, Crescimus. աճիք, Crescitis. աճին, Crescunt.

Imperfectum.

Singul. աճէի, Crescebam. աճէիր, Crescebas. աճէր, Crescebat.
Plural. աճէաք, Crescebamus. աճէիք, Crescebatis աճէին, Crescebant.

Perfectum.

Singul. աճեցայ, Creui. աճեցար, Creuisti. աճեցաւ, Creuit.
Plural. աճեցաք, Creuimus. աճեցայք, Creuistis. աճեցան, Creuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. աճեալեմ, Iam creui. աճեալես, Iam creuisti. աճեալէ, Iam creuit.
Plural. աճեալեմք, Iam creuimus. աճեալէք, Iam creuistis. աճեալեն, Iam creuerunt.

Plus-

Plusquam perfectum.

Singul. աճեալէի, Creueram. աճեալէիր, Creueras. աճեալէր, Creuerat.

Plural. աճեալէաք, Creueramus. աճեալէիք, Creueratis. աճեալէին, Creuerant.

Dicitur etiam աճեցեալեմ, & աճեցեալէի, &c.

Futurum.

Singular. աճեցայց, Crescam. աճեսցիս, Cresces. աճեսցի, Crescet.

Plural. աճիցուք, Crescemus. աճեսցիք, Crescetis. աճեսցին, Crescent.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. աճիր, vel աճեաց, Cresce. մի՛ աճիր, vel մի՛ աճիցես, Ne crescas. աճիցէ, Crescat. մի՛ աճիցէ, Ne crescat.

Plural. աճեցէք, vel աճեցարուք, Crescite. մի՛ աճիք, vel մի՛ աճիցէք, Ne crescatis. աճիցեն, Crescant. մի՛ աճիցեն, Ne crescant.

Futurum.

Singul. աճիջիր, vel աճեսցիս, Cresces. աճեսցի, Crescet.

Plural. աճիցուք, Crescamus. աճիջիք, vel աճեսցիք, Crescetis. աճեսցին, Crescent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ աճիցեմ, Vtinam crescam. աճիցես, Crescas. աճիցէ, Crescat.

Plural. Երանի թէ աճիցեմք, Vtinam crescamus. աճիցէք, Crescatis. աճիցեն, Crescant.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ աճիցէի, Vtinam crescerem. աճիցէիր, Cresceres. աճիցէր, Cresceret.

Plur. երանի թէ աճիցեաք, Vtinam cresceremus. աճիցէիք, Cresceretis. աճիցէին, Crescerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ աճեալ իցեմ, Vtinam creuerim. աճեալ իցես, Creueris. աճեալ իցէ, Creuerit.

Plural. երանի թէ աճեալք իցեմք, Vtinam creuerimus. աճեալք իցէք, Creueritis. աճեալք իցեն, Creuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ աճեալ իցէի, Vtinam creuissem. աճեալ իցէիր, Creuisses. աճեալ իցէր, Creuisset.

Plural. երանի թէ աճեալք իցեաք, Vtinam creuissemus. աճեալք իցէիք, Creuissetis. աճեալք իցէին, Creuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ աճեալ եղէց, Si creuero. աճեալ եղիցես, Creueris. աճեալ եղիցի, Creuerit.

Plural. եթէ աճեալք եղիցուք, Si creuerimus. աճեալք եղիցիք, Creueritis. աճեալք եղիցին, Creuerunt.

Infinitiua.

աճել, Crescere. աճեալ գոլ, Creuisse. աճելոց գոլ, Crescendum esse.

Participia.

աճող, Crescens. աճողի, Crescentis. աճեալ, vel աճեցեալ, Cretus. աճելոյ, vel աճեցելոյ, Creti. աճելոց, Crescendus.

Gerun-

Gerundia.

աճելոյ, Crescendi. 'ի յաճել, Crescendum. աճելով, Crescendo. 'ի յաճելն, Cùm cresceret.

Huic Coniugationi subijciuntur omnia verba Deponentia, quorum quædam in præterito perfecto fiunt ցայ. vt յագիմ, Satior. յագեցայ, Satiatus sum. բնակիմ, Habito. բնակեցայ, Habitaui. նայիմ, Aspicio. նայեցայ, Aspexi. հայիմ, Conspicio. հայեցայ, Conspexi. ծարաւիմ, Sitio. ծարաւեցայ, Sitiui. հետեւիմ, Sequor. հետեւեցայ, Secutus sum. բերկրիմ Hilaresco. բերկրեցայ, Hilarus fui. հրճուիմ, Exulto հրճուեցայ, Exultaui. բազմիմ, Discumbo. բազմեցայ, Discubui. սովորիմ, Consuesco. սովորեցայ, Consueui. ցաւիմ, Doleo. ցաւեցայ, Dolui. զարհուրիմ, Expaueo. զարհուրեցայ, Expaui. ապշիմ, Stupesco. ապշեցայ Stupefactus sum. աշխատիմ, Laboro. աշխատեցայ, Laboraui. պարծիմ, Glorior. պարծեցայ, Gloriatus sum. շրջիմ, Ambulo, vel Versor. շրջեցայ, Ambulaui, vel Versatus sum. ընկողմանիմ, Cubo. ընկողմանեցայ, Cubui. ողորմիմ, Misereor. ողորմեցայ, Misertus sum, &c.

Quædam fiunt եայ. vt փախչիմ, Fugio. փախեայ, Fugi. Թաքչիմ, Lateo. Թաքեայ, Latui. երկնչիմ, Timeo. երկեայ Timui. հանգչիմ, Quiesco. հանգեայ, Quieui. քաղցիմ, Esurio. քաղցեայ, Esuriui. մատչիմ, Accedo. մատեայ, Accessi, &c.

Quædam verò fiunt. այ. vt նստիմ, Sedeo. նստայ, Sedi. մեռանիմ, Morior. մեռայ, Mortuus sum. ջեռանիմ, Calefio. ջեռայ, Calefactus sum. ագիմ, Commoror. ագայ, Commoratus sum. սնանիմ, Enutrior. սնայ, Enutritus sum. ագանիմ, Induor. ագայ. Indutus sum, &c.

Sed deponentia hæc ex maiori parte in Imperatiuo fiunt եայ.

եաց. vt *բնակեաց*, Habita. *նայեաց*, Aspice. *բազմեաց*; Discumbe. *ողորմեաց*, Miserere; &c.

ARTICVLVS XIV.

De Coniugatione Verborum. *Հասարակաց*, id est Communium.

Indicatiui modi tempus præsens Actiuum simul & Passiuum significans.

Singul. *խոստովանիմ*, Confiteor. *խոստովանիս*, Confiteris. *խոստովանի*, Confitetur.

Plural. *խոստովանիմք*, Confitemur. *խոստովանիք*, Confitemini. *խոստովանին*, Confitentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. *խոստովանէի*, Confitebar. *խոստովանէիր*, Confitebaris. *խոստովանէր*, Confitebatur.

Plural. *խոստովանէաք*, Confitebamur. *խոստովանէիք*, Confitebamini. *խոստովանէին*, Confitebantur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. *խոստովանեէի*, *խոստովանեէիր*, *խոստովանիւր*;

Plural. *խոստովանեէաք*, *խոստովանեէիք*, *խոստովանեէին*.

Perfectum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. *խոստովանեցայ*; Confessus sum. *խոստովանեցար*, Confessus es. *խոստովանեցաւ*; Confessus est.

Plural. *խոստովանեցաք*; Confessi sumus. *խոստովանեցայք*; Confessi estis. *խոստովանեցան*, Confessi sunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. *խոստովանեալեմ*, Iam confessus sum. *խոստովանեալես*,

եալ ես, Iam confeſſus es. խոստովանեալ է, Iam confeſſus eſt.

Plural. խոստովանեալ եմք, Iam confeſſi ſumus. խոստո-վանեալ էք, Iam confeſſi eſtis. խոստովանեալ են, Iam con-feſſi ſunt.

Paulò plus perfectum Paſſiuum.

Singul. խոստովանեցեալ եմ, խոստովանեցեալ ես, խոստո-վանեցեալ է.

Plural. խոստովանեցեալ եմք; խոստովանեցեալ էք, խոստո-վանեցեալ են.

Pluſquam perfectum Actiuum.

Singul. խոստովանեալ էի, Confeſſus eram. խոստովա-նեալ էիր, Confeſſus eras. խոստովանեալ էր, Confeſſus erat.

Plural. խոստովանեալ էաք, Confeſſi eramus. խոստովա-նեալ էիք, Confeſſi eratis. խոստովանեալ էին, Confeſſi erant.

Pluſquam perfectum Paſſiuum.

Singul. խոստովանեցեալ էի, խոստովանեցեալ էիր, խոստո-վանեցեալ էր.

Plural. խոստովանեցեալ էաք, խոստովանեցեալ էիք, խոստովանեցեալ էին.

Futurum Actiuum ſimul & Paſſiuum.

Singul. խոստովանեցայց, Confitebor. խոստովանեսցես, Confiteberis. խոստովանեսցի, Confitebitur.

Plural. խոստովանեսցուք, Confitebimur. խոստովանե-սջիք, Confitebimini. խոստովանեսցին, Confitebuntur.

Imperatiui modi tempus præſens Actiuum ſimul & Paſſiuum.

Singul. խոստովանեա, vel խոստովանեաց, Confitere. խոստովանեսցի, Confiteatur.

Plur.

Plural. խոստովանեցարուք, Confitemini. խոստովանիցին, Confiteantur.

Futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանիցիս, vel խոստովանեսցիս, Confiteberis. խոստովանեսցի, Confitebitur.

Plural. խոստովանիցուք, Confiteamur. խոստովանիցիք, vel խոստովանեսջիք, Confitebimini. խոստովանեսցին, Confitebuntur.

Optatiui modi tempus præsens. & futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցիմ, Vtinam confitear. խոստովանիցիս, Confitearis. խոստովանիցի, Confiteatur.

Plural. Երանի թէ խոստովանիցիմք, Vtinam confiteamur. խոստովանիցիք, Confiteamini. խոստովանիցին, Confiteantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցէի, Vtinam confiterer. խոստովանիցէիր, Confitereris. խոստովանիցէր, Confiteretur.

Plural. Երանի թէ խոստովանիցէաք, Vtinam confiteremur. խոստովանիցէիք, Confiteremini. խոստովանիցէին, Confiterentur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցեէի, խոստովանիցեէիր, խոստովանիցեւր.

Plur. Երանի թէ խոստովանիցեէաք, խոստովանիցեէիք, խոստովանիցեէին.

Perfectum & paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալիցեմ, Vtinam confessus sim,

sim. խոստովանեալ լիցիս, Confessus sis. խոստովանեալ լիցի, Confessus sit.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալք իցեմք, Vtinam confessi simus. խոստովանեալք իցէք, Confessi sitis. խոստովանեալք իցեն, Confessi sint.

Perfectum & paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալ լիցիմ; խոստովանեցեալ լիցիս, խոստովանեցեալ լիցի.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք իցեմք; խոստովանեցեալք իցէք, խոստովանեցեալք իցեն.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալ լիցէի, Vtinam confessus essem. խոստովանեալ լիցէիր, Confessus esses. խոստովանեալ իցէր, Confessus esset.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալք իցէաք, Vtinam confessi essemus. խոստովանեալք իցէիք, Confessi essetis. խոստովանեալք իցէին, Confessi essent.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալ լիցէի; խոստովանեցեալ լիցէիր, խոստովանեցեալ լիցէր.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք իցէաք, խոստովանեցեալք իցէիք, խոստովանեցեալք իցէին.

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեալ եղեց, Si confessus fuero, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեալք եղիցուք, Si confessi fuerimus, &c.

Futurum Subiunctiui Passiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեցեալ եղեց, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեցեալք եղիցուք, &c.

Infinitiui modi tempus præsens Actiuum & Passiuum.

խոստովանել, Confiteri.

Perfectum Actiuum.

խոստովանեալ գոլ, Confessum esse.

Perfectum Passiuum.

խոստովանեցեալ գոլ.

Futurum Actiuum.

խոստովանելոց գոլ, Confitendum esse.

Futurum Passiuum.

խոստովանելի գոլ.

Participium præsens Actiuum.

խոստովանօղ, Confitens. խոստովանողի, Confitentis.

Participium præsens Passiuum.

խոստովանեցօղ, խոստովանեցողի.

Perfectum Actiuum.

խոստովանեալ, Qui confessus fuit.

Perfectum Passiuum.

խոստովանեցեալ.

Futurum Actiuum.

խոստովանելոց, Confitendus.

Futurum Passiuum.

խոստովանելի.

Gerundia.

խոստովանելոյ, Confitendi. ի խոստովանել, Confitendū. խոստովանելով, Confitendo. ի խոստովանելն, Cùm confiteretur.

Ad hanc Coniugationem pertinent omnia verba Communia, quorum quædam in præterito perfecto desinunt in

ցայ.

ցայ. vt խորհիմ, Cogito. խորհեցայ, Cogitaui. հաճիմ, Placeo. հաճեցայ, Placui. հաւանիմ, Consentio. հաւանեցայ. Consensi. ծիծաղիմ, Rideo. ծիծաղեցայ, Risi. նախանձիմ, Zelo. նախանձեցայ, Zelaui. փարիմ, Amplector. փարեցայ, Amplexus sum. խօսիմ, Loquor. խօսեցայ, Locutus sum. կամիմ, Volo. կամեցայ, Volui, &c.

Quædam verò in այ. vt ծնանիմ, Nascor. ծնայ, Natus sum. ագանիմ, Induor. ագայ, Indutus sum. տանիմ, Porto. տարայ, Portaui. ուսանիմ, Disco. ուսայ, Didici. սկսանիմ, Incipio. սկսայ, Incepi. ծանանիմ, Nosco. ծանեայ, Noui, &c.

Sed sciendum est quorundam ex his, etiam secunda & tertia persona Futuri Indicatiui, & omnes tres personæ Optatiui & Subiunctiui Actiua & Passiua terminatione discerni. Vt տարցես, Portabis. տարցէ, Portabit. տարցիս, Portaberis. տարցի, Portabitur. տանիցեմ, Portem. տանիցես, Portes. տանիցէ, Portet. տանիցիմ, Porter. տանիցիս, Porteris. տանիցի, Portetur. ծնցես, Paries. ծնցէ, Pariet. ծնցիս, Nasceris. ծնցի, Nascetur. ծնանիցեմ, Pariam. ծնանիցես, Parias. ծնանիցէ, Pariat. ծնանիցիմ, Nascar. ծնանիցիս, Nascaris. ծնանիցի, Nascatur. սկսցես, Incipies. սկսցէ, Incipiet. սկսցիս, Incipieris. սկսցի, Incipietur. սկսանիցեմ, Incipiam. սկսանիցես, Incipias. սկսանիցէ, Incipiat. սկսանիցիմ. Incipiar. սկսանիցիս, Incipiaris. սկսանիցի, Incipiatur. ծանեացես, Nosces. ծանեացէ, Noscet. ծանեացիս. Nosceris. ծանեացի, Noscetur. ծանիցեմ, Noscam. ծանիցես, Noscas. ծանիցէ, Noscat. ծանիցիմ, Noscar. ծանիցիս, Noscaris. ծանիցի, Noscatur, &c.

ARTICVLVS XV.

De Coniugatione Verborum, դիմազուրկ, id est Impersonalium.

Verba Impersonalia pertinent vel ad primam vel ad secundam Coniugationem.

Exemplum eorum, quæ pertinent ad primam.

INDICATIVVS MODVS.

Præsens. անձրեւէ, Pluit.
Imperfectum. անձրեւէր, Pluebat.
Perfectum. անձրեւեաց, Pluit.
Paulò plus perfectum. անձրեւեալ է, Iam pluit.
Plusquam perfectum. անձրեւեալ էր, Pluerat.
Futurum. անձրեւեսցէ, pluet.

Imperatiuus modus.

Præsens. անձրեւեսցէ, Pluat.
Futurum. անձրեւեսցէ, Pluet.

Optatiuus modus.

Præsens & Futurum. Երանի թէ անձրեւեսցէ, Vtinam pluat.
Imperfectum. Երանի թէ անձրեւեսցէր, Vtinam plueret.
Perfectum & paulò plus perfectum. Երանի թէ անձրեւեալ իցէ, Vtinam plueri.
Plusquam perfectum. Երանի թէ անձրեւեալ իցէր, Vtinam pluisset.
Futurum Subiunctiui. Եթէ անձրեւեալ եղիցի, Si pluerit.

In-

Infinitiuus modus.

Præsens. անձրևել, Pluere.

Perfectum. անձրևեալ գոլ, Pluisse.

Futurum. անձրևելոց գոլ, Pluiturum esse.

Particpia.

Præsens. անձրևօղ, Pluens.

Perfectum. անձրևեալ, Qui pluit.

Futurum. անձրևելոց. Pliuturum.

Gerundia.

անձրևելոյ, Pluendi. 'յանձրևել, Pluendum. անձրևե_լով, Pluendo, 'նանձրևելն, Cùm plueret.

Ad hoc exemplum reuocantur. Primò, ձիւնէ, Ningit. ձիւնէր. Ningebat. ձիւնեաց, Nixit. Ամպէ, Nubilat. ամպէր, Nubilabat. ամպեաց, Nubilauit. փայլատակէ, Coruscat. փայլատակէր, Coruscabat. փայլատակեաց, Coruscauit.

Մրրկէ, Fit turbo. մրրկէր, Fiebat turbo. մրրկեաց, Factus est turbo. Կարկտէ, Grandinat. կարկտէր, Grandinabat. կարկտեաց; Grandinauit Ցօղէ, Rorat. ցօղէր, Rorabat. ցօղեաց, Rorauit. ծագէ, Oritur. ծագէր, Oriebatur. ծագեաց, Ortus est. Ալեկոծէ, Fluctuat. ալեկոծէր, Fluctuabat. ալեկոծեաց, Fluctuauit.

Secundò, պիտոյէ, Opus est, պիտոյէր, Opus erat. պի_տոյեղեւ, Opus fuit. Փոյթէ, Interest. փոյթէր, Intererat. փոյթեղեւ, Interfuit. Հարկէ. Necesse est. Հարկէր; Necesse erat. Հարկեղեւ, Necesse fuit. Ըմբռնէ, Conuenit. ըմբռնէր, Conueniebat. ըմբռնեղեւ, Conuenit. Պարտէ, Oportet. պարտէր, Oportebat. պարտեղեւ, Oportuit. Պատկանէ, Attinet. պատկանէր, Attinebat. պատկանեղեւ, Attinuit. Ժամէ, Congruit. ժամէր, Congruebat. ժամեղեւ, Congruit.

Կայծ'կէ,

Վայելէ, Decet. **վայելէր**, Decebat. **վայելեաց**, Decuit, &c.

Exemplum eorum quæ pertinent ad secundam.

INDICATIVUS MODUS.

Præsens. **Որոտայ**, Tonat.
Imperfectum. **Որոտայր**, Tonabat.
Perfectum. **Որոտաց**, Tonuit.
Paulò plus perfectum. **Որոտացեալ է**, Iam tonuit.
Plusquam perfectum. **Որոտացեալ էր**, Tonuerat.
Futurum. **Որոտասցէ**, Tonabit.

Imperatiuus modus.

Præsens. **Որոտասցէ**, Tonet.
Futurum. **Որոտասցէ**, Tonabit.

Optatiuus modus.

Præsens & Futurum. **Երանի թէ որոտասցէ**, Vtinam Tonet.
Imperfectum. **Երանի թէ որոտայցէր**, Vtinam tonaret.
Perfectum & paulò plus perfectum. **Երանի թէ որոտացեալ իցէ**, Vtinam tonuerit.
Plusquam perfectum. **Երանի թէ որոտացեալ իցէր**, Vtinam tonuisset.
Futurum Subiunctiui. **Եթէ որոտացեալ եղիցի**, Si tonuerit.

Infinitiuus modus.

Præsens. **Որոտալ**, Tonare.
Perfectum. **Որոտացեալ գոլ**, Tonuisse.
Futurum. **Որոտալոց գոլ**, Toniturum esse.

Par-

Participia.

Præsens. Որոտացող, Tonans.
Perfectum. Որոտացեալ, Qui tonuit.
Futurum. Որոտալոց, Toniturum.

Gerundia.

Որոտալոյ, Tonandi. յորոտալ, Tonandum. որոտալով, Tonando, 'ն որոտալն, Cùm tonaret.

Ad hoc exemplum reuocantur, տեղայ, Fit imber. տեղայր, Fiebat imber. տեղաց, Fuit imber. Լուսանայ, Lucescit. լուսանայր, Lucescebat. լուսացաւ, Illuxit. Մթանայ, Obscurum fit. մթանայր, Obscurum fiebat. մթացաւ, Obscurum fuit. Առաւօտանայ, Mane fit. առաւօտանայր, Mane fiebat. առաւօտացաւ, Mane fuit. Երեկոյանայ, Aduesperascit. երեկոյանայր, Aduesperascebat. երեկոյացաւ, Aduesperauit. Գիշերանայ, Nox fit. գիշերանայր, Nox fiebat. գիշերացաւ, Nox fuit. Խաւարանայ, Tenebræ fiunt. խաւարանայր, Tenebræ fiebant. խաւարացաւ, Tenebræ factæ sunt, &c.

Sed sciendum est primò, Verba Impersonalia apud Armenos tàm primæ quàm secundæ Coniugationis ex maiori parte posse congruenter vsurpari in prima & in secunda persona. Dico ex maiori parte, solummodo excipiuntur ea, quæ ex verbo substantiuo է formantur.

Sciendum est secundò, plura ex verbis Passiuis & Deponentibus propter eorum frequentem vsum in tertia persona vocari Impersonalia per accidens, qualia sunt. Թուի, Existimatur. Թուէր, Existimabatur. Թուեցաւ, Existimatum

tum eſt. ասի, Dicitur. ասիւր, Dicebatur. ասացաւ, Dictum eſt. կարծի, Putatur. կարծիւր, Putabatur. կարծեցաւ, Putatum eſt. Տեսանի, Videtur. տեսանիւր, Videbatur. տեսաւ, Viſum eſt. տրի, Datur. տրիւր, Dabatur. տրեցաւ, Datum eſt. Երեւի, Apparet. երեւիւր, Apparebat. երեւեցաւ, Apparuit. վարի, Vſurpatur. վարիւր, Vſurpabatur. վարեցաւ, Vſurpatum eſt, & alia compluria.

ARTICVLVS XVI.

De Coniugatione Verbi անպակարգի, id eſt Anomali, Ուտեմ, Manduco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Ուտեմ, Manduco. ուտես, Manducas. ուտէ, Manducat.

Plur. Ուտեմք, Manducamus. ուտէք, Manducatis. ուտեն, Manducant.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Կերի, vel կերայ, Manducaui կերեր, vel կերար, Manducaſti. եկեր, vel կերաւ, Manducauit.

Plur. Կերաք, Manducauimus. կերէք, vel կերայք, Manducaſtis. կերին, vel կերան, Manducarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կերեալեմ, Iam manducaui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquamperfectum.

Singul. կերեալէի, Manducaueram, &c. vt սիրեալէի.

Fu-

Futurum.

Singul. կերայց, Manducabo. կերիցես, Manducabis. կերիցէ, Manducabit.

Plur. կերիցուք, Manducabimus. կերիցէք, Manducabitis. կերիցեն, Manducabunt.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. կեր, Manduca. մի՛ ուտեր, vel մի՛ ուտիցես, Ne manduces. ուտիցէ, Manducet. մի՛ ուտիցէ, Ne manducet.

Plur. կերէք, Manducate. մի՛ ուտէք, vel մի՛ ուտիցէք, Ne manducetis. ուտիցեն, Manducent. մի՛ ուտիցեն, Ne manducent.

Futurum.

Singul. կերիջիր, vel կերիցես, Manducabis. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. կերիցէ, Manducabit. մի՛ ուտիցէ, Ne manducet.

Plur. կերիցուք, Manducamus. մի՛ ուտիցեմք, Ne manducemus. կերիջիք, vel կերիցէք, Manducabitis. մի՛ ուտիցէք, Ne manducetis. կերիցեն, Manducabunt. մի՛ ուտիցեն, Ne manducent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ ուտիցեմ, Vtinam manducem, &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ ուտիցէի, Vtinam manducarem, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցեմ, Vtinam manducauerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցէի, Vtinam manducauissem, &c. vt սիրեալ իցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ կերեալ եղէց, Si manducauero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Præsens. Ուտել, Manducare.

Perfectum. Կերեալ գոլ. Manducauisse.

Futurum. Ուտելոց գոլ, Manducaturum esse.

Participia.

Præsens. Ուտող, vel կերող Manducans.

Perfectum. Կերեալ, Qui manducauit.

Futurum. Ուտելոց, Manducaturus, a. m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Manducandi. յուտել, Manducandum. ուտելով, Manducando. ի յուտելն, Cùm manducaret.

Passiuum eiusdem verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Ուտիմ, Manducor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. ուտեցայ, Manducatus sum. ուտեցաք, Manducatus

catus es. ուտեցաւ, Manducatus est.

Plural. ուտեցաք, Manducati sumus. ուտեցայք, Manducati estis. ուտեցան, Manducati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. ուտեցեալ եմ, Iam manducatus sum, &c. vt սիրեցեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. ուտեցեալ էի, Manducatus eram, &c. vt սիրեցեալ էի.

Futurum.

Singul. ուտեցայց. Manducabor. կերիցես, Manducaberis. կերիցի. Manducabitur.

Plur. ուտիցուք, Manducabimur. կերիցէք, Mauducabimini. կերիցին, Manducabuntur.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. Ուտեր, Manducare. մի՛ ուտեր, vel մի՛ ուտիցես, Ne manduceris. ուտիցի, Manducetur. մի՛ ուտիցի, Ne manducetur.

Plur. Ուտեցարուք, Manducemini. մի՛ ուտէք, vel մի՛ ուտիցէք, Ne manducemini. ուտիցին, Manducentur. մի՛ ուտիցին, Ne manducentur.

Futurum.

Singul. Ուտիջիր, vel կերիցես, Manducaberis. կերիցի, Manducabitur.

Plur. Ուտիցուք, Manducemur. ուտիջիք, vel կերիցէք, Manducabimini. կերիցեն, Manducabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ ուտիցիմ, Vtinam manducer, &c. vt սիրիցիմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ ուտիցէի, Vtinam manducarer, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ ուտեցեալ իցեմ, Vtinam manducatus sim, &c. vt սիրեցեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ ուտեցեալ իցէի, Vitnam manducatus essem, &c. vt սիրեցեալ իցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ ուտեցեալ լիցիմ, Si manducatus fuero, &c. vt սիրեցեալ լիցիմ.

Infinitiua.

Præsens. Ուտիլ, Manducari.
Perfectum. Ուտեցեալ գոլ, Manducatum esse.
Futurum. Ուտելի գոլ, Manducandum esse.

Participia.

Præsens. Ուտեցող, Qui manducatur.
Perfectum. Ուտեցեալ, Manducatus, a, m.
Futurum. Ուտելի, Manducandus, a, m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Di esser mangiato, ò Per esser mangiato. յուտել, Ad esser mangiato. ուտելով, Essendo mangiato. 'ի յուտելն, Nell'esser mangiato, &c.

AR

ARTICVLVS XVII.

De Coniugatione Verbi Anomali. առնեմ, Facio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. առնեմ, Facio. առնես, Facis. առնէ, Facit.
Plur. առնեմք, Facimus. առնէք, Facitis. առնեն, Faciunt.

Imperfectum.

Singul. առնէի, Faciebam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. արարի, Feci. արարեր, Fecisti. արար, Fecit.
Plur. արարաք, Fecimus. արարէք, Fecistis. արարին, Fecerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. արարեալ եմ, Iam feci, &c. vt սիրեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. արարեալ էի, Feceram, &c. vt սիրեալ էի.

Futurum.

Singul. արարից, Faciam. արասցես, Facies. արասցէ, Faciet.

Plur. արասցուք, Faciemus. արասցէք, Facietis. արասցեն, Facient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. արա, Fac. մի՛ առներ, vel մի՛ առնիցես, Ne facias. առնիցէ, Faciat. մի՛ առնիցէ, Ne faciat.

Plur. արարէք, Facite. մի՛ առնէք, Ne faciatis. առնիցեն, Faciant. մի՛ առնիցեն, Ne faciant.

Fu-

Futurum.

Singul. արասջիր, Vel արասցես, Facies. արասցէ, Faciet. Plur. արասցուք, Faciamus. արասջիք, vel արասցէք, Facietis. արասցեն, Facient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ առնիցեմ, Vtinam faciam, &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerē, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ արարեալիցեմ, Vtinam fecerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ արարեալիցէի, Vtinam fecissem, &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ արարեալ եղեց, Si fecero, &c. vt սիրեալեղեց.

Infinitiua.

Præsens. առնել, Facere.
Perfectum. արարեալ գոլ, Fecisse.
Futurum. առնելոց գոլ, Facturum esse.

Participia.

Præsens. առնօղ, vel արարօղ, Faciens.
Perfectum. արարեալ, Qui fecit.
Futurum. առնելոց, Facturus, a, m.

Gerundia.

առնելոյ, Faciendi. Ի առնել, Faciendum. առնելով,

Facien-

Faciendo. ՚առնելն, Cùm faceret.

Passiuum eiusdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. առնիմ, Facior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. առնէի, Faciebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. արարայ, Factus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum.

Singul. արարեցեալեմ, Iam factus sum, &c. vt սիրե-ցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. արարեցեալէի, Factus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. արարայց, Faciar. արասցիս, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciemur. արասջիք, Faciemini. արասցին, Facientur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. առնիր, Facere. մի՛ առնիր, Ne faciaris. առնի-ցի, Faciatur.

Plur. առնեցարուք, Faciamini. մի՛ առնիք, Ne faciamini. առնիցին, Faciantur.

Futurum.

Singul. առնիջիր, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciamur. առնիջիք, Faciemini. արաս-ցին, Facientur.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ առնիցիմ, Vtinam facior, &c. vt սիրիցիմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerer, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալիցիմ, Vtinam factus ſim, &c.

Pluſquam perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալիցէի, Vtinam factus eſſem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ արարեցեալ լիցիմ, Si factus fuero, &c.

Infinitiua.

Præſens. առնիլ, Faci.
Perfectum. արարեցեալ գոլ, Factum eſſe.
Futurum. առնելի գոլ, Faciendum eſſe.

Participia.

Præſens. առնեցող, Qui facitur.
Perfectum. արարեցեալ, Factus.
Futurum. առնելի, Faciendus.

Gerundia.

առնելոյ, Di eſſer fatto. 'ի առնել, Ad eſſer fatto. առնելով, Eſſendo fatto. 'նառնելն, Nell'eſſer fatto.

AR-

ARTICVLVS XVIII.

De Coniugatione Verbi *Պակասաւորի*, id est Deffectiui, *Լուայ*, Audiui, cum Verbo regulari *Լսեմ*, Audio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. *Լսեմ*, Audio. *լսես*, Audis. *լսէ*, Audit.
Plural. *Լսեմք*, Audimus. *լսէք*, Auditis. *լսեն*, Audiunt.

Imperfectum.

Singul. *Լսէի*, Audiebam, &c. vt *սիրէի*.

Perfectum.

Singul. *Լսեցի*, vel *լուայ*, Audiui. *լսեցեր*, vel *լուար*, Audiuisti. *լսեաց*, vel *լուաւ*, Audiuit.
Plural. *Լսեցաք*, vel *լուաք*, Audiuimus. *լսեցէք*, vel *լուայք*, Audiuistis. *լսեցին*, vel *լուան*, Audierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. *Լսեալեմ*, vel *լուեալեմ*, Iam audiui, &c. vt *սիրեալեմ*.

Plusquam perfectum.

Singul. *Լսեալէի*, vel *լուեալէի*, Audieram, &c. vt *սիրեալէի*.

Futurum.

Singul. *Լսեցից*, vel *լուայց*, Audiam. *լսեսցես*, Audies. *լսեսցէ*, Audiet.
Plural. *Լսեսցուք*, vel *լուիցուք*, Audiemus. *լսեսցէք*, Audietis. *լսեսցեն*, Audient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. *Լսեա*, vel *լուր*, Audi. *մի՛ լսեր*, Ne audias.

լսիցէ, Vel լուիցէ, Audiat.

Plural. Լսեցէք, vel լուարուք, Audite. մի լսէք, Ne audiatis. լսիցեն, vel լուիցեն, Audiant.

Futurum.

Singul. Լսեսջիր, vel լուիջիր, Audies. լսեսցէ, Audiet.

Plural. Լսեսցուք, vel լուիցուք, Audiamus. լսեսջիք, vel լուիջիք, Audietis. լսեսցեն, Audient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսիցեմ, vel լուիցեմ, Vtinam audiam, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսիցէի, vel լուիցէի, Vtinam audirem, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցեմ, vel լուեալիցեմ, Vtinam audierim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցէի, vel լուեալիցէի, Vtinam audiuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ լսեալեղեց, vel լուեալեղեց, Si audiuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. Լսել, Audire.

Perfectum. Լսեալ գոլ vel լուեալ գոլ, Audiuisse.

Futurum. Լսելոց գոլ, Auditurum esse.

Participia.

Præsens. Լսող, Audiens.

Perfectum. Լսեալ, vel լուեալ, Qui audiuit.

Futurum. Լսելոց, Auditurus. a. m.

Gerun-

Gerundia.

լսելոյ, Audiendi. ի լսել, Audiendum. լսելով, Audiendo. ի լսելն, Cùm audirer.

Passiuum eiusdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիմ, Audior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. լսէի, Audiebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. լսեցայ, Auditus sum. լսեցար, Auditus es. լսեցաւ, Auditus est.

Plural. լսեցաք, Auditi sumus. լսեցայք, Auditi estis. լսեցան, Auditi sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. լսեցեալեմ, Iam auditus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. լսեցեալէի, Auditus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. լսեցայց, Audiar. լսեսցիս, Audieris. լսեսցի, Audietur.

Plural. լսեցուք, Audiemur. լսեսցիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիր, Audire. մի՛ լսեր, vel մի՛ լսիցես, vel մի՛ լուիցես, Ne audiaris. լսիցի, vel լուիցի, Audiatur, մի՛ լսիցի, vel մի՛ լուիցի, Ne Audiatur.

Plural. լսեցարուք, Audiamini. մի՛ լսիք, vel մի՛ լսիցիք, vel մի՛ լսուիցիք, Ne audiamini. լսիցին, vel լսուիցին, Audiantur. մի՛ լսիցին, vel մի՛ լսուիցին, Ne audiantur.

Futurum.

Singul. լսիջիր, vel լսեսցիս, Audieris. լսեսցի, Audietur.

Plural. լսիցուք, Audiamur. լսիջիք, vel լսեսցիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսիցիմ, vel լսուիցիմ, Vtinam audiar, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսիցէի, vel լսուիցէի, Vtinã audirer, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցիմ, vel լսուեցեալ լիցիմ, Vtinam auditus sim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցէի, vel լսուեցեալ լիցէի, Vtinam auditus essem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ լսեցեալ լիցիմ, Si auditus fuero, &c. vt սիրեցեալ լիցիմ.

Infinitiua.

Præsens. լսիլ, Audiri.

Perfectum. լսեցեալ գոլ, Auditum esse.

Futurum. լսելի գոլ, Audiendum esse.

Participia.

Præsens. լսեցող, Qui auditur.

Perfectum. լսեցեալ, Auditus, a, m.

Fu-

Futurum. լսելի, Audiendus, a, m.

Gerundia.

Լսելոյ, Di esser vdito. 'ի լսել, Ad esser vdito. լսելով, Essendo vdito. 'ընդ լսելն, Nell'esser vdito, &c.

ARTICVLVS XIX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. մեղայ, Peccaui, cum Verbo regulari մեղանչեմ, Pecco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS:

Singul. մեղանչեմ, Pecco. մեղանչես, Peccas. մեղանչէ, Peccat.

Plural. մեղանչեմք, Peccamus. մեղանչէք, Peccatis. մե-ղանչեն, Peccant.

Imperfectum.

Singul. մեղանչէի, Peccabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. մեղանչեցի, vel մեղայ, Peccaui. մեղանչեցեր, vel մեղար, Peccasti. մեղանչեաց, vel մեղաւ, Peccauit.

Plural. մեղանչեցաք, vel մեղաք, Peccauimus. մեղանչե-ցէք, vel մեղայք, Peccastis. մեղանչեցին, vel մեղան, Peccauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. մեղանչեալեմ, vel մեղուցեալեմ, Iam peccaui. մեղանչեալես, vel մեղուցեալես, Iam peccasti. մեղանչեալէ, vel մեղուցեալէ, Iam peccauit.

Plural. մեղանչեալեմք, vel մեղուցեալեմք, Iam peccauimus. մեղանչեալէք, vel մեղուցեալէք, Iam peccastis. մե-

ղան

ղանչեալ են, vel մեղուցեալ են, Iam peccarunt.

Plusquam perfectum.

Singul. մեղանչեալ էի, vel մեղուցեալ էի, Peccaueram. մեղանչեալ էիր, vel մեղուցեալ էիր, Peccaueras. մեղանչեալ էր, vel մեղուցեալ էր, Peccauerat.

Plural. մեղանչեալ էաք, vel մեղուցեալ էաք, Peccaueramus. մեղանչեալ էիք, vel մեղուցեալ էիք, Peccaueratis. մեղանչեալ էին vel մեղուցեալ էին, Peccauerant.

Futurum.

Singul. մեղանչեցից, vel մեղայց, Peccabo. մեղանչեսցես, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչիցուք, vel մեղիցուք, Peccabimus. մեղանչեսցէք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. մեղանչեա՛, Pecca. մի՛ մեղանչեր, Ne pecces. մեղանչիցէ, Peccet. մի՛ մեղանչիցէ, vel մի՛ մեղիցէ, Ne peccet.

Plural. մեղանչեցէք, Peccate. մի՛ մեղանչէք, Ne peccatis. մեղանչիցեն, Peccent. մի՛ մեղանչիցեն, vel մի՛ մեղիցեն, Ne peccent.

Futurum.

Singul. մեղանչիջիր, vel մեղիջիր, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչիցուք, vel մեղիցուք, Peccemus. մեղանչիջիք, vel մեղիջիք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ մեղանչիցեմ, vel մեղիցեմ, Vtinam pec-

peccem. մեղանչիցես, vel մեղիցես, Pecces. մեղանչիցէ, vel մեղիցէ, Peccet.

Plural. Երանի թէ մեղանչիցեմք, vel մեղիցեմք. Vtinam peccemus. մեղանչիցէք, vel մեղիցէք, Peccetis. մեղանչիցեն, vel մեղիցեն, Peccent.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչիցէի, vel մեղիցէի, Vtinam peccarem. մեղանչիցէիր, vel մեղիցէիր, Peccares. մեղանչիցէր, vel մեղիցէր, Peccaret.

Plural. Երանի թէ մեղանչիցէաք, vel մեղիցէաք, Vtinam peccaremus. մեղանչիցէիք, vel մեղիցէիք, Peccaretis: մեղանչիցէին, vel մեղիցէին, Peccarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչեալիցեմ, vel մեղուցեալիցեմ, Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ մեղանչեալիցէի, vel մեղուցեալիցէի; Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ մեղանչեալեղէց. vel մեղուցեալեղէց, Si peccauero, &c.

Infinitiua.

Præsens. մեղանչել, Peccare.

Perfectum. մեղանչեալ գոլ, vel մեղուցեալ գոլ, Peccauisse.

Futurum. մեղանչելոց գոլ, Peccaturum esse.

Participia.

Præsens. մեղանչօղ, Peccans.

Perfectum. մեղանչեալ, vel մեղուցեալ, Qui peccauit.

Futurum. մեղանչելոց. Peccaturus, a, m.

Ge-

Gerundia.

մեղանչելոյ, Peccandi. ՚ի մեղանչել, Peccandum. մեղանչելով, Peccando. ՚ի մեղանչելն, Cùm peccaret.

ARTICVLVS XX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. Կարեմ, Possum, cum Verbò regulari կարենամ, Possum.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Կարենամ, vel կարեմ, Possum. կարենաս, vel կարես, Potes. կարենայ, vel կարէ, Potest.

Plural. կարենամք, vel կարեմք, Possumus. կարենայք, vel կարէք, Potestis. կարենան, vel կարեն, Possunt.

Imperfectum.

Singul. կարենայի, vel կարէի, Poteram. կարենայիր, vel կարէիր, Poteras. կարենայր, vel կարէր, Poterat.

Plural. կարենայաք, vel կարէաք, Poteramus. կարենայիք, vel կարէիք, Poteratis. կարենային, vel կարէին, Poterant.

Perfectum.

Singul. կարացի, Potui. կարացեր. Potuisti. կարաց, Potuit.

Plural. կարացաք, Potuimus. կարացիք, Potuistis. կարացին, Potuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կարացեալեմ, Iam potui, &c. vt լուացեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. կարացեալէի, Potueram, &c. vt լուացեալէի.

Futurum.

Singul. կարացայց, vel կարացից, Potero. կարացես,

Po-

Poteris. կարասցէ, Poterit.

Plural. կարասցուք, vel կարիցուք, Poterimus. կարասցէք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. կարասցես, Fac possis. մի՛ կարենար, vel մի՛ կարանայցես, vel մի՛ կարիցես, Ne possis. կարանայցէ, vel կարիցէ; Possit.

Plural. կարասցէք, Facite possitis. մի՛ կարենայք, Ne possitis.

Futurum.

Singul. կարասջիր, Poteris. կարասցէ, Poterit.

Plural. կարասջիք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ կարանայցեմ, vel կարիցեմ, Vtinam possem, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ կարանայցէի, vel կարիցէի, Vtinam possim, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ իցեմ, Vtinam potuerim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ իցէի, Vtinam potuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ կարացեալ եղեց, Si potuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. կարենալ, vel կարել, Posse.

Perfectum. կարացեալ գոլ, Potuisse.

Futurum. կարելոց գոլ, vel կարենալոց գոլ.

Participia.

Præsens. կարացօղ, vel կարօղ, Potens.

Perfectum. կարացեալ, Qui potuit.

Futurum. կարելոց, vel կարենալոց, Futurus vt possit.

Gerundia.

Կարենալոյ, vel կարելոյ, Di potere. 'Ի կարել, A potere. կարելով, Potendo. 'Ի կարելն, Nel potere, vel Cùm posset.

Hoc Verbum. կարեմ, Possum. Confunditur in quibusdam temporibus cùm verbo կարեմ, Suo. Cuius Indicatiui præsens fit կարեմ, Suo, կարես, Suis, կարէ, Suit. կարեմք, Suimus, կարէք, Suitis, կարեն, Suunt.

Imperfectum. կարէի, Suebam, կարէիր, Suebas, կարէր, Suebat. կարէաք, Suebamus, կարէիք, Suebatis, կարէին, Suebant.

Perfectum. կարեցի, Sui, կարեցեր, Suisti, կարեաց, Suit. կարեցաք, Suimus, կարեցիք, Suistis, կարեցին, Suerunt.

Paulò plus perfectum. կարեալ եմ, Iam fui &c. vt սիրեալ եմ.

Plusquam perfectum. կարեալ էի, Sueram, &c. vt սիրեալ էի.

Futurum. կարեցից, Suam, կարեսցես, Sues, կարեսցէ, Suet. Կարեսցուք, Suemus, կարեսցէք, Suetis, կարեսցեն, Suent.

Imperatiui præsens. կարեա՛, Sue. մի՛ կարեր, Ne suas. կարեսցէ, Suat. մի՛ կարեսցէ, Ne suat. կարեցէք, Suete. կարե-ցեն, Suant.

Futurum. կարեսջիր, Sues. կարեսցէ, Suet. կարեսջիք, Suetis. կարեսցեն, Suent.

Optatiui præsens & futurum. Երանի թէ կարեցեմ, Vtinam suam. կարեցես, Suas. &c. vt սիրեցեմ.

Imperfectum. Երանի թէ կարեցէի, Vtinam suerem, &c.

Per-

Perfectum & paulò plus perfectum. Երանի թէ կարեալ ի-ցեմ, Vtinam fuerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum. Երանի թէ կարեալ իցէի, Vtinam suissem.

Futurum Subiunctiui. եթէ կարեալ եղէց, Si suero, &c.

Infinitiui præsens. կարել, Suere.

Perfectum. կարեալ գոլ, Suisse.

Futurum. կարելոց, Suturum esse.

Participij præsens. կարօղ, Suens.

Perfectum. կարեալ, Qui suit.

Futurum. կարելոց, Suturus, a, m.

Gerundia. կարելոյ, Suendi. ի կարել, Suendum. կարե-լով, Suendo. ընդ կարելն, Cùm sueret.

Passiuum eiusdem Verbi.

Indicatiui præsens. կարիմ, Suor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum. կարէի, Suebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum. կարեցայ, Sutus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum. կարեցեալ եմ, Iam sutus sum, &c.

Plusquam perfectum. կարեցեալ էի, Sutus eram, &c.

Futurum. կարեցայց, Suar, &c. vt սիրեցայց.

Imperatiui præsens. կարիր, Suere, &c.

Futurum, կարեսջիր, Sueris, &c.

Optatiui præsens & futurum. Երանի թէ կարիցիմ, Vtinam suar.

Imperfectum. Երանի թէ կարիցէի, Vtinam suerer, &c.

Infinitiuum. կարիլ, Sui, &c.

ARTICVLVS XXI.

De Coniugatione Verbi Anomali գամ, Venio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Գամ, Venio. գաս, Venis. գայ, Venit.
Plural. գամք, Venimus. գայք, Venitis. գան, Veniunt.

Imperfectum.

Singul. Գայի, Veniebam. գայիր, Veniebas. գայր, Veniebat.
Plural. գայաք, Veniebamus. գայիք, Veniebatis. գային, Veniebant.

Perfectum.

Singul. եկի, Veni. եկիր, Venisti. եկն, Venit.
Plural. եկաք, Venimus. եկիք, Venitis. եկին, Venerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. եկեալեմ, Iam veni, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. եկեալէի, Veneram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. եկից, Veniam. եկեսցես, Venies. եկեսցէ, Veniet.
Plural. եկեսցուք, Veniemus. եկեսցէք, Venietis. եկեսցեն, Venient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եկ, Veni. մի՛ գար, Ne venias. գայցէ, Veniat.
Plural. եկայք, Venite. մի՛ գայք, Ne veniatis. գայցեն, Veniant.

Futurum.

Singul. եկեսջիր, Venies, եկեսցէ, Veniet.
Plural. եկեսջիք, Venietis. եկեսցեն, Venient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ գայցեմ, Vtinam veniam, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ գայցէի, Vtinam venirem, &c. vt լուանայցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ եկեալ իցեմ, Vtinam venerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ եկեալ իցէի, Vtinam venissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ եկեալ եղէց, Si venero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Præsens. գալ, Venire.
Perfectum. եկեալ գոլ, Venisse.
Futurum. գալոց գոլ, Venturum esse.

Participia.

Præsens. եկող, Veniens.
Perfectum. եկեալ, Qui venit.
Futurum. գալոց, Venturus, a, m.

Gerundia.

Գալոյ, Veniendi. 'ի գալ, Veniendum. գալով, Veniendo. 'ի գալն, Cùm veniret.

AR-

ARTICVLVS XXII.

De Coniugatione Verbi Anomali երթամ, Eo.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթամ, Eo. երթաս, Is. երթայ, It.
Plural. երթամք, Imus. երթայք, Itis. երթան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. երթայի, Ibam. երթայիր, Ibas. երթայր, Ibat.
Plural. երթայաք, Ibamus. երթայիք, Ibatis. երթային, Ibant.

Perfectum.

Singul. չոգայ, Iui. չոգար, Iuisti. չոգաւ, Iuit.
Plural. չոգաք, Iuimus. չոգայք, Iuistis. չոգան, Ierunt.

Paulòplus perfectum.

Singul. երթեալ եմ, Iam iui, &c. vt սիրեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երթեալ էի, Iueram, &c. vt սիրեալ էի.

Futurum.

Singul. երթայց, Ibo. երթիցես, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիցուք, Ibimus. երթիցէք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթ, I. մի՛ երթար, Ne eas. երթայցէ, Eat.
Plural. երթայք, Ite. մի՛ երթայք, Ne eatis. երթայցեն, Eant.

Futurum.

Singul. երթիջիր, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիջիք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. **երանի թէ երթայցեմ**, Vtinam eam, &c. vt **լուանայցեմ**.

Imperfectum.

Singul. **երանի թէ երթայցէի**, Vtinam irem, &c. vt **լուանայցէի**.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. **երանի թէ երթեալ իցեմ**, Vtinam iuerim, &c. vt **սիրեալ իցեմ**.

Plusquam perfectum.

Singul. **երանի թէ երթեալ իցէի**, Vtinam iuissem, &c. vt **սիրեալ իցէի**.

Futurum Subiunctiui.

Singul. **եթէ երթեալ էղէց**, Si iuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. **երթալ**, Ire.
Perfectum. **երթեալ գոլ**, Iuisse.
Futurum. **երթալոց գոլ**, Iturum esse.

Participia.

Præsens. **երթող**, Iens.
Perfectum. **երթեալ**, Qui iuit.
Futurum. **երթալոց**, Iturus, a, m.

Gerundia.

երթալոյ, Eundi. **՚յերթալ**, Eundum. **երթալով**, Ieundo. **՚յերթալն**, vel **՚ներթալն**, Cùm iret.

AR-

ARTICVLVS XXIII.

De Coniugatione Verbi ունիմ, Habeo, & Habeor.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. ունիմ, Habeo, & Habeor. ունիս, Habes, & Haberis. ունի, Habet, & Habetur.

Plural. ունիմք, Habemus, & Habemur. ունիք, Habetis, & Habemini. ունին, Habent, & Habentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. ունէի, Habebam. ունէիր, Habebas. ունէր, Habebat.

Plural. ունէաք, Habebamus. ունէիք, Habebatis. ունէին, Habebant.

Imperfectum Passiuum.

Singul. ունելէի, Habebar. ունելէիր, Habebaris. ունելէր Habebatur.

Plural. ունելէաք, Habebamur. ունելէիք, Habebamini. ունելէին, Habebantur.

Perfectum Actiuum.

Singul. ունեցի, Habui. ունեցեր, Habuisti. ունեցաւ, Habuit.

Plural. ունեցաք, Habuimus. ունեցիք, Habuistis. ունեցին, Habuerunt.

Perfectum Passiuum.

Singul. ունեցայ, Habitus sum. ունեցար, Habitus es. ունեցաւ, Habitus est.

Plural.

Plural. ունեցաք, Habiti ſumus. ունեցայք, Habiti eſtis. ունեցան, Habiti ſunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. ունեալէմ, Iam habui, &c. vt սիրեալէմ.

Paulò plus perfectum Paſſiuum.

Singul. ունեցեալէմ, Iam habitus ſum. &c. vt սիրեցեալէմ.

Pluſquam perfectum Actiuum.

Singul. ունեալէի, Habueram, &c. vt սիրեալէի.

Pluſquam perfectum Paſſiuum.

Singul. ունեցեալէի, Habitus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum Actiuum:

Singul. ունեցից, Habebo. ունեսցես, Habebis. ունեսցէ, Habebit.

Plural. ունեսցուք, Habebimus. ունեսցէք, Habebitis. ունեսցեն, Habebunt.

Futurum Paſſiuum.

Singul. ունեցայց, Habebor. ունեսցիս, Habeberis: ունեսցի, Habebitur.

Plural. ունիցուք, Habebimur. ունեսցիք, Habebimini. ունեսցին, Hebebuntur.

Imperatiui modi tempus præſens Actiuum.

Singul. ունեա՛, Habe. մի՛ ունէր, Ne habeas. ունիցէ, Habeat.

Plural. ունեցէք, Habete. մի՛ ունիք, Ne habeatis. ունիցին, Habeant.

Præſens Paſſiuum.

Singul. ունիր, Habere. մի՛ ունիր, Ne habearis. ունիցի, Habeatur.

Plural. *ունեցարուք*, Habeamini. *մի՛ ունիք*, Ne habeamini. *ունիցին*, Habeantur.

Futurum Actiuum.

Singul. *ունեսջիր*, Habebis. *ունեսցէ*, Habebit.
Plural. *ունեսջիք*, Habebitis. *ունեսցեն*, Habebunt.

Futurum Passiuum.

Singul. *ունիջիր*, Habeberis. *ունեսցի*, Habebitur.
Plural. *ունիջիք*, Habebimini. *ունեսցին*, Habebuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. *երանի թէ ունիցիմ*, Vtinam habeam, & habear. *ունիցիս*, Habeas, & habearis. *ունիցի*, Habeat, & habeatur.
Plural. *երանի թէ ունիցիմք*, Vtinam habeamus, & habeamur. *ունիցիք*, Habeatis, & habeamini. *ունիցին*, Habeant, & habeantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. *երանի թէ ունիցէի*, Vtinam haberem, &c. vt *սիրիցէի*.

Imperfectum Passiuum.

Singul. *երանի թէ ունիցեէի*, Vtinam haberer, &c. vt *սիրիցեէի*.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. *երանի թէ ունեալիցեմ*, Vtinam habuerim, &c. Vt *սիրեալիցեմ*.

Passiuum.

Singul. *երանի թէ ունեցեալիցեմ*, Vtinam habitus sim, &c.

Plus-

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. երանի թէ ունեալլիցէի, Vtinam habuissem, &c.

Passiuum:

Singul. երանի թէ ունեցեալլիցէի, Vtiná habitus essem, &c.

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. եթէ ունեալեղէց, Si habuero, &c.

Passiuum.

Singul. եթէ ունեցեալլիցիմ, Si habitus fuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. ունել, Habere. ունիլ. Haberi.

Perfectum. ունեալ գոլ, Habuisse. ունեցեալ գոլ, Habitum esse.

Futurum. ունելոց գոլ, Habiturum esse. ունելի գոլ, Habendum esse.

Participia.

Præsens. ունող, Habens. ունեցող, Qui habetur.

Perfectum. ունեալ, Qui habuit. ունեցեալ, Habitus.

Futurum. ունելոց, Habiturus. ունելի, Habendus.

Gerundia.

Ունելոյ, Habendi, ունիլոյ, Di esser hauto, 'յունել, Habendum, 'յունիլ, Ad esser hauto. ունելով, Habendo. ունիլով, Essendo hauto, 'նունելն, Cùm haberet, 'նունիլն, Cùm haberetur.

Dicitur etiam quandoque in præsenti tempore Indicatiui. ունենամ, Habeo. ունենաս, Habes. ունենայ, Habet, &c.

ARTICVLVS XXIV.

Յաղագս ընդունելութե նախադրութե :

De Participio, & de Præpositione.

Participia desinentia in օղ, Declinantur vt բան, բանի, vt սիրօղ, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրօղ, Amantem. ՚ի սիրողէ, ab Amante. զսիրողէ, de Amanre. սիրողիւ, Amante զսիրողիւ, circa Amantem, ՚ի սիրողում, in Amante, &c.

Participia desinentia in եալ, declinantur vt նիւթ, նիւթոյ. vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato. զսիրեցեալ, Amatum. ՚ի սիրեցելոյ, ab Amato. զսիրեցելոյ, de Amato. սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, circa Amatum, ՚ի սիրեցելում, in Amato, &c.

Participia desinentia in լի, declinantur vt ոսկի, ոսկւոյ, vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi, vel Amando. զսիրելի, Amandum, ՚ի սիրելւոյ, ab Amando. զսիրելւոյ, de Amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, circa Amandum. ՚ի սիրելւում, in Amando, &c.

Participia verò desinentia in լոց, non declinantur, nisi in ijs, vbi vrget loci necessitas ad explicandum alicuius phrasis obscuræ sensum, vt սիրելոց, Amaturus. սիրելոցի, Amaturi, & Amaturo. զսիրելոցն, Amaturum. ՚ի սիրելոցէ, ab Amaturo, &c. vt բան, բանի.

Præpositionum quædam vocantur Coniunctiuæ, eo quod semper iungantur alijs partibus orationis, & sunt ան, ապ, տը, In, priuatiuum. ընդ, ստոր, վայր, Sub, vel De. արտ, Ex, vel Extra. վեր, մակ, վեհ, գեր, Super: տրամ, տար, Dis.

Dis. համ, շար, շաղ, փաղ, բաղ, Syn, vel Con, հակ, Ob, առ, Ad, vel As, անդր, trans, ներ, In, vel Intro. յար, Re. փոխ, դեր, Pro, Vice. համ, Homò. բակ, փար, Circum. միջ, Inter. ընդդէմ, Contra. հետ, յետ, Post. ըստ Per, &c.

Quædam verò vocantur disiunctiuæ, eo quod semper vsurpentur separatim, & sunt. ստորև, ներքոյ, 'ի ներքոյ, Sub. 'ի վերայ, 'ի վերոյ, Super. 'ի միջ, 'ի միջի, In, vel Inter. արտաքոյ, Extra. զկնի, յետ, յետոյ, Post. առաջի, Ante, vel Coram. վա՛ն, յաղագս, յաղագաւ, սակս, փոխանակ, Pro, Propter, De. ընդ, հետ, Cùm. առընթեր, հուպ, մօտ, մերձ, Prope, Iuxta. Թարց, առանց, Absque. ըստ, Secundum. մինչև, Vsque. յանդիման, հանդէպ, դէպ, Erga, Versus. որպէս, իբրև, Tamquam, Instar. քան, Quàm. բաց, զատ, Ab, exclusiuum, vel excepto մեկուսի, Procul. հանդերձ, Simul. Cùm. շուրջ, Circa. ընդաջմէ, à Dextris. 'ի ձախմէ, à Sinistris. յայնկոյս, Vltra. յայսկոյս, Cis, Citra, 'ի, յ, A, Ab, Ex, առ, ց, ընդ, Ad, զ, De, ներ, ն, ըն, In, &c.

De quibus omnibus, loquamur in tertia sectione.

ARTICVLVS XXV.

Յաղագս մակբայի։

De Aduerbio.

Aduerbiorum quædam sunt. տեղւոյ, Id est Loci, vt ուր. Vbi. աստ, Hic. աստանօր, Hoc temqore, vel in hoc loco. անդ, Illic. անդանօր, Eo tempore, vel in eo loco. այդր, Istic. այդրանօր, Isto tempore, vel in isto loco. ուրուրեք, ամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. ուրեք ուրեք, Alicubi. յո՛, Quò. 'ի վեր, Sursum. 'ի վայր, Deorsum. 'ի ներքս, Iustus.

յարտաքս,

յարտաքս, Foris. այսր, Huc. այդր, Istuc. անդր, Illuc. ուստի, Vnde. աստուստ, vel աստի, Hinc. այդուստ, vel այդի, Istinc. անտուստ, vel անտի, Illinc. ՚ի վերուստ, De sursum. ՚ի ներքուստ, ՚ի ստորէ, De subter. De sub. ՚ի բացուստ, ՚ի հեռուստ, De longe. De procul. ՚ի մերձուստ, Cominus. ընդ որ, Quà. ընդ այսր, Hac. ընդ այդր, Istac. ընդ անդր, Illac. ընդ ծով, Per mare. ընդ ցամաք, Per siccum, &c.

Quædam sunt ժամանակի, idest Temporis. Vt երբ, յոր ժամ, Quando. այժմ, արդ, Nunc. ցարդ, Vsque nunc. այժմիկ, Iam. յայնժամ, Tunc. այսօր, ներկ, Hodie. ՚ի վաղիւն, ՚ի վաղորդայն, Cras. Crastinò. երէկ, Heri. եռանդն, Nudius tertius. հերու, Anno præterito. ՚ի հերուանէ, Ab anno. միշտ, Semper. ցանկ, Sæpe. յաւէժ, յաւէտ, Omni tempore. Iugiter. երբեմն, Aliquando. երբեք, մերթ, Quandoque. Frequenter. առժամայն, առժամն, In eadem hora. դեռ, դեռեւս, Adhuc. տակաւին, adhuc. մինչ, մինչդեռ, մինչ տակաւին, մինչդեռ տակաւին, Dum. Dum adhuc. երբ, Cum. չեւ, չեւեւս, Non dum. չեւ տակաւին, Nondum adhuc. վաղ, վաղուցեմն, Olim. Iam olim. հանապազ, Quotidie. յարաժամ, In omni hora. ընդ առաւօտն, Mane. վաղ քան զընդ առաւօտն, Diluculò. ՚ի վայրկեան ժամու, In eodem instanti. յական թօթափել, In ictu oculi. յայսմհետէ, In posterum. Deinceps. մինչեւ ցայժմ, Hactenus. մինչեւ երբ, մինչեւ ցերբ, Quandoque, &c.

Quædam sunt որակութե, id est Qualitatis, & habent has terminationes. բար, պէս, օրէն, արէն, երէն, ակի, ացի, ուրջ, գին, vt մարդկաբար, Humane. իմաստնապէս, Sapientèr. յանկարծօրէն, In opinate. յունարէն, Grecè. հայերէն, Armenicè. ուղղակի, Rectè. աքացի, Calcibus. բռնցի, Pugnis.

gnis. բարւոք, Bene. լալագին, Flenter, &c.

Quædam sunt քանակութե, id est Quantitatis, vt որքան, Quantum. այսքան, այնքան, Tantum. որչափ, Cuius mensuræ. այսչափ, Huius mensuræ. այդչափ, Istius mensuræ. այնչափ. illius mensuræ. քանիցս. Quoties. երկիցս. Bis. երիցս. Ter. չորիցս Quater. քանիցսանգամ. Quot vicibus. միանգամ. Semel. երկուանգամ. Duabus vicibus. երիցս անգամ. Tribus vicibus. այսքանիցս. Toties. բազմիցս. Multoties. բազումանգամ. Multis vicibus. շատ. Multum. փոքրինչ. սակաւինչ. դոյզնինչ. Parum quid. սակաւիկինչ. Pauxillum. սակաւ սակաւ. սակաւ առ սակաւ. Paulatim. առաւել. Plùs. նուազ. Minùs. երկար. Prolixè. կարճ. breuè, &c.

Quædam sunt հարցանելոյ. id est Interrogandi, vt հիմ էր. ընդէ՞ր. զի՞. Cur. վ՞ էր. Quare. զիա՞րդ, որպէս, հիմ արդեօք, Quomodo. ո՞չապաքէն, Non ne. ո՞չարդեօք, Numquid. հի՞ քար, հի՞ կէն, ո՞րգոն, ո՞րպակ, vt, ո՞յր աղագաւ, Ob quam causam, &c.

Quædam sunt ստորասանելոյ, id est Affirmandi, vt այո, Vtique. հա, այդպէս, Ita. երաւէ, Sanè. ճշմարտապէս, Verè. հաւաստեաւ; Certè. արդարեւ, Iustè. ստուգիւ, Pro certo. անշուշտ, Infallibilitèr, &c.

Quædam sunt բացասանելոյ, Id est Negandi, vt ոչ, չէ; չ, Non. չիք, Nonest. ոչիւիք, Nequaquam. ոչերբէք, Numquam. ոչքնաւ, ոչքնաւերբէք, Nullatenus. ոչ միովիւիք, Prorsùs. քաւ, քաւլիցի, Absit. մի՛ լիցի, Ne sit. մի՛ երբէք, Ne vmquam. ոչինչպէս, Nullomodo. չէամենեւին, Non omninò. չիք բնաւին, Non prorsùs, &c.

Quædam sunt բաժանանելոյ, id est Separandi, vt 'հեռի, Procul. 'ի զատ, Seorsum. զատ 'ի զատ, Seperatim. 'ի բաց,

Lon-

Longè. Procul. ՚ի մերձ, Propè. առանձին, առանձնականի, Priuatim. բացատ, Discretè. որոշականի. Distinctè. եզականի, Singulariter. միակի, Sigillatim. երկակի, Bifariam. եռակի, Trifariam. յոգնակի, multifariam, &c.

Quædam sunt թաքուցանելոյ, id est Abscondendi, vt ծածուկ, ՚ի ծածուկ, Occultè. գաղտ, ՚ի գաղտ, Clàm. գաղտ խլաբար, Clanculùm. լռապէս, Silentèr. անմռունչ, Tacitè.

Quædam sunt բացայայտելոյ, id est Manifestandi, vt յայտ, յայտնի, յայտնապէս, Manefestè. լու՚ի լու, Palàm. հրապարակաւ, Diuulgatìm. յայտ յայտնդիման. Publicè. հռչակօրէն. Celebrè, &c.

Quædam sunt արագութե. id est Velocitatis, vt արագ. երագ. արագարագ. երագերագ. Velocitèr. շուտ. շուտաշուտ. Citò ստէպ. ստէպ ստէպ փոյթ ընդ փոյթ. Celeritèr. վաղ վաղ. վաղվաղակի. փութանակի. Festinantèr. կանուխ, Citiùs. դէպ Tempestiuè, &c.

Quædam sunt կարգաւորութե. id est Ordinis, vt նախ. Primò. երկրորդ, Secundò. երրորդ, Tertiò. չորրորդ, Quartò. հինգերորդ, Quintò. ապա, Deinde. յետոյ, Postea. յետ այսորիկ. զկնի այսորիկ, Post hæc. այսուհետև, Deinceps. յայսմհետէ, Ab hinc. հուսկյետոյ, Denique. միըստ միոջէ, մի առ մի, Sigillatim. կարգաբար, Ordinatim, &c.

Quædam sunt ապացուցանելոյ, id est Demonstrandi, vt ահա, Ecce. En. ահաւասիկ, En hic. ահաւադիկ, En istic. ահաւանիկ, En illic, &c.

Quædam sunt ժողովելոյ, id est Congregandi, vt ՚ի միասին, Simul. համանգամայն, համակ, համօրէն, Simul. ընդհանրապէս, առհասարակ, Vniuersaliter. ամենևին, Omninò. բոլորովին, Totaliter. բնաւին, բովանդակ, Penitus. երամ

երամ,

երամ, Turmatìm. *ջոկք ջոկք*, Agminatìm. *միանգամայն*, *միահաղոյն*, Vnà, &c.

Quædam ſunt *երկբայելոյ*, id eſt Dubitandi, vt *արդեօք*, Vtrùm. *Թերեւս*, Forſitan. *գուցէ* Fortè, forſitàn. *գուցէ երբեք*, Fortè aliquando. *գուցէարդեօք*, Fortaſſe. *միթէ* Numquid. *մի՛ գուցէ*, *միարդեօք*, Ne fortè. *Թերեւս*, *Թերեւսարդեօք*, Fortaſſis. *եթէ գուցէ*, Si fortè, &c.

Quædam ſunt *կրկնելոյ*, id eſt, Iterandi, vt *կրկին*, Iterum. *միւսանգամ*, Altera vice. *կրկին անգամ*, Iterato. *վերստին*; *անդրէն*, *դարձեալ*, Rurſus, &c.

Quædam ſunt *սաստկացուցանելոյ*, id eſt Intendendi, vt *խիստ*, *առ*, *կարի*, Valdè. *յոյժ*, Nimis. *կարիյոյժ*, Valdè nimis. *յորդ*, *յորդապէս*, Fœcundè. Profluenter. *սաստիկ*, *սաստկապէս*, Vehementer. *իսպառ*, *բնաւ*, Prorsùs. *եւքան զեւս*, Etiam atque etiam, &c.

Quædam ſunt *ընտրելոյ*, id eſt Eligendi, vt *մանաւանդ*, Immò. *մանաւանդապէս*, *նախապատուաբար*, Præcipuè. *յաւէտ*, *առաւել*, *առաւելապէս*, Magìs. *աւելի*, Plùs, &c.

Quædam ſunt *արգելլոյ*, id eſt Prohibendi, vt *մի*, Ne. *մի եւս*, Neque. *մի եւ մի*, *մի եւ միիւիք*, Ne vllo modo.

ARTICVLVS XXVI.

Յաղագս միջարկութե։

De Interiectione.

Interiectionum quædam ſunt *ըղձալոյ*, id eſt Optandi, vt *երանի*, *օչ*, Vtinam.

Quædam ſunt *զարմանալոյ*, id eſt Admirandi, vt *ո՜*, ò! *էհ*, Hui! *քա՛քէ*, Pape.

Quædam ſunt *հեգնողի*, id eſt Deridentis, vt *վա՜հ*, *հա՜հ*, *ա՜հ*, *հէհ*, *ֆհ*, Vah, ò.

Quædam ſunt *եղկողի*, id eſt Lugentis; vt *աւաղ*, *եղուկ*, Hei, heu.

Quædam ſunt *ողորմողի*, id eſt Miſerentis, vt *ոհ*, *վայ. վախ*, *ափսոս*, Væ.

Quædam ſunt *խնդացողի*, id eſt Lætantis, vt *հայթէ*, *ոհթէ*, Euox:

Quædam ſunt *յուսադրողի*, id eſt Confortantis, vt *հապայ* Euge. *աղէ*, Eia.

Quædam ſunt *գոչողի*, id eſt Exclamantis, vt *ո՜վ* Proh.

Quædam ſunt *կասկածողի*, id eſt Depræhendentis, vt *հա՛ հա՛* At at.

Quædam ſunt *մերժողի*, id eſt Exſecrantis, vt *աւա*, *քաւ*, *ամիհ*, Nefas. Infandum.

Quædam ſunt *գովողի*, id eſt Laudantis, vel Exultantis, vt *վաշ*, Euge. *վաշ վաշ*, Euge euge.

Quædam ſunt *հառաչողի*, id eſt Suſpirantis. *ախ*, *ահ* Ah.

Quædam ſunt *հերքողի*, id eſt Reijcientis, vt *ու*, *ուանդր*. Apage, apageſis.

Quædam ſunt *զայրացողի*, id eſt Indignantis, vt *հէհ* Hem.

Quædam ſunt *կոծելոյ*, id eſt Eiulantis, vt *օհ*, *օհ օհ*, Oh, oh oh.

Quædam ſunt *լռութե* id eſt Silentij, vt *ըս*, ſt.

Quædam ſunt *մորմոքելոյ*, id eſt Cruciatus, vt *ուհ*, Hoi, &c.

ARTICVLVS XXVII.

Յաղագս Շաղկապի:

De Coniunctione.

COniunctionum quędam sunt բաղակցականք, id est Copulatiua, vt եւ Et. եւս Etiam. եւ եւս, այլեւ, այլեւս, Item. նաեւ, նաեւս, Nec non. իսկ, Que. իսկեւ, Etiamque. դարձեալ, Rursus, &c.

Quædam sunt տրոհականք, id est Disiunctiua, vt կամ, vel, կամ թէ, Siuè, Aut. այլ, Sed. իսկ, բայց, Autem. սակայն, Tamen. այլ սակայն, բայց սակայն, Verumtamen. արդ, At. իսկարդ, Attamen. եւ ոչ, Neque, &c.

Quædam sunt մեկնողականք, id est Expositiua, vt որպէս օրինակ, Exempli causa. ի բռուն գաղափարութեան, Exempli gratia. օրինակի աղագաւ, Verbi gratia. այսինքն, Id est. իբրթէ, Acsi. որպէս, Scilicet. որպէս, Videlicet, &c.

Quædam sunt մակաբերականք, id est Illatiua, vt ուրեմն Ergo. ապա, արդ At. արդարեւ, Quidem. ապա ուրեմն, Igitur. արդ ուրեմն, Hinc igitur. ուստի, Vnde, &c.

Quædam sunt պայմանականք, id est Conditionalia, vt թէ, եթէ, Si. ապաթէ, իսկեթէ, Atsi. այլ թէ Sed si. եթէ ոչ, թէ ոչ, Si non. Nisi. ապա թէ ոչ, Sed si non. իսկ եթէ ոչ At si non, &c.

Quædam sunt պատճառականք, id est Causalia, vt զի Quia. քանզի, Nam. Enim. վասն զի, Quoniam. մինչ զի, մինչզի, Itaut. սակս զի, Eò quod. վասն որոյ, սակս որոյ, յաղագս որոյ, Propter quod. Propter hoc. այնր աղագաւ, Ideò. Ideòque. զի մի, Vt non. եթէրեւս, Siquidem. վասն այսորիկ, սակս այսորիկ, Propterea. զի, Vt. թէ Quod, &c.

S E C T I O I I.

De Definitionibus, Speciebus, & Circumstantijs terminorum.

A R T I C V L V S I.

Յաղագս Սահմանի և Պարագայից քերականութեան ։

De Definitione & Circumstantijs Grammaticæ.

GRammatica est Ars benè loquendi. Benè loqui autem duo complectitur, rectam scilicet notitiam terminorum, & rectam eorundem combinationem, in his enim duabus consistit Grammatica.

Գիւտիչք քերականութեան, id est Inuentores Grammaticæ, sunt communitates peritorum in quolibet idiomate, quia eorum diligentia inuenta fuit recta locutio.

Ենթակայ քերականութեան, id est Subiectum Grammaticæ est intellectus humanus, quia in eo requiescit notitia hæc practica.

Առարկայ քերականութեան, id est Obiectum Grammaticæ est lucutio humana, quia circa eam versatur rectitudo eius practica. Vnde recta locutio duo dicit in se, vocem scilicet significatiuam, quæ est materia, & rectitudinem passiuam, quæ est forma.

Վախճան քերականութեան, id est Finis Grammaticæ est instruere mentem humanam ad rectam intelligentiam scripturarum, ad congruam collocutionem, ad artificiosam compo-

positionem, & ad inerroneam doctrinam.

Օգտութիւն քերականութեան, id est Vtilitas Grammaticæ est duplex, Spiritualis & Corporalis. Spiritualis eius vtilitas est, quia illa mediante potest aliquis tutè intelligere sensum Sacrorum librorum, & iuxta illos conuersari, aliosque instruere in Præceptis diuinis, & in via salutis: Corporalis verò eius vtilitas est, quia ea adiutrice potest aliquis facilè discere diuersas Scientias, concionari, & componere libros ad sui & Patriæ suæ profectum, & consequenter acquirere dignitatem & honorem inter suos coætaneos.

At quandoquidem obiectum Grammaticæ est locutio humana, vt diximus, locutio verò componitur ex dictionibus, dictio ex syllabis, & syllaba ex literis, igitur incipiendum est primò de literis.

ARTICVLVS II.

Յաղագս Տառուեց կամ Գրեց.

De Literis.

Տառ, id est Litera prolata est sonus articulandus. Գիր verò id est litera scripta est signum literæ prolatæ. Ad significandas enim literas prolatas inuentæ fuerunt literæ scriptæ, quæ apud Armenos sunt 40 vt ա. բ. գ. դ. ե. զ. է. ը. թ. ժ. ի. լ. խ. ծ. կ. հ. ձ. ղ. ճ. մ. յ. ն. շ. ո. չ. պ. ջ. ռ. ս. վ. տ. ր. ց. ւ. փ. ք. և. օ. ֆ. ու.

Maiuscula.

Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ. Կ. Հ. Ձ. Ղ. Ճ. Մ. Յ. Ն. Շ. Ո. Չ. Պ. Ջ. Ռ. Ս. Վ. Տ. Ր. Ց. Ւ. Փ. Ք. Եւ. Օ. Ֆ. Ու.

ա. Aip.

ա. Aip, valet a. բ. Pien valet p, lene. գ. Chim, valet k, asperum. դ. Tha valet t, lene. ե. Iece valet ie. զ. Za valet z. է. E valet e. ը. Iet valet è, lene. թ. To. valet, t. ժ. Sge valet sg. vel ie, Gallicum. ի. Ini valet i. լ. Liun valet l. խ. Chhe valet chh asperum. ծ. Dza valet zz. կ. Ghien valet gh. հ. Huo valet h. ձ. Zhh valet zh. ղ. Ghhad valet ghh, gutturale. ճ. Go valet g. մ. Mien valet m. յ. Hhy valet y gutturale. ն. Nu valet n. շ. Scia valet sce. ո. Vuo valet ùo, vel ò paruum. չ. Cia valet ce. պ. Be valet b. ջ. Cce, valet ce asperum. ռ. Rra valet r duplum. ս. Se valet s. վ. Vièu valet v. Consonans. տ. Diun valet d. ր. Re valet r. ց. Zzuò valet Tio vel t ante duas vocales. ւ. Hiun valet u. paruum. փ. Piur valet p. ք. Che valet k. օ. O. valet o. ֆ. Fe valet f. ու. V valet v.

Ex his octo sunt vocales, vt ա. ե. է. ը. ի. ո. օ. ու. Et duæ sunt communes, vt յ. & ւ. Quia յ. In initio dictionum est consonans, vt յոյս. Spes. յօդ. Articulus. յարմար. Aptus. յիշել. Recordari. յետ. Post. [illegible], Frequenter, &c.

In medio autem dictionum & syllabarum, & in fine dictionum monosyllabarum est vocalis, vt նայեցէք. Respice. վայրենի, Campester. ողջոյն, Salutatio. ծայր. Extremitas. խոյր, Mitra. կոյր, Cœcus. յոյր, Crassus. հայ, Armenus. բայ, Verbum. խոյ, Aries, &c.

Excipiuntur tamen ex dictionibus monosyllabis. քոյ, Tui. գոյ. Est. կայ, Stat. տայ, Dat. լայ, Flet. In his enim litera յ. Nec vocalis est, nec consonans eò quòd non profertur, sicut etiam in fine dictionum polisyllabarum; vt քահանայ, Sacerdos. յուդայ, Iudæ. ցնծայ, Exultat. մնայ, Manet &c.

Scri-

Scribitur tamen vel ad distinguendum Genitiuum casum à Nominatiuo, vt Զաքարիա, Zacharias. Զաքարիայ, Zachariæ. Մաղաքիա, Malachias. Մաղաքիայ, Malachiæ, &c. Vel ad distinguendum nomen Appellatiuum à proprio, quod caret litera յ finali in Nominatiuo, vt Սափիրա, Sapphira. Սոփոնիա, Sophonias. &c. Vel denique ad distinguendum Verbum Indicatiui modi ab Imperatiuo, vt խնդայ, Lætatur. խնդա, Lætare. ցնծայ, Exultat. ցնծա, Exulta. մնայ, Manet. մնա, Mane &c.

ւ. Post literam vocalem & ante consonantem est vocalis, vt սիւն, Columna. հուն, Traiectus. անկիւն. Angulus, մրջիւն, Formica, &c.

In medio autem duarum vocalium, vel dum terminat syllabam est consonans, vt հաւասար, Æqualis. հիւանդ, Ægrotus. թուական, Numeralis. լեզուանի, Linguosus. թիւ, Numerus. բաւ, Sufficientia. կաւ, Creta, &c.

Reliqua verò literæ omnes sunt consonantes.

ARTICVLVS III.

Յաղագս վանկի.

De Syllaba.

SYllaba est vnicus sonus prolatus, vt թա. գա. ւոր. Dixi vnicus sonus prolatus, quia quidquid vnico sono profertur est syllaba. Hinc vocales omnes, quæ vnico sono proferuntur dicuntur literæ simul & syllabæ sub diuersa ratione. Consonantes verò numquam syllabescunt, eò quòd per se elici non possint.

Dicimus igitur, quòd ex syllabis quædam sunt միավանկք,

id est

id est Monoliteræ, vt ա. է. օ. &c. Quædam verò յոգնա_գիրք, id est Poliliteræ, vt բար, բառ. եռալ, խօ, սէ, ցու, &c.

Quædam sunt միաբարբառք, id est Vnisonæ, vt շա, հա, ւեա, &c.

Quædam verò sunt երկբարբառք, id est Diphtongi, vt հայր, Pater. կեան, Vita. եօթն, Septem. կոյս, Virgo. իւր, Suus.

Quædam sunt նշանականք. id est Significatiua, vt մարդ, Homo. բան, Verbum. խօս, Sermo, &c.

Quædam verò sunt աննշանականք, id est non significatiua, vt ա, պա, ւեն. Hæc enim syllabæ apud Armenos nihil significant.

Sed sciendum est, quòd syllaba quæ rem aliquam significat, est simul syllaba, & dictio; verbi gratia, մարդ, Homo; & բան, Verbum; seorsim accepta, sunt dictiones. Sed cùm sunt in compositione, vt մար, դա, սէր, բանան, ստեղծ, sunt syllaba. Syllaba, autem quæ nihil significat, dicitur solummodo syllaba, & non dictio.

Secundùm est etiam nullam literam consonantem siuè priuatim, siuè cum alio consonanti posse constituere syllabam sine vocali, hinc in omni syllaba est aliqua vocalis vel actu, vel potentia. Actu vt շա, բակ, ցեալ, &c.

Potentia verò, vt նն, ըեցեալ, ախ, մար, կա, ատամահ, &c.

Dixi potentia, quia in his omnibus est vocalis hæc litera, ը. vt նըն, ըեցեալ. ըխ, մըր. կըռն; ըմամահ. Vnde & Scriptores cùm in fine lineæ volunt diuidere dictionem quamdam, in qua reperiuntur simul duæ consonantes, primæ consonanti adiungunt vocalem ը, & secundam transferunt ad principium alterius lineæ, & tunc litera vocalis quæ erat prius potentia fit actu, vt ըը. կար կը. բառա. &c.

AR-

ARTICVLVS IV.

Յաղագս բառի.

De Vocabulo.

VOcabulum est vox significatiua, vt մարդ, Homo. սիրել, Amare. դու, Tu. իմիասին, Simul, &c.

Dixi significatiua, quia omnis dictio debet aliquid significare, vel adsignificare.

Ex vocabulis quædam sunt միավանկք, id est Monosyllabæ. vt քար, Lapis. ծառ, Arbor. բեր, Fer. &c.

Quædam verò sunt յոգնավանկք, id est Polisyllabæ, vt էակ, Eens: գոյացութիւն, Substantia. մարդկային, Humanus. բանական, Rationalis. յուսադրել, Animare. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt ուսումն, Studium. յառաջ, Ante. բայց, Sed, քան, Quàm. իսկ, At. &c.

Quædam sunt բարդք, id est Composita, vt ուսումնասէր, amator studij. յառաջադրել, Anteponere. բայցսակայն, Sed tamen. քանզի, Quia enim. իսկապէս, Attamen. &c.

Quædam verò sunt յարաբարդք, id est Recomposita, vt ուսումնասիրապաշտք, Venerator studij amatoris. համալծակցել, Simul coniugare. փառաբանակցել, Conglorificare. բայց քանզի, Sed quoniam. &c.

Quædam sunt նախագաղափարք, id est primitiua, vt ծով, Mare երկիր, Terra. ընծայել, Præsentare. նոյն, Idem, &c.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt ծովային, Marinus. երկրական, Terrenus. ընծայեցուցանել, Præsentare facere. նոյնական, Identicus. &c.

ARTICVLVS V.

Յաղագս բանի.

De Oratione.

ORatio est combinatio vocabilorum, declarans mentis iudiciũ, vt եկեղեցի է գումարութիւն հաւատացելոց ընդ միով հովուիւ օրինաւորիւ, Ecclesia est Congregatio fidelium, sub vno Pastore legitimo. Dixi declarans mentis iudicium, quia aliquando vocabula combinata declarant tantum simplicem apprensionem mentis, non autem iudicium, vt Պետրոս և Պօղոս, Petrus & Paulus. կենդանի, և մարդ, Animal, & Homo. այր իմաստուն, Homo sapiens &c.

Oratio est duplex կատարեալ, id est Perfecta, & անկատար, id est Imperfecta. Perfecta, vt Ես եմ տէր ա̃ծ քո, Ego sum Dominus Deus tuus. Մարդն է կենդանի բանական, Homo est animal rationale. &c.

Imperfecta, vt Եթէ չէր իմ տեսեալ զՊետրոս. Si ego non vidissem Petrum. Երանի թէ կեայցէի միշտ ՚ի շնորհին ա̃յ. Vtinam viuerem semper in gratia Dei. &c.

Orationis octo sunt termini, vt անուն, Nomen, Դերանուն, Pronomen. բայ, Verbum. Ընդունելութիւն, Participium. Նախադրութիւն, Præpositio. Մակբայ, Aduerbium. Միջարկութիւն, Interiectio. Շաղկապ, Coniunctio.

AR-

ARTICVLVS VI.

Յաղագս անուանն.

De Nomine.

NOmen est terminus Orationis, qui rem aliquam significat, vt ա̃ծ, Deus. էակ, Ens. ստեղծուած, Creatura. երկին. Cælum. &c.

Nominum quædam sunt յատուկք, id est Propria, quædam ասացականք, id est Appellatiua, quædam verò հաւաքականք, id est Collectiua. Propria, vt Պետրոս Petrus. Պօղոս, Paulus. Մարթա, Martha. Հռիփսիմէ, Ripsima. Գաբրիէլ, Gabriël. Միքայէլ, Michaël. &c.

Appellatiua vt մարդ, Homo. հրեշտակ, Angelus. Թագաւոր, Rex. ծառայ, Seruus. աստղ, Stella. &c.

Collectiua vt ժողովուրդ, Populus. ազն. Gens. ազգ, Natio. տոհմ, Progenies. ամբոխ, Turba. &c.

Quædam sunt գոյականք, id est Substantiua, & quædam ածականք id est Adiectiua. Substantiua, vt մարդ, Homo. քար, Lapis. տունկ, Planta. մարմին, Corpus. &c.

Adiectiua, vt բանական, Rationalis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. անկենդան, Inanimatus. &c.

Quædam sunt դրականք, idest Positiua; Quædam բաղդատականք, id est Comparatiua, & quædam գերադրականք, id est Superlatiua. Positiua vt խոնարհ, Humilis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. բարի, Bonus. չար, Malus. փոքր, Paruus. &c.

Comparatiua, vt խոնարհագոյն, Humilior. սպիտակա

գոյն, Albior. քաղցրագոյն, Dulcior. բարեգոյն, Melior. չարագոյն, Peior. փոքրագոյն, Minor. &c.

Superlatiua, vt խոնարհագունեղ, Humillimus սպիտակագունեղ, Albiſſimus. քաղցրագունեղ, Dulciſſimus. բարեգունեղ, Optimus. չարագունեղ, Peſſimus. փոքրագունեղ, Minimus. &c.

Sed ſciendum eſt Armenos aliquando pro particulis iſtis գոյն, & եղ, vſurpare nomina hæc Adiectiua. առաւել, Plùs & ամ, Omnis, vt առաւել խոնարհ, Plùs humilis. ամենախոնարհ, Omninò humilis. առաւել բարի, Plus bonum. ամենաբարի, Omninò bonus, quæ eadem ſonant, ac Humilior, humillimus, & melior, optimus. &c.

Nominum quædam ſunt նախագաղափարք, id eſt Primitiua, vt մարդ, Homo. ոսկի, Aurum. բան, Ratio.

Quædam verò ſunt ածանցականք, id eſt Deriuatiua, vt մարդկային, Humanus ոսկեղէն, Aureus, բանական, Rationis. &c.

Sed Deriuatiuorum deſinentiæ ſunt plures, vt ական, եան, ունի, ացի, եցի, ենի, արան, ոց, ուտ, աստան, ային, եայ, [illegible], ոտ, եղէն, ցու, ուն, ումն, ուստ, ած, թիւն, որդ, ւոր, պան, ուհի, ակ, եակ, իկ, ուկ, եղ, իչ, ուչ, ոտի, &c.

ական, Vt արքունական, Regalis. իմաստասիրական, Philoſophicus. քաղաքական, Ciuilis. զարմացական, Admiratiuus. գրական, Literalis. &c.

եան, Vt համասասպեան, Hamaſasbenſis. դաւթեան, Dauidicus. եօթնարփեան, Septiformis. երեքթեւեան Trialæ, &c.

ունի, Vt արշակունի, Arſciaghenſis. արքունի, Regius. բզնունի, Pſnenſis. պալհաւունի, Balhauenſis. ծործորունի, Zorzorenſis. &c.

ացի, Vt պոնտացի, Ponticus. սամարացի, Samaritanus.

Հռոմացի

վրացի, Giorgianus. կաղղիացի, Gallus. &c.

Եցի, Vt եբրայեցի, Hebræus. հռոմայեցի, Romanus. &c.

Ենի, Vt հայրենի, Paternus. վարդենի, Arbor rosacea. նռնենի, Arbor punica. ձիթենի, Oliua. &c.

Արան, Vt կուսարան, Virginarium. ընակարան, Habiticulum. սաղմոսարան, Psalterium. վարժարան, Gymnasium. կտակարան, Testamentarium. համառօտարան, Breuiarium. համալսարան, Academia. &c.

Ոց, Vt ծաղկոց, Viridarium. դպրոց, Schola. վարդոց, Rosetum. ձիթենոց, Oliuetum. &c.

Ուտ, Vt քարուտ, Petrosus. ծառուտ, Arboretum. փշուտ, Spinosus. ջրուտ, Aquosus. &c.

Աստան, Vt հրէաստան, Iudæa. հայաստան, Armenia. պարսկաստան, Persia. ձիաստան, Equaria. &c.

Ային, Vt ա̃ծային, Diuinus. երկնային, Cælestis. &c.

Եայ, Vt քարեայ, Lapideus. պրտուեայ, Iunceus. &c.

Ի, Vt արծաթի, Argenteus. պղնձի, Æneus. խեցի, Testaceus. &c.

Ատ, Vt ռնչատ, Mutilis naribus. ձեռնատ, Manu mutilis. ականջատ, Auribus mutilis. &c.

Ոտ, Vt ձիթոտ, Oleosus. ցեխոտ, Lutosus. &c.

Եղէն, Vt հրեղէն, Igneus. հոգեղէն, Spiritualis. մարմնեղէն, Corporeus. &c.

Ցու, Vt մահկանացու, Moribundus. քահանայացու, Is Qui aptus est, vel futurus est, vt sit Sacerdos. տէրացու, Is qui aptus est, vt sit Dominus. &c.

Ուն, Vt զուարթուն, Vigil. սիրուն, Amabilis. հասուն, Maturus. &c.

Ումն, Vt առումն, Acceptio. աճումն, Augmentatio.

հատուած, Sectio. ընծայուած, Præsentatio. &c.

Ուստ, Vt գալուստ, Aduentus. փախուստ, Fuga. &c.

ուած, Vt առած, Acceptum. ստեղծուած, Creatura. &c.

Թիւն, Vt սրբութիւն, Sanctitas. արդարութիւն, Iustitia. &c.

Որդ, Vt առաջնորդ, Præpositus. փոխանորդ, Vicegerens. յաջորդ, Successor. &c.

ւոր, Vt հոգեւոր, Spiritualis, vel Animatus. հարկաւոր, Necessarius. պատեհաւոր, Commodus. &c.

Պան, Vt պահապան, Custos. այգեպան, Vinitor. դռնապան, Ianitor. &c.

Ուհի, Vt տիրուհի, Domina. սրբուհի, Sancta. իշխանուհի, Imperatrix. թագուհի, Regina. &c.

ակ, Vt դռնակ, Ostiolum. դիակ, Cadauerculum. տապանակ, Arcula. &c.

Եակ, Vt որդեակ, Filiolus. ոսկեակ, Aurulum. &c.

Իկ, Vt ծիծեռնիկ, Hirundula. սարեկիկ, Turdulus. &c.

Ուկ, Vt քարուկ, Lapillus. ճնճղուկ, Passerculus. կուրուկ, Cœculus. ջրուկ, Aquula. &c.

Եղ, Vt զօրեղ, Strenuus. յատկեղ, Peculiaris. ահեղ, Terribilis. մարմնեղ, Corpulentus. &c.

Իչ, Vt քաւիչ, Expiator. վարիչ, Arator, vel Expulsor, vel Ferula. բրիչ, Fossor, vel Ligo. &c.

Ուչ, Vt վայելուչ, Decens. տեսուչ, Visor. &c.

Ոտ, Vt մեռելոտ, Morticinus. թալկոտ, Caducus. &c.

ARTICVLVS VII.

Յաղագս Թուոյ անուանն:

De Numero Nominis.

NVmerus duplex est, եզական, id est Singularis, & յոգնական, id est Pluralis.

Singularis, vt մարդ, Homo. հրեշտակ, Angelus, &c.

Pluralis, vt մարդիք, Homines. հրեշտակք, Angeli. &c.

Sed sciendum est primò, Nomina singularia quæ desinunt in vocales, fieri pluralia additione literæ ք. vt ոսկի, Aurum. ոսկիք, Aura. արծաթի, Argenteus. արծաթիք, Argentei. հոգի, Anima. հոգիք, Animæ. բու, Nycticorax. բուք, Nycticarces. էրէ, Pecus. էրէք, Pecora. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula. ձու, Ouum. ձուանք, Oua. ձի, Equus. ձիանք, Equi. Similiter Զաքարիա, Zacharias. Զաքարեանք, Ազարիա, Atzarias Ազարեանք, Հռիփսիմէ, Ripsima. Հռիփսիմեանք, &c. Quæ vt fiant pluralia, præter literam ք. exigunt alias quasdam literas, vt patet in exemplis allatis.

Sciendum est secundò, Nomina singularia, quæ desinunt in vnicam consonantem, fieri pluralia additione literæ ք. vt միտ, Mens. միտք, Mentes. մեղ, Peccatum. մեղք, Peccata. աչ, Oculus. աչք, Oculi. հնձան, Torcular. հնձանք, Torcularia. &c.

Excipiuntur ramen ab hac regula կոյս, Virgo. կուսանք, Virgines. էշ, Asinus. եշունք, Asini. մազ, Pilus. մազունք, Pili. մեծ, Magnus. մեծանք, Magni. երագ, Celer. երագունք

գունք, Celeres, quibus in plurali numero non solùm additur ք, sed & syllaba quædam integra vt patet.

Sciendum est tertiò, Nomina singularia quæ desinunt in duas consonantes non tantùm exigere in fine literam ք in plurali numero, sed & vocalem quamdam post primam consonantem, vt գառն, Agnus. գառինք, Agni. լիտր, Libra. լտերք, Libræ. արտօսր, Lachryma. արտասուերք, Lachrymæ. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula մարտ, Certamen. մարտունք, Certamina. գունտ, Globus. գունտք, Globi. ծնունդ, Natiuitas. ծնունդք, Natiuitates. սերունդ, Generatio. սերունդք, Generationes. զգուստ, Vestis. զգուստք, Vestes. &c. Quibus in plurali additur tantùm litera ք.

Sciendum est quartò, Nomina singularia desinentia in tres consonantes, in plurali numero exigere non solùm ք, sed & vocalem quamdam post secundam consonantem, vt դուստր, Filia. դստերք, Filiæ. լինդր, Gingiua. լնդերք, Gingiuæ. արկղ, Arca. արկեղք, Arcæ. &c.

Sciendum est quintò, Nomina hæc singularia բարի, Bonus. լաւ, Bonus. ընտիր, Electus. մեծ. Magnus, quandoque replicari, & elicere sensum pluralem, vt բարի բարի մարդիք, Bonus bonus homines, id est boni homines. լաւ լաւ ակունք, Bona bona gemmæ, id est Bonæ gemmæ. ընտիր ընտիր պատերազմօղ, Electus electus militantes, id est, Electi militantes. մեծ ամեծ իշխանք, Magnus magnus Principes, id est Magni Principes. Inueniuntur etiam passim in plurali numero, vt զբարիս բարիս մարդոց, id est, Bonos hominum, vel Ex hominibus. զլաւս լաւս ականց, id est Bonas gemmarum, vel Ex gemmis. զընտիրս ընտիրս իսրայէլի, id

est

est Electos Israël, vel Ex Israël. զմեծամեծս քաղաքին, id est Magnos; vel Magnates Vrbis. &c.

ARTICVLVS VIII.

Յաղագս Ձեւակերպութեան Հոլովից ։

De Casuum informatione.

CAsus Nominum apud Armenos sunt decem, vt Ուղղական, Nominatiuus. Սեռական, Genitiuus; Տրական, Datiuus. Հայցական, Accusatiuus. Բացառական, Ablatiuus. Պատմական, Narratiuus. Գործիական, Instrumentalis. Պարառական, Circumlatiuus. Ներգոյական, Commoratiuus. Կոչական, Vocatiuus.

Inchoationes & terminationes Nominatiuorum tot suat; quot sunt literæ apud Armenos, vnde nulla regula continentur.

Inchoationes Genitiuorum tot sunt, quot sunt Nominatiuorum. Terminationes Genitiuorum singularium sunt decem, & septem, vt ի. ոյ. ւոյ. ան. եան. այ. եայ. եր. եղ. ին. ու. օր. ոջ. եղջ. եառն. ուր. եւ. Pluralium verò sunt decem, vt ից. աց. ոց. եաց. անց. եանց. երց. ուց. արց. ուրց.

Inchoationes, & terminationes Datiuorum, ընդարձակից, id est Absolutorum sunt eædem ac Genitiuorum, quia omnis Datiuus absolutus est Genitiuus, vt Շնորհեմ ծառայի իմում Concedo seruo meo. Որդի ծառայի իմոյ, Filius serui mei. Տաց առն այնմիկ, Dabo viro illi. Խօս առն այնորիկ, Sermo viri illius. &c.

Inchoationes Datiuorum cum præpositione sunt quinque

iuxta numerum harum quinque præpositionum. 'ի . յ . առ . 'ց . ընդ . Vt 'ի Տէր յուսացայ, In Domino confidi : յանձն իմ երդուայ, In personam meam iuraui. ասաց առ սադուկե-ցիսն, Dixit ad Sadducæos. Ետ 'ցպաշտօնեայն, Dedit famulo. զարմացաւ ընդ բանսն նորա, Miratus est ad verba eius.

Sed sciendum est quòd 'ի præponatur Nominibus incipientibus à literis consonantibus, & 'յ, præponatur incipientibus à literis vocalibus. Reliquæ verò præponuntur omnibus indifferenter.

Terminationes Datiuorum cum præpositione sunt eædem, ac Accusatiuorum.

Inchoationes Accusatiuorum fiunt à litera, զ vt որ քննէ զսիրտս մարդկան, Qui scrutatur corda hominum. որ սիրէ զընկերն, սիրէ զած. Qui diligit socium, diligit Deum: &c.

Terminationes verò Accusatiuorum eædem sunt ac Nominatiuorum, excepto plurali numero. Vbi ք finalis debet mutari in literam ս, vt Թագաւոր, Rex. զԹագաւոր, Regem. Թագաւորք, Reges. զԹագաւորս, Reges Թագուհի, Regina. զԹագուհի, Reginam. Թագուհիք, Reginæ. զԹագուհիս, Reginas. մարդ, Homo. զմարդ, Hominem. մարդիք, Homines. զմարդիս, Homines. &c.

In nomine autem ա̄մ Omnis, quod in plurali numero non habet literam ք finalem, sed interiacentem, eaq; mutatur in ս; in Accusatiuo, vt ամենեքեան, Omnes. զամենեսեան, Omnes.

Sed sciendum est aliquando Accusatiuum vsurpari sine litera զ, & tunc vocari Accusatiuum Indefinitum, eò quòd res interminatas significet, vt ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնա-ցից, Ostende mihi viam in quam eam, id est, viam quamcumque. առնէ ողորմութիւնս տր̄, Facit misericordias Dominus

nus, id est Misericordias quascumque. Ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս, Ego mitto ad vos Prophetas, id est Non hunc, vel Illum, sed Quoscumque.

Inchoationes Ablatiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, 'ի. 'յ. 'ից. առ'ի, vt 'իաւուրէ, A Die, յառաւօտէ, A mane. 'ի սկզբանէ, Ab origine. առ'ի յերկնից, De Cœlo, vel Ex Cœlo. Terminationes verò Ablatiuorum, vel sunt eædem ac Genitiuorum, vt մարդոյ, Hominis. 'ի մարդոյ, Ab homine. երկնից, Cœlorum. 'յերկնից, à Cœlis. &c. vel exeunt in է, vt 'ի չարէ, A malo. 'յամբարտաւանութենէ, Ab arrogantia. &c.

Inchoationes Narratiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac Ablatiuorum, vt 'ի մարդոյ, Ab homine. զմարդոյ, De homine. 'ի չարէ, A malo. զչարէ, De malo, 'յամբարտաւանութենէ, Ab arrogantia. զամբարտաւանութենէ, De arrogantia. &c.

Inchoationes Instrumentalium sunt eædem, ac Nominatiuorum. Terminationes Instrumentalium in singulari numero sunt decem, vt իւ, աւ, ով, եաւ, ամբ, եամբ, երբ, ու, եղբ, արբ. In plurali verò sunt nouem, vt իւք, օք, ովք, ւովք, ամբք, եամբք, երբք, եղբք, արբք.

Inchoationes Circumlatiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac instrumentalium, vt քարիւ, Lapide. զքարիւ, Circa lapidem. երկրաւ, Terra. զերկրաւ, Circa terram. &c.

Inchoationes commoratiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, 'ի. 'յ. 'ըն. 'ն. Quarum duæ hoc est, 'յ. & 'ն. præponuntur Nominibus quæ incipiunt à vocalibus, vt, 'յեկեղեցւոջ, In Ecclesia, 'ննթա-

 կայում,

կայում, In subiecto. Reliquæ verò duæ, hoc est 'ի & 'ըն, præponuntur nominibus, quæ incipiunt à consonantibus, vt 'ի տան, In domo. 'ըն տարբերութե, In differentia.

Terminationes Commoratiuorum in singulari numero sunt tres, vel enim sunt eædem ac Genitiuorum, vt, բանի, Verbi. 'ի բանի, In verbo. աշխատութե, Laboris, 'յաշխատութե, In labore. &c. Vel exeunt in ոջ, vt 'յայգւոջ, In vinea. 'ըն տեղւոջ, In loco. &c. Vel denique exeunt in ում, vt 'յաստուածում, In Deo. 'ըն մարդում, In homine. In plurali verò numero sunt eædem ac Accusatiuorum, vt, զգիտութիս, Scientias, 'ըն գիտութիս, In scientijs. զենթակայս, Subiecta, 'նենթակայս, In subiectis. &c.

Sed sciendum est, 'ըն. & 'ն, tunc magis debere vsurpari, cùm Commoratiuus casus confunditur cum Datiuo, qui habet præpositionem, nam, 'յենթակայս, est simul Commoratiuus, & Datiuus, cum præpositione. vnde hos ad discernendos scribenda est, 'ն, pro 'յ, vt, 'նենթակայս, In subiectis. Similiter 'ի գիտութիս, Est simul Commoratiuus & Datiuus. Sed ad tollendam confusionem scribenda est syllaba, 'ըն. pro 'ի, vt 'ըն գիտութիս, In scientijs, &c.

Sciendum est etiam ում, frequentiùs terminare Nomina primæ declinationis. ոջ Verò nomina secundę declinationis, licet ad placitum Poëtarum possint & in alijs vsurpari.

Inchoationes Vocatiuorum sunt quatuor. ո՜վ. ո՜. ծօ. քա՜. quorum duo, id est ո՜վ. ո՜. omnibus Nominibus indifferenter præponuntur, vt ո՜վ. vel ո՜. մարդ, O homo. ո՜վ. vel ո՜ կին, O mulier. ո՜վ vel ո՜ փայտ, O lignum. ծօ՜, Masculinis, vt ծօ՜ տղայ, O puer. ծօ՜ մարդ, O homo. քա՜ Verò fœmininis, vt քա՜, աղջիկ, O filia. քա՜ կին, O mulier. &c.

Quan-

Quandoque Vocatiua vsurpātur sine his particulis, & tunc habent desuper accentum hunc ՛. vt զա՛քէ, ô Zachæe. փիլի՛պ-պէ, ô Philippe &c. Terminationes verò Vocatiuorum, vel sunt eædem ac Nominatiuorum, vt մարդ, Homo. ով մարդ, O homo. կենդանիք, Animalia. ով կենդանիք, O animalia. vel exeunt in է, vt ով Պետրէ, O Petre. ով Պօղէ, O Paule; sed, vt dixi superiùs, Nominibus proprijs congruit hoc.

ARTICVLVS IX.

De Nominibus Commoratiuo casu corentibus.

OMnia Nomina appellatiua habent casum Commoratiuum. Vt քաղաք, Ciuitas. 'ի քաղաքի, In ciuitate. տուն, Domus. 'ի տան, In domo. տեղի, Locus. 'ի տեղւոջ, In loco. գաւառ, Prouincia. 'ի գաւառի, In Prouincia. լեառն, Mons. 'ի լերին, In monte. գետ, Flumen. 'ըն գետոջ, In flumine. &c.

Nomina propria rationalium carent casu Commoratiuo; vnde in locis necessarijs vsurpantur in casu Datiuo cum præpositione, vt Պետրոս, Petrus. 'ի Պետրոս, Ad Petrum, vel In Petro. Մարիամ, Maria. 'ի Մարիամ, Ad Mariam; vel In Maria. Հռիփսիմէ, Ripsima. 'ի Հռիփսիմէ, In Ripsima. &c.

Sed aliquando Poëtæ creant ipsis casum Commoratiuum, ea tamen ex maiori parte abbreuiando, vt Հռիփսիմէ, Ripsima. 'ըն Հռիփսիմում, In Ripsima. Մատթէոս, Matthæus. 'ըն Մատթէում, In Matthæo. Սոկրատէս, Socrates. 'ըն Սոկրատում, In Socrate. Արիստոտելէս, Aristoteles. 'ըն Արիստոտելում, In Aristotele. &c.

Dixi ex maiori parte, quia quandoque seruant eorum integri-

tegritatem, vt ադամ, Adam. 'յադամում, In Adamo. ամբակում, Habacuc. 'ի ամբակումայ, In Habacuc. ղուկաս, Lucas. 'ըն. ղուկասում, In Luca. &c.

Sic Nomina propria partium Mundi & Prouinciarum non habent casum Commoratiuum; sed vsurpantur in casu Datiuo, cum præpositione, vt ասիա, Asia. յասիա, Ad Asiam vel In Asia. եւրոպա, Europa. յեւրոպա, Ad Europam, vel In Europa. ամերիկա, America. յամերիկա, Ad Americam, vel In America. արաբիա, Arabia. յարաբիա, Ad Arabiam, vel In Arabia. եթովպիա, Æthiopia. յեթովպիա, Ad Æthiopiam, vel In Æthiopia. տաշիր, Tascira. 'ի տաշիր, Ad Tasciram, vel In Tascira. բասեն, Pasen. 'ի բասեն, Ad Pasen, vel In Pasen. արարատ, Ararat. յարարատ, Ad Ararat, vel In Ararat. մուշ, Musia. 'ի մուշ, Ad Musiam, vel In Musia. գեղարքունի, Chelarcuni. 'ի գեղարքունի, Ad Chelarcuni, vel in Chelarcuni. &c.

Sic etiam Nomina propria Vrbium, Oppidorum, & Pagorum carent Commoratiuo, & vsurpantur in casu Datiuo cum præpositione, vt հռոմ, Roma. 'ի հռոմ, Romæ. բիւզանդիա, Byzantium. 'ի բիւզանդիա, Byzantij. եփեսոս, Ephesus. յեփեսոս, Ephesi. եւդոկիա, Euthocia. յեւդոկիա, Euthociæ. կարին, Vrbs Gharny. 'ի կարին, In Vrbe Gharny. շուշ, Susa. 'ի շուշ, Susæ. գառնի, Oppidum Carny. 'ի գառնի, In Oppido Carny. նորագաւիթ, Noracauit. 'ի նորագաւիթ, Noracauiti. ագուլիս, Aculis. յագուլիս, Aculij. ակուրի, Oppidum Agury. յակուրի, In Oppido Agury. &c.

Cum his annumerantur etiam Nomina propria Montium & Fluminum, vt սեպուհ, Mons Sebuh. 'ի սեպուհ In mon-

monte Sebuh. Մասիս, Mons Masis. ՚ի Մասիս, In monte Masis. Թաբոր, Mons Thabor. ՚ի Թաբոր, In monte Thabor. Հերմոն, Mons Hermion. ՚ի Հերմոն, In monte Hermon. Սինա, Sina. ՚ի Սինա, In Sina. Կարմեղոս, Mons Carmelus. ՚ի Կարմեղոս, In monte Carmeli. Լիբանան, Libanus. ՚ի Լիբանան, In Libano. Երասխ, Flumen Arasses. ՚յԵրասխ, In flumine Arissis, Յորդանան, Iordanus. ՚ի Յորդանան, In Iordano. Տիգրիս, Tigris. ՚ի Տիգրիս, In Tigride. Եփրատէս, Euphrates. ՚յԵփրատէս, In Euphrate. Նեղոս, Nilus. ՚ի Նեղոս, In Nilo. Փիսոն, Phison. ՚ի Փիսոն, In Phisone. Դանուբիս, Danubius. ՚ի Դանուբիս, In Danubio. &c.

Genere carent Nomina Armenica.

ARTICVLVS X.

Յաղագս Դերանուան:

De Pronomine.

PRonomen est terminus Orationis, qui determinatam personam rerum significat, vt ես, Ego. դու, Tu. նա, Ille.

Pronominum quædam sunt. գոյականք, id est Substantiua, vt ես, Ego. դու, Tu. իւրեանց, Sui. սա, Hic. դա, Iste. նա, Ille, այս, Hic. այդ, Iste. այն, Is. ինքն, Ipse. սոյն, Hic idem. դոյն, Iste idem. նոյն, Ille idem. Sed իւրեանն, Caret in singulari numero Nominatiuo, & Accusatiuo, vnde pro his casibus vsurpatur Pronomen. ինքն, Ipse.

Quædam sunt ստացականք, id est Possessiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. իւր, Suus. մեր, Noster. ձեր, Vester.

Quæ-

Quædam ſunt դիմառորականք, id eſt Perſonalia, vt Ես. Դու. Նա. Et dicuntur perſonalia, eò quòd determinent cæteras Orationis partes, vt Ուղղափառս, Ego Catholicus: ուղղափառդ, Tu Catholicus. ուղղափառն, Ille Catholicus. Sine his enim Nomen ուղղափառ, id eſt Catholicus, nullam perſonam determinatè ſignificat. Sed horum frequens vſus eſt in Participijs, vt սիրողս, Ego Amans. սիրողդ, Tu Amans. սիրողն, Ille Amans. ընտրեցեալս, Ego Electus. ընտրեցեալդ, Tu Electus. ընտրեցեալն, Ille Electus. ըղձալիս, Ego Optandus. ըղձալիդ; Tu Optandus. ըղձալին, Ille Optandus. &c. Vocantur etiam hæc Pronomina quandoque ab Armenis. յօդք, id eſt Articuli, quia reuera correſpondent articulis Italicis, Il, La, Lo, eo tamen diſcrimine quòd ս. դ. ն. non declinentur.

Quædam ſunt նախագաղափարք, id eſt Primitiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. մեր, Noſter. ձեր, Veſter. իւր, Suus. նոյն, Idem. ինքն, Ipſe.

Quædam ſunt ածանցականք, id eſt Deriuatiua, vt իմային, Id quod pertinet ad meum. քոյին, Id quod pertinet ad tuum. մերային, Noſtras. ձերային, Veſtras. իւրային, Id quod pertinet ad ſuum. նոյնական, Identicus. ինքնական, Id quod pertinet ad ipſum. Poſſunt aliquando Pronomina ſupradicta replicari ad melius explicandum ſenſum rei, vt Ես նոյն եմ Ego idem ſum. նա ինքն ի վերայ ծովուց, Ille ipſe ſupra maria. այս այն է, Hic is eſt. Ես նոյն ինքն եմ, Ego idem ipſe ſum. դու նոյն ինքն ես, Tu idem ipſe es. նա նոյն ինքն է, Ille idem ipſe eſt. &c.

Quædam ſunt պարզք, id eſt Simplicia, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipſe. &c.

Quæ

Quædam sunt բարդք, id est Composita, vt նոյնագոյ, Eiusdem substantiæ. ինքնագոյ, Ens per se subsistens. &c.

Quædam sunt դրականք, id est Positiua, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipse.

Quædam sunt բաղդատականք, id est Comparatiua, vt նոյնագոյն, Plùs idem, vel si possit dici identior. ինքնագոյն, Plùs ipsum, vel si possit dici ipsior. &c.

Quædam sunt գերադրականք, id est Superlatiua, vt նոյնագունեղ, Identissimus. ինքնագունեղ, Ipsissimus. &c.

Quoddam est յարաբերական, idest Relatiuum, vt Որ, Qui, quæ, quod.

Quædam ex Pronominibus vnicam personam tantùm significant, vt ես, Ego. դու, Tu. սա, Hic. դա, Iste. նա, Ille. այս, Hic. այդ, Iste. այն, Ille. սոյն, Hic idem. դոյն, Iste idem.

Quædam verò possunt omnes tres personas significare, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipse. որ, Qui. Potest enim dici: ես նոյն, Ego idem. դու նոյն, Tu idem. նա նոյն, Ille idem. ես ինքն, Ego ipse. դու ինքն, Tu ipse. նա ինքն, Ille ipse. ես որ, Ego qui. դու որ, Tu qui. նա որ, Ille qui. &c.

Genere carent Pronomina Armenica.

ARTICVLVS XI.

Յաղագս բայի.

De Verbo.

VErbum, est terminus Orationis, qui affectiones rerum sub tempore significat, vt ատեմ, Odio. [illegible],

Madefacio. հեղում, Fluo. &c.

Verborum quatuor ſunt վերջաւորութիւնք, id eſt Terminationes; nempè: եմ. ամ. ում. իմ. vt գրեմ. Scribo. բանամ, Aperio. ընկլնում, Glutio. ծնանիմ, Pario.

Ex verbis terminatis in եմ. ամ. ում, quædam ſunt ներգործականք, id eſt Actiua; vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo, quibus proprium eſt poſſe mutari ի կրաւորական, id eſt in Paſſiua, abijciendo penultimam ſuam literam, & accipiendo pro ea vocalem ի. vt սիրիմ, Amor. լուանիմ, Lauor. լնանիմ, Impleor.

Quædam ſunt չեզոքականք. id eſt Neutra, vt ննջեմ, Dormio. ուրախանամ, Lætor. երդնում, Iuro. &c. quæ numquam poſſunt mutari in Paſſiua, quandoquidem ſunt tantùm voce tenus Actiua, non autem ſignificatione.

Sed Neutrorum duplex eſt ſpecies, aliqua enim ex ijs in omnibus modis & temporibus coniugantur, vt Actiua, & vocantur չեզոքականք ներգործականք, id eſt Neutra Actiuæ terminationis, huiuſmodi ſunt ննջեմ, Dormio. ննջեցի, Dormiui. ննջեցից, Dormiam. հսկեմ, Euigilo. հսկեցի, Euigilaui. հսկեցից, Euigilabo. չուեմ, Migro. չուեցի, Migraui. չուեցից, Migrabo: &c. Aliqua verò in Præſenti, & in Imperfecto coniugantur vt Actiua; in cæteris autem temporibus coniugantur Paſſiua, & vocantur չեզոքականք ընդմիջավերջք, id eſt Neutra mixtæ terminationis; huiuſmodi ſunt յառնեմ, Surgo. յարեայ, Surrexi. յարեայց, Surgam. մեղանչեմ, Pecco. մեղայ, Peccaui. մեղայց, Peccabo. զարմանամ, Miror. զարմացայ, Miratus ſum. զարմացայց, Mirabor. &c.

Ex verbis terminatis in իմ. quædam ſunt կրաւորականք, id eſt

id eſt Paſſiua, vt *սիրիմ*, Amor. *լուանիմ*, Lauor. *լնանիմ*, Impleor, quibus proprium eſt poſſe mutari *ներգործա-կան*, id eſt in Actiua, abijciendo penultimam ſuam literam & recipiendo, vnam ex his vocalibus: *ե*. *ա*. *ու*. vt *սի-րեմ*, Amo. *լուանամ*, Lauo. *լնում*, Impleo.

Hinc ſequitur, quòd omne verbum Actiuum debeat habere ſuum Paſſiuum, ad quod poſſit mutari; & omne verbum Paſſiuum debeat habere ſuum Actiuum, ad quod poſſit mutari iuxta regulam præſcriptam.

Quædam ex verbis deſinentibus in *իմ*, ſunt *ձայնաւորա-կանք*; id eſt Deponentia; vt *բնակիմ*, Habito. *նստիմ*, Sedeo. *ցնծուծիմ*, Iubilo. *զուարթիմ*, Hilareſco. *յագիմ*, Satior, vel Satur fio. &c. quæ numquam poſſunt mutari in Actiua, quandoquidem ſunt tantùm voce tenus Paſſiua, non autem ſignificatione.

Quædam ſunt *հասարակք*, id eſt Communes, vt *ծնա-նիմ*, Pario; & Naſcor. *ծիծաղիմ*, Rideo, & Rideor. *փա-րիմ*, Amplector. *խոստովանիմ*, Confiteor. &c.

ARTICVLVS XII.

De Varijs ſpeciebus Verborum.

VErborum quædam ſunt *նախագաղափարք*, id eſt Primitiua, vt *ուսանիմ*, Diſco. *յառնեմ*, Surgo. *լնում*, Impleo. *մատչիմ*, Accedo. *ընծայեմ*, Offero. *կամ*, Sto. &c.

Quædam ſunt *ածանցականք*, id eſt Deriuatiua, vt *ուսու-ցանեմ*, Doceo. *յարուցանեմ*, Suſcito. *լցուցանեմ*, Implere facio. *մատուցանեմ*, Accedere facio. *ընծայեցուցանեմ*, Offerre facio. *կացուցանեմ*, Statuo, vel Stare facio; & alia

multa, quibuscumque enim addatur particula hæc. ուցանեմ, erunt Deriuatiua; vt սիրեմ, Amo. սիրեցուցանեմ, Amare facio. լուանամ, Lauo. լուացուցանեմ, Lauare facio. երդնում, Iuro. երդմնեցուցանեմ, Iurare facio. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt դնեմ, Pono. շարեմ, Ordino. փոխեմ, Muto. &c.

Quædam sunt բաղադրեալք, id est Composita, vt ստորադրեմ, Suppono. համաշարեմ, Coordino. վերափոխեմ, Remuto, vel Supermuto. &c.

Tales particulæ compositiuæ apud Armenos sunt plures, qualia sunt ըստ. ապ. առ. բաղ. չոր. համ. հակ. ամեն. տրամ. ենթ. ստոր. անդր. վեր. վայր. ներ. յար. փոխ. տար. արտ. փաղ. շաղ. հոմ. վեհ. դեր. բան. փառ. մէջ. բաց. շուրջ. մակ. ընդ. կցե. հետ. նախ. յառաջ. &c. vt գտանեմ, Inuenio. ըստգտանեմ, Reprehendo. ակնածեմ, Intueor. ապականեմ, Corrumpo. բերեմ, Fero. առաբերեմ, Affero. դնեմ, Pono. բաղադրեմ, Compono. կցեմ, Iungo. շարակցեմ, Coniungo. բերեմ, Fero. համբերեմ, Suffero. դնեմ, Pono. հակադրեմ, Oppono. բերեմ, Fero. տարբերեմ, Differo. չափեմ, Metior. տրամաչափեմ, Dimetior. դնեմ, Pono. ենթադրեմ, vel ստորադրեմ, Suppono. չուեմ, Migro. անդրաչուեմ, Transmigro. լուծեմ, Soluo. վերլուծեմ, Resoluo. ածեմ, Duco. վայրածեմ, Deduco. մուծանեմ, Trudo. ներմուծանեմ, Intrudo. շարժեմ, Moueo. յարաշարժեմ, Remoueo, vel Commoueo. արկեմ, vel արկանեմ, Iacio. փոխարկեմ, Muto. բերեմ, Fero. արտաբերեմ, Effero, vel Profero. կարանամ, Possum. տկարանամ, Infirmor. յարգեմ, Veneror. անարգեմ, Inhonoro, vel Contemno. կցեմ, Iungo. փաղակցեմ, Coniungo. կապեմ, Ligo. շաղկապեմ, Col-

Colligo, vel Copulo. անուանեմ, Nomino. համանուանեմ, Æquiuoco. երեւիմ, Appareo. վերերեւիմ, Excello. անուանեմ, Nomino. դերանուանեմ, Pronomino. առնեմ, Facio. բակառնեմ, Circulum facio, vel Aream facio. ատեմ, Odio. փարատեմ, Dissipo. արկեմ, Iacio. միջարկեմ, Interijcio. ասեմ, Dico. բացասեմ, Nego. պատեմ, Muro cingo. շրջապատեմ, Muro circumcingo, vel circumdo. գրեմ, Scribo. մակագրեմ, Superscribo. ճանեմ, Discurro. ընդդիմաբանեմ, Contradico. կամ, Sto: գերակայիմ, Emineo, vel Præcello. զօտեմ, Vestigo. հետազօտեմ, Inuestigo. ճառեմ, Effor. նախաճառեմ, Præfor. դնեմ, Pono. յառաջադրեմ, Antepono, vel Propono. &c.

Præter has particulas componi solent etiam Nomina cum Verbis, vt ա՟ծաբանեմ, De Deo loquor, vel Theologicè loquor. երկասիրեմ, Incumbo ad labores. գեղեցկաբանեմ, Pulchrè loquor. յաճախաբանեմ, Prolixè loquor. մարդասիրեմ, Hominem diligo, vel Cum hominibus benignè ago. իմաստասիրեմ, Sapientias diligo, vel Studeo Philosophiæ. չարախօսեմ, Malè loquor, vel Accuso. բարեխօսեմ, Benè loquor, vel Intercedo, & alia compluria, quæ vsus docebit.

Quædam ex Verbis sunt արտուղիք, id est Anomalia, vt երթամ, Eo, vel Abeo. չոգայ, Abiui. երթ, I. գամ, Venio. եկի, Veni. եկ, Veni. ուտեմ, Manduco. կերայ, Manducaui. &c.

Quædam sunt դիմազուրկք, id est Impersonala, vt պարտ է, Opus est. փոյթ է, Interest. հարկ է, Necesse est. ցրտէ, Fit frigus. ջեռէ, Fit calor. &c.

Quædam sunt պակասաւորք, id est Defectiua, vt մեղայ

Pec-

Peccaui. լուայ, Audiui. ողջեր, Salue. դիցուք, Puta quòd, vel Suppone quòd. &c.

Quædam sunt յաճախականք, id est Frequentatiua, vt բեկեմ, Frango. բեկոտեմ, Confringo. կտրեմ, Seco. կտրատեմ, Conseco. խոցեմ, Vulnero. խոցոտեմ, Frequenter vulnero, vel In multis vulnero. ասեմ, Dico. ասացեմ, Dictito. ձեւեմ, Figuro. ձեւատեմ, Plures figuras efficio. գրեմ, Scribo. գրոտեմ, Vbique scribo, vel malè depingo. պատառեմ, Scindo. պատառոտեմ, Conscindo. կարեմ, Suo. կարոտեմ, Consuo. &c.

Cum his annumerantur etiam խոստանալով խոստանամ, Promittendo promitto, id est Firmè promitto. անարգելով անարգեմ, Iniurijs iniurior, id est Omninò iniurior. խրատելով խրատեմ, Castigando castigo, id est Rigidè castigo. ունելով ունիմ, Habendo habeo, id est Verè habeo. նզովելով նզովեմ, Anathematizando anathematizo; id est Prorsùs anathematizo. ուսանելով ուսանիմ, Discendo disco, id est Omninò incumbo ad studia. մեղանչելով մեղանչեմ, Peccando pecco, id est Magnum delictum committo. &c.

ARTICVLVS XIII.

De Circumstantijs Verborum.

CIrcumstantiæ Verborum sunt quatuor, nempè Թիւ. Numerus. Դէմք, Persona. Ժամանակ. Tempus. Եղանակ, Modus.

Թիւ, Id est Numerus est duplex, եզական, Singularis, & յոգնական, Pluralis. Singularis, vt բերեմ, Fero. բանամ, Aperio. հեղում, Fluo. Pluralis, vt բերեմք, Ferimus. բանամք,

բանամք, Aperimus. Հեղումք, Fluimus.

Դէմ, Id est Persona est triplex. Առաջին, Prima, vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo. Երկրորդ, Secunda, vt սիրես, Amas. լուանաս, Lauas. լնուս, Imples. Երրորդ, Tertia, vt սիրէ, Amat. լուանայ, Lauat. լնու, Implet.

Prima dicitur, յորմէ բան, id est A qua verbum. Secunda առ որ բան, id est, Ad quam verbum. Tertia verò յաղագս որոյ բան, id est Propter quam verbum.

Ժամանակ, id est Tempus est sextuplex.

Ներկայ, *Praesens.*

Անկատար, *Imperfectum.*

Կատարեալ, *Perfectum.*

Յարակատար, *Paulò plus perfectum.*

Գերակատար, *Plusquam perfectum*, &

Ապառնի. *Futurum.*

Praesens, Vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperfectum, Vt սիրէի, Amabam. լուանայի, Lauabam. լնուի, Implebam.

Perfectum, Vt սիրեցի, Amaui. լուացի, Laui. լցի, Impleui.

Paulò plus perfectum, Vt սիրեալեմ, Iam amaui. լուացեալ եմ, Iam laui. լցեալեմ, Iam impleui.

Plusquam perfectum, vt սիրեալէի, Amaueram. լուացեալէի, Laueram. լցեալէի, Impleueram.

Futurum, Vt սիրեցից, Amabo. լուացից, Lauabo. լցից, Implebo.

Եղանակ, id est Modus est quintuplex.

Սահմանական, *Indicatiuus vel Definitiuus.*

Հրամայական, *Imperatiuus.*

Ըղձա-

Ըղձական, *Optatiuus.*
Ստորադասական, *Subiunctiuus.*
Աներեւոյթ, *Infinitiuus.*

Indicatiuus, Vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperatiuus, Vt սիրեա՛, Ama. լուա՛, Laua. լից, Imple.

Optatiuus, Vt երանի թէ սիրիցեմ, Vtinam amem. երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. երանի թէ լնուցում, Vtinam impleam.

Subiunctiuus, Vt եթէ սիրիցեմ, Si amem. եթէ լուանայցեմ, Si lauem. եթէ լնուցում, Si impleam.

Infinitiuus, Vt սիրել, Amare. լուանալ, Lauare. լնուլ, Implere.

ARTICVLVS XIV.

Յաղագս Ընդունելութե.

De Participio.

PArticipium est terminus Orationis, qui simul res & affectiones rerum sub tempore significat, vt բացօղ, Aperiens. &c.

Quatuor sunt Participiorum վերջաւորութք, id est Terminationes օղ, եալ, լոց, լի, vt սիրօղ, Amans, vel սիրեցօղ, Qui amatur. սիրեալ, Qui amauit, vel սիրեցեալ, Amatus. սիրելոց, Amaturus. սիրելի, Amandus.

Quæ terminantur in օղ, transferuntur ad secundam speciem primæ declinationis, vt սիրօղ, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրօղ, Amantem. ՚ի սիրողէ Ab amante.

զսի

զսիրողէ, De amante. սիրողիւ, Amante. զսիրողիւ, Circa amantem, 'ի սիրողում, In amante. ով սիրօղ, O' amans. սիրօղք, Amantes. սիրողաց, Amantium. &c. Vt միանք, միանց,

Quæ terminantur in եալ, transferuntur ad primam ſpeciem ſecundæ declinationis, vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato. զսիրեցեալ, Amatum. 'ի սիրեցելոյ, Ab amato. զսիրեցելոյ, De amato. սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, Circa amatum. 'ի սիրեցելում, In amato. ով սիրեցեալ, O' amate. սիրեցեալք, Amati. սիրեցելոց, Amatorum. &c. Vt նիւթք, նիւթոց.

Quæ terminantur in լի, transferuntur ad ſecundam ſpeciem ſecundæ declinationis. Vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi, vel Amando. զսիրելի, Amandum. 'ի սիրելւոյ, Ab amando. զսիրելւոյ, De amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, Circa amandum. 'ի սիրելւոջ, In amando. ով սիրելի, O' amande. սիրելիք, Amandi. սիրելեաց, Amandorum. &c. Vt հոգիք, հոգեաց.

Quæ verò terminantur in լոց, non declinantur niſi in locis neceſſarijs ad melius explicandum ſenſum rei, ſi autem declinanda ſint, transferuntur ad ſecundam ſpeciem primæ declinationis.

Participia quæ deſinunt in օղ, ſunt præſentis temporis, quæ deſinunt in եալ, ſunt præteriti temporis; quæ verò deſinunt in լոց, vel լի futuri temporis.

Aliquando Participia vſurpantur tamquam Nomina Adiectiua, & aliquando tamquam Verba. Vſurpantur tamquam Nomina cùm ijs attribuitur alius quidam caſus, qui differt à caſu ſui verbi, vt ստեղծօղն երկնի եւ երկրի ա̃ծ, Creaator Cœli, & Terræ Deus. խաչեցելոյն յի̃ մայր, Crucifixi Ieſu Mater սի-

րելի

սիրելի աշակերտն յի , Dilectus diſcipulus Ieſu . Vſurpantur verò tamquam Verba , cùm exigunt caſum ſui Verbi . vt Ստեղծողն զհոգիս մարդկան աւանդեցաւ , Ille qui creat animas hominum , expirauit . Խաչեցեալն ՚ի հրէից կենդանացաւ , Crucifixus ille à Iudæis , reuixit : սիրելի աշակերտն ՚ի յՅէ վախճանեցաւ , Diligendus diſcipulus à Ieſu obijt . &c.

Deſinentia autem in լոց , Vix vmquam vſurpantur vt Nomina , vnde & non declinantur congruenter , quemadmodum , & deſinentia in եալ Actiuum , hæc enim vbi exiſtimantur vſurpata vt Nomina , illic non ſunt Participia , ſed ſunt ſimpliciter Nomina Adiectiua , vt օծեալն է ած եւ մարդ կատարեալ , Vnctus eſt Deus ; & homo perfectus . &c.

Participiorum tot ſunt ſpecies , quot ſunt Verborum . Quædam enim ex ijs ſunt նախագաղափարք , id eſt Primitiua , vt ընծայօղ , Offerens . ընծայեցեալ , Oblatus . ընծայելի , Offerendus . ընծայելոց , Offerturus . լցօղ , Implens . լցեալ , Impletus . լնլի , Implendus . լնլոց , Impleturus .

Quædam verò ſunt ածանցականք , id eſt Deriuatiua , vt ընծայեցուցօղ , Offerre faciens . ընծայեցուցեալ , Oblatus factus . ընծայեցուցանելի , Oblatus faciendus . ընծայեցուցանելոց , Oblatum facturus . լցուցօղ , Implere faciens . լցուցեալ , Impletus factus . լցուցանելի , Impletus faciendus . լցուցանելոց , Impletum facturus . &c.

Quædam ſunt պարզք , id eſt Simplicia , vt կարգօղ , Ordinans . կարգեցեալ , Ordinatus . կարգելի , Ordinandus . կարգելոց , Ordinaturus . փոխօղ , Mutans . փոխեցեալ , Mutatus . փոխելի , Mutandus . փոխելոց , Mutaturus . ստեղծօղ , Creans . ստեղծեցեալ , Creatus . ստեղծանելի , Creandus . ստեղծելոց , Creaturus . &c.

Quæ-

Quædam verò sunt *բարդք*, id est Composita, vt *շարակարգող*, Coordinans. *շարակարգեցեալ*, Coordinatus. *շարակարգելի*, Coordinandus. *շարակարգելոց*, Coordinaturus. *յարափոխող*, Remutans. *յարափոխեցեալ*, Remutatus. *յարափոխելի*, Remutandus. *յարափոխելոց*, Remutaturus. *նորաստեղծող*, Nouitèr creans. *նորաստեղծեցեալ*, Nouitèr creatus. *նորաստեղծանելի*, vel *նորաստեղծելի*, Nouiter creandus. *նորաստեղծելոց*, Nouiter creaturus. &c.

Quædam sunt *յաճախականք*, id est Frequentatiua, vt *բեկանող*, Confringens, vel Ad minuta redigens. *խոցոտող*, Conuulnerans, vel In multis vulnerans. *գրոտող*, Conscribens, vel Vbique scribens. &c.

ARTICVLVS XV.

Յաղագս Նախադրութեան.

De Præpositione.

PRæpositio est terminus Orationis, qui circumstantias rerum significat, vt *՚ի վերայ*, Supra. *շուրջ*, Circa. *առաջի*, Ante, &c.

Præpositiones sunt triplicis generis, quædam enim ex ijs conficiunt casus, vti sunt *՚ի. ՚յ. ՚զ. ՚ց. առ ՚ի. ընդ. ՚ներ. ՚ըն.* &c. De quibus locuti sumus superiùs.

Quædam exigunt casus, vti sunt *ստորև, ներքոյ, ՚ի ներքոյ.* &c. De quibus loquemur in tertia sectione.

Quędam verò coniunguntur cum alijs partibus Orationis, talia sunt *ան. ապ. առ. ենթ. ստոր. վեր. արտ. տրամ. մար. համ. հոմ. մակ. շար. շաղ. փոխ. փոփ. փոփ. հակ. ընդդէմ. ըստ. ընդ. առ. բաղ. անդր. վայր. ներ. յառ. վեհ. դեր.*

բաղ. մէջ. ըն. գեր. հետ. ռամս. յառաջ. &c.

ԱՆ, Vt անօրէն, Sine lege, vel Illegitimus անբան, Irrationalis. անխոհեմ, Imprudens. անգէտ, Inscius. &c.

ԱՊ, Vt ապաշնորհ, Ingratus. ապաբաստ, Infortunatus. ապազգի, Ignobilis. &c.

Տ, Vt տկար, Infirmus. տգէտ, Ignorans. տմարդի, Inhumanus. տնանկ, Inops. &c.

ԵՆԹ, Vt ենթակայ, Subiectum. ենթադրութիւն, Suppositio. ենթիմացութիւն, Subintellectio. &c.

ՍՏՈՐ, Vt ստորադրութիւն, Suppositio. ստորարկութիւն, Subiectio. ստորիմաց, Subintelligens. &c.

ՎԵՐ, Vt վերադրութիւն, Superpositio. վերագրութիւն, Superscriptio. վերահայցումն, Repetitio. վերաբերութիւն, Superlatio. &c.

ԱՐՏ, Vt արտադրութիւն, Expositio. արտամերժումն, Expulsio. արտախլումն, Euulsio. &c.

ՏՐԱՄ, Vt տրամախոհ, Dijudicans. տրամադրութիւն, Dispositio. տրամընթացութիւն, Discursus. &c.

ՏԱՐ, Vt տարբերութիւն, Differentia. տարագնացութիւն, Discessus. տարամերժ, Depulsus. &c.

ՀԱՄ, Vt համաժողով, Congregatio. համահանգէտ, Coæqualis. համայնաղթ, Conuincens. &c.

ՀՈՄ, Vt հոմանուն, Æquiuocus. հոմասեռ, Homogenus. &c.

ՄԱԿ, Vt մակագիր, Superscriptio. մականուն, Agnomen. &c.

ՇԱՐ, Vt շարակարգութիւն, Coordinatio. շարաբերութիւն, Collatio. շարադրութիւն, Compositio. &c.

ՇԱՂ, Vt շաղկապ, Coniunctio. շաղախ, Commistum. &c.

փաղ

Փաղ, Vt փաղանուն, Vniuocus. փաղանշանութիւն, Connotatio. &c.

Փար, Vt փարատութիւն, Diſſipatio. փարաշէն, Ruinatus &c.

Փոխ, Vt փոխարկութիւն, Mutatio. փոխառութիւն, Mutuatio. &c.

Հակ, Vt հակադրութիւն, Oppoſitio. հակակայ, Obſtans. &c.

Ընդէմ, Vt ընդդիմադրութիւն, Contrapoſitio. ընդդիմասութիւն, Contradictio. ընդդիմահաշուել, Contraliceri. &c.

Ըստ, Vt ըստգտանել, Reprehendere. ըստտունկանութիւն, Neglectio. &c.

Ընդ, Vt ընդգրել, vel ընդագրել, Adſcribere: ընդօրինակել, Edere exemplum, vel Deſcribere. ընդունել, Acceptare. ընդդիմանալ, Contraſtare. ընդհանուր, Vniuerſale. ընդունակ, Capax. ընդոծին, Vernaculus. ընդվզել, Ceruicoſum, vel Contumacem eſſe. &c.

Առ, Vt առարկութիւն, Obiectio. առաստութիւն, Appellatio. առոգել, Adaquare, &c.

Բաղ, Vt բաղհիւսել, Complicare. բաղդատել, Comparare. բաղաղանել, Connectere. &c.

Անդր, Vt անդրաբերել, Transferre. անդրափայլել, Tranſlucere. անդրամխել, Transfigere. &c.

Վայր, Vt վայրաբերել, Ferre deorſum. վայրաբնակիլ, Habitare deoſrum, vel infra. վայրածել. Deducere. &c.

Ներ, Vt ներբերել, Inferre. ներածել, Inducere. &c.

Յար, Vt յարաբերութիւն, Relatio յարայիշել, Reminiſci, vel Sæpè memor eſſe. յարանունութիւն, Denominatio. &c.

Վեհ, Vt վեհափառ, Excellens in gloria, vel In horore. վեհերեւել, Excellenter videri. &c.

Դեր, Vt դերանուն, Pronomen. դերարկել, Commutare.

tare. դերհատուցանել, Retribuere. &c.

Բակ, Vt բակառութիւն, Circumactio, vel Circundatio. &c.

Միջ, Vt միջարկութիւն, Interiectio. միջախօսութիւն, Interlocutio. միջադրութիւն, Interpositio. &c.

Ըն, ըմբերել, Sufferre. ընկենում, Deijcio. ընտրութիւն, Electio. ընթրել, Cœnare. &c.

Գեր, Vt գերապատիւ, Præcellens honore. գերազանեալ, Præcellens gradu, vel loco. &c.

Հետ, Vt հետընթաց, Pedisequus. հետազօտ, Vestigator. &c.

Նախ, Vt նախահայր, Protopater. նախաստեղծ, Primocreatus. նախածին, Primogenitus. &c.

Յառաջ, Vt յառաջաբանութիւն, Præfatio. յառաջարկել, Præmittere. յառաջածել, Producere. &c.

Hæ omnes particulæ cæteris Orationis partibus additæ. diuersam edunt significationem, & vnum & idem vocabulum, mediantibus his alium & alium exprimit sensum. Vt գրել, Scribere. ենթագրել, Subscribere. ստորագրել, Infra scribere. վերագրել, Superscribere. մակագրել, Titulare. արտագրել, Exscribere. տրամագրել, Discrete scribere. ա_րագրել, Abscribere, vel Delere. շարագրել, Ordinatim scribere, vel Componere. համագրել, Conscribere. փաղագրել, Coniunctè scribere. ընդդիմագրել, Contrariam dare sententiam, vel Contrariè scribere. առագրել, Adscribere. ներա_գրել, Inscribere. յարագրել, Rescribere. միջագրել, Interscribere. անդրագրել, Transscribere. հանդագրել, Oppositè scribere. &c.

AR-

ARTICVLVS XVI.

Յաղագս մակբային, միջարկութե և շաղկապին ։

De Aduerbio, InterieEtione & ConiunEtione.

ADuerbium eſt terminus Orationis, qui modum affectionis rerum ſignificat, vt յանկարծակի, Repentè. յամրաքայլես, Pedetentim. երագաբար, Feſtinatò. &c.

Interiectio eſt terminus Orationis, qui affectus animi ſignificat, vt ո՜հ, væ. վա՜շ, Euge. &c.

Coniunctio eſt terminus Orationis, qui cæteras partes Orationis ſimul coniungit, vt իսկ, Autem, և, & քանզի, Quoniam. &c.

S E C T I O III.

De ConſtruEtione.

ARTICVLVS I.

Յաղագս համաձայնութե բային ընդ անուան ։

De Concordantia Verbi cum Nomine.

COncordantiæ ſunt quatuor, բայի ընդ անուան, id eſt Verbi cum Nomine.

ածականին ընդ գոյականին, id eſt Adiectiui cum Subſtantiuo.

Յարաբերականին ընդ նախնթացին, id eſt Relatiui cum Antecedente.

Դա

Պատասխանւոյ ընդ հարցման , id est Responsionis cum Interrogatione .

Primam Concordantiam dixi esse Verbi cum Nomine , quia omne Verbum personale habet aliquod nomen antecedens , vel apertè , vel occultè , cum quo debet concordari numero & persona . Apertè , vt *Ես մկրտեմ զձեզ ջրով* , Ego baptizo vos aqua . *Մեք տեսաք , և վկայեմք* , Nos vidimus , & testamur . *Դու ես վէմ* , Tu es Petrus . *Դուք էք լոյս , աշխարհի* , Vos estis lux mundi . *Նա արար զմեզ* , Ille fecit nos . *Նոքա են քարինք սրբք* , Isti sunt lapides sancti. *Պետրոս աւետէր զխնդութիւն* , Petrus annuntiabat gaudium . *Պօղոս աւետարանէր* ; Paulus euangelizabat . *Նոքա քարոզեցին զհաւատսն Քի* , Illi prædicauerunt fidem Christi .

Et occultè , vt *խրխնջայ* , Hinnit . *ծիծաղի* , Ridet . *մռնչէ* , Rugit . dixi occultè , qui in his semper aliquod Nomen subintelligitur , vt *Ձին խրխնջայ* , Equus hinnit . *մարդն ծիծաղի* , Homo ridet . *առիւծն մռնչէ* , Leo rugit . &c.

Concordantur etiam Verba cum Nominibus coniunctis , vt *Պետրոս և Պօղոս շրջէին և քարոզէին* , Petrus , & Paulus circuibant , & prædicabant . *Պետրոս և Յովհաննէս ելին 'ի տաճարն* , Petrus , & Ioannes ascenderunt in Templum . &c.

Et licet videantur aliquando dissentire actu , vt *ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն , և նախանձ հայրենեաց* , Non est in vobis virilitas & zelus patriæ . potentia tamen semper consentiunt , vt *ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն , և ոչ գոյ նախանձ հայրենեաց* , Non est in vobis virilitas , nec est zelus patriæ .

Sed sciendum est primò , quòd cùm Verba personalia concordant cum Nominibus simul coniunctis , sequantur nobiliorem personam . Et quoniam prima persona est nobilior

secun-

ſecunda, & ſecunda nobilior tertia, hinc dùm prima perſona coniungitur cum ſecunda, vel cum tertia, Verbum perſonale ſequitur primam, & quando ſecunda perſona coniungitur cum tertia, Verbum perſonale ſequitur ſecundam, vt *ես և դու խոստովանիմք*, Ego, & tu confitemur. *Ես և Պետրոս խոստովանիմք*, Ego, & Petrus confitemur, *դու և Պետրոս խոստովանիք*, Tu & Petrus confitemini. &c.

Sciendum eſt ſecundò, quòd in hac concordantia ſub dictione Nominis intelligantur & Pronomina & Participia, vt *նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան*, Illi de manu tua expulſi ſunt. *խաչեցեալն յարեաւ*, Crucifixus ſurrexit. *կեցուցանողն մեռաւ*, Saluator mortuus eſt. *երկրպագելին պարսաւեցաւ*, Adorandus contemptus fuit. &c.

Sciendum eſt tertiò, Nomina hæc dualia & reduplicatiua coniungi debere ſemper cum Verbo pluralis numeri, vt *երկոքեանքն խօսեցան*; Vterque locuti ſunt. *մի մի եկին*, Singuli venerunt. *երկու երկու մտին*, Bini intrarunt. &c.

Sciendum eſt quartò, aliquando vice Nominatiui, poni verba infinita, vt *ապրելն 'ի մէջ զբաղմանց ծնանի զձանձրութիւն*, Viuere inter occupationes parit tædium. *ստեղծանելն է առնել զինչ յոչնչէ*, Creare, eſt facere aliquid ex nihilo. *մեղանչելն, և ապաշխարելն են յատկութիւնք մարդոյ*. Peccare, & pœnitere ſunt proprietates hominis. &c.

Sciendum eſt quintò, Verbum perſonale vtrinque poteſt habere Nominatiuum pertinens ad vnam & eandem rem, vt *ես եմ ճանապարհ ճշմարտութիւն և կեանք*, Ego ſum via, veritas, & vita. *ծերութիւն է նոյնին հիւանդութիւն* Senectus eſt ipſamet infirmitas. *դու թէպէտ կոչիս Պետրոս*, Tu quidem vocaris Petrus. *բայց նա անուանի Յովհաննէս*, Ille tamen nominatur Ioannes. &c,

ARTICVLVS II.

De Concordantia Adiectiui cum Substantiuo.

SEcundam concordantiam dixi esse Adiectiui cum Substantiuo, quia nullum Adiectiuum ponitur in compositione, quod non habeat suum Substantituum Actu, vel Potentia; cum quo & debet concordari, vbique & semper numero & casu.

☞ Actu vt *խորան բանին Հօր բարձրելոյ*, Tabernaculum Verbi Patris excelsi. *՚Ի ձեռն Թագաւորի անօրինի, և չարի*; In manu Regis iniqui & mali. *Ծագումն արեւու լուսոյն ճշմարտի*, Ortus Solis luminis veri. *գանձիդ ծածկելոյ գտող զիս արա՛*, Thesauri tui absconditi inuentorem me fac. *Նմանէ արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ՚ի ծով*, Simile est Regnum Cœlorum reti misso in Mare. *եւ հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում*, Et placitus ero veritati tuæ. *Մտանելով ՚ի վերին Երուսաղէմ ՚ի յառագաստն անապականն*, Intrando in supernam Ierusalem in thalamum incorruptibilem. *եւ հոգւովն վերանայր ՚ի կամարս լուսեղէնս*, Et anima sua scandebat in fornices lucidos. *Որ բարեպաշտութեամբ հիմնեաց զեկեղեցին սուրբ*, Qui pietate fundauit Ecclesiam sanctam. *Որք արբուցին տրտմեցելոց որդւոցն Ադամայ զբաժակն ուրախարար*, Qui potare fecerunt tristibus filijs Adæ Calicem lætificum. *՚Ի տաճարաց փղոսկրէից ուստի ուրախարարին զքեզ դստերք Թագաւորաց*, Ex Templis eburneis vnde lætificarunt te filię Regum. *Որ՚ի զօրաց հոգեղինաց երգաբանեցեալ տիրուհի*. Quæ ab exercitibus spiritualibus laudata Domina. *Որ երկրպագումբք*

*զնորին_*

ընտրեցելովք, լուսաւորչօքն աշխարհի, Qui duobus electis illuminatoribus mundi. Սաղմոսիւք և օրհնութեամբ և երգովք հոգևորօք, Psalmis, & benedictionibus, & Canticis spiritualibus. Եւ ցնծասցէ հոգի իմ ա̄յ փրկչաւ իմով, Et exultabit anima mea Deo Redempt ore meo. Որք խօսեցան հոգւովդ սրբով, Qui locuti sunt Spiritu Sancto. Դռօքն փակեցելովք երևեալ յս̄, Ianuis clausis apparens Iesus. ՚Ի սրբութե̄ քում բարեբանեմք զքեզ, In Sanctitate tua benedicimus tibi. ՚Ի տաճարիդ մաքրեցելոյ, In templo tuò purificato, &c.

Potentia verò, vt քանզի տարաւ զանտանելին յարգանդին, Quoniam portauit in portabile illud in vtero, id est Inportabile Verbum. Զկարօտեալսն լցեր հացիւ, Egentes impleuit pane, id est Egentes homines. Մայր եղեր վերաձգողին, Mater fuisti supremi Conditoris, id est Dei. ՚Յանբանից մսուրս եդար թագաւոր փառաց, In irrationalium præsepio positus es Rex gloriæ, id est Irrationalium animalium. Անմարմնոց վերնոց թագաւոր յաւիտենից, Incorporeorum Supernorum Rex sæculorum, id est incorporeorum Angelorum. Որ ՚ի քառակերպեցն երեքսրբենիւ ձայնիւ, Qui ex quatriformis trisagica voce, id est, Ex quatriformis Seraphim. Բարձրացուցէք զբազմեալն ՚ի վե̄ր խաչին, Exaltate discumbentem supra Crucem, id est Discumbentem Iesum. &c.

Dixi superiùs Adiectiuum debere concordari cum Substantiuo semper & vbique, id est Non tantùm cùm sequitur illud. Sed etiam cùm præcedit, vt Ցնծացէք որդիք մարդկան այսօր ծննդեամբ սրբուհւոյ կուսին, Exultate filij hominum hodie Natiuitate Sanctæ Virginis. Որ զէութի̄ անճառելոյ միածնին, Qui essentiam ineffabilis Vnigeniti. Խոստովանիմք առաջի ա̄յ և սրբուհւոյ ա̄ծածնին, Confitemur coram Deo, & San-

& Sancta Dei Genitrice. *Ըստ հրամանի սրբոց քոց պատուիրանաց*, Secnndùm præceptum Sanctorum tuorum mandatorum. *Ծարաւելոյ բնութեն ետուր 'ի յարբումն*, Sitienti naturæ nostræ dedisti in potum, *'Ի քերովբէական հանգչէիր յաթոռ*, In cherubinea quiescebas sede. *Որ զհայրածինն բղխեցեր զծաղիկ*, Quæ à Patre natum eructasti florem. *Տեսանեմ զսոսկալի զհրաշալի խորհուրդ յայտնեցեալ*; Video tremendum mirandum mysterium manifestatum. *Զմաքրական մարմին աստուածածին կուսին*; Mundum Corpus Dei Genitricis Virginis. *'Ի յընտրեցելոց աշակերտաց*, Ex electis discipulis. *Որ այսօր մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն*, Qui hodie incarnatus est ex Sancta Virgine. *Մերով բնութեամբ մեռանի*, Nostra natura moritur. *Միով բնութեամբ աստուածութի*; Vna natura Deitas. *'Ի յերկրորդում աւուր սկզբանն*, In secunda die principij, & alia multa, vti videre licet in libris Armenicis.

Concordari etiam debent Adiectiua cum Substantiuis simul coniunctis, vt *Նմանիք են միմեանց ցորեանն եւ գարին* similia sunt inuicem Frumentum, & Hordeum. *Հանգէտք են իրերաց արեգակն եւ լուսին*, Æquales sunt inuicem Sol, & Luna. *Սրբոց առաքելոցն Պետրոսի, եւ Պօղոսի*; Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli. *Երագոյնք են 'ի թռչման ծիծեռն եւ արծիւն*, Veloces sunt in volatu Hirundo, & Aquila. &c.

ARTICVLVS III.

De Concordantia Relatiui cum Antecedente.

TErtiam Concordantiam dixi esse Relatiui cum Antecedente, quia omnē Relatiuum habet suum Anteceedens

dens, cum quo debet concordari semper in numero, vt *Երանեալ է այր, որ ոչ գնաց 'ի խորհուրդս ամբարշտաց*, Beatus vir, qui non abijt in consilijs impiorum. *Երանեալ է այր, որ համբերիցէ փորձանաց*, Beatus vir, qui suffert tentationes. *Նախասարկաւագ և առաջին մարտիրոս, որ 'ի Քէ պսակեցար* Protodiaconus, & primus Martyr, qui à Christo fuisti coronatus. *Զսբ հոգին փառաւորելով, որ վերահանգոյց զամենեսեան*, Sanctum Spiritum glorificando, qui requiescere fecit omnes. *Իսկապէս Բանն ած միացաւ 'ի մարմնի, անփոփոխ գոյով 'յէութէ, որում եղեն ականատեսք որդիքն որոտման.* Reuera Verbum Deus vnitum fuit corpori immutabili essentia, quem aspexerunt filij tonitrus. *Բանդ անըմբռնելի, զոր 'ի մարմնի շօշափեցին որդիքն որոտման* Verbum incomprehensibile, quòd in corpore tetigerũt filij tonitrus. *Հրեշտակք երկնից փափաքեն հանդիսի կատարման սոցա, որք 'ի մահուն իւրեանց կենդանացան*, Angeli Cœlorũ desiderant complementum solemnitatis istorum, qui in morte sua vixerunt. *Պարծանք հաւատոյ սրբոց ճգնաւորաց, որք զմարմինս իւրեանց 'ի քեզ պատարագեցին*, Glorificatio fidei Sanctorum Anachoretarum, qui corpora sua pro te sacrificarunt. *Ճգնաւորք ճշմարիտք և վկայք քի, որք զչարչարանս և զմահ 'յանձն առեք*, Anachoretæ veri & testes Christi, qui passionem & mortem suscepistis.

Sed sciendum est primò, aliquando Relatiuum præponi Antecedenti, vt *Որ հարցն մերոց ած փառաւորեցար յաւիտեան*, Qui Patrum Nostrorum Deus glorificatus es in æternum. *Որ 'ի լերինն այլակերպեցեալ ցուցեր զած ային քո զօրութն. զքեզ բարեբանեմք իմանալի լոյս*, Qui in monte transfiguratus ostendisti diuinam tuam potentiam, te benedicimus ò Lux intelligibilis. *Որ թողութեանց ես տուօղ ած*, Qui remissio-

missionum dator es Deus. Որ լուսաւոր ես աշխարհաց քս̃ ած· Qui es illuminator orbis Christe Deus. Որք սիրողք էք արարչին արարածոց քի, ովք սուրբ առաքեալք, Qui amatores estis Conditoris creaturarum Christi, ò Sancti Apostoli. Որք զաւ՚ի քս̃ չարչարանս յանձնառուեալք համբերեցիք ով ած-ասէրք հայրապետք, Qui pro Christo passiones suscipientes sustulistis, ò amatores Dei Pontifices,

Sciendum est secundò, aliquando Relatiuum poni actu, & Antecedens subintelligi, vt Որք եկեալք եմք ՚ի պատուել զյիշատակ սրբոց վկայիցն. Qui venimus honorare commemorationem Sanctorum testium, id est Nos qui venimus. Որք զանձինս իւրեանց քեզ հայր ընծայեցին. Qui personas suas tibi Pater obtulerunt, id est Martyres. Որք զհանդէս նահատակութե առ բռնաւորս ցուցին. Qui agonem certaminis apud tyrannos ostenderunt, id est Martyres. Որք ՚ի մարտի անօրինացն յաղթեցին արիաբար թշնամւոյն, Qui in certamine iniquorum vicerunt fortiter inimicum, id est Martyres. Որք վ̃ն քո զկեանս իւրեանց փոխանակեցին. Qui pro te vitam suam commutauerunt, id est Martyres. Զորս առեալ ՚ի ծովակէն արարեր որսորդս մարդկան. Quos accipiens è mari fecisti venatores hominum, id est Apostolos. Որոց հրամայեցեր հոտ անուշ լինել ընդ ամե երկիր· Quibus iussisti odorem suauem esse per Orbem, id est Apostolis. Որոց խոստացար նստել ՚յաթոռ դատաստանին. Quibus promisisti sedere in sede Iudiciali, id est Apostolis. Զորս ըստ պատկերին քում ստեղծեր. Quos ad imaginem tuam creasti, id est Homines. In his tamen omnibus Relatiuum absolutè sumptum concordat cum Antecedente subintellecto etiam in casu vti videtur in exemplis allatis.

Scien-

Sciendum est tertiò, Pronomina hæc Demonstratiua. այս, այդ, այն, սա, դա, նա, aliquando vsurpari tamquam Relatiua, vt Էր Անդրէաս եղբայր սիմոնի վիմի, մի՛ յերկուց անտի, որք լուեալն ՚ի Յովհաննէ և գնացեալն զհետ նորա, գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զսիմոն և ասէ՝ գտաք զՄեսիայն, որ թարգմանի Քս, ածէ սա զնա առ Յս. Erat Andreas frater Simonis Petri, vnus ex duobus illis, qui audierunt à Ioanne, & secuti sunt eum. Inuenit iste primo fratrem suum Simonem & dicit illi, inuenimus Messiam, qui interpretatur Christus; iste duxit illum ad Iesum. In hoc verbo bis Սա refert in mentem Andream. Եւ ես ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց ՚ինձ, յոր վերայ տեսանիցես զհոգին, զի իջանիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ հոգւովն սրբով. Et ego nesciebam illum, sed qui misit me baptizare aqua, ille dixit mihi, super quem videris spiritum, quia descendet, & requiescet supra illum, ille est qui baptizat Spiritu Sancto. In verbo hoc primum Նա refert in mentem Deum, secundum verò Iesum. &c.

ARTICVLVS IV.

De Concordantia Responsionis cum Interrogatione.

QVartam Concordantiam dixi esse Responsionis cum Interrogatione, quia omnis Responsio qualiscumque sit ea pars Orationis, debet concordari cum Interrogatione, non tantùm casu, sed, & rei conuenientia, vt Ո՛վ է նա; Quis est ille. Պատասխանի, Յս, Respondetur Iesus. Ո՛յր է որդի, Cuius est filius? Մարիամու, Mariæ. Ո՛ւմ երկրպագանեն ուղղափառք. Quem adorant Catholici? Քն, Christum.

stum. Առ ո՞ դիմես ջանիւ, Ad quem tendis conatu? Առ Քս, Ad Christum. Զո՞ խնդրես, Quem quæris? զՔս, Christum. Յումմէ լուար զբանդ, A quo audisti verbum istud? 'ի Քսէ, A Christo. Զումմէ խօսիս դու; De quo loqueris tu? զՔսէ; De Christo. Իւ կեաս դու, Quo viuis tu? Քսիւ, Christo. Զի՞ փարիս, Quem amplecteris? զՔս, Christum. Յումմ կայանայ յոյսն հաւատացելոց, In quo consistit spes fidelium? 'ի Քս Յս In Christo Iesu. Ո՞յք են սոքա, Quinam sunt isti? Ուղղափառք, Catholici. Ո՞յր են որդիք, Cuiusnam sunt filij? Կաթուղիկէ եկեղեցւոյ, Catholicæ Ecclesiæ. Յո՞ փութան, Quo pergunt? 'յերկինս, Ad Cœlum. Զո՞ խնդրեն, Quem quærunt? զհեղինակն կենաց, Auctorem vitæ. Յումմէ են պսակելոց, A quo sunt coronandi? 'ի Քսէ, A Christo. Զորմէ ճառեն մարգարեք, De quo narrant Prophetæ? զգալստենէն Քի, De aduentu Christi. Որովք պահպանին մարդիկ 'յաշխարհի; Quibus custodiuntur homines in mundo? Հրեշտակօք պահապանօք, Angelis Custodibus. Որո՞վք շուրջ են բանակք հրեշտակաց. Quorum sunt in circuitu agmina Angelorum? Երկիւղածովք, իւրովք, Timentium eum. &c.

Et quidem in his exemplis allatis Responsio concordat cum Interrogatione etiam in numero, tamen hoc est per accidens; cùm sæpissimè Interrogationi singulari numero plurali respondeatur, vt Ո՞յր է տունս այս, Cuius est domus hæc? Իշխանաց, Principum. Յո՞ գնաս 'յամբաստանութիւն, Quo is ad accusationem? Առ դատաւորս, Ad Iudices. Զո՞ առաքեցեր 'ի հարսանիս, Quem misisti ad nuptias? զմանկունս եւ զընտանիս, Pueros, & Domesticos. &c.

Dixi superiùs, quòd Responsio debeat concordari cum Interrogatione etiam rei conuenientia, nam si aliquis inter-

roget

roget զի՞նչ է այս, Quid est hoc? Respondendum est Nomine Substantiuo, մարդ, Homo. ձի, Equus. քար, Lapis. ծառ, Arbor. &c. Et si quis interroget, Որպիսի ինչ է այս, Quale est hoc? Respondendum est accidentali nomine, այսպիսի, Tale. բանաւական, Rationale. անբան, Irrationale. ծանր, Graue. բարձր, Altum. &c.

Si quis interroget, Որքան է, Quantum est? Respondendum est, այսքան է, Tantum est. շատ է, Multum est. սակաւ է, Parum est. երկայն է, Longum est. կարճ է, Breue est. &c.

Et si quis interroget, Որչափ է, Cuius mensuræ est? Respondendum est. այսչափ է, Huius mensuræ est. մի կանգնոյ է, Vnius cubiti est, երկու կանգնոյն է, Duorum cubitorum est. մի թզաչափ է Vnius palmæ est. մի քոռ է, Vnius cori est. մի գրուան, Vnius modij. մի մար, Vnius cadi. &c.

Sic etiam interrogationi, քանի՞, Quot? Respondetur, մի Vnum. երկու, Duo. երեք, Tria. &c.

Interrogationi, Ո՞ւր, Vbi? Respondetur, աստ, Hic. անդ, Illic. ամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. 'ի տան, Domi. 'ի քաղաքի, In Ciuitate. յեկեղեցւոջ, In Ecclesia. &c.

Interrogationi, Ուստի, Vnde? Respondetur, աստի, Hinc. անտի, Illinc. 'ի տանէն, E domo. յերկնից, De Cœlo. 'ի շուկայէ, Ex foro. &c.

Interrogationi, Ու՞ր Quo? Respondetur, այսր, Huc. այդր, Istuc. անդր, Illuc. 'ի տուն, Domum. 'ի քաղաքն In ciuitatem. 'ի վեր, Sursum. 'ի վայր, Deorsum &c.

Interrogationi, ընդ որ, Qua? Respondetur, ընդ այսր, Hac. ընդ այդր, Istac. ընդ այնր, Illac. ընդ ծով, Per Mare. ընդ ցամաք, Per Terram. ընդ տունն Per Domum. &c.

Interrogationi, երբ, vel յորժամ, Quando? Respondetur, այժմ, Nunc. արդ, Iam. այսօր, Hodie. ընդ երեկոյս, Ad vesperas. &c.

Interrogationi, որքանոյ, Quanti? Respondetur. շատի, Multi. սակաւու, Parui. փոքու, Pauci. տասնուհնգ դահեկանի, Decem denariorum. միոյ դեկանի, Vnius aurei. &c.

Interrogationi, Ուստեցի, Cuias? Respondetur, Հռոմայեցի, Romanus. Կապադովկացի, Capadocensis. Գաղղիացի, Gallus. &c.

Interrogationi, քանապատիկ, Quotuplex? Respondetur, երկպատիկ, Duplex, եռապատիկ, Triplex. քառապատիկ, Quadruplex, &c.

Interrogationi, որքանական, Quantulum? Respondetur, միական, երկական, եռական, հնգական, &c.

Interrogationi, քանիցս, Quoties? Respondetur, երկիցս, Bis. երիցս, Ter. քառիցս, Quater. հնգիցս, Quinter. &c.

Interrogationi, քանամեան, Quotannis? Respondetur, երկամեան, Biennis. եռամեան, Triennis. &c.

Interrogationi, քանօրեայ, Quot diebus? Respondetur, միօրեայ, Vnius diei. երկօրեայ, Biduanus. եռօրեայ, Triduanus. &c.

Interrogationi, քանամսեայ, Quot mensibus? Respondetur. միամսեայ, Vnius mensis. երկամսեայ, Bimestris. եռամսեայ, Trimestris. &c.

Interrogationi, քանեկորդ, Quotus? Respondetur, առաջին, Primus. երկրորդ, Secundus. երրորդ, Tertius. &c.

AR-

ARTICVLVS V.

De Constructione Nominum Substantiuorum, & Adiectiuorum.

NOmina Substantiua, vel Adiectiua numquam connectuntur simul eodem casu, nisi habeant inter se coniunctionem quamdam, aut vnum sit manifestatiuum alterius. Coniunctione, vt բնութիւն և անձն; Natura, & persona. բնութեան և անձին. Naturæ, & personæ. ցբնութիւն և ցանձն; Ad naturam, & ad personam. զբնութիւն և զանձն, Naturam, & personam. ի բնութենէ և յանձնէ, A natura, & à persona. բնութեամբ և անձամբ, Natura, & persona. ի բնութեան և յանձին; In natura, & in persona. &c.

Ցուրտ և խոնաւ, Frigidum, & humidum. ցրտոյ և խոնաւոյ, Frigidi, & humidi, ցցուրտ և ցխոնաւ, Ad frigidum, & ad humidum. զցուրտ և զխոնաւ, Frigidum, & humidum, ի ցրտոյ և ի խոնաւոյ, A frigido, & ab humido. ցրտով և խոնաւով, Frigido, & humido. ի ցրտում, և ի խոնաւում, In frigido, & in humido. &c.

Vnum alterius manifestatiuum, vt Սիմոն Պետրոս, Simon Petrus. Սիմոնի Պետրոսի; Simonis Petri. ցՍիմոն Պետրոս; Ad Simonem Petrum. զՍիմոն Պետրոս, Simonem Petrum. ի Սիմոնէ Պետրոսէ, A Simone Petro. Սիմոնիւ Պետրոսիւ; Simone Petro. &c.

Քաղցր բարեխառն, Dulcis temperatus. քաղցրի բարեխառնի, Dulcis temperati. ցքաղցր բարեխառն, Ad dulcem temperatum. զքաղցր բարեխառն, Dulcem temperatum. ի քաղցրէ բարեխառնէ; A dulci temperato. քաղցրով բարեխառնով,

խառնամբք, Dulci temperato. 'ի քաղցրեր բարեխառնէն, In dulci temperato. &c.

Ex dictis sequitur, quòd Nomina Substantiua, vel Adiectiua possint connecti simul in diuerso casu sine vlla coniunctione, vt անձին զանազանութիւն, Personæ differentia. բնութե սահմանն, Naturæ definitio. խառն 'կարմրոյ, Mixtus rubicundo. լի մեծամեծօք ձկամբք, Plenus magnis piscibus. նման հրեղինաց, Simile igneis. հանգոյն հրեշտակաց, Æquale Angelis. &c.

Sed sciendum est huiusmodi Nomina coniuncta si declinanda sint, declinari Nominatiuum, vt ձուկն ծովու, Piscis Maris. ձկան ծովու, Piscis Maris. 'ցձուկն ծովու, Ad Piscem Maris. զձուկն ծովու, Piscem Maris; 'ի ձկանէ ծովու A Pisce Maris. ձկամբ ծովու, Pisce Maris. 'ի ձկան ծովու, In Pisce Maris. Հանգոյն նմին, Æqualis illi. հանգունի նմին, Æqualis illi. զհանգոյն նմին, Æqualem illi. 'ի հանգունէ նմին, Ab Æquali illi. &c.

ARTICVLVS VI.

De Constructione Adiectiuorum.

NOmina Adiectiua diuersos casus postulantia sequuntur ferè mores Verborum suorum, ex quibus ipsa orta sunt. Nam Adiectiua hæc, տեղեակ, Eruditus. անտեղեակ, Ineruditus. հաւասար, Æqualis. անհաւասար, Inæqualis. հանգէտ, Æqualis. անհանգէտ, Inæqualis. արժանի, Dignus. անարժան, Indignus. պարտական, Reus. հակառակ, Contrarius. Թշնամի, Inimicus. բարեկամ, Amicus. հմուտ, Peritus. անհմուտ, Imperitus. նման, Similis. աննման, Dissimilis,

similis. օգտակար, Vtilis. անօգուտ, Inutilis. վնասակար, Nociuus. անվնաս, Innocuus., պատշաճ, Conueniens. անպատշաճ, Inconueniens. պատեհ, Licitus. անպատեհ, Illicitus. համեմատ, Proportionalis. անհամեմատ, Improportionalis. շահաւոր, Proficuus. անշահ, Improficuus. բարի, Bonum. չար, Malum. վայելուչ, Decens. անվայել, Dedecens. համաձայն, Concors. անհամաձայն, Discors. պիտանի, Vsualis, vel Commodus. անպէտ, Non vsualis, vel Incommodus. հարկաւոր, Necessarius. անհարկաւոր, Non necessarius; & alia multa tàm Nomina, quàm Participia desinentia in օղ, & եալ, postulant Datiuum absolutum, vt տեղեակ գրոց, Eruditus scripturis. անտեղեակ գիտութԷ, Ineruditus scientia. հաւասար հրեշտակաց, Æqualis Angelis. անհաւասար մարդկան, Inæqualis hominibus. &c. quia & Verba eorum poscunt eundem Casum, vt տեղեկացաւ գրոց, Eruditus fuit scripturis. հաւասարեցաւ իմաստնոց, Æquiualuit Sapientibus. &c.

Adiectiua hæc, ամբարձեալ, Ascendens. իջեալ, Descendens. ելեալ, Egrediens. վերացեալ, Scandens. մերձեցեալ, Accedens. դիմօղ, Tendens. ճեպօղ, Pergens. եկօղ, Veniens, գնացօղ, Iens, & alia multa postulant Datiuum cum Præpositione, vt ամբարձեալն՚յերկինս, Ascendens ille ad Cœlos. իջեալն՚ի դժոխս, Descendens ille ad inferos, &c. quia, & horum Verba regũt eundem Casum, vt ամբարձաւ՚յերկինս, Ascendit in Cœlum. էջ՚ի դժոխս, Descendit ad inferos. &c.

Adiectiua hæc, զուրկ, Priuatus. մերկ, Nudus. դատարկ, Vacuus. Թափուր, Vacuus. ունայն, Inanis. ատելի, Odibilis. պատուելի, Honorabilis. հեռի, Remotus. անպարտ, Indebitus. տարբեր, Differens. անտարբեր, Indifferens. տա

բաժանյն ; Dissonus. զանազան, Varius. անզանազան; Non varius. օտար, Alienus. անմասն, Expers. մեկնեցեալ, Separatus, & alia multa, tàm Nomina, quàm Participia desinentia in եցեալ, & լի, postulant Ablatiuum, vt զուրկ 'ի շնորհէ, Priuatus gratia. մերկ 'ի զգեստուց, Nudus vestimentis, &c. quia, & Verba eorum eundem poscunt Casum; vt զրկեցաւ 'ի շնորհէ, Priuatus fuit gratia. մերկացաւ 'ի զգեստուց, Nudatus fuit vestimentis. &c.

Adiectiua hæc, Պատմեցեալ, Narratus. գոհացող, Gratias agens. ընձեռօղ, Tractans. պատմօղ, Narrans. տրտնջօղ, Murmurans. խօսեցեալ, Dictus. արկօղ, Jacens, & alia multa postulant Narratiuum, vt Պատմեցեալն զնմանէ, Narratum de illo. գոհացօղն զայ, Gratias agens Deo, &c. quia & horum Verba regunt eundem Casum, vt Պատմեաց զնմանէ, Narrauit de illo. գոհացաւ զայ, Gratias egit Deo, &c.

Adiectiua hæc, փարթամ, Locuples. հարուստ, Diues. խոն, Refertus. լի, Plenus. պարարտ, Pinguis. գեղեցիկ, Pulcher. սբ, Sanctus. պիղծ, Spurcus. աղքատ, Pauper. տկար, Infirmus, vel Debilis. հզօր, Fortis. կարօղ, Potens. զուարթ, Hilaris. ուրախ, Lætus. տրտում, Tristis. տգեղ, Deformis. սուր, Acutus. բութ, Obtusus. առողջ, Sanus. արթուն, Vigil. անպակաս, Sine defectu. ամբողջ, Integer. անբիծ, Immaculatus. մաքուր, Purus. պիղծ, Abhorrendus. վատթար, Prauus, & alia multa tàm Nomina, quàm Participia postulant Instrumentalem Casum, vt փարթամ ընչիւք, Locuples Opibus. լի իմաստութեամբ, Plenus sapientia, &c. quia & horum Verba eundem exigunt Casum, vt փարթամացաւ ընչիւք, Locuples fuit opibus. լցաւ շնորհիւ, Impletus fuit gratia, &c.

Adie-

Adiectiua hæc, *շրջող*, Circumiens. *ծիծաղող*, Ridens, *փարեալ*, Amplectens. *անցեալ*, Tranſiens. *զանցառուեալ*. Negligens. *խանդաղատեցեալ*, Delectatus, & alia multa poſtulant Circumlatiuum, vt *շրջողն զաշխարհաւ*, Circumiens mundum. *ծիծաղողն զբանիւք*, Ridens verba, quia & horum Verba regunt eundem Caſum, vt *շրջեցաւ զաշխարհաւ*, Circuiuit mundum. *ծիծաղեցաւ զբանիւք*, Riſit verba, &c.

Adiectiua hæc, *բնակող*, Habitans. *նստող*, Sedens. *բազմող*, Diſcumbens. *դեգերեալն*, Degens. *օթեալն*, Commoratus, & alia ſimilia poſtulant Commoratiuum, vt *բնակողն ՚ի տան*, Habitans domi. *նստեալն ՚յաթոռի*, Sedens in ſede, &c. quia & Verba iſtorum regent eundem Caſum, vt *բնակեցաւ ՚ի տան*, Habitauit domi. *նստաւ ՚յաթոռի*, Sedit in ſede, &c.

Excipiuntnr tamen ab regula prædicta quædam Adiectiua, quæ poſtulant Gentiuum, cùm eorum verba regant Accuſatiuum, talia ſunt, *արարիչ*, Factor. *պահապան*, Cuſtos. *ստեղծող*, Creans. *սիրող*, Amans. *ատիչ*, Odiens. *խնամող*, Protegens. *փրկիչ*, Redemptor. *կեցուցիչ*, Saluator & alia multa ſ.tàm Nomina, quàm Participia deſinentia in *ող*, vt *արարիչ երկնի*, Factor Cœli. *պահապանք աշխարհի*, Cuſtodes mundi. *ստեղծող սրտից*, Creator cordium. *սիրող բարեաց*, Amator bonorum. *ատիչ չարաց*, Odiens malos, &c.

AR-

ARTICVLVS VII.

De Conſtructione Comparatiui, & Superlatiui.

COmparatiuorum duplex eſt ſpecies, quædam ex ijs dicuntur բաղդատականք յատուկք, id eſt Comparatiua propria, vt պարարտագոյն, Pinguior. հզօրագոյն, Fortior. իմաստնագոյն, Sapientior. գեղեցկագոյն, Pulchrior. ջերմագոյն, Calidior, & alia eodem modo deſinentia.

Quædam verò dicuntur բաղդատականք, անյատուկք, id eſt Comparatiua impropria, vt պարարտ, Pinguis. հզօր, Fortis. իմաստուն, Sapiens. գեղեցիկ, Pulcher. պայծառ, Candidus. առաւել, Plùs. նուազ, Minùs. պակաս, Deficiens. մեծ, Magnus. փոքր, Paruus. լաւ, Egregius. բարի Bonus. վատ, Prauus. չար, Malus. հեզ, Mitis. գոռոզ, Tyrannus. ցածուն, Infimus. հպարտ, Superbus. խոնարհ, Humilis. հնազանդ, Obediens. բիրտ, Rudis. սոպր, Fragoſus. հատու, Secans. սուր, Acutus. ուշիմ, Ingenioſus. աստուածէնի, Pius. վատթար, Pràuus. ահեղ, Formidabilis. կարօղ, Potens. մտացի, Ingenioſus, vel Pollens mente. դաժան, Seuerus. խիստ, Durus. անմիտ, Amens. աշխատաւոր, Laboroſus. ագահ, Auarus. ծոյլ, Piger. բղջախոհ, Luxurioſus. սնապարծ, Iactans, &c.

Hæc omnia Comparatiua tàm primæ, quàm ſecundæ ſpeciei poſtulant Accuſatiuum Caſum mediante præpoſitione քան, Quam, vt պարարտագոյն քան զխոզս, Pinguior Porcis, vel Quàm Porci. հզօրագոյն քան զառիւծս, Fortior Leonibus, vel Quàm Leones. իմաստնագոյն քան զորդիս լուսոյ, Sapientior filijs lucis, vel Quàm filij lucis. գեղեցկագոյն քան զլուսինն,

զլուսինն, Pulchrior Luna, vel Quàm Luna. ջերմագոյն քան զհուր, Calidior igne, vel Quàm ignis. չարագոյն քան զդեւս, Peior Dæmonibus, vel Quàm Dæmones. պայծառագոյն քան զձիւն, Candidior niue, vel Quàm nix. &c.

Sic հզօր քան զառիւծ, Fortior Leone, vel Quàm Leo. փոքր քան զհրեշտակս, Minor Angelis, vel Quàm Angeli. միամիտ քան զաղաւնի, Simplicior Columba, vel Quàm Columba. &c.

Possunt etiam aliquando vsurpari cum Ablatiuo, vel cum Genitiuo, vt պարարտագոյնն 'ի նոցունց, Pinguior ex illis, vel պարարտագոյնն նոցին, Pinguior illorum. հզօրագոյնն 'յառիւծուց, Fortior ex Leonibus, vel հզօրագոյնն առիւծուց, Fortior Leonum. իմաստնագոյնն 'ի փիլիսոփայից, Sapientior ex Philosophis, vel իմաստնագոյնն փիլիսոփայից, Sapientior Philosophorum. &c.

Sic հզօրն 'ի նոցանէ, կամ նոցին, Fortior ex illis, vel Illorum. իմաստունն 'ի մարդկանէ, vel մարդկան, Sapientior ex Hominibus, vel Hominum. ուժեղն 'յերիվարաց, vel երիվարաց, Vigorosior ex Equis, vel Equorum, &c.

Superlatiua aliquando vsurpantur cum Genitiuo, vt պարարտագունեղն նոցին, Pinguissimus illorum. հզօրագունեղն առիւծուց, Fortissimus Leonum. իմաստնագունեղն փիլիսոփայից, Sapientissimus Philosophorum. &c.

Aliquando verò vsurpantur cum Commoratiuo, vt պարարտագունեղն 'ի խոզս, vel 'ի մէջ խոզից, Pinguissimus inter Porcos. հզօրագունեղն 'ի յառիւծս, vel 'ի մէջ առիւծուց, Fortissimus inter Leones. իմաստնագունեղն 'ի փիլիսոփայս, vel 'ի մէջ փիլիսոփայից, Sapientissimus inter Philosophos. լուսաւորագունեղն 'յաստեղս, vel 'ի մէջ աստեղաց, Lucidissima inter Stellas. &c.

ARTICVLVS VIII.

De Constructione Verborum vnicum casum postulantium.

VErba hæc եմ, Sum. լինիմ, Existo. եղանիմ, Fio. մնամ, Maneo, poscunt vtrinque Nominatiuum, vt Ես եմ Տէր Աստուած քո, Ego sum Dominus Deus tuus. Ես լինիմ թագաւոր, Ego existo Rex. դու եղանիս հզօր, Tu fis fortis. Ես մնամ տկար, Ego maneo infirmus. դու մնաս առողջ, Tu manes sanus. &c.

Verba hæc նեղանամ, Irascor. դժուարանամ, Irascor. բարկանամ, Irascor. վշտանամ, Irascor. աշակերտանամ, Discipulus fio. ընդդիմանամ, Obsto. երկրպագեմ, Adoro. թագաւորեմ, Regno. ժամանեմ, Peruenio. կարօտիմ, Egeo. իշխեմ, Impero. ծառայեմ, Seruio. մեղանչեմ, Pecco. համբերեմ, Suffero. ողորմիմ, Misereor. ներեմ, Indulgeo. հակառակիմ, Aduersor. ակնունիմ, Expecto. հաճոյանամ, Placeo. հետևիմ, Sequor. հանդիպիմ, Occurro. նմանիմ, Assimilor. հանդիտանամ, Æquiualeo. անսամ, Exaudio. վնասեմ, Noceo. տիրեմ, Dominor. ցանկամ, Cupio. տենչամ, Concupisco փափագեմ, Desidero. ըղձամ, Desidero. օգնեմ, Iuuo. ըմբերեմ, Suffero. հնազանդիմ, Obedio. հպատակիմ, Me submitto. հաւատամ, Credo. սպասեմ, Expecto. խոնարհիմ, Humilior. հաւասարիմ, Æquiualeo, տեղեկանամ, Erudior. vel Sciscitor. արժանանամ, Dignus fio. սաստեմ, Increpo. նուազանամ, Minor. հաւանիմ, Consentio; & alia multa regunt Datiuum absolutum, vt բարկանամ քեզ, Irascor tibi. նուազանամ նմա, Minor illi. &c.

Ver-

Verba hæc անկանիմ, Cado: աղաղակեմ, Clamo. առաքեմ, Mitto. գնամ, Eo. դառնամ, Reuertor. իջանեմ, Descendo. ելանեմ, Ascendo. ընկղմիմ, Demergor. թռչիմ, Volo. խնայեմ, Parco. անխնայեմ, Parco. կարդամ, Inuoco. հայիմ, Aspicio. նայիմ, Inspicio. մտանեմ, Intro. յենում, Hæreo. նկատեմ, Considero. սլանամ, Scando. վերանամ, Eleuor. տեղամ, Pluo. ընթանամ, Curro. մերձենամ, Appropinquo. մատչիմ, Accedo. համաձայնիմ, Consentio. միաբանիմ, Conuenio. ձայնակցիմ, Concordor. մասնակցիմ, Participo. հաղորդակցիմ, Communicor. վիճաբանեմ, Disputo. մարտնչիմ, Certo. ամուսնանամ, Nubo. եղբայրանամ, Frater fio. ընկերանամ, Associor. հաշտիմ, Reconcilior. յուսամ, Spero. ապաւինիմ, Confido. հաւատամ, Credo. բարձրանամ, Exaltor. ձեպեմ, Pergo. փութամ, Festino. երթամ, Eo. սուզիմ, Submergor. ակնարկեմ, Conspicio. զարմանամ, Miror. հակառակիմ, Aduersor. հակաճառեմ, Controuersor; & alia multa postulant Datiuum cum præpositione, vt անկանիմ յերկիր, Cado in terram. աղաղակեմ առ ա̄ծ, Clamo ad Deum, &c.

Verba hæc սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. գրեմ, Scribo. պարսաւեմ, Contemno. վարեմ, Aro. գովեմ, Laudo. արածեմ, Pasco. արհամարհեմ, Despicio. խոտեմ, Confuto. քամահեմ, Vitupero. տեսանեմ, Video. փորձեմ, Tento. հնձեմ, Meto. ընդունիմ, Accepto. առնեմ, Facio. ծնանիմ Pario. խոստովանիմ, Confiteor. դաւանիմ, Profiteor. հաւատամ, Credo. կեցուցանեմ, Saluo. հարկանեմ, Percutio. գլորեմ Deuoluo. փշրեմ, Tundo, vel Imminuo. պատուեմ, Honoro. յարգեմ, Veneror. զգենում, Induor. թողում, Linquo. մաքրեմ, Purgo. սրբեմ, Tergo. զտեմ, Mundo, vel Colo.

ատեմ, Odio habeo. սպանանեմ, Occido. բանամ, Aperio. գոհաբանեմ, Gratias Offero. կատարեմ, Perficio. սահմանեմ, Definio. ճանաչեմ, Cognosco. օրհնեմ, Benedico. բարեբանեմ, Benedico. փառաւորեմ, Glorifico. շինեմ, Struo. քակեմ, Destruo. ուխտեմ, Voueo. ծամեմ, Mastico. կլանեմ, Deglutio. ընթեռնում, Lego; & alia multa, regunt Accusatiuum, vt սիրեմ, զքեզ, Amo te. լուանամ զձեռս, Lauo manus, &c.

Verba hæc զզուիմ, Abhorreo. տաղտկանամ, Tædio afficior. մոլորիմ, Erro. հեռանամ, Declino de via. արտուղեմ Discedo ab recta via. յառնեմ, Surgo. նուազիմ, Imminuor: նուազիմ, Deficio. պատկառիմ, Vereor. ձանձրանամ, Tædio afficior. հրաժարիմ, Abdico. խաւարիմ, Obscuror. բուսանիմ, Germino. դողամ, Tremo. զարթնում, Euigilo, vel Expergefio. փախչիմ, Fugio. թաքչիմ, Latito. երկնչիմ, Timeo. զարհուրիմ, Expaueo. ապստամբեմ, Rebello. հեռանամ, Elongo. Recedo. դադարիմ, Cesso. գարշիմ, Abhorreo. խոտորիմ, Declino de via. պակասիմ, Deficio. մեկուսանամ, Secedo. տարածանում, Aborior, vel Ablactor. արբեմ, Bibo. բաղկանամ, Consisto. առողջանամ, Sanor. զղջամ, Pœniteo. ազատիմ, Liberor. զրկիմ, Priuor. սիրիմ, Amor; & alia multa tàm Neutra, & Deponentia, quàm Passiua postulant Ablatiuum, vt զզուիմ ՚ի մեղաց, Abhorreo à peccatis. մոլորիմ ՚ի ճանապարհէ, Erro à via, &c.

Verba hæc չարաբանեմ, Maleloquor. ամբաստանեմ, Accuso. զբուռն հարկանեմ, Apprehendo. զանցառնեմ, Negligo. գոհանամ, Gratias ago. շնորհակալ լինիմ, Grates exsoluo. խօսիմ, Loquor. պատմեմ Narro. տրտնջեմ, Murmuro. գանգատիմ, Lamentor. խորհիմ, Meditor. լսեմ, Audio:

անփոյթ լինիմ, Sine solicitudine sum, vel Non curo. ընձե-
ռեմ, Tracto ըստունկանեմ, Præuaricor; & alia multa postulant Narratiuum, vt չարաբանեմ զքեզ, Malè loquor de te. ամբաստանեմ զթշնամիս, Accuso inimicos, &c.

Verba hæc զօրանամ, Conualeo, vel Fortifico, vel Fortesco. բազմանամ, Multiplicor. մեծանամ, Grandesco. լիանամ, Satisfio, vel Compleor. փարթամանամ, Locupletor. աճիմ, Cresco. զարգանամ, Proficio ætate. ծերանամ, Reercior. ծանրանամ, Grauesco. զբաղիմ, Occupor. տկարանամ, Infirmor. առողջանամ, Sanor. զարդարիմ, Ornor. սպիտականամ, Candidor, vel Candidus fio. գեղեցկանամ, Pulcher fio. տագնապիմ, Crucior. տոչորիմ, Aresco. փղձկիմ, Contristor, vel Flere volo. պապակիմ, Æstuo. զուարճանամ, Hilaresco. բերկրիմ, Alacer fio. զմայլիմ, Fruor. սնանիմ, Nutrior. աղքատանամ, Pauper fio. շատանամ, Satisfio. յագիմ, Satior. ցրտանամ, Refrigesco. հրճուիմ, Iubileo. պարարտանամ, Pinguesco. իմաստնանամ, Sapiens euado; & alia multa postulant Instrumentalem, vt զօրանամ կերակրօք, Fortificor cibis. բազմանամ զաւակօք, Multiplicor prolibus, &c.

Verba hæc շրջիմ, Ambulo, vel Circumeo. պարառնեմ, Circumdo. անցանեմ, Transeo. պատեմ Cingo. շրջապատեմ Circumcingo. գերազանցեմ, Præcello. ծիծաղիմ, Rideo. փարիմ, Amplector. խանդաղատիմ, Delector. պարսպեմ, Muro circumdo. խայտամ, Exulto. արկեմ, Iacio; & alia multa postulant Circumlatiuum, vt շրջիմ զաշխարհաւ, Circumeo per mundum, vel Circa mundum. պարառնեմ զձեօք, Chorum duco circa vos. անցանեմ զհիւսիսիւ, Transeo per Septentrionem. արկանեմ զինեւ զփիլոնն իմ, Iacio circa me pal-

pallium meum, vel Circumdo me pallio, &c.

Verba hæc բնակեմ, Habito. նստիմ, Sedeo. օթեմ, Diuersor. օթեւանիմ, Dego. բազմիմ, Discumbo. կամ, Sto. զտեղի առնում, Sisto. մնամ, Maneo. կայանամ, Existo. հանգչիմ, Quiesco. ննջեմ, Dormio. քնիմ, Somnum capio. գամ Sum mactu. յամեմ, Moror; & alia multa regunt Commoratiuum, vt բնակեմ 'ի տան, Habito domi. նստիմ 'ի սենեկի, Sedeo in cubiculo. յամեմ 'ի ճանապարհի, Moror in via, &c.

ARTICVLVS IX.

De Constructione Verborum plures casus postulantium.

QVædam ex verbis poscunt Genitiuum post Accusatiuum, & sunt գնեմ, Emo. վաճառեմ, Vendo. համարիմ, Æstimo. վարկեմ, Liceor. վարկանիմ, Æstimo. արժեցուցանեմ, Valorem indico. դատեմ, Iudico. ենթադատանեմ, Discerno. սակարկեմ, Computo, &c. vt գնեաց զայգին հարիւրից դեկանաց, Emit Vineam centum aureis. վաճառեաց զշապիկն երից դրամից, Vendidit indusiũ tribus drachmis. սակաւու համարեաց զնա, Parui æstimauit illud. մեծի, վարկաւ զխօսս իմ, Magni pependit sermonẽ meum, &c.

Quædam postulant Datiuum absolutum post Accusatiuum, & sunt տամ. Do. աւանդեմ, Trado. բաշխեմ, Distribuo. ընծայեմ, Offero. ծանուցանեմ, Notifico. խոստանամ, Promitto, պատուիրեմ, Mando. նախադասեմ, Præpono. նախակարգեմ, Præordino. ետադասեմ, Postpono. ենթադրեմ, Suppono. հրամայեմ, Iubeo. մատուցանեմ, Præsento. քարոզեմ, Prædico. ցուցանեմ, Ostendo. հաւաստեմ,

տեմ, Certifico. ընձեռեմ, Tribuo. յիշեցուցանեմ, Recordari facio. ուխտեմ, Voueo. պատրաստեմ, Paro. երեւեցուցանեմ, Apparere facio. նմանեցուցանեմ, Assimilo. համեմատեմ, Proportiono. հաւասարեմ, Adæquo. արժանացուցանեմ, Dignifico. յայտնեմ, Manifesto. յանձնեմ, Commendo. մեկնեմ, Explico. ստորասեմ, Affirmo. պատարագեմ, Offero, հատուցանեմ, Retribuo. հորդեմ, Dispono. մատնեմ, Trado. ուսուցանեմ, Doceo; & alia multa, vt տամ զայս քեզ, Do hoc tibi. աւանդեմ զայս նմա, Trado hoc illi. բաշխեմ, զինչս իմ աղքատաց, Distribuo res meas pauperibus, &c.

Quædam postulant Datiuum cum præpositione post Accusatiuum, & sunt յղեմ, Mitto. արկանեմ, Iacio առաքեմ, Mitto. համբառնամ, Eleuo. դարձուցանեմ, Verto. ընկենում, Inijcio. ժողովեմ, Congrego. մուծանեմ, Intrare facio. հեղում, Fundo. վերաբերեմ, Refero. վերացուցանեմ, Eleuo. ուղարկեմ, Allego. թռուցանեմ, Volare facio. ՚իջուցանեմ, Descendere facio. խոնարհեցուցանեմ, Humilio. գումարեմ, Aggrego, & alia mu'ta, vt առաքեմ զտարակս առ քեզ, Mitto epistolas ad te. համբառնամ զաչս իմ ՚ի լերինս, Eleuo oculos meos ad montes. արկանեմ զուռկանն ՚ի ծով, Iacio rete in mare, &c.

Quædam postulant Ablatiuum post Accusatiuum, & sunt ազատեմ, Libero. արձակեմ, Soluo. խնդրեմ, Quæro. հայցեմ, Peto. հեռացուցանեմ, Remoueo. մերժեմ, Abigo. թագուցանեմ, Celo. գաղեմ, Abscondo. պահանջեմ, Exigo. հանեմ, Eijcio. լսեմ, Audio. մաղթեմ, Imploro. զարթուցանեմ, Excito. դատարկեմ, Euacuo. առնում, Accipio. յափշտակեմ, Arripio. կեղեքեմ, Deripio. բղխեմ, Eructo.

արտա-

արտաբերեմ, Profero. *ելուզանեմ*, Elicio. *անջատեմ*, Diuido. *բաժանեմ*, Partior. *տարբերեմ*, Differo. *արտաքսեմ*, Expello. *հալածեմ*, Dispello. *ժտեմ*, Flagito. *փրկեմ*, Redimo. *սրբեմ*, Tergo. *մաքրեմ*, Purifico. *քարշեմ*. Traho. *արտահանեմ*, Effero. *արտածեմ*. Educo; & alia multa, vt *ազատեմ զքեզ ՚ի գերութենէ*, Libero te à captiuitate: *արձակեմ զքեզ ՚ի կապանաց*, Soluo te à vinculis, &c.

Quædam postulant Narratiuum post Accusatiuum, & sunt *ճառեմ*, Effor. *ոգեմ*, Aio. *պատմեմ*, Narro. *ասեմ*, Dico. *խորհիմ*, Meditor. *լսեմ*, Audio. *հարցանեմ*, Interrogo. *տեղեկանամ*, Sciscitor. *որոնեմ*, Inquiro, vel Indago. *խօսիմ* Loquor. *համբաւեմ*, Diuulgo, vel Famam spargo. *հրապարակեմ*, Publico. *հռչակեմ*, Celebro. *չարախօսեմ*, Malè loquor; & alia multa, vt *ճառեաց զայս զնմանէ*, Effatus est hoc de illo. *ոգէր զայս զինքենէ*, Aiebat hoc de se ipso, &c.

Quædam postulant Instrumentalem post Accusatiuum, & sunt *այրեմ*, Comburo. *կիզեմ*, Vro. *արբեցուցանեմ*, Inebrio. *կնքեմ*, Sigillo. *դրոշմեմ*, Sigillo, vel Imprimo. *մխիթարեմ*, Consolor. *սփոփեմ*, Conforto. *կտրեմ*, Seco. *հատանեմ*, Amputo. *յագեցուցանեմ*, Saturo. *զովացուցանեմ*, Refrigero. *ապականեմ*, Corrumpo, Abominor. *կապեմ*, Ligo. *պնդեմ*, Stringo. *զարդարեմ*, Orno. *պսակեմ*, Corono. *յարդարեմ*, Apto, vel Dispono. *պճնեմ*, Como. *կերակրեմ*, Cibo. *վշտացուցանեմ*, Fastidio afficio, vel Tribulo. *լնում*, Impleo. *փարթամացուցանեմ*, Locupleto. *սնուցանեմ*, Nutrio. *զարգացուցանեմ*, Educo. *փակեմ*, Claudo. *խցեմ*, Obturo. *խնում*, Cludo. *ջեռուցանեմ*, Calefacio. *ցրտացուցանեմ*, Frigefacio. *շօշափեմ*, Tango, Attracto. *ծամեմ*, Mastico, & alia multa, vt *այրեմ զայս հրով*, Com-

buro

buro hoc igne. արբեցուցանեմ զքեզ գինեաւ, Inebrio te vino. կնքեմ զինքն նշանաւ սրբոյ խաչին, Signo me signo Sanctæ Crucis. &c.

Quædam postulant Circumlatiuum post Accusatiuum, & sunt շրջեցուցանեմ, Circumduco. ծիծաղեցուցանեմ, Ridere facio: խանդաղատեցուցանեմ, Delecto. պատեմ, Circumdo. շրջապատեմ, Circumcingo; & alia quædam, vt շրջեցուցանեմ զքեզ զապարանիւ, Circumduco te per Palatium, vel circum Palatium: ծիծաղեցուցանեմ զգուեհիկս զքեւ, Ridere facio rusticos supra te, &c.

Quædam postulant Commoratiuum post Accusatiuum, & sunt բնակեցուցանեմ, Habitare facio. կացուցանեմ, Constituo. նստուցանեմ, Sedere facio. կայացուցանեմ, Consistere facio. յամեցուցանեմ, Retardo; & alia multa, vt բնակեցուցանէ զաղքատն 'ի տան, Habitare facit pauperem domi, &c.

Quædam plures, & varios postulant Casus, vt հաւատամ քեզ, Credo tibi. հաւատամ 'յա̃ծ, Credo in Deum. հաւատամ զա̃ծ, Credo Deum. լսեմ քեզ, Audio te. լսեմ զայս, Audio hoc. լսեմ 'ի քէն, Audio à te. լսեմ զքէն, Audio de te. ըստունկանեմ զբանդ, Negligo verbum tuum. ըստունկանեմ զնոցունց, Negligo illos. ըստունկանեմ զնոքօք, Negligo illos, &c.

Quædam Verba Impersonalia aliquando pro Nominatiuo habent Verbum Infinitiuum, & postulant Datiuum, vt պարտ է մեզ մտանել 'յայն հանգիստն, Oportet nos intrare in illam quietem. հարկ է ձեզ ամենեցուն մեռանիլ, Necesse est vobis omnibus mori. վայելուչ է քեզ ուսանիլ, Decet te discere. անպատեհ է նմա խօսիլ, Illicitum est illi loqui, vel in-

conueniens. *լաւ է ինձ կեալ 'ի հնազանդութեան*, Melius est mihi viuere in obedientia. *բաւական է քեզ ապրիլ աղքատարէն*, Satis est tibi victitare vt pauper.

Aliquando verò habent suum Nominatiuum, & postulant Datiuum, vt *քեզ վայելէ օրհնութի*, Te decet benedictio. *պիտոյ է ինձ այս*, Opus habeo isto, vel Istius. *ամօթ է ինձ այս*, Pudet me istius, vel Huius. *փոյթ է ինձ այս*, Hoc mei interest, &c.

Aliquando Verba quædem extra consuetudinem postulant Accusatiuum, vt *անդ երկիցեն զերկիւղ*, Illic timebunt timorem. *ընթանալ զճանապարհն իւր*, Currere viam suam. *խնդացին զխնդութիւն մեծ*, Gauisi sunt gaudio magno. *գոչեմ զգոչումն*, Exclamo clamore. *հառաչեաց զհառաչումն* Suspirauit suspirio. *կորեաւ զկորուստն անդառնալի*, Perijt perditione irreuocabili, &c.

ARTICVLVS X.

De Impedimentis casuum.

IMpedimenta Casuum diuersi modè accidere possunt. Aliquando enim pro Casibus requisitis à Verbis Personalibus, ponuntur Verba Infinitiua, & postulando diuersos Casus, impediunt Casum Verbi Personalis, vt *Շնորհեա՛ մեզ մտանել 'յայն հանգիստն*, Concede nobis intrare in illam quietem. *Կամէր մկրտել 'ի ծառայէն իւրմէ*, Volebat baptizari à seruo suo. *'Ի Բեթանիա երթալ 'յանձնառու եր*, In Bethaniam ire suscepisti. *Յարութիւն եկիր առնել բարեկամին քում Ղազարու*, Resurrectionem venisti facere amico tuo Lazaro, &c. In quibus omnibus Casus Verbi potentia tantùm

intel-

intelligitur, vt շնորհեա մեզ զմուտ այնորիկ հանգստեան, Concede nobis introitum illius quietis; & sic in cæteris.

Aliquando pro casibus requisitis à Verbis, ponitur integra quædam Oratio, vt լուր երկին, ունկնդիր եղիր երկիր, զի տէր խօսեցաւ, որդիս ծնայ և բարձրացուցի նորա զիս անարգեցին, Audi Cœlum, & auribus percipe terra, quoniam Dominus locutus est, filios peperi, & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me. Hic impeditur Accusatiuus casus Verbi լուր։ &c.

Եւ նա, ամբարձեալ զաչս իւր առ աշակերտսն ասէր, երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից. Et ille eleuans oculos suos ad Discipulos dicebat. Beati pauperes Spiritu, quoniam illorum est Regnum Cœlorum. Hic impeditur Accusatiuus Casus Verbi ասէր, &c.

Aliquando verò pro Casibus à Verbis requisitis nihil ponitur, vt մի երկնչիր, զի այսուհետեւ զմարդիկ որսայցես ի կեանս, Ne timeas, ex hoc enim homines capies in vitam. Hic tollitur Casus Ablatiuus Verbi երկնչիր, &c. Եւ եղեւ յանկարծակի հնչիւն յերկնից իբրեւ գալստեան սաստիկ հողմոյ եւ ելից զամ տունն յորում նստէին; Et factus est repente sonus de Cœlis tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & repleuit totam domum, in qua sedebant, Hic tollitur Casus Instrumentalis Verbi Ելից, &c.

ARTICVLVS XI.

De Particulis Subiunctiuum Verbum postulantibus.

Particulæ Subiunctiuo modo seruientes sunt, Թէ, Si. եթէ, Si. մինչ, Cùm. զի, vt, զի եթէ, Quòd si. մի, Ne.

յորժամ, Dum. Թերեւս, Forsè. գուցէ, Fortè. գուցէ երբէք, Forsè vmquam. արդեօք, Vtrùm. գուցէ արդեօք, Forsè quidem. միթէ, Numquid, vel An ne. մի՛ գուցէ, Ne forte. ապա թէ; Si autem. իսկ եթէ, Sed si. թէոչ, Nisi. ապա թէոչ, Si autem non. &c. Vt Որում թէ անսայցէք բարւոք առնէք, Quem si auscultetis benè facitis. Եթէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 'ի քուն, Si veniens repentè inueniat vos in somno. Մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ, Dùm non adhuc Gallus cantauerit. Զի մի՛ լուիցէ նա զձայն թովչին, Vt ne ille audiat vocem incantantis. Մի՛ ասիցես 'ի սրտի քում, Ne dicas in corde tuo. Յորժամ գայցես փառօք, Dùm venias cum gloria. Թերեւս իցէ այդպէս, Forse ita sit. Գուցէ ոչ իցէ ճշմարիտ, Fortè non sit verum. Գուցէ երբէք յափշտակիցէ; Forsè vmquam arripiat. Գուցէ արդեօք մեռեալ իցէ, Forse quidem mortuus sit. Միթէ դատաւոր իցես 'ի վերայ մեր, Numquid sis Iudex supra nos. Ապա թէ ոչ դառնայցես 'ի մեղաց Si autem non reuertaris à pecatis. Իսկ եթէ լուիցէք բանից իմոց, Sed si audiatis verba mea. Թէ ոչ տակաւին չուեալ իցէ, Nisi adhuc migrauerit. Արդեօք կարիցէ պատրաստել մեզ հաց, Vtrùm possit parare nobis panem, &c.

Possunt etiam quædam ex his aliquando seruire Indicatiuo, vt Ապա թէոչ դառնայք առ նա, Si autem non conuertimini ad eum. Յորժամ գաս փառօք, Quando venis in gloria, &c.

AR-

ARTICVLVS XII.

De Constructione Præpositionis.

PRæpositionum quædam seruiunt Genitiuo, & sunt [illegible], Subter. [illegible], [illegible], Sub. [illegible], Inter, vel In [illegible], Ab intus [illegible], Extra. [illegible], [illegible], Supra, vel Super. [illegible], [illegible], Post. [illegible], Ante, vel Coram [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Propter. [illegible], Pro. [illegible], A dextris. [illegible], A sinistris. [illegible], Cis, citrà. [illegible], Vltrà [illegible], Post. [illegible], Pone, &c. Vt [illegible] [illegible], Subter Terram. [illegible] [illegible], Sub Sole. [illegible] [illegible], Sub Domo. [illegible] [illegible], In Ciuitate. [illegible] [illegible], Ab intus Vineæ. [illegible] [illegible], Extra Ecclesiam. [illegible] [illegible], Super liminem. [illegible] [illegible], Suprà parietem. [illegible] [illegible], Post Annos. [illegible] [illegible], Post Apostolos. [illegible] [illegible], Ante Deum. [illegible] [illegible], Propter patientiam [illegible] [illegible], Propter amorem. [illegible] [illegible], Propter pulchritudinem. [illegible] [illegible], Pro beneficio, [illegible] [illegible], A dextris excelsi. [illegible] [illegible], A sinistris Regis. [illegible] [illegible], Citrà Mare. [illegible] [illegible], Vltrà Flumen. [illegible] [illegible], Post Christum. [illegible] [illegible], Pone eum. [illegible] [illegible], Propter id. [illegible] [illegible], Videndi causa [illegible] [illegible], Visitationis causa, &c. Hæc Præpositio. [illegible], solet semper postponi, vti videtur in exemplis allatis.

Quædam seruiunt Datiuo Absoluto, & sunt [illegible], Cùm, vel Per. [illegible], Cùm. [illegible], Propè. [illegible], Sine. [illegible]

առանց, Absque. *ըստ*, Secundùm. *յանդիման*. Coram, vel Versùs. *հանդէպ*, Erga, *առ*, Ad, &c. Vt *ընդ քեզ*, Te cum. *Հետ քեզ*, Te cum. *առընթեր նմա*, Propè illum. *Թափց ինձ*, Sine me. *առանց քեզ*, Absque te. *ըստ քեզ*, Secundùm te. *յանդիմանի նմին*, Coram illo. *հանդէպ ինձ* Erga me. *առ քեզ*, Ad te, &c.

Quædam seruiunt Datiuo cum Præpositione, & sunt *հուպ*, Penes. *մօտ*, Iuxtà, vel Secùs. *մերձ*, Propè. *մինչև*, Vsque. *դէպ*, Versùs, vt *հուպ 'ի քաղաքն*, Penes Vrbem. *մօտ 'ի տունն*, Iuxtà Domum. *մինչև 'յայգին*, Vsque ad Vineam. *դէպ 'յարևելս*, Versùs Orientem, &c.

Quædam seruiunt Accusatiuo, & sunt *որպ.* Sicut. *իբրև*, Tamquam. *քան*, Quam. *'ի վերքան*, *վերքան*, Super quam. *առաւելքան*, Plùs quàm. *յառաջքան*, Ante quam *յետոյքան*; Post quam. *անդրքան*, Vltrà quam. *և անդրքան*, Vlteriùs quam, &c. Vt *որպ Աստուած և փրկիչն*, Sicut Deus & Redemptor. *իբրև լոյս տունջեան*, Tamquam lumen diei. *քան*, Verò semper vsurpatur coniunctim cum alijs dictionibus. Vt *քաղցրագոյն քան զայս*, Dulcior quàm hoc. *'ի վեր քան զերկինս*, Super quam Cœlos. *վերքան զարեգակն*, Super quam Sol. *առաւելքան զմարգարէս*, Plus quàm Prophetæ. *յառաջքան զարուսեակ*, Antequam Lucifer. *յետոյքան զՄովսէս*, Post quam Moyses. *անդր քան զծով*, Vltrà quam Mare. *և անդր քան զնետն*; Vlteriùs quàm Sagitta, &c.

Quædam seruiunt Ablatiuo, & sunt *բաց*, Præter. *զատ*, Procul, *մեկուսի*, Seorsum, vt *բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք*, Præter te alium quempiam nescimus. *զատ 'յայսցանէ*, Procul his. *զատ 'ի թերահաւատութենէ*, Proculdùbio. *մեկուսի 'յեղբօրն*, Seorsum à fratre, &c.

Quæ-

Quædam seruiunt Instrumentali, & sunt ենթ Sub. հանդերձ, Simul cum. առ, Ad. ընդ, Sub, vt ենթ առարկայիւն Sub obiecto. հանդերձ Պետրոսիւ, Simul cum Petro. առ թզենեաւն, Ad ficum. առ ծովեզերբն, Ad litus. ընդ ժամանակաւն, Sub tempore illo, &c

Quædam seruiunt Circumlatiuo, & sunt շուրջ, պարբեր, Circa, vt շուրջ զսեղանովն, Circa Altare. պարբեր զառագաստաւն, Circa Thalamum, &c.

Sed Præpositio ընդ, Aliquando seruit Genitiuo, & tunc significat Pro, vt ընդ իմ, և ընդ քոյ, Pro me, & Pro te. և թագաւորեաց ընդ նորա, Et regnauit pro illo.

Aliquando seruit Datiuo, & tunc significat Cùm, vel Ad, vel Apud, vt տր̄ ընդ քեզ, Dominus tecum. ընդ քեզ պահեա, Tecum serua, vel ad te serua, &c.

Aliquando seruit Accusatiuo indefinito, & tunc significat Per, vt ընդ ծով, և ընդ ցամաք, Per Mare, & per Terram. անցին ընդ գետս ոտանաւորք, Transierunt per Flumen pedestres, &c.

Aliquando seruit Instrumentali, & tunc significat Sub, vt ընդ իշխանութեամբ քրիստոնէից, Sub Imperio Christianorum. ընդ լերամբն, Sub monte, &c.

Aliquando verò informat Datiuum cum præpositione, & tunc significat Ad, vel In, vt ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, In omnem terram exijt sonus eorum. ընդ ամպս լուսաւորս, In nubibus lucidis. ընդ ցնորս աշխարհի, In distractionibus mundi. ընդ այն մի՛ զարմանայք, Ad id nolite mirari, &c.

Sciendum est tamen has quatuor præpositiones ի վեր, ներքս, դէպ, յառաջ, Cùm immediatè præponuntur verbis, vsurpari tamquam Aduerbia, vt ի վեր նայեցայ, Sursùm

aspe-

aſpexit. նախ կապեաց զհզօրն, Priùs ligauit fortem. վեր բազմ եցաւ, Sublime diſcubuit. յառաջ ծանուցաւ, Priùs notum fuit. Cùm verò coniunguntur cum Præpoſitione քան, vt diximus, ſunt Præpoſitiones.

ARTICVLVS XIII.

De Apicibus.

APicum variæ ſunt figuræ, quidam enim habent figuram hanc ´. vocantur շեշտք, id eſt Acuti, poniturque aliquando ſupra Aduerbia prohibendi, vt մի՛ կոչեսցես, Ne voces. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. մի՛ ասիցես, Ne dicas, &c.

Aliquando ponuntur ſupra vltimam literam vocalem Verborum Imperatiuorum, vt կեցո՛ զիս Ած, Salua me Deus. պահեա՛ զիս Տր, Conſerua me Domine. փրկեա՛ զիս ի մարդոյ չարէ, Eripe me ab homine malo. կե՛ր զհաց իմ, Manduca panem meum. բե՛ր առ իս զայդ, Fer ad me illud. բա՛ց Տր զդուռն ողորմութեան, Aperi Domine portam miſericordiæ. լո՛ւր ձայնի աղաչանաց իմոց, Audi vocem precum mearum, &c.

Aliquando ponuntur ſupra Verbum Subſtantiuum է՛, vt է՛ որ դատէ զիս, Eſt qui iudicat me. է՛ աստ պատանի մի, Eſt hic puer quidam. եթէ է՛ ճշմարիտ բանն քո, Si eſt verum verbum tuum, &c.

Aliquando verò ponuntur ſupra omnes partes Orationis indifferenter, vbi acuenda eſt vox, vt սա՛ է գառն Այ, Iſte eſt Agnus Dei. սա՛ է որ մկրտէ հոգւովն սրբով, Ille eſt, qui baptizat in Spiritu Sancto. դո՛ւ ես որ գալոցդ ես, Tu es, qui venturus es. Փիլիպպէ՛ որ տեսանէ զիս տեսանէ և զՀայր, Philippe, qui

vidit

vidit me, vidit & Patrem, զի տեսեր զիս Թովմա՛ս եւ հաւատա_ցեր, Quia vidisti me Thoma, & cerdidisti. Երանի՛ աղքատաց հոգւով, Beati pauperes spiritu. ո՛չ եկի կոչել զարդարս, Non veni vocare iustos. ոչի՛նչ է ինձ փոյթ, Nihil mihi interest, &c.

Alij habent figuram hanc ‵. & vocantur բութք, id est Graues, ponunturque aliquando supra vltimam literam Aduerbiorum ad distinguenda ea de Nominibus Adiectiuis, vt Ճշմարի՝տ խօսեցար, Verè locutus es. ուղի՝ղ դատեցեր, Rectè iudicasti. սաստի՝կ բախեաց, Vehementèr pulsauit. &c.

Aliquando verò ponuntur indifferenter supra omnes partes Orationis, & præcipuè supra Coniunctiones vbi deprimenda est vox, vt դու բարւոք գոհանաս, այլ՝ ընկերն ոչ շինի, Tu bene grates impendis; sed socius non ædificatur. ապա՝ եթէ զտանուտէրն անարգեցին, Et si Patrem familias spreuerunt, &c.

Quidam habent figuram hanc ˜. & vocantur պարոյկ, id est Circumflexi, ponunturque aliquando supra Interrogatiuas partes Orationis vt միթէ ես՜ իցեմ, An ne ego sim զի՜նչ է զոր խնդրես, Quid est quod petis? ո՜շօշափեաց զիս, Quis tetigit me? ո՜ւր է օթեւանն իմ, Vbi est diuersoriũ meum? &c.

Aliquando ponuntur supra Interjectiones, vt վա՜յ ազգին մեղաւորի, Væ Nationi peccatrici, ո՜հ թէ որպէս վաղվաղակի կործանեցաւ, Heu quomodo subito corruit. վա՜հ որ քակեիր զտաճարն, Vah qui destruebas templum. &c.

Aliquuando verò ponuntur supra Admirationis particulas, vt ո՜վ խորութիւն մեծութե, եւ իմաստութե, O profunditas magnitudinis, & sapientiæ! քա՜ջէ իրիս մեծի հիացման, Proh rem magnæ admirationis! &c.

Alij habent figuram hanc . _ . & vocantur ենթամնայք, id est Oboli, & subscribuntur aliquando dictionibus compositis, vt երկ_բարբառ, Bisonus. երկ_ձայն, Diphtongus. չորք_ոտանեայ, Quadrupes. հակ_ոտնեայք, Antipodes. սապատա_ողն Gibbosus. դեղ_թափ, Antidotum. &c. Sed hoc intelligendum est de illis compositis tantum, quæ non sunt vlla litera vocali connexa, vti videtur in his exemplis allatis.

Aliquando verò scribuntur in fine versus, in signum separationis alicuius dictionis vti diximus superius, vt ներ_ողեմ, Indulgeo. փա_կեղ, Pileus. ու_սնունդ, Nutritus, vel Educatio.

Quidam habent figuram hanc . ^ . & vocantur Թաւք, id est Asperi, ponunturque supra literam . ւ . In signum asperitatis, vt Թուական, Numeralis. լուանամ, Lauo. &c.

Alij habent figuram hanc . ' . & vocantur մակավերք, id est Apostrophi, ponunturque aliquando supra Præpositiones 'ի . 'յ . 'ն . Ad discernendas eas de cæteris literis, vt, 'ի քեզ տէր յուսացայ, In te Domine confidi. 'յանուն իմ երդնում In nomen meum iuro. 'նորա ոչ գոյ զանազանութիւն, In quibus non est differentia. &c.

Aliquando verò ponuntur in fine cuiuslibet partis Orationis imperfectæ, & tunc vocantur ստորակէտք, id est Virgulæ, vt Եթէ ժողովուրդն իմ լուեալ էր ինձ, կամ Իսրայէլ ի ճա_նապարհս իմ գնացեալ էր, Si populus meus audiuisset me, vel si Israël in vijs meis ambulauisset. Երանի թէ ուղղեսցին ճանա_պարհք իմ, Vtinam dirigantur viæ meæ.

Quidam habent figuram hanc , . , & vocantur միջակէտք, id est Puncta media, ponunturque inter duas Orationis perfectas partes, vt Դէտորոս խօսեցաւ : Եւ Փողոս դիմաւորեցաւ,

Pe-

Petrus crucifixus fuit, Paulus verò decapitatus est.

Quidam verò habent figuram hanc : & vocantur վերջակէտք, id est Puncta finalia, ponunturque in fine cuiuslibet Orationis completæ, vt յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։ In sæcula sæculorum. Amen, &c.

Alij habent figuram hanc. ՜ & vocantur Երկարք, id est Longi, ponunturque supra syllabas longas in versimetria, vt Փըր կիչ՜ն, յար եա՜ւ, Redemptor surrexit. &c.

Alij verò habent figuram hanc. ° & vocantur սուղք, id est Breues, ponunturque supra syllabas breues in versimetria, vt զհա° մա°կ, զը° Թո°ւ, Omnem benignum. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Compendio.

DVplex est Compendium, quorum primum habet figuram hanc. ″. & vocatur Երկորեակ, id est Geminum, poniturque supra dictiones pro vnica vocali tantùm, vt մ″րդ, մարդ, Homo. երկ″ր, երկիր, Terra. կ″րմիր, կարմիր, Rubicundus. &c.

Secundum habet figuram hanc. ՟, & vocatur պատիւ, id est Planum, poniturque supra dictiones tàm pro Vocalibus, quàm pro Consonantibus, vt տ՟ր, տէր, Dominus. տ՟ն, տեառն, Domini. տ՟է, տէրամբ, Domino. ա՟ծ, աստուած, Deus. ա՟յ, աստուծոյ, Dei. ա՟վ, աստուծով, Deo. յ՟ս, յիսուս, Iesus. յ՟ի, յիսուսի, Iesu. յ՟իւ, յիսուսիւ, Iesu. ք՟ս, քրիստոս, Christus. ք՟ի, քրիստոսի, Christi. ք՟իւ, քրիստոսիւ, Christo. ս՟բ, սուրբ, Sanctus. ա՟մ, ամենայն, Omnis. ա՟մի, ամենայնի, Omnis. վ՟ն, վասն, Propter. ք՟ն, քան, Quam. ն՟ր, նորա, Illius.

նմ, նմա, Illi. նք, նոքա, Illi. նց, նոցա, Illorum. զնս, զնոսա, Illos. Թի, Թիւն, Թէ, Թէան, Թէ, Թէամբ, ի վր, ի վերա Supra. կմ, կամ, Vel. որպ, որպէս, Sicut. կԹղկս, կաԹուղիկոս Catholicus. վրդպտ, վարդապետ, Magister. ծռյ, ծառայ, Seruus. Թգր, Թագաւոր, Rex. քհյ. քահանայ, Sacerdos. սրկ, սարկաւագ, Diaconus. դպր, դպիր, Clericus. ըմ, ըստ այսմ, Iuxta id. Ժմ, ժամանակ, Tempus; & alia multa.

Sunt etiam quædam Compendia, quæ vocantur յատուկք id est Propria, vt Գ. որպէս, Sicut. Ք. երկին, Cœlum. Ճ. երկիր, Terra. ☼. արեգակն, Sol. ☾. լուսին, Luna. աշ խարհ, Mundus. ա. ամենայն, Omnis. ը. ընդ, Cum. ըս ըստ, Secundùm. վջ. վերջ, Finis. տն. տուն, Versus. պն, պատասխանի, Responsio. այ. այսինքն, Id est; & alia multa, quæ non sunt iam in vsu.

SECTIO IV.

De Arte Metrica.

ARTICVLVS I.

De quantitate Literarum.

Literæ diuiduntur ի ձայնաւորս, id est in Vocales. և ի բաղաձայնս, id est, & in Consonantes.

Vocales sunt nouem, vt ա, ե, է, ը ի, ո, օ, ւ, ու, harum quædam sunt longæ, vt ա͡, է͡, օ͡, ու͡, & dicuntur longæ, quia non tantùm dùm proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt proprium eliciunt sonum.

Quædam sunt breues, vt ե°, ո°, ւ°, & dicuntur breues; quia

quia ե°, & ո°, cùm proferuntur alienum eliciunt sonum. ւ°, verò non per se; sed per alias Vocales elicit sonum, sæpè etiam vsurpatur, vt consonans.

Quædam verò sunt mediocres, vt ը. & ի, & dicuntur mediocres, quia non tantùm dum proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt alienum eliciunt sonum.

Ex Vocalibus componuntur երկբարբառք, id est Diphtongi, vel cùm coniunguntur cum litera յ, Sequenti, vt այ, ոյ. Vel cùm coniunguntur cùm inuicem, vt եա, եօ, Vel denique cùm coniunguntur cum litera ւ, vocalizatæ, vt իւ, Et dicuntur Diphtongi, quia in vna syllaba duplicem eliciunt sonum.

Consonantes verò sunt triginta, բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ռ, ս, վ, տ, ր, ց, փ, ք, ֆ.

Horum quædam sunt Semiuocales, զ, ժ, խ, հ, ղ, յ, շ, ռ, ս, վ, ր, & dicuntur Semiuocales, quia dùm coniunguntur cum Vocalibus quodammodo eliciunt sonum.

Quædam sunt անձայնք, id est Mutæ, vt բ, գ, դ, թ, կ, մ, ն, պ, տ, փ, ք, & dicuntur Mutæ, quia dùm proferuntur, nisi occurrat Vocalis, vel Semiuocalis impediunt spiritum.

Quædam verò sunt կրկնականք, id est Duplices, vt զ, լ, խ, ծ, ձ, ղ, ճ, ջ, ռ, ց, ֆ, & dicuntur duplices, quia quælibet duas valet Consonantes.

ARTICVLVS II.

De quantitate Syllabarum.

Syllabarum quædam sunt longæ, quædam breues, quædam verò communes longæ, vel sunt natura, vel per accidens. Lon-

Longæ natura ſunt triplices, primò cùm habent vnam ex longis Vocalibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent vnam ex Diphtongis, vt այր, ոյժ. Tertiò denique cùm poſt Vocales habent Semiuocales, vt [illegible], [illegible].

Longæ per accidens ſunt quoque triplices, primò cùm poſt Vocales longas occurrunt vna, vel duæ Semiuocales, & hoc, vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], Vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales longas occurrunt plures Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible]; [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales longas occurrunt literæ duplices, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò cùm poſt Diphtongos occurrunt Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible]; [illegible], [illegible], vel cùm poſt Diphtongos occurrunt multæ Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Diphtongos occurrunt duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Tertiò, cùm poſt Vocales ſequuntur multæ Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde Conſonantes, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas; vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], &c.

Syllabæ breues ſunt triplices. Primò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus breuibus, vt կէ°, գօ°. Secundò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus Mediocribus, vt ալ°, նի°, Tertiò cùm poſt Vocales longas ſunt mutæ, vt մաւկ, հօտ.

Syllabæ communes vel fiunt ex breuibus, vel ex longis. Quæ fiunt ex breuibus ſunt triplices. Primò, cùm poſt Vocales breues poſtpoſitas Syllabis prioribus occurrunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt ե, զրօն, ո, սոխ, Vel cùm ſunt duplices, vt ե, լից, ո, լոյս.

Secundò, cùm poſt Vocales mediocres poſtpoſitas ſyllabis prioribus ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt նէ, շան, պի, շա, տոռ; vel cùm ſunt duplices, vt լէ, շառամս, ի, ջուռս:

Tertiò, cùm poſt mutas poſtpoſitas ſyllabis prioribus, ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt տառ, բակ: ակ, չիլ. Vel cùm ſunt duplices, vt բակ, լայ, ակ, ռայ:

Quæ verò fit ex longis eſt tantùm vnica, id eſt Cùm poſt Vocales longas occurrunt Vocales breues, vel mediocres, vt ոի, մէ, ձու: այր, ծու, ի, &c.

ARTICVLVS III.

De Diuiſione Pedum.

PEdes diuiduntur in երկավանկս, id eſt Biſyllabos. In եռավանկս, id eſt Triſyllabos. In քառավանկս, id eſt Quadriſyllabos, & in հնգավանկս, id eſt Quinque ſyllabarum.

Biſyllabi ſunt quatuor. Primus vocatur համբերայր, id eſt Spondæus, qui habet duas ſyllabas longas, vt բա՛, խնա՛: Pulſas.

Se-

Secundus vocatur անդայա, id est Pyrrhichius, qui habet duas syllabas breues, vt բը, նաւի, Indigena.

Tertius vocatur մեծ-աստար, id est Choræus, qui habet primam longam, & secundam breuem, vt է, ակ, Ens.

Quartus vocatur մեծ-ավերջ, id est Iambus, qui habet primam breuem, & secundam longam, vt նե, տից: Sagittarum.

Trisyllabi sunt octo. Primus vocatur ատեղ, id est Dactylus, qui habet primam tantùm longam, vt հեզ, մա, նուկ, Mitis puer.

Secundus vocatur վերջնաստանջ, id est Anapæstus, qui habet vltimam tantùm longam, vt պա, տա, նեկս. Adolescens hic.

Tertius vocatur բոլորարերբ, id est Amphimacer, qui habet mediam tantùm breuem, vt բա, ժա, կիս, Huius Calicis.

Quartus vocatur բոլորոտ, id est Amphibrachius, qui habet mediam tantùm longam, vt պա, տաս, խանի, Responsum.

Quintus vocatur հաւեղ, id est Antibacchius, qui habet vltimam tantùm breuem, vt խա, ղա, ղուկ, Quietus.

Sextus vocatur աւատրատեղ, id est Bacchus, qui habet primam tantùm breuem, vt գե, տե, զերք. Litora fluminum.

Septimus vocatur ներդըղ, id est Trochæus, qui habet tres syllabas breues, vt պա, տա, նեակ, Adolescentulus.

Octauus vocatur մոլոք, id est Molossus, qui habet tres Syllabas longas. vt դը, ղըր, դըւմն, Strepitus.

Quadrisyllabi sunt sexdecim. Primus vocatur երկ_համ բայր, id est Dispondæus, qui habet duos Spondæos, vt բա, խե, ցու, ցես, Pulsare facies.

Se-

Secundus vocatur երկան_դայյա, id est Proceleusmaticus, qui habet duos Pyrrhichios, vt բա՞, նա՞, կա՞, պեա՞, Columella.

Tertius vocatur երկ_մծատար, id est Dichoræus, qui habet duos Choræos, vt յե՛ր, շե՞մ, ակ՛ր, եմ, Memini mi Domine.

Quartus vocatur երկմծաղերղ, id est Diiambus, qui habet duos Iambos, vt պա՞, կա՛ս, հո՞, գե՛ս, Defectiuus animus meus.

Quintus vocatur մծաստրաղերղ, idest Choriambus, qui habet Choræum & Iambum, vt ա՛, առ՞, կա՞, բա՛ն, Hic Prouerbiorum locutor.

Sextus vocatur մծաղերղատր, id est Antipastus, qui habet Iambum & Choræum, vt պա՞, կա՛, ա՛, խո՞կ, Defectuosè meditans.

Septimus vocatur համբերյր_անդայյա, id est Ionicus à maiore, qui habet Spondæum & Pyrrhichium, vt ա՛, շա՛ր, թա՞ կե՞ա, Frondosus.

Octauus vocatur անդայյա_համբերյր, id est Ionicus à minore, qui habet Pyrrhichium & Spondæum, vt հա՞, կա՞, կը՛, ցե՛ս, Obiungis.

Nonus vocatur մծաստր_անդայյա, id est Pæon primus, qui habet Choræum & Pyrrhichium, vt ա՛, շո՞, թա՞, բա՞ն, Orationum recitator.

Decimus vocatur մծաղերղ_անդայյա, id est Pæon secundus, qui habet Iambum & Pyrrhichium, vt պա՞, կա՛, ա՞, բա՞ն, Defectuosus in Oratione.

Vndecimus vocatur անդայյա մծատար, id est Pæon tertius, qui habet Pyrrhichium & Choræum, vt բա՞, նա՞, կա՛, հա՞ն,

Հա՛տ, Ruptor agminis.

Duodecimus vocatur սնգայս_մեծաւղերըլ, id est Pæon quartus, qui habet Pyrrhichium & Iambum, vt խա՛, սա՛, բա՛, ներ՛ց, Falsidicorum, vel Seductorum.

Decimus tertius vocatur մեծաւղերըլ_համբայր, id est Epitritus primus, qui habet Iambum & Spondæum, vt բե՛, կա՛, սեր՛, ոն՛ս, Contritus es Corde.

Decimus quartus vocatur մեծաւասր_համբայր, id est Epitritus secundus, qui habet Choræum & Spondæum, vt ծա՛ղ, կա՛, դը՛ն, սա՛կը, Corollæ, seù Florum glomera.

Decimus quintus vocatur համբայր_մեծաւղերըլ, id est Epitritus tertius, qui habet Spondæum & Iambum, vt բա՛, րե՛, խո՛, կե՛չ, Boni meditator.

Decimus sextus vocatur համբայր_մեծաւասր, id est Epitritus quartus, qui habet Spondæum & Choreum, vt բա՛, րե՛, խո՛, սե՛մ, Intercedo, &c.

Quinque Syllabarum pes vnicus est, vocaturque մեծաւղերըլ_բոլորաբոլոր, id est Dochimus, qui habet Iambum & Creticum, vt շա՛, սա՛, խօ՛, սե՛կ, ես՛, Loquaculus es, &c.

ARTICVLVS IV.

De Versu.

Versus est Oratio composita ex pedibus mensuratis, & diuiditur in octo. Primus vocatur տաղ վեցաչափական, id est Carmen Hexametrum, vel Հերոսական, id est Heroicum, quod constat sex pedibus, quorum quintus Dactylus est, & sextus Spondæus, reliqui promiscuo Dactyli, vel Spondæi, vt

Զմա՛յր,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Matrem Sanctam, electam, fortem, mediatricem Mariam veneramur.

Verbum ineffabile Christum Redemptorem Filium eius nos benedicimus.

Qui nos liberauit Sanguine Corporis sui prætiosi fusione.

Thesaurumque concessit nobis super naturalem complui-tione abunda.

Secundus vocatur տաղ հնգաչափ, id est Carmen Pentametrum, quod constat quinque pedibus, quorum duo primi sunt Dactyli, vel Spondæi, cæteri duo semper Dactyli, quintus verò, qui est Spondæus diuiditur in duo, vna Syllaba ponitur inter quatuor, alter verò in fine, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sanctum vas auxiliare armatura Redemptoris arma & sigillum es tu.

Trophęum Dominicum spes firma arma & sigillum es tu.

Domesticum inimicum pugnans peculiaris, & sigillum es tu,

Protege peccaminosum me, quia mea arma, & sigillū es tu

Tertius vocatur [illegible], id est Carmen Gliconicum, quòd constat Spondæo, & duobus Dactylis, vel Spondæo Choriambo, & Pyrrhichio, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Illæ sunt nuptiæ delectabiles.

Ad quas Dominus & ejus benigna Mater venerunt.

Bibit illic vinum pro

Aqua turba cuncta mirabiliter.

Quartus vocatur [illegible], id est Carmen Asclepiadęum, quod constat Spondæo, duobus Choriambis, & Pyrrhichio, vel Spondæo, Dactylo, & syllaba longa, deindè duobus Dactylis, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lætitia vnanimes laudamus vnicum.

Qui redemit potestate peccaminosum Patrem Adam.

Sur-

Surrexit in hac hora strenuè spontè.
Et eripuit totum genus humanum de tormento.

Quintus vocatur [illegible], id est Carmen Phaleucium, quod constat Spondæo, Dactylo, & tribus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Læuigati isti sufficiunt vt spernem.
Incircumcisum te rudem sufficiunt vt spernem.
In Deum vnum quoniam magnum confido.
Cur gloriaris in persona ò stulte inhumane.

Sextus vocatur [illegible], id est Carmen Saphicum, quod constat Choræo, Spondæo, Dactylo, & duobus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

O dictor quid fausti nuntij habes.
An laudabilis Sanctus puer erat in Præsepio.
Spirituales benedicentes in terra. hic subintelligitur, vidi.
Verbum de Cœlis formam sumens in corpore.

Septimus vocatur [illegible], id est Carmen Anapæsticum, quod constat quatuor pedibus, qui sunt siuè Dactyli, siuè Spondæi, permisti Anapæstis, ita tamen vt à secundo, & quarto absit Dactylus, vt

[illegible]

[illegible]

aspexit. նախ կապեաց զհզօրն, Priùs ligauit fortem. վեր բազմեցաւ, Sublime discubuit. յառաջ ծանուցաւ, Priùs notum fuit. Cùm verò coniunguntur cum Præpositione քան, vt diximus, sunt Præpositiones.

ARTICVLVS XIII.

De Apicibus.

APicum variæ sunt figuræ, quidam enim habent figuram hanc ՛. vocantur շեշտք, id est Acuti, poniturque aliquando supra Aduerbia prohibendi, vt մի՛ կոչեցես, Ne voces. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. մի՛ ասիցես, Ne dicas, &c.

Aliquando ponuntur supra vltimam literam vocalem Verborum Imperatiuorum, vt կեցո՛ զիս ա̃ծ, Salua me Deus. պահպանեա՛ զիս տ̃ր, Conserua me Domine. փրկեա՛ զիս 'ի մարդոյ չարէ, Eripe me ab homine malo. կե՛ր զհացս իմ, Manduca panem meum. բե՛ր առ իս զդա, Fer ad me istud. բա՛ց տ̃ր զդուռն ողորմութե̃ն, Aperi Domine portam misericordiæ. լո՛ւր ձայնի աղաչանաց իմոց, Audi vocem precum mearum, &c.

Aliquando ponuntur supra Verbum Substantiuum է՛, vt է՛ որ դատէ զիս, Est qui iudicat me. է՛ աստ պատանի մի, Est hic puer quidam. եթէ է՛ ճշմարիտ բանն քո, Si est verum verbum tuum, &c.

Aliquando verò ponuntur supra omnes partes Orationis indifferenter, vbi acuenda est vox, vt դա՛ է գառն ա̃յ, Iste est Agnus Dei. նա՛ է որ մկրտէ հոգւովն սրբով, Ille est, qui baptizat in Spiritu Sancto. դո՛ւ ես որ գալոցեսն, Tu es, qui venturus es. փիլիպպէ՛ որ տեսանէ զիս տեսանէ և զՀայր, Philippe, qui

vidit

vidit me, vidit & Patrem, զի տեսեր զիս Թովմա՛ս եւ հաւա-տացեր, Quia vidisti me Thoma, & cerdidisti. Երանի՛ աղքատաց հոգւով, Beati pauperes spiritu. ո՛չ եկի կոչել զարդարս, Non veni vocare iustos. ոչի՛նչ է ինձ փոյթ, Nihil mihi interest, &c.

Alij habent figuram hanc ` . & vocantur բութք, id est Graues, ponunturque aliquando supra vltimam literam Aduerbiorum ad distinguenda ea de Nominibus Adiectiuis, vt ճշմարիտ` խօսեցար, Verè locutus es. ուղիղ` դատեցեր, Rectè iudicasti. սաստիկ` բախեաց, Vehementèr pulsauit. &c.

Aliquando verò ponuntur indifferenter supra omnes partes Orationis, & præcipuè supra Coniunctiones vbi deprimenda est vox, vt դու բարւոք գոհանաս, այլ` ընկերն ոչ շինի, Tu bene grates impendis; sed socius non ædificatur. այլ` եթէ զտանուտէրն անարգեցին, Et si Patrem familias spreuerunt, &c.

Quidam habent figuram hanc ˆ . & vocantur պարոյկք, id est Circumflexi, ponunturque aliquando supra Interrogatiuas partes Orationis vt միթէ ես՞ իցեմ, An ne ego sim զի՞նչ է զոր խնդրես, Quid est quod petis? ո՞ շօշափեաց զիս, Quis tetigit me? ո՞ւր է օթեւանն իմ, Vbi est diuersoriũ meum? &c.

Aliquando ponuntur supra Interiectiones, vt վա՜յ ազգին մեղաւորի, Væ Nationi peccatrici. ո՜հ թէ որպէս վաղվաղակի կործանեցաւ, Heu quomodo subito corruit. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն, Vah qui destruebas templum. &c.

Aliquuando verò ponuntur supra Admirationis particulas, vt ո՜վ խորութիւն մեծութեան, եւ իմաստութեան, O profunditas magnitudinis, & sapientiæ! քա՜ջ իրս մեծի հիացման, Proh rem magnæ admirationis! &c.

Alij habent figuram hanc . _ . & vocantur ենթամնայք. id est Oboli, & subscribuntur aliquando dictionibus compositis, vt երկ_բարբառ, Bisonus, երկ_ձայն, Diphtongus. քառ_ոտանեայ, Quadrupes. հակ_ոտանեայք, Antipodes. սապատա_ողն Gibbosus. դեղ_թափ, Antidotum. &c. Sed hoc intelligendum est de illis compositis tantùm, quæ non sunt vlla litera vocali connexa, vti videtur in his exemplis allatis.

Aliquando verò scribuntur in fine versus, in signum separationis alicuius dictionis vti diximus superiùs, vt նե_րեմ, Indulgeo. փա_կեղ, Pileus. սն_ սնունդ, Nutritus, vel Educatio.

Quidam habent figuram hanc . ՛ . & vocantur Թաւք, id est Asperi, ponunturque supra literam . ՛ . In signum asperitatis, vt թուական, Numeralis. լուանամ, Lauo. &c.

Alij habent figuram hanc . ՚ . & vocantur մասհակէտք, id est Apostrophi, ponunturque aliquando supra Præpositiones ՚ի. ՚յ. ՚ն. Ad discernendas eas de cæteris literis, vt, ՚ի քեզ տէր յուսացայ, In te Domine confidi. ՚յանուն իմ երդնում In nomen meum iuro. ՚ի որս ոչ գոյ զանազանութի, In quibus non est differentia. &c.

Aliquando verò ponuntur in fine cuiuslibet partis Orationis imperfectæ, & tunc vocantur ստորակետք, id est Virgulæ, vt եթէ ժողովուրդ իմ լուեալ էր ինձ, կամ իսրայէլի զճանա_պարհս իմ գնացեալ էր, Si populus meus audiuisset me, vel si Israël in vijs meis ambulauisset. Երանի թէ ուղղեսցին ճանա_պարհք իմ, Vtinam dirigantur viæ meæ.

Quidam habent figuram hanc , . , & vocantur միջակէտք, id est Puncta media, ponunturque inter duas Orationis perfectas partes, vt Պետրոս խաւսեցաւ : եւ Պօղոս զխօսեցաւ,

Petrus crucifixus fuit, Paulus verò decapitatus est.

Quidam verò habent figuram hanc: & vocantur վերջա-կէտք, id est Puncta finalia, ponunturque in fine cuiuslibet Orationis completæ, vt յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ։ In sæcula sæculorum. Amen, &c.

Alij habent figuram hanc. ՟. & vocantur երկարք, id est Longi, ponunturque supra syllabas longas in versimetria, vt փր̃ կիչ̃ն, յա̃ր եա̃ւ, Redemptor surrexit. &c.

Alij verò habent figuram hanc. ˚. & vocantur սուղք, id est Breues, ponunturque supra syllabas breues in versimetria, vt զհա̊մ մա̊կ, զբ̊ Թո̊մ, Omnem benignum. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Compendio.

DVplex est Compendium, quorum primum habet figuram hanc. ″. & vocatur երկորեակ, id est Geminum, poniturque supra dictiones prò vnica vocali tantùm, vt մ″րդ, մարդ, Homo. երկ″ր, երկիր, Terra. կ″րմիր, կարմիր, Rubicundus. &c.

Secundum habet figuram hanc. ՟. & vocatur պատիւ, id est Planum, poniturque supra dictiones tàm pro Vocalibus, quàm pro Consonantibus, vt տ̃ր տէր, Dominus. տ̃ն տեառն, Domini. տ̃է, տէրամբք, Domino. ա̃ծ, աստուած, Deus. ա̃յ, աստուծոյ, Dei. ա̃վ, աստուծով, Deo. յ̃ս, յիսուս, Iesus. յ̃ի յիսուսի, Iesu. յ̃իւ, յիսուսիւ, Iesu. ք̃ս, քրիստոս, Christus. ք̃ի, քրիստոսի, Christi. ք̃իւ, քրիստոսիւ, Christo. ս̃բ, սուրբ, Sanctus. ա̃մ, ամենայն, Omnis. ա̃մի, ամենայնի, Omnis. վ̃ն, վասն, Propter. ք̃, քան, Quam. ն̃ր, նորա, Illius.

նմ, նմա, Illi. նք, նոքա, Illi. նց, նոցա, Illorum. զնս, զնոսա, Illos. Թի, Թիւն, Թն, Թեան, Թց, Թեանց, ի՛վր, ի՛վերա Supra. Կ. կամ, Vel. որ, որպէս, Sicut. կԹղկս, կաթուղիկոս Catholicus. վրդպտ, վարդապետ, Magister. ծռյ, ծառայ, Seruus. Թգր, Թագաւոր, Rex. քհյ. քահանայ, Sacerdos. սրկ, սարկաւագ, Diaconus. դպր, դպիր, Clericus. ըմ, ըստ այսմ, Iuxta id. Ժկ, ժամանակ, Tempus; & alia multa.

Sunt etiam quædam Compendia, quæ vocantur յատուկք id est Propria, vt Գ. որպէս, Sicut. Ք. երկին, Cœlum. Ճ. երկիր, Terra. ☼. արեգակն, Sol. ☾. լուսին, Luna. Աշ աշխարհ, Mundus. Ա. ամենայն, Omnis. Ը. ընդ, Cum. Ըս ըստ, Secundùm. Վջ. վերջ, Finis. Տն. տուն, Versus. Պն, պատասխանի, Responsio. Այ. այսինքն, Id est; & alia multa, quæ non sunt iam in vsu.

SECTIO IV.

De Arte Metrica.

ARTICVLVS I.

De quantitate Literarum.

Literæ diuiduntur ՚ի ձայնաւորս, id est in Vocales. և՛ի բաղաձայնս, id est, & in Consonantes.

Vocales sunt nouem, vt ա, ե, է, ը, ի, ո, օ, ւ, ու, harum quædam sunt longæ, vt ա͡, է͡, օ͡, ու͡, & dicuntur longæ, quia non tantùm dùm proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt proprium eliciunt sonum.

Quædam sunt breues, vt ե°, ո°, ւ°, & dicuntur breues; quia

quia ե, & ի, cùm proferuntur alienum eliciunt sonum. ւ, verò non per se; sed per alias Vocales elicit sonum, sæpè etiam vsurpatur, vt consonans.

Quædam verò sunt mediocres, vt ը, & է, & dicuntur mediocres, quia non tantùm dum proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt alienum eliciunt sonum.

Ex Vocalibus componuntur երկ_ձայնք, id est Diphtongi, vel cùm coniunguntur cum litera յ, Sequenti, vt այ, ոյ, Vel cùm coniunguntur cùm inuicem, vt եա, եօ, Vel denique cùm coniunguntur cum litera ւ, vocalizatæ, vt իւ, Et dicuntur Diphtongi, quia in vna syllaba duplicem eliciunt sonum.

Consonantes verò sunt triginta, բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ռ, ս, վ, տ, ր, ց, փ, ք, ֆ.

Horum quædam sunt Semiuocales, զ, ժ, խ, հ, ղ, յ, շ, ռ, ս, վ, ր, & dicuntur Semiuocales, quia dùm coniunguntur cum Vocalibus quodammodo eliciunt sonum.

Quædam sunt անձայնք, id est Mutæ, vt բ, գ, դ, թ, կ, մ, պ, տ, փ, ք, & dicuntur Mutæ, quia dùm proferuntur, nisi occurrat Vocalis, vel Semiuocalis impediunt spiritum.

Quædam verò sunt կրկնականք, id est Duplices, vt զ, ծ, խ, ծ, ձ, ճ, չ, ջ, ռ, ց, & dicuntur duplices, quia quælibet duas valet Consonantes.

ARTICVLVS II.

De quantitate Syllabarum.

SYllabarum quædam sunt longæ, quædam breues, quædam verò communes longæ, vel sunt natura, vel per accidens. Lon-

Longæ natura sunt triplices, primò cùm habent vnam ex longis Vocalibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent vnam ex Diphtongis, vt [illegible], [illegible]. Tertiò denique cùm post Vocales habent Semiuocales, vt [illegible], [illegible].

Longæ per accidens sunt quoque triplices, primò cùm post Vocales longas occurrunt vna, vel duæ Semiuocales, & hoc, vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], Vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm post Vocales longas occurrunt plures Consonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible]; [illegible], [illegible], vel denique cùm post Vocales longas occurrunt literæ duplices, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò cùm post Diphtongos occurrunt Semiuocales, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible]; [illegible], [illegible], vel cùm post Diphtongos occurrunt multæ Consonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm post Diphtongos occurrunt duplices, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Tertiò, cùm post Vocales sequuntur multæ Semiuocales, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm post Vocales sequuntur Semiuocales, deinde Consonantes, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm post Vocales sequuntur Semiuocales, deinde duplices, & hoc vel in vna syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas syllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], &c.

Syllabæ breues ſunt triplices. Primò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus breuibus, vt կե՛, ցո՞. Secundò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus Mediocribus, vt ոք°, նի°, Tertiò cùm poſt Vocales longas ſunt mutæ, vt մանկ, հօտ.

Syllabæ communes vel fiunt ex breuibus, vel ex longis. Quæ fiunt ex breuibus ſunt triplices. Primò, cùm poſt Vocales breues poſtpoſitas Syllabis prioribus occurrunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt ե, զրօն, ո; սոխ, Vel cùm ſunt duplices, vt ե, լեց, ո, լոյս.

Secundò, cùm poſt Vocales mediocres poſtpoſitas ſyllabis prioribus ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt նէ, շան, պէն, շա, ատոս; vel cùm ſunt duplices, vt լէ, գունդս, ի, ջունդս:

Tertiò, cùm poſt mutas poſtpoſitas ſyllabis prioribus, ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt տաս, բակ: աբ, չէլ. Vel cùm ſunt duplices, vt բակ, լայ, ակ, ռայ:

Quæ verò fit ex longis eſt tantùm vnica, id eſt Cùm poſt Vocales longas occurrunt Vocales breues, vel mediocres, vt ոի, մե, ձն: աբ, ծու, ի, &c.

ARTICVLVS III.

De Diuiſione Pedum.

PEdes diuiduntur in երկավանկս, id eſt Biſyllabos. In եռավանկս, id eſt Triſyllabos. In քառավանկս, id eſt Quadriſyllabos, & in հնգավանկս, id eſt Quinque ſyllabarum.

Biſyllabi ſunt quatuor. Primus vocatur համբերոյ, id eſt Spondæus, qui habet duas ſyllabas longas, vt բա՛, խօս՛. Pulſas.

Se-

Secundus vocatur անդադայր, id eſt Pyrrhichius, qui habet duas ſyllabas breues, vt բռ̊, նաւի, Indigena.

Tertius vocatur մծ-առաջ, id eſt Choræus, qui habet primam longam, & ſecundam breuem, vt է՛, ա̊կ, Ens.

Quartus vocatur մծ-ավերջ, id eſt Iambus, qui habet primam breuem, & ſecundam longam, vt նետ̊, ա՛ց: Sagittarum.

Triſyllabi ſunt octo. Primus vocatur ստեղ, id eſt Dactylus, qui habet primam tantùm longam, vt հե՛զ, մա̊, նո̊ւկ, Mitis puer.

Secundus vocatur վերջառաւել, id eſt Anapæſtus, qui habet vltimam tantùm longam, vt պա̊, ստա̊, նե՛ս. Adoleſcens hic.

Tertius vocatur բոլորարբ, id eſt Amphimacer, qui habet mediam tantùm breuem, vt բա՛, ժա̊, կե՛ս, Huius Calicis.

Quartus vocatur բոլորոտ, id eſt Amphibrachius, qui habet mediam tantùm longam, vt պա̊, ստա՛ս, խա̊ն, Reſponſum.

Quintus vocatur հաւեղ, id eſt Antibacchius, qui habet vltimam tantùm breuem, vt խա՛, ղա՛, ղո̊ւկ, Quietus.

Sextus vocatur առաջատեղ, id eſt Bacchus, qui habet primam tantùm breuem, vt զե̊, տե՛, զե՛րբ. Litora fluminum.

Septimus vocatur նեռքել, id eſt Trochæus, qui habet tres ſyllabas breues, vt պա̊, ստա̊, նեա̊կ, Adoleſcentulus.

Octauus vocatur ստոբ, id eſt Moloſſus, qui habet tres Syllabas longas. vt դբ՛, ղբ՛, դո՛ւմն, Strepitus.

Quadriſyllabi ſunt ſexdecim. Primus vocatur երկ_համ բոյր, id eſt Diſpondæus, qui habet duos Spondæos, vt բա՛, խե՛, ցո՛ւս, ցե՛ս, Pulſare facies.

Se-

Secundus vocatur երկան_դայլա, id est Proceleusmaticus, qui habet duos Pyrrhichios, vt բա՛, նա՛, կա՛, պեա՛, Columella.

Tertius vocatur երկ_մծաւոր, id est Dichoræus, qui habet duos Choræos, vt յե՛. չե՛մ, տե՛ր, ես, Memini mi Domine.

Quartus vocatur երկմծայլերք, id est Diiambus, qui habet duos Iambos, vt պա՛, կա՛ն, հո՛, գե՛ն, Defectiuus animus meus.

Quintus vocatur մծաւորայլերք, idest Choriambus, qui habet Choræum & Iambum, vt ա՛, առա՛, կա՛, բա՛նա, Hic Prouerbiorum locutor.

Sextus vocatur: մծայլերքաւոր, id est Antipastus, qui habet Iambum & Choræum, vt պա՛, կա՛, նա՛, խոհ, Defectuosè meditans.

Septimus vocatur համբոյր_անդայլա, id est Ionicus à maiore, qui habet Spondæum & Pyrrhichium, vt սա՛, ղա՛ր, թա՛կե՛ա, Frondosus.

Octauus vocatur անդայլա_համբոյր, id est Ionicus à minore, qui habet Pyrrhichium & Spondæum, vt հա՛, կա՛, կե՛, գե՛ն, Obiungis.

Nonus vocatur մծաւոր_անդայլա, id est Pæon primus, qui habet Choræum & Pyrrhichium, vt ա՛, ղօ՛, թա՛, բա՛ն, Orationum recitator.

Decimus vocatur մծայլերք_անդայլայ, id est Pæon secundus, qui habet Iambum & Pyrrhichium, vt պա՛, կա՛, նա՛, բա՛ն, Defectuosus in Oratione.

Vndecimus vocatur անդայլայն մծաւոր, id est Pæon tertius, qui habet Pyrrhichium & Choræum, vt բա՛, դա՛, կա՛,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Matrem Sanctam, electam, fortem, mediatricem Mariam veneramur.

Verbum ineffabile Christum Redemptorem Filium eius nos benedicimus.

Qui nos liberauit Sanguine Corporis sui pretiosi fusione.

Thesaurumque concessit nobis super naturalem complui-tione abunda.

Secundus vocatur [illegible], id est Carmen Pentametrum, quod constat quinque pedibus, quorum duo primi sunt Dactyli, vel Spondæi, cæteri duo semper Dactyli, quintus verò, qui est Spondæus diuiditur in duo, vna Syllaba ponitur inter quatuor, alter verò in fine, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sanctum vas auxiliare armatura Redemptoris arma & sigillum es tu.

Trophęum Dominicum spes firma arma & sigillum es tu.

Domesticum inimicum pugnans peculiaris, & sigillum es tu,

Protege peccaminosum me, quia mea arma, & sigillú es tu.

Tertius vocatur [illegible], id est Carmen Gliconicum, quòd constat Spondæo, & duobus Dactylis, vel Spondæo Choriambo, & Pyrrhichio, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Illæ sunt nuptiæ delectabiles.

Ad quas Dominus & ejus benigna Mater venerunt.

Bibit illic vinum pro

Aqua turba cuncta mirabiliter.

Quartus vocatur [illegible], id est Carmen Asclepiadęum, quod constat Spondæo, duobus Choriambis, & Pyrrhichio, vel Spondæo, Dactylo, & syllaba longa, deindè duobus Dactylis, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lætitia vnanimes laudamus vnicum.

Qui redemit potestate peccaminosum Patrem Adam.

Sur-

Surrexit in hac hora strenuè spontè.
Et eripuit totum genus humanum de tormento.
Quintus vocatur [illegible], id est Carmen Phaleucium, quod constat Spondæo, Dactylo, & tribus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Læuigati isti sufficiunt vt spernem.
Incircumcisum te rudem sufficiunt vt spernem.
In Deum vnum quoniam magnum confido.
Cur gloriaris in persona ò stulte inhumane.

Sextus vocatur [illegible], id est Carmen Saphicum, quod constat Choræo, Spondæo, Dactylo, & duobus Choræis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

O dictor quid fausti nuntij habes?
An laudabilis Sanctus puer erat in Præsepio.
Spirituales benedicentes in terra. hic subintelligitur, vidi.
Verbum de Cœlis formam sumens in corpore.

Septimus vocatur [illegible], id est Carmen Anapæsticum, quod constat quatuor pedibus, qui sunt siuè Dactyli, siuè Spondæi, permisti Anapæstis, ita tamen vt à secundo, & quarto absit Dactylus, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pater Sancte spectator personarum multarum.
Fons pietatis atque gratiæ.
Nos amictu come gloriæ.
Qui sæpè nudamur à spiritibus malignis.

Octauus vocatur [illegible], id est Carmen Iambicum, quod constat sex pedibus Iambicis, aliquando tamen pro primo, tertio, & quinto ponuntur, vel Spondæi, vel Dactyli, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad te sunt cantus ad te ò Domine animarum protector.
Ad te ò Domine Gregori cunctarum gratiarum dispersor.
Ad te ò Domine solus adiutor, cunctorumque admonitor.
Ad te ò Domine à delictorum vinculis solutor.

AR-

ARTICVLVS V.

De Carminibus similes desinentias habentibus.

Sաձգք նմանայանգք, id est Carmina similes desinentias habentia, sunt ea; in quibus non obseruatur dimensio, sed numerus Syllabarum, & quandoque Consonantia finis; suntque duplicis generis.

Quædam enim ex illis vocantur հաւասարատողք, id est Æquales versus habentia.

Quædam verò անհաւասարատողք, id est Inæquales versus habentia.

Æquales versus habentia, vel sunt quinque Syllabarum, vt

Աստ , ուածն , ա , մէ , նի . Deus omnium.
այս , օր , նոր , յայ , տնի . Nunc manifestatur.
ար , դար , ե , րե , ւի , Iustus apparet.
Օ , րի , նօք . մար . տի . Lege certaminis.
յաղ . Թեաց . իշ . խա . նի . Vicit Principem.
աշ . խար . հա . կա . լի . Occupantem mundum.

Eiusdem numeri.

փու . Թա . ցիր . անձ . նիմ . Festina anima mea:
փախ . չիլ . ՚ի . չա_րեաց . Fugere mala.
փա . փա . գիլ . բա_րեաց . Desiderare bona.
քեզ . միշտ . մերձ . ծա . նիր . Tibi semper vicinum nosce.
զքուն . մա , հու . ն՛ . կեալ : Somnum mortis venientem.
զքն . նող , դա . տա . ւոր . Scrutatorem Iudicem.

Vel sunt sex Syllabarum, vt.

Եղ . եալ . հարսն . ան . մա . հին . Facta es Sponsa immortalis:
երկ . նա . ւոր : ար . քայ . ին . Cælestis Regis.

[illegible] Thalmus ineffabilis.
[illegible] Maria Genitrix lucis.

Eiusdem numeri.

[illegible] Sociæ vnanimes.
[illegible] Corporalis huius sæculi.
[illegible] Concertatores æquales.
[illegible] Et anima vnitæ.
[illegible] Vnanimiter cucurrerunt.
[illegible] Ad locum aciei.
[illegible] Militauerunt fide.
[illegible] Et steterunt contra.

Vel sunt septem Syllabarum, vt

[illegible] Christus gloriæ Rex.
[illegible] Hodie venit ad præsentationem.
[illegible] Complendo ille leges.
[illegible] Quadraginta dierum Aduentu.

Vel sunt octo Syllabarum, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quia perfectam accepit naturam.
Deus verbum humanam.
Debebat timorem, & mœrorem.
In sua pati dispensatione.

Eius-

Eiusdem numeri.

Որ ; պէս ; Ա , դամն , այն , ա , ռա , ջին .
այն , որ , մե , ղօքն , ան , ուա , նե , հին .
ո , բով , մե , ռաք , ա , մե , նե , քին .
եւ , կո , րու , սաք , ըղ , ձան , կա , լին .

Sicut Adam ille primus,
Ille qui peccatis nominatur antiquus.
Eo mortui sumus omnes,
Et perdidimus desideratam.

Vel sunt nouem Syllabarum, vt

Մինչ , աշ , խարհ , զըն , թաց , իւր , վը , ճա , րէ .
եւ , եր , կիւղ , զյան , ցա , ւորս · պա , շա , րէ .
սաստ , սէ , լին , փողն ; իս , կոյն , վեր . հն . չէ .
եւզ . հա . նուրս . ՚ի . յատ . եան . կո . չէ .
փու : թայ . եալ . մը . սեղ . եաց , ըն . ցե . դի .
դա . տո . ղին . նշ . մա . րէ . զը . տե , ղի .
ուր · թէ . կեալն . հա . զիւ . է . ան ; մե . ղի .
յան . ցա . ւորն . իւ . խայթ . մամբ . անձկ . նե . ղի .

Cùm mundus cursum suum soluit,
Et timor delictuosos circumdat,
Tremenda tuba statim resonat,
Et cunctos ad tribunal accersit,
Festinans carnalium genus,
Iudicantis intuetur locum.
Vbi si viuere vix est innocenti,
Delictuosus quo stimulo illic angitur?

Eiusdem numeri.

Ողբա . տա ւորն . ա . նա . չար . ար . մատ . չի .
յոր . մէ . չիք . մեղ . եր . բէք . որ . թափ . չի .

Iudex inacceptator personarum accedit;
A quo non est peccatum vllum quod celetur.

Hæ supradicta omnia cùm duplicantur faciunt alias species Carminum, tùm decem Syllabarum, tùm duodecim, tùm quatuordecim, &c.

Carmina verò, quæ habent inæquales versus diuersimodè componuntur, & sunt frequentiora apud Armenos.

Quædam enim eorum habent duos versus, quorum primus constat quatuor Syllabis, secundus verò quinque Syllabis, vt

Կա . նայքն . ե . կին . Mulieres venerunt
'ի գե . րեզ . մա . նին . In sepulchro
առ . 'ի . խն . կել . Ad incensandum
ըզ, տէ . րու . նա . կան . մար . մին . Dominicum corpus.

Quædam verò habent duos versus, quorum primus constat quinque Syllabis, secundus verò sex Syllabis, vt

Ով . զար . մա . նա . լի ; O' admirabile
խոր . հուրդ . այս ; մեծ . յայտ . նեալ . Mysterium hoc magnum manifestatum.
ա . րա . րիչն . աս . տուած . Factor Deus
'ի յոր . դա . նան . ե . կեալ . In Iordanem venit.

Quædam habent duos versus, quorum primus constat quinque Syllabis, secundus verò septem Syllabis, vt

Ար . թունք . զու . ար . թունք .
բա . նին . բա . նա . ւոր . ծի . ծռունք ;
զար . նան . ա . ւե . տիք .
դրախ . տին . գու . ըզ . գուն . ծաղ . կունք .

Vigiles & alacres
Verbi rationales, Hirundines

Ve-

Veris Nuntij

Paradisi discolores flores.

Quædam verò habent quatuor versus, quorum primus, secundus, & quartus constant quinque syllabis, tertius verò octo syllabis, vt

Անձն, ձայնէ, տրտմ, մա, գին.
փղձ, կեալ, սաստ, կա, գին.
Հա, ռաչ, մամբ, հո, գւոյս, ար, տա, դրեմ.
զա, ղէտս, լա, լա, գին.
Զի, ես, հարս, նա, ցայ.
փե, սայ, ին, ան, մահ.
այժմ, այ, րի, եղ, եալ, տա, ռա, պիմ.
քան, զի, հե, ռա, ցայ.

Anima mœrens.
Contritus nimis.
Suspirio animi profero
Lamentationes plorandas.
Quia ego Sponsa fui
Sponsi immortalis.
Nunc viduatus crucior
Quoniam priuatus sum.

Quædam habent duos versus, quorum primus constat septem syllabis, secundus verò octo syllabis, vt

Ես, եմ, կո, րու, սեալ, ոչ, խար.
Մո, լո, րեալ, ՚ի, սուրբ, քո, հօ, տէ.
Հո, վիւ, բարձ, ՚ի, վայր, հայ, եաց.
Քա, րէ, խօս, քեղ, եր, կիր, ա, մէն.

Ego sum perdita Ouis
Errans à Sancto tuo grege.

Paſtor bone deorſum aſpice,
Interceſſor ſit tibi omnis terra.

Et alia compluria tàm primi, quàm ſecundi generis, vti eſt iſta quatuor Syllabarum.

Մոգք, ըն, տե, սին. Magi viderunt
զաստղն, եւ, ե, կին. Stellam, & venerunt
համն, որյ, փրկ, չին. Vniuerſi Redemptori,
զըն, ծայս, բե, րին. Munera adtulerunt.
Ոսկեաւ զարքայն. Auro Regem.
խնկով զբանական. Incenſo rationale.
զմռով զթաղումն. Myrrha ſepulturam
մեզ յայտնեցին. Nobis manifeſtarunt.

F I N I S.

IN-

INDEX.

Articulorum huius Operis.

De Declinationibus Nominum Communibus. Pag. 2
De Declinationibus Nominum Proprijs. 31
De Declinationibus Pronominum. 46
De Coniugatione Verborum Substantialium. 55
De Coniugationibus Verborum Actiuorum. 63
De secunda Coniugatione Verborum Actiuorum. 73
De tertia Coniugatione Verborum Actiuorum. 83
De Coniugatione Verbi Neutrius Ննջեմ, Dormio. 93
De Coniugatione Verbi Neutrius Յառնեմ, Surgo. 97
De Coniugatione Verbi Neutrius Գնամ, Abeo. 99
De Coniugatione Verbi Neutrius զայրանամ, Indignor. 102
De Coniugatione Verbi Neutrius զարթնում, Euigilo. 105
De Coniugatione Verbi Deponentis Աճեմ, Cresco. 108
De Coniugatione Verbi Communis Խոստովանիմ, Confiteor. 112
De Coniugatione Verbi Impersonalis, Անձրևէ, Pluit. 118
De Coniugatione Verbi Anomali Ուտեմ, Manduco. 122
De Coniugatione Verbi Anomali Առնեմ, Facio. 127
De Coniugatione Verbi Defectiui Լուայ, Audiui. 131
De Coniugatione Verbi Defectiui Մեղայ, Peccaui. 135
De Coniugatione Verbi Defectiui Կարեմ, Possum. 138
De Coniugatione Verbi Anomali Գամ, Venio. 142
De Coniugatione Verbi Anomali Երթամ, Eo. 144
De Coniugatione Verbi Ունիմ, Habeo. 146
De Participio & de Præpositione. 150

De Aduerbio. Pag. 151
De Interiectione. 155
De Coniunctione. 157
De Definitione & de Circumstantijs Grammaticæ. 158
De Literis. 159
De Syllabis. 161
De Vocabulo, seu Dictione. 162
De Oratione. 164
De Nomine. 165
De Numero Nominum. 169
De Casuum Informatione. 171
De Nominibus Commoratiuo Casu carentibus. 175
De Pronominis Diuisione. 177
De Verborum Diuisione. 179
De Varijs speciebus Verborum. 181
De Circumstantijs Verborum. 184
De Declinationibus Participiorum. 186
De Præpositionum Coniunctione cum cæteris Orationis partibus. 189
De Definitionibus Aduerbij, Interiectionis, & Coniunctionis. 193
De Concordantia Verbi cum Nomine. ibid.
De Concordantia Adiectiui cum Substantiuo. 196
De Concordantia Relatiui cum Antecedente. 198
De Concordantia Responsionis cum Interrogatione. 201
De Constructione Substantiuorum. 205
De Constructione Adiectiuorum. 206
De Constructione Comparatiui & Superlatiui. 210
De Constructione Verborum vnicum Casum postulantium. 212

De

INDEX.

De Constructione Verborum plures Casus postulantiũ. Pag. 216

De Impedimentis Casuum. 220

De particulis Subiunctiuum Verbum postulantibus. 221

De Constructione Præpositionum. 223

De Apicibus. 226

De Compendijs. 229

De quantitate Literarum. 230

De quantitate Syllabarum. 231

De Diuisione pedum. 233

De Versu, seu Carmine. 236

De Carminibus similes desinentias habentibus. 241

F I N I S.